LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKCIZŲ ĮSTATYMO
(2001 m. spalio 30 d. Nr. IX-569)

KOMENTARAS
(aktuali redakcija 2026-10-26)

TURINYS

1 straipsnis. Įstatymo taikymo sritis

2 straipsnis. Akcizų objektas

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

4 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio steigimas

5 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlių registravimas

6 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko veiklos reikalavimai

7 straipsnis. Registruoti gavėjai, jų teisės ir prievolės

8 straipsnis. Registruoti siuntėjai, jų teisės ir prievolės

8[1] straipsnis. Patvirtinti gavėjai, patvirtinti siuntėjai, jų teisės ir prievolės

9 straipsnis. Prievolės mokėti akcizus Lietuvos Respublikoje atsiradimas

10 straipsnis. Mokestinis laikotarpis ir akcizų deklaracijos pateikimas

11 straipsnis. Mokėtinos Lietuvos Respublikoje akcizų sumos apskaičiavimas

12 straipsnis. Mokesčio mokėjimo tvarka

13 straipsnis. Apskaičiuotos akcizų sumos nurodymas prekių pardavimo dokumentuose

14 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas tarp Lietuvos Respublikoje esančių akcizais apmokestinamų prekių sandėlių

15 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių gabenimas į kitą valstybę narę

16 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių atgabenimas į Lietuvos Respubliką, taip pat gabenimas per Lietuvos Respubliką

17 straipsnis. Atvejai, kai akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema neveikia

18 straipsnis. Mokestinių prievolių, galinčių atsirasti gabenimo taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą metu, įvykdymo užtikrinimas

19 straipsnis. Atvejai, kai akcizais apmokestinamos prekės atleidžiamos nuo akcizų

20 straipsnis. Nepagrįstai sumokėtų (išieškotų) akcizų grąžinimas

21 straipsnis. Akcizų sumokėjimo kontrolė

22 straipsnis. Atsakomybė

23 straipsnis. Alui taikomi akcizų tarifai

24 straipsnis. Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi akcizų tarifai

25 straipsnis. Tarpiniams produktams taikomi akcizų tarifai

26 straipsnis. Etilo alkoholiui taikomi akcizų tarifai

27 straipsnis. Specialūs atvejai, kai etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai atleidžiami nuo akcizų

28 straipsnis. Denatūruotas etilo alkoholis, kuriam akcizai netaikomi

29 straipsnis. Etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimas banderolėmis

29[1] straipsnis. Nepriklausomo smulkiojo gamintojo metinio pažymėjimo išdavimas

30 straipsnis. Cigaretėms taikomi akcizų tarifai

31 straipsnis. Kitam apdorotam tabakui taikomi akcizų tarifai

32 straipsnis. Apdoroto tabako ženklinimas banderolėmis

33 straipsnis. Specialūs atvejai, kai apdorotas tabakas atleidžiamas nuo akcizų

34 straipsnis. Didžiausia cigarečių pardavimo kaina

35 straipsnis. Variklių benzinui taikomi akcizų tarifai

36 straipsnis. Žibalui taikomi akcizų tarifai

37 straipsnis. Gazoliams taikomi akcizų tarifai

37[1] straipsnis. KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose klasifikuojamiems energiniams produktams taikomi akcizų tarifai

38 straipsnis. Skystajam kurui (mazutams), orimulsijai taikomi akcizų tarifai

39 straipsnis. Naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas) taikomi akcizų tarifai

40 straipsnis. Akcizų lengvatos energiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais (*Neteko galios nuo 2024-01-01*)

41 straipsnis. Energiniams produktams taikomų akcizų skaičiavimo metodas

42 straipsnis. Kitiems energiniams produktams taikomi akcizų tarifai

43 straipsnis. Specialūs atvejai, kai energiniai produktai atleidžiami nuo akcizų

44 straipsnis. Energinių produktų, kuriems taikomos akcizų lengvatos, žymėjimas ir kontrolė

45 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už elektros energiją

46 straipsnis. Akcizų už elektros energiją mokėtojai

47 straipsnis. Elektros energijai taikomi akcizų tarifai

48 straipsnis. Atleidimas nuo akcizų

49 straipsnis. Akcizų už elektros energiją nurodymas prekių pardavimo dokumentuose

50 straipsnis. Akcizų už elektros energiją deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

51 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už akmens anglis, koksą, lignitą ir šildymui skirtas durpes

52 straipsnis. Akcizų už akmens anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes mokėtojai

53 straipsnis. Akmens anglims, koksui, lignitui ir šildymui skirtoms durpėms taikomi akcizų tarifai

54 straipsnis. Atleidimas nuo akcizų

55 straipsnis. Akcizų už akmens anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

56 straipsnis. ***Neteko galios nuo 2024-01-01.***

57 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už gamtines dujas

58 straipsnis. Akcizų už gamtines dujas mokėtojai

58[1] straipsnis. Gamtinių dujų atleidimas nuo akcizų

59 straipsnis. Gamtinėms dujoms taikomi akcizų tarifai

60 straipsnis. Akcizų už gamtines dujas deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

61 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už kaitinamojo tabako produktus

62 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už elektroninių cigarečių skystį

63 straipsnis. Akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojai

64 straipsnis. Kaitinamojo tabako produktų ir elektroninių cigarečių skysčio atleidimas nuo akcizų

65 straipsnis. Kaitinamojo tabako produktams ir elektroninių cigarečių skysčiui taikomi akcizų tarifai

66 straipsnis. Mokestinių prievolių dėl akcizų už kaitinamojo tabako produktus ir elektroninių cigarečių skystį įvykdymo užtikrinimas

67 straipsnis. Akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

68 straipsnis. Akcizų už elektroninių cigarečių skystį deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

69 straipsnis. Kaitinamojo tabako produktų ženklinimas banderolėmis

70 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už neapdorotą tabaką

71 straipsnis. Akcizų už neapdorotą tabaką mokėtojai

72 straipsnis. Neapdoroto tabako atleidimas nuo akcizų

73 straipsnis. Akcizų už neapdorotą tabaką deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

74 straipsnis. Neapdorotam tabakui taikomas akcizų tarifas

75 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už saldintus gėrimus

76 straipsnis. Akcizų už saldintus gėrimus mokėtojai

77 straipsnis. Saldintų gėrimų atleidimas nuo akcizų

78 straipsnis. Saldintiems gėrimams taikomi akcizų tarifai

79 straipsnis. Akcizų už saldintus gėrimus deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

80 straipsnis. Akcizų įskaitymas į biudžetą

Komentare vartojami trumpiniai

1. Europos Sąjunga (toliau – ES).
2. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT).
3. Lietuvos Respublikos akcizų įstatymas (toliau – AĮ).
4. Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas (toliau – PVM įstatymas).
5. Kombinuotoji nomenklatūra (toliau – KN).

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo taikymo sritis

1. Šis įstatymas nustato prekių, kurios pagal šį įstatymą yra akcizų objektas, apmokestinimą akcizais, taip pat šių prekių kontrolės ir gabenimo ypatumus.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo 4 priede.

3. Apmokestinant akcizais elektros energiją, kaip ji apibrėžta šio įstatymo 3 straipsnio 12 dalyje, taikomos tik šio įstatymo 20, 21, 22 straipsnių ir II skyriaus ketvirtojo skirsnio nuostatos.

4. Apmokestinant akcizais akmens anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes, taikomos tik šio įstatymo 20, 21, 22, 43 straipsnių ir II skyriaus penktojo skirsnio nuostatos.

5. Apmokestinant akcizais gamtines dujas, taikomos tik šio įstatymo 20, 21, 22 straipsnių, 43 straipsnio 1 ir 2 dalių ir II skyriaus šeštojo skirsnio nuostatos.

6. Apmokestinant akcizais kaitinamojo tabako produktus, kaip jie apibrėžti šio įstatymo 3 straipsnio 18^1 ir 36 dalyse, taikomos tik šio įstatymo 4, 5, 6, 11, 13 straipsnių, 14 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5 ir 6 dalių, 17 straipsnio, 18 straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalių, 19 straipsnio 1, 2 ir 4 dalių, 20, 21, 22 straipsnių ir II skyriaus septintojo skirsnio nuostatos.

7. Apmokestinant akcizais elektroninių cigarečių skystį, kaip jis apibrėžtas šio įstatymo 3 straipsnio 11^2 dalyje, taikomos tik šio įstatymo 11, 13 straipsnių, 19 straipsnio 1, 2 ir 4 dalių, 20, 21, 22 straipsnių ir II skyriaus septintojo skirsnio nuostatos.

8. Apmokestinant akcizais neapdorotą tabaką, kaip jis apibrėžtas šio įstatymo 3 straipsnio 22^2 dalyje, taikomos tik šio įstatymo 11, 13, 20, 21 straipsnių, 22 straipsnio 1 dalies ir II skyriaus aštuntojo skirsnio nuostatos.

8^1. Apmokestinant akcizais nealkoholinius saldintus gėrimus, kaip jie apibrėžti šio įstatymo 3 straipsnio 22^1 dalyje, taikomos tik šio įstatymo 11, 13 straipsnių, 19 straipsnio 1, 2 ir 4 dalių, 20, 21, 22 straipsnių ir II skyriaus devintojo skirsnio nuostatos.

9. Šio įstatymo nuostatos, reglamentuojančios akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gamybos, perdirbimo, laikymo (įskaitant saugojimą) ir gabenimo tvarką, taip pat akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimo tvarką, netaikomos akcizais apmokestinamoms prekėms, kurių muitinis statusas yra ne Sąjungos prekės, kaip tai apibrėžta 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, su visais pakeitimais (toliau – Sąjungos muitinės kodeksas) 5 straipsnio 24 punkte.

2 straipsnis. Akcizų objektas

1. Akcizais yra apmokestinamos šios prekės, kaip jos apibrėžtos šio įstatymo 3 straipsnyje:

1) etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai;

2) apdorotas tabakas;

3) neapdorotas tabakas;

4) kaitinamojo tabako produktai;

5) elektroninių cigarečių skystis;

6) energiniai produktai ir jų išskiriamo anglies dioksido (CO2) kiekis;

7) elektros energija;

8) nealkoholiniai saldinti gėrimai.

2. Šio įstatymo 2 priede nenurodyti energiniai produktai, išskyrus KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose klasifikuojamus energinius produktus, tampa akcizų objektu, jeigu jie parduodami arba naudojami kaip variklių degalai, jų priedai arba kaip šildymui skirtas kuras. Šio įstatymo 2 priede nenurodytiems energiniams produktams netaikomi šio įstatymo reikalavimai dėl prekių kontrolės ir gabenimo (reikalavimas, kad jie būtų gaminami, perdirbami, maišomi, laikomi (įskaitant saugojimą) akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, reikalavimas, kad jie būtų gabenami tokia pačia tvarka kaip ir šio įstatymo 2 priede nurodyti produktai, ir t. t.).

3. Visi kiti šio straipsnio 1 dalyje nenurodyti produktai tampa akcizų objektu, jeigu jie parduodami arba naudojami kaip variklių degalai arba jų priedai. Šioje dalyje nurodytiems produktams taikomi akcizų tarifai, šiame įstatyme nustatyti atitinkamam ekvivalentiškam energiniam produktui, vietoj kurio arba kaip kurio priedas produktas parduodamas arba naudojamas.

4. Visi kiti šio straipsnio 1 dalyje nenurodyti angliavandeniliai tampa akcizų objektu, jeigu jie parduodami arba naudojami kaip šildymui skirtas kuras. Jiems taikomi akcizų tarifai, šiame įstatyme nustatyti atitinkamam ekvivalentiškam energiniam produktui, vietoj kurio produktas parduodamas arba naudojamas.

Komentaras

Komentaras rengiamas

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Akcizais apmokestinamų prekių importas** – akcizais apmokestinamų prekių išleidimas į laisvą apyvartą pagal Sąjungos muitinės kodekso 201 straipsnį.

2. **Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas** – asmuo, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įsteigęs akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlių savininkais laikomi ir kitų valstybių narių kompetentingų institucijų pripažinti asmenys.

3. **Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, registruoto gavėjo, registruoto siuntėjo ar patvirtinto gavėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentas** – centriniame mokesčių administratoriuje jo nustatyta tvarka įregistruotos kaip laiduotojas ar garantas Europos Sąjungos teritorijoje veikiančios kredito įstaigos arba draudimo įmonės, kurioms kompetentingos institucijos suteikė teisę verstis atitinkamai kreditavimo arba draudimo veikla, išduotas Europos Sąjungos teritorijoje galiojantis laidavimo arba garantijos dokumentas, pagal kurį laiduotojas arba garantas įsipareigoja įvykdyti akcizų prievolę, jeigu akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas, registruotas gavėjas, registruotas siuntėjas ar patvirtintas gavėjas šios prievolės neįvykdys arba įvykdys netinkamai.

4. **Akcizais apmokestinamų prekių sandėlis** – patalpa ir (arba) teritorija, kuriose šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka leidžiama laikyti (įskaitant saugojimą), gaminti, perdirbti, maišyti, taip pat į jas atgabenti ar iš jų išgabenti akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Akcizais apmokestinamų prekių sandėliais laikomos ir kitose valstybėse narėse esančios patalpos ir (arba) teritorijos, kurias akcizais apmokestinamų prekių sandėliais pripažino tų valstybių narių kompetentingos institucijos.

5. **Akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentas** – dokumentas, naudojamas, kai akcizais apmokestinamos prekės (jeigu tai energiniai produktai – tik šio įstatymo 2 priede nurodytos prekės) gabenamos taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą. Akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentas parengiamas vadovaujantis 2009 m. liepos 24 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 684, kuriuo įgyvendinamos Tarybos direktyvos 2008/118/EB nuostatos, susijusios su akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimo kompiuterinėmis procedūromis (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 684/2009), nuostatomis. Centrinis mokesčių administratorius turi teisę nustatyti papildomus Lietuvos Respublikoje išrašomų akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentų reikalavimus, kai šioje dalyje nurodytas reglamentas valstybei narei suteikia tokią teisę.

6. **Akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas** –. apmokestinimo režimas, kai akcizais apmokestinamos prekės gaminamos, perdirbamos, maišomos, laikomos (įskaitant saugojimą) ir (ar) gabenamos laikinai atidėjus už jas apskaičiuotų akcizų mokėjimą.

7. **Alkoholiniai gėrimai** – alus, vynas iš šviežių vynuogių, kiti fermentuoti gėrimai ir tarpiniai produktai, kaip tai apibrėžta šiame straipsnyje.

8. **Alus** – Kombinuotosios nomenklatūros (toliau – KN) 2203 pozicijoje klasifikuojamas alkoholinis gėrimas, kurio faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 0,5 procento, taip pat bet koks gėrimas, kuris yra pagamintas maišant alų su nealkoholiniais gėrimais, klasifikuojamas KN 2206 pozicijoje ir kurio faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 0,5 procento.

8^1. **Anglies dioksido dedamoji** (toliau – CO_2 dedamoji) – eurais išreiškiama akcizų tarifo dalis, taikoma akcizais apmokestinamam energiniam produktui.

9. **Apdorotas tabakas** – cigaretės, cigarai ir cigarilės, rūkomasis tabakas, kaip tai apibrėžta šiame straipsnyje.

9^1. **Atsisakymas išieškoti akcizus** – atleidimas nuo pareigos sumokėti nesumokėtą akcizų sumą.

10. **Cigarai ir cigarilės** – šie produktai:

1) paruošti rūkyti tabako ritinėliai, įvynioti į išorinį apvalkalą, pagamintą iš natūralaus tabako;

2) paruošti rūkyti, užpildyti smulkinto tabako mišiniu tabako ritinėliai, kuriuos visiškai dengia įprastos cigaro spalvos išorinis apvalkalas, pagamintas iš regeneruoto tabako ir dengiantis filtrą, jei jis yra, bet ne kandiklį (kai cigarai yra su kandikliais), jeigu jų vieneto svoris (be filtro ar kandiklio) yra ne mažesnis kaip 2,3 gramo, bet ne didesnis kaip 10 gramų ir bent trečdalyje ritinėlio (pagal ilgį) apskritimo ilgis yra ne mažesnis kaip 34 mm.

11. **Cigaretės** – šie produktai:

1) paruošti rūkyti tabako ritinėliai, nepriskirtini prie cigarų ar cigarilių pagal šio straipsnio 10 dalies nuostatas;

2) tabako ritinėliai, kurie nepramoniniu būdu gali būti įkišti į vamzdelius, pagamintus iš cigarečių popieriaus;

3) tabako ritinėliai, kurie nepramoniniu būdu gali būti įvynioti į cigarečių popierių.

11^1. **Cukrūs** – kaip apibrėžta 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004, su visais pakeitimais I priedo 8 dalyje.

11^2. **Elektroninių cigarečių skystis** – elektroninėms cigaretėms skirtas skystas gaminys, 2019 metų KN versijoje klasifikuojamas 3824 99 56 ir 3824 99 57 subpozicijose

(įskaitant atvejus, kai šie gaminiai yra gaminio, klasifikuojamo KN 8543 70 70 subpozicijoje, sudedamoji dalis).

12. **Elektros energija** – KN 2716 pozicijoje klasifikuojama energija.

13. **Energiniai produktai** – šio įstatymo 1 priede nurodyti produktai.

14. **Etilo alkoholis** – visi šie produktai:

1) KN 2207 ir 2208 pozicijose klasifikuojami produktai, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 1,2 procento, taip pat kai šie produktai yra produkto, klasifikuojamo kitoje KN pozicijoje, sudedamoji dalis;

2) KN 2204, 2205 ir 2206 pozicijose klasifikuojami produktai, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 22 procentai;

3) etilo alkoholio turintys produktai, nepaisant, ar tai tirpalas (skysto pavidalo), ar ne.

15. **Sąjungos muitų teritorija** – teritorija, apibrėžta Sąjungos muitinės kodekso 4 straipsnyje.

16. **Europos Sąjungos teritorija** – valstybių narių teritorijos, kaip jos apibrėžtos šio straipsnio 33 dalyje.

17. **Faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais** – 20 °C temperatūros gryno alkoholio tūrio dalių skaičius, tenkantis tos pačios temperatūros produkto 100 tūrio dalių.

17^1. **Gėrimų koncentratai** – maisto produktai, kuriuos skiedžiant vandeniu arba kitais skysčiais ruošiami nealkoholiniai saldinti gėrimai.

18. **Importo vieta** – vieta, kurioje prekės yra tuo metu, kai jos išleidžiamos į laisvą apyvartą pagal Sąjungos muitinės kodekso 201 straipsnį.

18^1. **Kaitinamojo tabako produktai** – prie cigarų ir cigarilių, cigarečių ir rūkomojo tabako, kaip jie apibrėžti šio straipsnio 10, 11 ir 27 dalyse, nepriskiriami tabako gaminiai, paruošti vartoti tik specialiame elektroniniame įrenginyje, kuriame tabako gaminiai yra kaitinami jiems nedegant.

19. **Kita valstybė narė** – bet kuri valstybė narė, išskyrus Lietuvos Respubliką.

20. **Kiti fermentuoti gėrimai** – kiti ramūs ir putojantys fermentuoti gėrimai, kaip jie apibrėžti šio straipsnio 21 ir 22 dalyse.

21. **Kiti putojantys fermentuoti gėrimai** – alkoholiniai gėrimai, kurie atitinka visus šiuos požymius:

1) klasifikuojami KN 2206 00 31 ir 2206 00 39, taip pat KN 2204 10, 2204 21 06, 2204 21 07, 2204 21 08, 2204 21 09, 2204 29 10 subpozicijose ir KN 2205 pozicijoje (išskyrus gėrimus, kurie pagal šį įstatymą laikomi vynais iš šviežių vynuogių);

2) pateikiami išpilstyti į butelius su grybo pavidalo kamščiais, kurie pritvirtinti raiščiais arba apkaustais, arba pateikiami kitaip, jeigu jų perteklinis slėgis dėl ištirpusio anglies dioksido yra ne mažesnis kaip 3 barai;

3) jų faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 1,2 procento, bet ne didesnė kaip 15 procentų, o jeigu ji yra didesnė kaip 8,5 procento, ji turi būti gauta tik fermentuojant.

22. **Kiti ramūs fermentuoti gėrimai** – alkoholiniai gėrimai, kurie atitinka visus šiuos požymius:

1) klasifikuojami KN 2204 ir 2205 pozicijose (išskyrus gėrimus, kurie pagal šį įstatymą laikomi vynais iš šviežių vynuogių arba kitais putojančiais fermentuotais gėrimais), taip pat klasifikuojami KN 2206 pozicijoje (išskyrus gėrimus, kurie pagal šį įstatymą laikomi kitais putojančiais fermentuotais gėrimais arba alumi);

2) jų faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 1,2 procento, bet ne didesnė kaip 15 procentų, o jeigu ji yra didesnė kaip 5,5 procento, ji turi būti gauta tik fermentuojant.

22^1. **Nealkoholiniai saldinti gėrimai** (toliau – saldinti gėrimai) – pridėtinių cukrų, kai jų kiekis 100 ml gėrimo viršija 2,5 g, ar saldiklių turintis vanduo, mineralinis vanduo ir kiti

gėrimai, kurie nepriskiriami prie alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio. Šio įstatymo taikymo tikslais nealkoholiniais saldintais gėrimais taip pat laikomi gėrimų koncentratai, tačiau jais nelaikomi farmacijos produktai, medicinos priemonės, maisto papildai, specialiosios medicininės paskirties maisto produktai, pradinio maitinimo kūdikių mišiniai ir tolesnio maitinimo kūdikių mišiniai.

22^2. **Neapdorotas tabakas** – prie apdoroto tabako, kaip jis apibrėžtas šio straipsnio 9 dalyje, ir kaitinamojo tabako produktų, kaip jie apibrėžti šio straipsnio 18^1 dalyje, nepriskiriami 2019 metų KN versijos KN 2401 pozicijoje klasifikuojami produktai.

22^3. **Neteisėtas prekių įvežimas** – prekių, kurioms nebuvo įforminta išleidimo į laisvą apyvartą procedūra pagal Sąjungos muitinės kodekso 201 straipsnį ir dėl kurių atsirado skola muitinei pagal Sąjungos muitinės kodekso 79 straipsnio 1 dalį arba tokia skola būtų atsiradusi, jei prekėms būtų buvęs taikomas muitas, įvežimas į Europos Sąjungos teritoriją.

22^4. **Paskirties valstybė narė** – valstybė narė, į kurią turi būti pristatytos arba kurioje turi būti naudojamos akcizais apmokestinamos prekės pagal šio įstatymo ar tolygias kitų valstybių narių teisės aktų nuostatas.

22^5. **Patvirtintas akcizais apmokestinamų prekių gavėjas** (toliau – patvirtintas gavėjas) – asmuo, kuris šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka yra įsiregistravęs gauti iš kitos valstybės narės komerciniams tikslams akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Patvirtintais gavėjais laikomi ir kitų valstybių narių kompetentingų institucijų pripažinti asmenys.

22^6. **Patvirtintas akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas** (toliau – patvirtintas siuntėjas) – asmuo, kuris šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka yra įsiregistravęs išsiųsti į kitą valstybę narę komerciniams tikslams akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Patvirtintais siuntėjais laikomi ir kitų valstybių narių kompetentingų institucijų pripažinti asmenys.

22^7. **Pridėtiniai cukrūs** – nealkoholinių saldintų gėrimų gamybos metu pridedami cukrūs.

23. **Putojantis vynas iš šviežių vynuogių** – alkoholinis gėrimas, kuris atitinka visus šiuos požymius:

1) klasifikuojamas KN 2204 10, 2204 21 06, 2204 21 07, 2204 21 08, 2204 21 09 arba 2204 29 10 subpozicijoje, arba KN 2205 pozicijoje;

2) pateikiamas išpilstytas į butelius su grybo pavidalo kamščiais, kurie pritvirtinti raiščiais arba apkaustais, arba pateikiamas kitaip, jeigu jo perteklinis slėgis dėl ištirpusio anglies dioksido yra ne mažesnis kaip 3 barai;

3) jo faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 1,2 procento, bet ne didesnė kaip 15 procentų ir yra gauta tik fermentuojant.

24. **Ramus vynas iš šviežių vynuogių** – alkoholinis gėrimas, kuris atitinka abu šiuos požymius:

1) klasifikuojamas KN 2204 arba 2205 pozicijoje;

2) jo faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra:

a) didesnė kaip 1,2 procento, bet ne didesnė kaip 15 procentų ir yra gauta tik fermentuojant, arba

b) didesnė kaip 15 procentų, bet ne didesnė kaip 18 procentų ir yra gauta tik fermentuojant, o gėrimas pagamintas nepridedant cukraus.

25. **Registruotas akcizais apmokestinamų prekių gavėjas** (toliau – **registruotas gavėjas**) – asmuo, kuris šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka yra įsiregistravęs gauti iš kitos valstybės narės verslo tikslams akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Registruotais gavėjais laikomi ir kitų valstybių narių kompetentingų institucijų pripažinti asmenys.

26. **Registruotas akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas** (toliau – **registruotas siuntėjas**) – asmuo, kuris šio įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka yra įsiregistravęs verslo tikslais tik išgabenti akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, jas išleidžiant į laisvą apyvartą pagal Sąjungos muitinės kodekso 201 straipsnį. Registruotais siuntėjais laikomi ir kitų valstybių narių kompetentingų institucijų pripažinti asmenys.

27. **Rūkomasis tabakas** – šie produktai:

1) suplėšytas, supjaustytas ar kitaip susmulkintas ir suspaustas į briketus (kubelius) arba nesuspaustas tabakas, tinkamas rūkyti jo papildomai neapdorojus pramoniniu būdu;

2) mažmeninei prekybai skirtos tabako liekanos (tabako lapų liekanos ir šalutiniai produktai, gauti apdorojant tabaką ir gaminant tabako produktus), nepriskirtinos prie šio straipsnio 10 ir 11 dalyse nurodytų produktų, jeigu jos gali būti rūkomos.

27^1. **Saldikliai** – kaip apibrėžta 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1333/2008 dėl maisto priedų su visais pakeitimais I priedo 1 punkte.

28. *Neteko galios*.

29. **Supaprastintas akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentas** – dokumentas, kuriame yra svarbiausi akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumento rekvizitai, naudojamas, kai akcizais apmokestinamos prekės, už kurias akcizai sumokėti, komerciniams tikslams gabenamos tarp valstybių narių iš patvirtinto siuntėjo patvirtintam gavėjui. Supaprastinto akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumento forma, naudojimo ir užpildymo taisyklės nustatytos 1992 m. gruodžio 17 d. Komisijos reglamente (EEB) 3649/92 dėl supaprastinto administracinio lydraščio, skirto Bendrijos viduje judantiems akcizu apmokestinamiems produktams, kurie išleisti vartojimui išsiuntimo valstybėje narėje, tačiau centrinis mokesčių administratorius turi teisę nustatyti papildomus Lietuvos Respublikoje išrašomų supaprastintų akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentų reikalavimus, kai šioje dalyje nurodytas reglamentas valstybei narei suteikia tokią teisę.

30. **Tarpiniai produktai** – alkoholiniai gėrimai (įskaitant stiprintuosius pridėjus bet kokį kiekį etilo alkoholio), kurie atitinka visus šiuos požymius:

1) klasifikuojami KN 2204, 2205 arba 2206 pozicijose;

2) jų faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 1,2 procento, bet ne didesnė kaip 22 procentai;

3) jie nepriskirtini prie šio straipsnio 8, 20 ar 34 dalyse nurodytų gėrimų.

31. **Trečioji valstybė** – bet kuri teritorija, kuri nėra Europos Sąjungos teritorija, arba trečioji teritorija, kaip tai apibrėžta atitinkamai šio straipsnio 16 ir 32 dalyse.

32. **Trečiosios teritorijos** – finansų ministro patvirtintame sąraše nurodytos teritorijos, kuriose netaikomos šio įstatymo nuostatos.

33. **Valstybė narė arba valstybės narės teritorija** – atitinkamos Europos Sąjungos valstybės narės teritorija, kaip ji apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 349 ir 355 straipsniuose, išskyrus trečiąsias teritorijas. Valstybės narės teritorija laikomos ir finansų ministro patvirtintame sąraše nurodytos teritorijos, kuriose sudaryti ar kurioms skirti sandoriai laikomi atitinkamoje valstybėje narėje sudarytais ar jai skirtais sandoriais.

34. **Vynas iš šviežių vynuogių** – ramus ir putojantis vynas iš šviežių vynuogių, kaip tai apibrėžta šio straipsnio 23 ir 24 dalyse.

35. Produktai, kurių dalį sudaro kitos negu tabakas medžiagos, bet kurie pagal kitus kriterijus atitinka šio straipsnio 10 dalyje nurodytus požymius, laikomi cigarais ir cigarilėmis.

36. Produktai, kurie visiškai ar iš dalies pagaminti iš kitų negu tabakas medžiagų, bet pagal kitus kriterijus atitinka šio straipsnio 11, 18^1 ar 27 dalyje nurodytus požymius, laikomi atitinkamai cigaretėmis, kaitinamojo tabako produktais arba rūkomuoju tabaku. Šios nuostatos netaikomos produktams, kuriuose nėra tabako, jeigu jie skirti medicinos reikmėms.

37. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme (toliau – Mokesčių administravimo įstatymas) ir Sąjungos muitinės kodekse, tačiau mokesčių administratoriumi šiame įstatyme vadinama tik Valstybinė mokesčių inspekcija.

38. Šiame įstatyme ir jo prieduose prekių kodai yra nurodyti pagal tų metų KN versiją, kuri nurodyta atitinkamoje Tarybos direktyvoje, nustatančioje atitinkamų prekių apmokestinimą, išskyrus etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų kodus, nurodytus 2018 m. spalio 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2018/1602, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas.

4 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio steigimas

1. Šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytos akcizais apmokestinamos prekės (jeigu tai energiniai produktai, – tik šio įstatymo 2 priede nurodytos prekės), už kurias akcizai dar nesumokėti, privalo būti gaminamos, perdirbamos, maišomos, laikomos (įskaitant saugojimą) akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje.

2. Leidimas steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį išduodamas ir panaikinamas centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka. Kiekvienam akcizais apmokestinamų prekių sandėliui išduodamas atskiras leidimas.

3. Leidimas išduodamas neribotam laikui.

4. Leidimas steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, kuriame pageidaujama verstis kita, negu šio straipsnio 1 dalyje nurodyta, veikla, gali būti išduotas:

1) jeigu vidutinė akcizų suma, apskaičiuota už pageidaujamame steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje numatomą vienu metu laikyti akcizais apmokestinamų prekių kiekį, bus ne mažesnė, negu nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) ar jos įgaliotos institucijos;

2) kitais Vyriausybės nustatytais atvejais.

5. Šio straipsnio 1 dalies reikalavimai netaikomi fizinio asmens tik asmeniniam naudojimui (t. y. skirtoms ne parduoti, o tik savo ar šeimos poreikiams) gaminamoms, perdirbamoms ir (arba) maišomoms akcizais apmokestinamoms prekėms, kurios pagal šį įstatymą atleidžiamos nuo akcizų.

6. Šio straipsnio 1 dalies reikalavimai netaikomi ir laikoma, kad akcizai sumokėti už akcizais apmokestinamas prekes, kurios pagamintos naudojant, perdirbant, maišant vieną ar kelias akcizais apmokestinamas prekes, tik tuo atveju, jei akcizai už prekes, panaudotas galutinės prekės gamybai, yra sumokėti ir šis mokestis nėra mažesnis už mokestį, kuris turėtų būti sumokėtas už galutinę akcizais apmokestinamą prekę. Šios dalies nuostatos netaikomos iš neapdoroto tabako pagamintam apdorotam tabakui ir kaitinamojo tabako produktams.

7. Šio straipsnio 1 dalies reikalavimai netaikomi gaminant kitose negu KN 2203–2208 pozicijose klasifikuojamas prekes, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 1,2 procento, o jei tai ne skysti produktai, – etilo alkoholis sudaro daugiau kaip 1 procentą jų masės, jeigu joms gali būti taikomos šio įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 ar 3–7 punktų nuostatos.

Komentaras

Komentaras rengiamas

5 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlių registravimas

1. Visi akcizais apmokestinamų prekių sandėliai registruojami ir išregistruojami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

2. Kiekvienam akcizais apmokestinamų prekių sandėliui ir jo savininkui suteikiami atskiri identifikaciniai numeriai, kurie nurodomi išduotame leidime steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį.

Komentaras

Komentaras rengiamas

6 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko veiklos reikalavimai

1. Jeigu centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka priimamas sprendimas išduoti leidimą steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, jo savininkas vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje bus šis sandėlis, privalo pateikti piniginį užstatą arba akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentą. Piniginio užstato arba prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos dydį apskaičiuoja mokesčių administratorius, priimdamas sprendimą išduoti leidimą steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. Jeigu akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje numatoma verstis licencijuojama veikla, šio sandėlio savininkas privalo turėti atitinkamą licenciją (atitinkamas licencijas). Leidimas akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui išduodamas ir sandėlis veiklą pradėti gali tik tada, kai yra pateikiamas piniginis užstatas arba akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentas ir kai savininkas turi nustatytos formos licenciją (licencijas). Piniginio užstato ir akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos dydžio apskaičiavimo ir tikslinimo tvarką, taip pat atvejus, kada nereikalaujama pateikti piniginio užstato ir (arba) akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento, nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas privalo tvarkyti visų akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje atliekamų operacijų apskaitą. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje atliekamų operacijų apskaitos tvarką (įskaitant privalomas naudoti matavimo, apskaitos priemones, jų naudojimo reikalavimus) nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, galima laikyti tik tų rūšių akcizais apmokestinamas prekes, kurios nurodytos leidime steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje laikyti, taip pat į jį atgabenti ar iš jo išgabenti prekes, kurioms nėra taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas (t. y. prekes, kurios nėra akcizų objektas, taip pat prekes, kurios pagal šį įstatymą yra akcizų objektas, tačiau už kurias akcizai jau yra sumokėti), nedraudžiama.

4. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, laikantis šio straipsnio 3 dalies reikalavimų, leidžiama laikyti akcizais apmokestinamas prekes, kurios priklauso ne tik akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui, bet ir bet kuriam kitam asmeniui. Visų akcizais apmokestinamų prekių, nepriklausančių akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui, laikymas turi būti pagrįstas atitinkamomis akcizais apmokestinamų

prekių sandėlio savininko ir asmens, turinčio teisę disponuoti šiomis prekėmis, sutartimis.

5. Mokesčių administratorius turi teisę nustatyti papildomus reikalavimus akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui, jeigu tai reikalinga, kad būtų tinkamai įvykdytos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko mokestinės prievolės. Papildomi reikalavimai gali būti nustatomi šiais atvejais:

1) kai akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas nesilaiko leidime nustatytų veiklos sąlygų;

2) kai nustatoma, kad akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui perduoti specialūs ženklai – banderolės prarastos (jeigu banderolės prarandamos ne jų klijavimo automatais metu), parduotos ar kitaip neteisėtai perleistos, neteisėtai gautos (įsigytos), taip pat nustačius specialių ženklinimo priemonių panaudojimo apskaitos pažeidimų;

3) kai nustatoma, kad akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje specialūs dažai ir cheminiai reagentai, skirti kurui žymėti, prarasti, taip pat nustačius apskaitos tvarkymo pažeidimų;

4) kai nustatomi akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje padaryti akcizais apmokestinamų prekių laikymo, operacijų akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje apskaitos tvarkos ar apskaitos priemonėms taikomų reikalavimų pažeidimai;

5) kai akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas antrą mokestinį laikotarpį iš eilės pavėluoja pateikti akcizų deklaraciją arba du kartus iš eilės praleidžia akcizų mokėjimo terminą;

6) jeigu yra padarytas pažeidimas, dėl kurio, vadovaujantis Mokesčių administravimo įstatymo 104 straipsnio nuostatomis, mokesčių administratorius turi teisę pareikalauti pateikti laidavimo arba garantijos dokumentą;

7) kai nustatoma, kad akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas turi mokestinių nepriemokų, susijusių su mokesčiais, kuriuos administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija (išskyrus atvejus, jeigu mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl jų vyksta mokestinis ginčas), turi nepriemokų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui, nevykdo įsipareigojimų Lietuvos Respublikos muitinei (toliau – muitinė).

6. Mokesčių administratorius, vadovaudamasis centrinio mokesčių administratoriaus patvirtintu papildomų reikalavimų akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui nustatymo tvarkos aprašu, turi teisę nustatyti vieną ar kelis papildomus reikalavimus, bet tik tokius, kurie būtini tinkamam mokestinių prievolių įvykdymui, atsižvelgiant į susidariusias aplinkybes, užtikrinti.

7. Leidimas steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį gali būti panaikintas:

1) akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko rašytiniu prašymu;

2) mokesčių administratoriaus sprendimu, jeigu akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas per mokesčių administratoriaus nustatytą terminą neištaisė nustatytų trūkumų, dėl kurių šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka buvo nustatyti papildomi šio sandėlio savininko veiklos reikalavimai;

3) mokesčių administratoriaus sprendimu, jeigu akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas netvarko reikalaujamos sandėlyje atliekamų operacijų apskaitos;

4) mokesčių administratoriaus sprendimu, jeigu akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas nesilaiko leidime nustatytų veiklos sąlygų, netinkamai tvarko sandėlyje atliekamų operacijų apskaitą, jeigu net nustačius papildomus reikalavimus šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka nebūtų įmanoma užtikrinti, kad bus tinkamai įvykdytos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko mokestinės prievolės;

5) mokesčių administratoriaus sprendimu, jeigu akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje buvo verčiamasi licencijuojama veikla, o šio sandėlio savininkui atitinkama licencija (licencijos) yra panaikinta (panaikintos);

6) mokesčių administratoriaus sprendimu, jeigu leidimas steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį išduotas vadovaujantis šio įstatymo 4 straipsnio 4 dalies 1 punktu ir po 6 mėnesių akcizais apmokestinamų prekių sandėlio veiklos paaiškėja, kad per šiuos 6 mėnesius vidutinė akcizų už akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje vienu metu per dieną laikomą akcizais apmokestinamų prekių kiekį suma daugiau kaip 10 procentų mažesnė už šio įstatymo 4 straipsnio 4 dalies 1 punkte nurodytą sumą;

7) mokesčių administratoriaus sprendimu, jeigu 6 mėnesius iš eilės jame nevykdoma jokia veikla, numatyta prašyme išduoti leidimą steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį;

8) mokesčių administratoriaus sprendimu, jeigu per 3 mėnesius nuo leidimo steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį suteikimo dienos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas nepateikia piniginio užstato ar akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento, jeigu teisės aktų nustatyta tvarka toks dokumentas turėjo būti pateiktas;

9) mokesčių administratoriaus sprendimu, jeigu per 10 darbo dienų nuo piniginio užstato arba akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento galiojimo pabaigos nepateikiamas naujas atitinkamas dokumentas;

10) mokesčių administratoriaus sprendimu, jeigu per 3 mėnesius nuo leidimo steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį išdavimo dienos sandėlyje neįrengiamos teisės aktų reikalaujamos apskaitos priemonės, nesilaikoma kompiuterinės buhalterinės apskaitos ir interneto ryšio su Valstybine mokesčių inspekcija įdiegimo grafiko;

11) mokesčių administratoriaus sprendimu, jeigu per 3 mėnesius pasibaigus laikotarpiui, per kurį akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas privalėjo įvykdyti nustatytus papildomus reikalavimus, šie reikalavimai neįvykdomi.

8. Apie sprendimą panaikinti leidimą steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį sandėlio savininkui privalo būti pranešta raštu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

9. Panaikinus leidimą steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, atgabenti į tokį sandėlį naujas akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, arba iš jo išgabenti prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, draudžiama.

10. Asmuo, kuriam išduotas leidimas steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį buvo panaikintas už teisės aktų reikalavimų nesilaikymą, kreiptis su prašymu išduoti jam leidimą steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį gali ne anksčiau kaip po 3 metų nuo leidimo panaikinimo dienos.

11. Vietos mokesčių administratoriai kontroliuoja akcizais apmokestinamų prekių sandėlio ir jo savininko veiklą teisės aktų ir centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka. Kitos valstybės institucijos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio veiklą kontroliuoja pagal kompetenciją.

Komentaras

Komentaras rengiamas

7 straipsnis. Registruoti gavėjai, jų teisės ir prievolės

1. Registruotas gavėjas turi teisę iš kitos valstybės narės verslo tikslams gauti akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, tačiau jis neturi teisės laikyti (įskaitant saugojimą), gaminti, perdirbti, maišyti, išgabenti akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas.

2. Registruodamasis registruotu gavėju, asmuo mokesčių administratoriui privalo pateikti piniginį užstatą arba registruoto gavėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentą. Registruoti gavėjai registruojami ir išregistruojami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka. Registruotam gavėjui suteikiamas atskiras identifikacinis numeris, kuris nurodomas registruoto gavėjo pažymėjime. Registruoto gavėjo pažymėjimo formą ir jo išdavimo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius. Piniginio užstato ir registruoto gavėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos dydžio apskaičiavimo tvarką, taip pat atvejus, kai piniginio užstato ir (arba) registruoto gavėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento pateikti nereikalaujama, nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Registruotas gavėjas turi teisę gauti tik tų rūšių akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas ir kurios nurodytos registruoto gavėjo pažymėjime.

4. Registruotas gavėjas privalo tvarkyti iš kitos valstybės narės gautų akcizais apmokestinamų prekių apskaitą.

5. Mokesčių administratorius turi teisę registruotą gavėją išregistruoti šiais atvejais:

1) registruotas gavėjas 6 mėnesius iš eilės verslo tikslams negavo iš kitos valstybės narės akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas;

2) registruotas gavėjas per 10 darbo dienų nuo piniginio užstato arba mokestinių prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento galiojimo pabaigos nepateikia naujo atitinkamo dokumento;

3) registruotam gavėjui panaikinamos teisės aktų nustatytos licencijos, suteikiančios teisę verstis veikla, susijusia su akcizais apmokestinamomis prekėmis;

4) registruoto gavėjo rašytiniu prašymu.

6. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims, kurie retkarčiais iš kitų valstybių narių gauna akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, šiame straipsnyje nurodytas registruoto gavėjo statusas suteikiamas vienam tokių prekių gavimui arba centrinio mokesčių administratoriaus nustatytais atvejais tam tikram akcizais apmokestinamų prekių kiekiui, vienam siuntėjui ir konkrečiam laikotarpiui.

Komentaras

Komentaras rengiamas

8 straipsnis. Registruoti siuntėjai, jų teisės ir prievolės

1. Registruotas siuntėjas turi teisę tik išgabenti importuotas akcizais apmokestinamas prekes, taikydamas joms akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, į bet kurią šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnio 1 dalyje nurodytą paskirties vietą.

2. Registruodamasis kaip registruotas siuntėjas, asmuo mokesčių administratoriui privalo pateikti piniginį užstatą arba registruoto siuntėjo prievolių

įvykdymo užtikrinimo dokumentą. Registruoti siuntėjai registruojami ir išregistruojami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka. Registruotam siuntėjui suteikiamas atskiras identifikacinis numeris, kuris nurodomas registruoto siuntėjo pažymėjime. Registruoto siuntėjo pažymėjimo formą ir jo išdavimo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius. Piniginio užstato ir registruoto siuntėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos dydžio apskaičiavimo tvarką, taip pat atvejus, kai piniginio užstato ir (arba) registruoto siuntėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento pateikti nereikalaujama, nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Registruotas siuntėjas turi teisę išgabenti tik tų rūšių akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas ir kurios nurodytos registruoto siuntėjo pažymėjime.

4. Registruotas siuntėjas privalo tvarkyti išgabentų akcizais apmokestinamų prekių apskaitą.

5. Mokesčių administratorius turi teisę registruotą siuntėją išregistruoti šiais atvejais:

1) registruotas siuntėjas 6 mėnesius iš eilės neišgabeno importuotų akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas;

2) registruotas siuntėjas per 10 darbo dienų nuo piniginio užstato arba mokestinių prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento galiojimo pabaigos nepateikia naujo atitinkamo dokumento;

3) registruotam siuntėjui panaikinamos teisės aktų nustatytos licencijos, suteikiančios teisę verstis veikla, susijusia su akcizais apmokestinamomis prekėmis;

4) registruoto siuntėjo rašytiniu prašymu.

Komentaras

Komentaras rengiamas

8[1] straipsnis. Patvirtinti gavėjai, patvirtinti siuntėjai, jų teisės ir prievolės

1. Patvirtintas gavėjas turi teisę iš kitos valstybės narės komerciniams tikslams gauti akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas arba registruotas gavėjas gali veikti kaip patvirtintas gavėjas, apie tai pranešęs mokesčių administratoriui centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka ir pateikęs piniginį užstatą arba patvirtinto gavėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentą.

2. Patvirtintas siuntėjas turi teisę išsiųsti į kitą valstybę narę komerciniams tikslams akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas arba registruotas siuntėjas gali veikti kaip patvirtintas siuntėjas, apie tai pranešęs mokesčių administratoriui centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

3. Registruodamasis kaip patvirtintas gavėjas, asmuo mokesčių administratoriui privalo pateikti piniginį užstatą arba patvirtinto gavėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumentą. Patvirtinti gavėjai ir patvirtinti siuntėjai registruojami suteikiant jiems identifikacinius numerius ir išregistruojami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka. Piniginio užstato ir patvirtinto gavėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos dydžio apskaičiavimo tvarką, taip pat atvejus, kai piniginio užstato ir (arba) patvirtinto gavėjo prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento pateikti nereikalaujama, nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

4. Mokesčių administratorius išregistruoja patvirtintą gavėją ir patvirtintą siuntėją šiais atvejais:

1) patvirtintas gavėjas 6 mėnesius iš eilės komerciniams tikslams negavo iš kitos valstybės narės akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, o patvirtintas siuntėjas 6 mėnesius iš eilės į kitą valstybę narę komerciniams tikslams neišsiuntė akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas;

2) patvirtintas gavėjas per 10 darbo dienų nuo piniginio užstato arba mokestinių prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento galiojimo pabaigos nepateikia naujo atitinkamo dokumento;

3) patvirtintam gavėjui arba patvirtintam siuntėjui panaikinamos teisės aktų nustatytos licencijos, suteikiančios teisę verstis veikla, susijusia su akcizais apmokestinamomis prekėmis;

4) patvirtinto gavėjo arba patvirtinto siuntėjo rašytiniu prašymu.

5. Jei patvirtintas gavėjas arba patvirtintas siuntėjas retkarčiais gauna ar siunčia akcizais apmokestinamų prekių, šiame straipsnyje nurodytas patvirtinto gavėjo arba patvirtinto siuntėjo statusas suteikiamas vienam tokių prekių gavimui ar siuntimui arba centrinio mokesčių administratoriaus nustatytais atvejais tam tikram akcizais apmokestinamų prekių kiekiui, vienam siuntėjui ar gavėjui ir konkrečiam laikotarpiui. Tokiu atveju Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka patvirtinto gavėjo mokestinių prievolių įvykdymą gali užtikrinti patvirtintas gavėjas, šių prekių vežėjas, akcizais apmokestinamų prekių savininkas, patvirtintas siuntėjas ar šie asmenys kartu, pateikdami laidavimo (garantijos) dokumentą ar sumokėdami piniginį užstatą.

Komentaras

Komentaras rengiamas

9 straipsnis. Prievolės mokėti akcizus Lietuvos Respublikoje atsiradimas

1. Prievolė mokėti akcizus Lietuvos Respublikoje atsiranda už:

1) akcizais apmokestinamas prekes, kurioms Lietuvos Respublikoje panaikintas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas (t. y. už iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio išgabentas prekes, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, už prekes, registruoto gavėjo gautas iš kitos valstybės narės, už akcizais apmokestinamas prekes, pristatytas į akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, gaunančio akcizais apmokestinamas prekes, ar registruoto gavėjo nurodytą tiesioginio pristatymo vietą, taip pat už šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 2, 3, 6, 7, 8 ir 9 punktuose nurodytiems asmenims skirtas iš kitų valstybių narių atgabentas akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas). Šio punkto nuostatos taikomos ir toms akcizais apmokestinamoms prekėms, kurioms akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas panaikinamas pažeidžiant teisės aktų nustatytus reikalavimus;

2) akcizais apmokestinamas prekes, prarastas Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, už Lietuvos Respublikoje gabenimo metu prarastas prekes, taip pat už dėl Lietuvos Respublikoje įvykusių ar nustatytų (jei nėra įrodymų, kad šie pažeidimai įvyko ar buvo nustatyti kitoje valstybėje narėje) gabenimo pažeidimų nepristatytas į paskirties vietą akcizais apmokestinamas prekes. Akcizais apmokestinamų prekių gabenimo pažeidimu laikomi atvejai, kai akcizais apmokestinamų prekių gavimas (eksportas) nėra patvirtinamas vadovaujantis šio

įstatymo 14, 15 ar 16 straipsnio arba savo esme tolygiomis kitų valstybių narių teisės aktų nuostatomis. Akcizais apmokestinamų prekių gabenimo pažeidimu nelaikoma ir akcizai neskaičiuojami už prarastą prekių kiekį, neviršijantį Europos Komisijos nustatytos tarp valstybių narių gabenamų prekių bendrosios dalinio praradimo ribos (išskyrus atvejus, kai yra pagrįstų priežasčių įtarti sukčiavimą ar pažeidimą), o kai ši riba nenustatyta arba kitais akcizais apmokestinamų prekių praradimo atvejais (įskaitant praradimą akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje), – neviršijantį Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų natūralios netekties normų, taip pat už prekes, prarastas dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių, taip pat už kitas negrįžtamai prarastas ar visiškai sunaikintas prekes (jeigu jų negalima panaudoti kaip akcizais apmokestinamų prekių), jeigu tai įrodyta Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;

3) akcizais apmokestinamas prekes, sunaudotas Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, išskyrus atvejus, kai šios prekės panaudotos kitoms prekėms, kurios pagal šį įstatymą yra akcizų objektas, gaminti arba šio įstatymo nustatytiems tikslams, kuriems naudojamos prekės atleidžiamos nuo akcizų, taip pat už energinius produktus, sunaudotus akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, kuriame šie energiniai produktai gaminami, teritorijoje šių energinių produktų gamybos proceso metu (energiniams produktams, sunaudotiems gamintojo reikmėms kaip degalai (variklių kuras) arba kaip šildymui skirtas kuras, akcizai taikomi bendra tvarka);

4) akcizais apmokestinamas prekes, kurios buvo įsigytos ar importuotos be akcizų šio įstatymo 19, 27 ar 43 straipsniuose nustatytiems tikslams, tačiau Lietuvos Respublikoje panaudotos kitiems tikslams;

5) šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytus energinius produktus, kai jie Lietuvos Respublikoje parduodami arba panaudojami kaip variklių degalai, jų priedai arba kaip šildymui skirtas kuras, šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje nurodytus produktus, kai jie Lietuvos Respublikoje parduodami arba panaudojami kaip variklių degalai arba jų priedai, taip pat šio įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje nurodytus angliavandenilius, kai jie Lietuvos Respublikoje parduodami arba panaudojami kaip šildymui skirtas kuras;

6) akcizais apmokestinamas prekes, pagamintas, sumaišytas arba perdirbtas (įskaitant neteisėtai pagamintas, sumaišytas arba perdirbtas prekes) Lietuvos Respublikoje ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje;

7) akcizais apmokestinamas prekes, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, atgabentas į Lietuvos Respubliką ir laikomas joje komerciniams tikslams, kai jos gabenamos tik iš patvirtinto siuntėjo patvirtintam gavėjui, taip pat už akcizais apmokestinamas prekes, į Lietuvos Respubliką atgabentas iš kitos valstybės narės, kai jos prekių siuntėjo, kuris vykdo ekonominę veiklą, ar jo užsakymu kito asmens atgabenamos asmeniui, kuris nėra registruotas gavėjas ar patvirtintas gavėjas ir nevykdo ekonominės veiklos, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, arba ne į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. Laikoma, kad atgabentos akcizais apmokestinamos prekės laikomos komerciniams tikslams, kai jas laiko kitas negu fizinis asmuo arba kai jas laiko fizinis asmuo kitiems negu asmeninio naudojimo tikslams. Siekiant nustatyti, ar akcizais apmokestinamos prekės yra skirtos fizinio asmens asmeniniam naudojimui, turi būti atsižvelgiama į šių prekių laikytojo komercinį statusą, šių prekių pobūdį, kiekį, laikymo priežastis, šių prekių apskaitos dokumentus, laikymo vietą ar gabenimo būdą. Mokesčių administratorius, siekdamas įvertinti, ar prekės skirtos asmeniniam naudojimui, turi teisę atsižvelgti ir į kitas aplinkybes, susijusias su prekių atgabenimu ir laikymu. Jeigu gabenant akcizais apmokestinamas prekes, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, komerciniams tikslams per Lietuvos Respubliką į kitą valstybę narę yra laikomasi šio įstatymo 15 straipsnio 11 dalyje nustatytų reikalavimų, nėra laikoma, kad šios prekės Lietuvos

Respublikoje yra laikomos komerciniams tikslams. Tais atvejais, kai akcizais apmokestinamos prekės yra laikomos tarp dviejų valstybių narių plaukiančiame laive ar skrendančiame orlaivyje, bet jos nėra tiekiamos ar skirtos tiekti Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos Respublikoje šioms prekėms akcizai netaikomi;

8) laikomas specialiais ženklais – banderolėmis nepaženklintas akcizais apmokestinamas prekes, kurios šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka privalo būti paženklintos banderolėmis, taip pat už kitas laikomas (įskaitant pažeidimo atvejus) akcizais apmokestinamas prekes, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, bet už kurias akcizai vadovaujantis šio įstatymo ar savo esme tolygiomis kitų valstybių narių teisės aktų nuostatomis nesumokėti;

9) nuosavybės teise priklausančius apdorotą tabaką, etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus, kuriems netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas ir (arba) kurie iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dienos buvo išleisti į laisvą apyvartą, naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną asmenims, teisės aktų nustatyta tvarka turintiems teisę verstis didmenine prekyba tabako gaminiais ir (arba) alkoholio produktais. Ši nuostata taikoma tik tais atvejais, kai įsigaliojęs naujas akcizų tarifas yra didesnis už iki tol galiojusį akcizų tarifą, ir tik šiame punkte nurodytiems produktams, laikomiems licencijose verstis didmenine prekyba tabako gaminiais ir (arba) alkoholio produktais nurodytuose padaliniuose (sandėliuose, filialuose ir pan.), iš kurių vyksta didmeninė prekyba tabako gaminiais ir (arba) alkoholio produktais ir (arba) kuriuose jie laikomi;

Komentaras

1. Naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną prievolė mokėti akcizus už nuosavybės teise priklausančias cigaretes atsiranda asmenims, teisės aktų nustatyta tvarka turintiems teisę verstis didmenine prekyba tabako gaminiais.

Pavyzdys

2015 m. vasario 26 d. iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio A, panaikinant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, įmonei B, turinčiai teisę verstis didmenine prekyba tabako gaminiais, buvo išgabenta 10 000 pakelių cigarečių. Cigaretes įmonė B pirko, todėl jos įmonei B priklauso nuosavybės teise. Cigaretes įmonė B atsivežė į licencijoje verstis didmenine prekyba tabako gaminiais nurodytą padalinį (sandėlį). Šiame sandėlyje buvo laikoma dar 30 000 pakelių cigarečių, kurios nuosavybės teise taip pat priklauso įmonei B. 2015 m. kovo 1 d. pasikeitė (buvo padidinti) cigarečių akcizų tarifai. Todėl įmonė B turės sumokėti sandėlyje laikomų 40 000 pakelių cigarečių akcizų skirtumą, apskaičiuotą iš akcizų sumos, kuri mokėtina, taikant įsigaliojusį naują akcizų tarifą, atėmus akcizų sumą, kuri už šias cigaretes buvo apskaičiuota iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo.

2. Pažymėtina, kad mažmeninės prekybos vietose laikomų cigarečių akcizai naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną neturi būti perskaičiuojami.

Tais atvejais, kai iš mažmeninės prekybos cigaretės į padalinį grąžinamos dėl objektyvių priežasčių, (pavyzdžiui, mažmeninės prekybos atstovų bankroto, nemokumo, licencijos praradimo ir pan.), asmenys, turintys teisę verstis didmenine prekyba tabako gaminiais, tokių cigarečių akcizų skirtumo skaičiuoti ir mokėti akcizų neprivalo. Tačiau, jeigu iš mažmeninės prekybos vietų cigarečių grąžinimai į licencijose verstis didmenine prekyba tabako gaminiais nurodytus padalinius, iš kurių vyksta didmeninė prekyba tabako gaminiais ir (arba) kuriuose šie gaminiai laikomi, vykdomi ne dėl objektyvių priežasčių, o siekiant

mokestinės naudos ar vengiant sumokėti priklausančius mokėti mokesčius, tai tokių grąžintų cigarečių akcizų skirtumą (apskaičiuotą iš akcizų sumos, kuri mokėtina, taikant įsigaliojusį naują akcizų tarifą, atėmus akcizų sumą, kuri už šias cigaretes buvo apskaičiuota iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo) asmenys, turintys teisę verstis didmenine prekyba tabako gaminiais, turėtų apskaičiuoti ir sumokėti.

(9 punkto komentaras pagal VMI prie FM 2015-04-29 raštą Nr. (18.4-31-2) RM-9003)

10) akcizais apmokestinamas prekes, kurioms šio įstatymo 37 straipsnio 2 ar 3 dalyje, 37[1] straipsnio 2 dalyje, 38 straipsnio 2 dalyje arba 39 straipsnio 2 ar 3 dalyje nustatyta tvarka buvo pritaikytos nurodytose dalyse nustatytos akcizų lengvatos, tačiau kurios buvo panaudotos kitiems negu šiose dalyse nurodytiems tikslams;

11) laikomus KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose klasifikuojamus energinius produktus, už kuriuos akcizai vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis nesumokėti.

2. Be šio straipsnio 1 dalyje nurodytų atvejų, prievolė mokėti akcizus atsiranda už Lietuvos Respublikoje importuojamas akcizais apmokestinamas prekes, išskyrus importuojamas akcizais apmokestinamas prekes, registruoto siuntėjo išgabentas į bet kurią šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnio 1 dalyje nurodytą paskirties vietą, taip pat importuojamas akcizais apmokestinamas prekes, nugabenamas į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. Prievolė mokėti akcizus atsiranda ir už neteisėtai įvežamas akcizais apmokestinamas prekes, išskyrus atvejus, kai skola muitinei yra išnykusi pagal Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies e, f, g ar k punktą. Importuotų akcizais apmokestinamų prekių, registruoto siuntėjo išgabentų į šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnio 1 dalyje nurodytas paskirties vietas, taip pat importuotų akcizais apmokestinamų prekių nugabenimo į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Laikoma, kad akcizais apmokestinamos prekės importuojamos Lietuvos Respublikoje, kai:

1) ne Sąjungos prekės yra Lietuvos Respublikos teritorijoje tuo metu, kai jos importuojamos į Europos Sąjungos teritoriją;

2) Sąjungos prekės yra Lietuvos Respublikos teritorijoje tuo metu, kai jos importuojamos į Europos Sąjungos teritoriją iš trečiųjų teritorijų. Jeigu į Europos Sąjungos teritoriją įvežtoms šioms prekėms taikoma vidinio tranzito procedūra, laikoma, kad šios Sąjungos prekės importuotos Lietuvos Respublikos teritorijoje tuo atveju, jeigu, nustojus taikyti minėtą tranzito procedūrą, prekės yra Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. Prievolė mokėti akcizus už šio straipsnio 1 dalyje nurodytas prekes atsiranda tuo metu, kai susidaro šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės. Prievolė mokėti akcizus už šio straipsnio 2 dalyje nurodytas prekes, kurioms pagal Europos Sąjungos atitinkamus teisės aktus yra taikomi importo muitai, atsiranda tuo metu, kai pagal teisės aktus, reguliuojančius importo muitų apskaičiavimą, atsiranda prievolė už jas apskaičiuoti importo muitus. Jeigu šio straipsnio 2 dalyje nurodytoms prekėms netaikomi jokie importo muitai, prievolė mokėti akcizus už jas atsiranda tada, jeigu pagal atitinkamas Sąjungos muitinės kodekso nuostatas atsirastų importo skola muitinei ir jeigu šioms prekėms šie muitai būtų nustatyti.

4. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytais atvejais prievolė mokėti akcizus tenka akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui, registruotam gavėjui arba bet kuriam kitam asmeniui, kuris arba kurio vardu akcizais apmokestinamoms prekėms panaikinamas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, o tais atvejais, kai akcizais apmokestinamoms prekėms, kurioms akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas panaikinamas pažeidžiant teisės aktų nustatytus reikalavimus, – bet kuriam kitam asmeniui, dalyvavusiam darant šį pažeidimą.

5. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais prievolė mokėti akcizus už akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje prarastas ar sunaudotas prekes tenka akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, kuriame jos prarastos ar sunaudotos, savininkui, o už dėl Lietuvos Respublikoje įvykusių ar nustatytų gabenimo pažeidimų prarastas akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, iš kurio jos išgabentos, savininkui, registruotam siuntėjui ar asmeniui, laidavusiam ar garantavusiam akcizų sumokėjimą.

6. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, panaudojusiam akcizais apmokestinamas prekes kitaip, negu nustato akcizų lengvatos taikymo sąlygos, o šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytais atvejais – asmeniui, pardavusiam arba panaudojusiam jame nurodytus produktus šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytais būdais.

7. Šio straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, pagaminusiam, sumaišiusiam arba perdirbusiam akcizais apmokestinamas prekes.8. Šio straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka:

1) kai akcizais apmokestinamos prekės, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, iš kitos valstybės narės patvirtinto siuntėjo atgabenamos patvirtintam gavėjui į Lietuvos Respubliką ir laikomos joje komerciniams tikslams, – patvirtintam gavėjui. Asmeniui, kuris nėra patvirtintas gavėjas ir (arba) patvirtintas siuntėjas, ar asmeniui, kuris nėra veikiantis kaip patvirtintas gavėjas ir (arba) patvirtintas siuntėjas, kaip nustatyta šio įstatymo 8^1 straipsnio 1 ir 2 dalyse ar tolygiose kitų valstybių narių teisės aktų nuostatose, taip pat tenka prievolė mokėti akcizus;

2) kai prekės iš kitos valstybės narės į Lietuvos Respubliką atgabenamos prekių siuntėjo, kuris vykdo ekonominę veiklą, arba jo užsakymu kito asmens asmeniui, kuris nėra registruotas gavėjas ar patvirtintas gavėjas ir kuris nevykdo ekonominės veiklos, kaip ji apibrėžta Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, arba ne į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, – prekių siuntėjui.

9. Šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, laikančiam (įskaitant saugojimą) šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytas akcizais apmokestinamas prekes, arba bet kuriam kitam asmeniui, dalyvavusiam laikant tokias prekes (įskaitant saugojimą).

10. Šio straipsnio 1 dalies 9 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, teisės aktų nustatyta tvarka turinčiam teisę verstis didmenine prekyba tabako gaminiais ir (arba) alkoholio produktais.

11. Šio straipsnio 1 dalies 10 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizų skirtumą (tarp šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje arba 39 straipsnio 1 ar 3 dalyje nurodyto akcizų tarifo ir akcizais apmokestinamai prekei pritaikyto akcizų tarifo) tenka asmeniui, panaudojusiam akcizais apmokestinamas prekes kitaip, negu nustato akcizų lengvatų taikymo sąlygos.

12. Šio straipsnio 1 dalies 11 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, laikančiam šio straipsnio 1 dalies 11 punkte nurodytas akcizais apmokestinamas prekes.

13. Prievolė mokėti akcizus šio straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju tenka Sąjungos muitinės kodekso 5 straipsnio 15 dalyje nurodytam deklarantui (toliau – deklarantas) arba bet kokiam kitam šio kodekso 77 straipsnio 3 dalyje nurodytam asmeniui. Kai akcizais apmokestinamos prekės neteisėtai įvežamos, prievolė mokėti akcizus tenka bet kuriam asmeniui, dalyvavusiam neteisėtai įvežant šias prekes.

14. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už akcizų sumokėjimą. Kiti atvejai, kai atsiranda prievolė mokėti

akcizus Lietuvos Respublikoje, taip pat asmenys, kuriems tenka ši prievolė, nurodyti šio įstatymo 16 straipsnyje.

Komentaras

Komentaras rengiamas

10 straipsnis. Mokestinis laikotarpis ir akcizų deklaracijos pateikimas

1. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, registruoto gavėjo, registruoto siuntėjo, patvirtinto gavėjo ir šio įstatymo 9 straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodyto asmens mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas, registruotas gavėjas, registruotas siuntėjas, patvirtintas gavėjas ir šio įstatymo 9 straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodytas asmuo privalo vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje yra akcizais apmokestinamų prekių sandėlis, registruotas gavėjas, registruotas siuntėjas, patvirtintas gavėjas ar šio įstatymo 9 straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodytas asmuo yra registruotas mokesčių mokėtoju, pateikti akcizų deklaraciją ir jos priedus. Deklaracijos formą ir užpildymo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius.

Komentaras

1. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio (toliau šio straipsnio komentare - sandėlis) savininko, registruoto akcizais apmokestinamų prekių gavėjo (toliau šio straipsnio komentare – registruotas gavėjas), registruoto akcizais apmokestinamų prekių siuntėjo (toliau šio straipsnio komentare – registruotas siuntėjas), patvirtinto akcizais apmokestinamų prekių gavėjo (toliau šio straipsnio komentare – patvirtintas gavėjas) ir AĮ 9 straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodyto asmens mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo, kuriam pasibaigus šie asmenys iki kito mėnesio, einančio po mokestinio laikotarpio (kalendorinio mėnesio), 15 dienos privalo mokesčių administratoriui pateikti akcizų deklaraciją.

2. Už mokestinius laikotarpius, prasidėjusius nuo 2025 m. rugsėjo 1 d., teikiama Akcizų deklaracijos AKC430 forma, vadovaujantis Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Deklaracijų taisyklės).

Akcizų deklaracijos FR0630 forma ir Asmens akcizų deklaracijos FR0630A forma, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. VA-106 „Dėl Akcizų deklaracijų FR0630 ir FR0630A formų, jų priedų užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“, užpildomos, tik tikslinant duomenis už mokestinius laikotarpius iki 2025 m. rugpjūčio 31 d.

Akcizų deklaracijos pateikiamos / tikslinamos per Valstybinės mokesčių inspekcijos Elektroninio deklaravimo informacinę sistemą (EDS).

3. Akcizų deklaracijoje deklaruoti akcizai sumokami iki deklaracijos pateikimo termino pabaigos, t. y., iki kito mėnesio, einančio po mokestinio laikotarpio (kalendorinio mėnesio), 15 dienos.

4. Registruotas gavėjas, patvirtintas gavėjas (įsiregistravę neterminuotai) ir sandėlio savininkas akcizų deklaraciją turi teikti ir tuo atveju, jeigu per mokestinį laikotarpį nevykdė operacijų su akcizais apmokestinamomis prekėmis.

2. Jeigu vienas savininkas turi kelis akcizais apmokestinamų prekių sandėlius, deklaracija pateikiama dėl kiekvieno sandėlio atskirai.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai vienas savininkas turi kelis sandėlius, akcizų deklaracija turi būti pateikiama dėl kiekvieno sandėlio atskirai, t. y., pateikiama tiek akcizų deklaracijų, kiek asmuo turi skirtingų sandėlių.

Pavyzdys

Asmuo turi įsteigęs 2 sandėlius Vilniuje. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad asmuo turi įsisteigęs 2 sandėlius, asmuo turi pateikti akcizų deklaracijas už kiekvieną sandėlį atskirai.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų pateikiamoje akcizų deklaracijoje turi būti deklaruojama akcizų suma, kurią mokėti prievolė pagal šio įstatymo 9 straipsnį atsirado tą mokestinį laikotarpį, kurio akcizų deklaracija pateikiama, kartu su einamojo mokestinio laikotarpio avansine akcizų suma, kurią mokėti prievolė atsirado pagal šio įstatymo 12 straipsnį.

Komentaras

1. Sandėlio savininko, registruoto gavėjo, registruoto siuntėjo, patvirtinto gavėjo ir AĮ 9 straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodyto asmens pateiktoje akcizų deklaracijoje turi būti deklaruojama akcizų suma, kurią mokėti prievolė pagal AĮ 9 straipsnį atsirado tą mokestinį laikotarpį, kurio akcizų deklaracija pateikiama, t. y., tuo atveju, jeigu asmuo, veikdamas kaip sandėlio savininkas, registruotas gavėjas, registruotas siuntėjas, patvirtintas gavėjas ir /ar AĮ 9 straipsnio 8 dalies 2 punkte nurodytas asmuo, deklaraciją (as) teikia už rugsėjo mėnesį, joje (jose) turi būti deklaruojama mokėtina akcizų suma, kurią asmeniui susidarė prievolė mokėti per rugsėjo mėnesį, vadovaujantis AĮ 9 straipsnio nuostatomis.

Pažymėtina, kad tais atvejais, kai susiklosto AĮ 12 straipsnio 2 dalyje numatytos aplinkybės, sandėlio savininko ir registruoto gavėjo akcizų deklaracijoje kartu turi būti deklaruojama ir einamojo mokestinio laikotarpio avansinė akcizų suma.

Pavyzdys

Asmuo turi sandėlį, kuriame vykdomos operacijos su akcizais apmokestinamomis prekėmis. Taip pat asmuo atitinka AĮ 12 straipsnio 2 dalyje nurodytas sąlygas dėl avansinės akcizų sumos mokėjimo, t. y., šiam asmeniui vidutinė mokestiniam laikotarpiui tenkanti mokėtina į biudžetą akcizų suma 3 praėjusius mokestinius laikotarpius iš eilės viršijo 15 000 eurų. Deklaracija turi būti teikiama už rugsėjo mėnesį. Taigi, asmuo iki spalio 15 dienos turi pateikti akcizų deklaraciją, kurioje turi būti deklaruota: 1) akcizų suma, kurią mokėti prievolė sandėlio savininkui atsirado rugsėjo mėnesį pagal AĮ 9 straipsnio nuostatas, ir 2) spalio mėnesio avansinė akcizų suma, kuri apskaičiuojama vadovaujantis AĮ 12 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

4. Panaikinus leidimą steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, pateikiamoje to mokestinio laikotarpio, kurį panaikintas leidimas steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, akcizų deklaracijoje, be šio straipsnio 3 dalyje nustatyta

tvarka apskaičiuotos akcizų sumos, turi būti deklaruota ir akcizų suma, mokėtina už visas kitą dieną po leidimo panaikinimo šiame sandėlyje buvusias akcizais apmokestinamas prekes, už kurias akcizai dar nebuvo sumokėti, ir iš sandėlio išgabentas akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, tačiau kurių pristatymo į paskirties vietą (išgabenimo iš Europos Sąjungos teritorijos arba išorinio tranzito procedūros įforminimo) faktas nebuvo patvirtintas iki leidimo panaikinimo dienos, išskyrus atvejus, kai už tokias prekes pagal šį įstatymą akcizai neturi būti skaičiuojami. Ši suma apskaičiuojama taikant akcizų tarifus, galiojusius leidimo panaikinimo dieną, o už išgabentas prekes – išgabenimo arba išorinio tranzito procedūros įforminimo dieną. Tuo atveju, kai po leidimo panaikinimo dienos gaunama įrodymų, kad prekės pristatytos į paskirties vietą (ar atitinkamai išgabentos iš Europos Sąjungos teritorijos arba prekėms įforminta išorinio tranzito procedūra), už prekių kiekį, kuris buvo pristatytas į paskirties vietą (ar atitinkamai išgabentas iš Europos Sąjungos teritorijos arba kurioms įforminta išorinio tranzito procedūra), permokėta akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka, tačiau tik tuo atveju, jeigu nuo prekių išgabenimo dienos praėjo ne daugiau kaip 3 metai.

Komentaras

1. Panaikinus leidimą steigti sandėlį, pateikiamoje to mokestinio laikotarpio (kalendorinio mėnesio), kurį panaikintas leidimas steigti sandėlį, akcizų deklaracijoje, be AĮ 10 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotos akcizų sumos, turi būti deklaruota ir:

1) akcizų suma, mokėtina už visas kitą dieną po leidimo panaikinimo šiame sandėlyje buvusias akcizais apmokestinamas prekes, už kurias akcizai dar nebuvo sumokėti;

2) akcizų suma, mokėtina už iš sandėlio išgabentas akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, tačiau kurių pristatymo į paskirties vietą (išgabenimo iš ES teritorijos arba išorinio tranzito procedūros įforminimo) faktas nebuvo patvirtintas iki leidimo panaikinimo dienos, išskyrus atvejus, kai už tokias prekes pagal šį įstatymą akcizai neturi būti skaičiuojami.

2. Šio punkto komentare analizuojama deklaruojama akcizų suma apskaičiuojama taikant akcizų tarifus, galiojusius leidimo panaikinimo dieną, o už išgabentas prekes – išgabenimo arba išorinio tranzito procedūros įforminimo dieną.

3. Svarbu pažymėti, kad tuo atveju, kai po leidimo panaikinimo dienos gaunama įrodymų, kad prekės pristatytos į paskirties vietą (ar atitinkamai išgabentos iš ES teritorijos arba prekėms įforminta išorinio tranzito procedūra), už prekių kiekį, kuris buvo pristatytas į paskirties vietą (ar atitinkamai išgabentas iš ES teritorijos arba kurioms įforminta išorinio tranzito procedūra), permokėta akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka, tačiau tik tuo atveju, jeigu nuo prekių išgabenimo dienos praėjo ne daugiau kaip 3 metai.

5. Išregistravus registruotą gavėją arba patvirtintą gavėją, ne vėliau kaip per 10 dienų nuo išregistravimo dienos asmuo privalo pateikti registruoto gavėjo arba patvirtinto gavėjo akcizų deklaraciją, kurioje būtų deklaruota mokėtina akcizų suma už iš kitos valstybės narės iki išregistravimo dienos gautas akcizais apmokestinamas prekes, už kurias akcizai dar nebuvo sumokėti, taikant prekių gavimo dieną galiojusius akcizų tarifus. Išregistravus registruotą siuntėją, ne vėliau kaip per 10 dienų nuo išregistravimo dienos asmuo privalo pateikti akcizų deklaraciją, kurioje būtų deklaruojama mokėtina akcizų suma už akcizais apmokestinamas prekes, kurių pristatymo į paskirties vietą faktas nebuvo patvirtintas iki išregistravimo datos. Ši mokėtina akcizų suma turi būti

apskaičiuojama taikant prekių išgabenimo dieną galiojusius akcizų tarifus. Tuo atveju, kai registruotą siuntėją išregistravus gaunama įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, pristatomos į paskirties vietą, permokėta akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka, tačiau tik tuo atveju, jeigu nuo prekių išgabenimo dienos praėjo ne daugiau kaip 3 metai.

Komentaras

1. Išregistravus registruotą gavėją arba patvirtintą gavėją, šie asmenys ne vėliau kaip per 10 dienų nuo išregistravimo dienos privalo pateikti registruoto gavėjo arba patvirtinto gavėjo akcizų deklaraciją, kurioje būtų deklaruota mokėtina akcizų suma už iš kitos ES valstybės narės iki išregistravimo dienos gautas akcizais apmokestinamas prekes, už kurias akcizai dar nebuvo sumokėti, taikant prekių gavimo dieną galiojusius akcizų tarifus.
2. Išregistravus registruotą siuntėją, šis asmuo ne vėliau kaip per 10 dienų nuo išregistravimo dienos privalo pateikti akcizų deklaraciją, kurioje būtų deklaruojama mokėtina akcizų suma už akcizais apmokestinamas prekes, kurių pristatymo į paskirties vietą faktas nebuvo patvirtintas iki išregistravimo datos. Paminėtina, kad ši mokėtina akcizų suma turi būti apskaičiuojama taikant prekių išgabenimo dieną galiojusius akcizų tarifus.
3. Tais atvejais, kai registruotą siuntėją išregistravus gaunama įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, pristatomos į paskirties vietą, permokėta akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka, tačiau tik tuo atveju, jeigu nuo prekių išgabenimo dienos praėjo ne daugiau kaip 3 metai.

6. Jeigu asmuo, pažeisdamas šio įstatymo 4 straipsnio 1, 5, 6 ir 7 dalių reikalavimus, bet kokiu būdu pagamina, sumaišo arba perdirba akcizais apmokestinamas prekes ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, jis privalo ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prekių pagaminimo, sumaišymo arba perdirbimo dienos pateikti akcizų deklaraciją ir joje deklaruoti mokėtiną už taip pagamintas, sumaišytas arba perdirbtas prekes akcizų sumą, apskaičiuotą taikant akcizų tarifus, galiojusius prekių pagaminimo, sumaišymo arba perdirbimo dieną. Akcizų deklaracija pateikiama vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje asmuo registruotas mokesčių mokėtoju.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai asmuo, pažeisdamas AĮ 4 straipsnio 1, 5, 6 ir 7 dalių reikalavimus, bet kokiu būdu pagamina, sumaišo arba perdirba akcizais apmokestinamas prekes ne sandėlyje, jis privalo ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prekių pagaminimo, sumaišymo arba perdirbimo dienos pateikti akcizų deklaraciją ir joje deklaruoti mokėtiną akcizų sumą už analizuojamas prekes bei sumokėti akcizus. Akcizų suma apskaičiuojama taikant akcizų tarifus, galiojusius prekių pagaminimo, sumaišymo arba perdirbimo dieną.

Šie asmenys turi pateikti Akcizų deklaracijos AKC430 formą bei atitinkamus jos priedus, vadovaujantis Deklaracijų taisyklėmis.

7. Bet kuris asmuo, kuriam prievolė mokėti akcizus atsiranda vadovaujantis šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 4 ir (ar) 5, ir (ar) 8, ir (ar) 10, ir (ar) 11 punktais, privalo ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prievolės atsiradimo dienos pateikti akcizų deklaraciją

ir joje deklaruoti mokėtiną akcizų sumą. Akcizų deklaracija pateikiama vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje asmuo registruotas mokesčių mokėtoju.

Komentaras

1. Asmuo privalo pateikti akcizų deklaraciją ir deklaruoti mokėtiną akcizų sumą, ne vėliau kaip kitą darbo dieną:

1) įsigijus ar importavus be akcizų akcizais apmokestinamas prekes AĮ 19, 27 ar 43 straipsniuose nustatytiems tikslams, tačiau Lietuvoje panaudojus kitiems tikslams (AĮ 9 straipsnio 1 dalies 4 punktas), ir / arba

2) AĮ 2 straipsnio 2 dalyje nurodytus energinius produktus, Lietuvoje pardavus arba panaudojus kaip variklių degalus, jų priedus arba kaip šildymui skirtą kurą, AĮ 2 straipsnio 3 dalyje nurodytus produktus, Lietuvoje pardavus arba panaudojus kaip variklių degalus arba jų priedus, taip pat AĮ 2 straipsnio 4 dalyje nurodytus angliavandenilius, Lietuvoje pardavus arba panaudojus kaip šildymui skirtą kurą (AĮ 9 straipsnio 1 dalies 5 punktas), ir / arba

3) pradėjus laikyti specialiais ženklais – banderolėmis nepaženklintas akcizais apmokestinamas prekes, kurios AĮ ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka privalo būti paženklintos banderolėmis, taip pat pradėjus laikyti (įskaitant pažeidimo atvejus) kitas akcizais apmokestinamas prekes, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, bet už kurias akcizai vadovaujantis AĮ ar savo esme tolygiomis kitų ES valstybių narių teisės aktų nuostatomis nesumokėti (AĮ 9 straipsnio 1 dalies 8 punktas), ir / arba

4) akcizais apmokestinamas prekes, kurioms AĮ 37 straipsnio 2 ar 3 dalyje, 38 straipsnio 2 dalyje arba 39 straipsnio 2 ar 3 dalyje nustatyta tvarka buvo pritaikytos nurodytose dalyse nustatytos akcizų lengvatos, panaudojus kitiems negu šiose dalyse nurodytiems tikslams (AĮ 9 straipsnio 1 dalies 10 punktas), ir / arba

5) pradėjus laikyti KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose klasifikuojamus energinius produktus, už kuriuos akcizai vadovaujantis AĮ nuostatomis nesumokėti (AĮ 9 straipsnio 1 dalies 11 punktas).

Šie asmenys turi pateikti Akcizų deklaracijos AKC430 formą bei atitinkamus jos priedus, vadovaujantis Deklaracijų taisyklėmis.

8. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus už gabenant Lietuvos Respublikoje prarastas akcizais apmokestinamas prekes tenka asmeniui, kuris laidavo arba garantavo, kad akcizai bus sumokėti, ir kuris nėra akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas, registruotas gavėjas, registruotas siuntėjas ar patvirtintas gavėjas, šis asmuo ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prievolės atsiradimo dienos centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi pateikti akcizų deklaraciją ir jos priedus.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai už sandėlio savininko ar registruoto siuntėjo mokestines prievoles, atsiradusias už taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą gabentas ir Lietuvoje prarastas akcizais apmokestinamas prekes, prievolė mokėti akcizus kyla šių prekių vežėjui, savininkui, jų gavėjui ar visiems šiems asmenims kartu, kadangi jie, kaip nustatyta AĮ 18 straipsnio 2 dalyje laidavo arba garantavo, kad akcizai bus sumokėti, šie asmenys ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prievolės atsiradimo dienos turi pateikti akcizų deklaraciją.

2. Tais atvejais, kai patvirtinto gavėjo, retkarčiais gaunančio akcizais apmokestinamas prekes, mokestines prievoles turi vykdyti akcizais apmokestinamų prekių vežėjas, savininkas, kitoje ES valstybėje narėje įregistruotas patvirtintas siuntėjas ar šie

asmenys kartu, kadangi jie, kaip nustatyta AĮ 8^1 straipsnio 5 dalyje, laidavo arba garantavo, kad akcizai bus sumokėti, šie asmenys ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prievolės atsiradimo dienos turi pateikti akcizų deklaraciją.

3. Šie asmenys turi pateikti Akcizų deklaracijos AKC430 formą bei atitinkamus jos priedus, vadovaujantis Deklaracijų taisyklėmis.

9. Asmuo, kuriam prievolė apskaičiuoti akcizus už apdorotą tabaką, etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus atsiranda vadovaujantis šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 9 punktu, naujo akcizų už apdorotą tabaką, etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus tarifo įsigaliojimo dieną (jeigu tai yra ne darbo diena, – artimiausią po jos einančią darbo dieną) privalo centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka inventorizuoti dienos pradžioje jam nuosavybės teise priklausančius šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 9 punkte nurodytus produktus ir per 5 darbo dienas pateikti inventorizacijos aktą vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje yra akcizais apmokestinamų prekių sandėlis, o jeigu asmuo nėra akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas, – vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje asmuo registruotas mokesčių mokėtoju. Šioje dalyje nurodytas asmuo iki kito mėnesio, einančio po to, kurį įsigaliojo naujas akcizų tarifas, 15 dienos privalo šioje dalyje nurodytam vietos mokesčių administratoriui pateikti centrinio mokesčių administratoriaus nustatytos formos akcizų deklaraciją ir joje deklaruoti mokėtiną už naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną asmeniui nuosavybės teise priklausančius šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 9 punkte nurodytus produktus akcizų sumą. Ši suma apskaičiuojama iš akcizų sumos, kuri mokėtina taikant įsigaliojusį naują akcizų tarifą, atėmus akcizų sumą, kuri už šį apdorotą tabaką, etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus buvo apskaičiuota iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dienos.

Komentaras

1. Asmuo, kuriam prievolė apskaičiuoti akcizus už apdorotą tabaką, etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus atsiranda vadovaujantis AĮ 9 straipsnio 1 dalies 9 punktu, naujo akcizų už apdorotą tabaką, etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus tarifo įsigaliojimo dieną (jeigu tai yra ne darbo diena, – artimiausią po jos einančią darbo dieną) privalo vadovaudamasis Apdoroto tabako, etilo alkoholio, alkoholinių gėrimų ir kaitinamojo tabako produktų inventorizavimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2008 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. VA-14 „Dėl Apdoroto tabako, etilo alkoholio, alkoholinių gėrimų ir kaitinamojo tabako produktų inventorizavimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka inventorizuoti dienos pradžioje jam nuosavybės teise priklausančius analizuojamus produktus ir per 5 darbo dienas pateikti inventorizacijos aktą mokesčių administratoriui elektroninio pašto adresu vmi@vmi.lt.

2. Šioje komentuojamo straipsnio dalyje nurodytas asmuo iki kito mėnesio, einančio po to, kurį įsigaliojo naujas akcizų tarifas, 15 dienos privalo mokesčių administratoriui pateikti akcizų deklaraciją ir joje deklaruoti mokėtiną akcizų sumą už naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną asmeniui nuosavybės teise priklausančius analizuojamus produktus bei sumokėti akcizus.

3. Šie asmenys turi pateikti Akcizų deklaracijos AKC430 formą bei atitinkamus jos priedus, vadovaujantis Deklaracijų taisyklėmis.

4. Šioje komentuojamo straipsnio dalyje nurodyta suma apskaičiuojama iš akcizų sumos, kuri mokėtina taikant įsigaliojusį naują akcizų tarifą, atėmus akcizų sumą, kuri už apdorotą tabaką, etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus buvo apskaičiuota iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dienos.

10. Šio straipsnio nuostatos netaikomos importuojamoms akcizais apmokestinamoms prekėms.

Komentaras

1. Šio komentuojamo straipsnio nuostatos netaikomos importuojamoms akcizais apmokestinamoms prekėms.

(10 str. komentaras parengtas pagal 2025-02-07 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-5492).

11 straipsnis. Mokėtinos Lietuvos Respublikoje akcizų sumos apskaičiavimas

Už akcizais apmokestinamas prekes, už kurias pagal šį įstatymą Lietuvos Respublikoje atsiranda prievolė mokėti akcizus, mokėtina akcizų suma apskaičiuojama taikant akcizų tarifus, galiojusius prievolės atsiradimo dieną. Tuo atveju, kai akcizais apmokestinamos prekės prarandamos ir jų praradimo dienos nustatyti neįmanoma, mokėtina akcizų suma apskaičiuojama taikant akcizų tarifus, galiojusius prekių praradimo nustatymo dieną.

Komentaras

Komentaras rengiamas

12 straipsnis. Mokesčio mokėjimo tvarka

1. Mokėtina akcizų suma turi būti sumokėta ne vėliau kaip iki šiame įstatyme nurodyto akcizų deklaracijos pateikimo termino pabaigos į mokesčių administratoriaus surenkamąją sąskaitą. Jeigu buvo sumokėta mokestinio laikotarpio avansinė akcizų suma, kurią mokėti prievolė atsirado pagal šio straipsnio 2 dalį, mokėtina to mokestinio laikotarpio akcizų suma mažinama sumokėtos avansinės akcizų sumos dydžiu. Jeigu šio įstatymo ar jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatytais atvejais asmuo, kuriam tenka prievolė mokėti akcizus, prieš gaudamas, atsigabendamas ar atsiųsdamas akcizais apmokestinamas prekes buvo sumokėjęs piniginį užstatą, mokėtina akcizų suma visų pirma įskaitoma iš piniginio užstato.

2. Jeigu už konkretų akcizais apmokestinamų prekių sandėlį šio sandėlio savininko (ar atitinkamai registruoto gavėjo) vidutinė mokestiniam laikotarpiui tenkanti mokėtina į biudžetą akcizų suma 3 praėjusius mokestinius laikotarpius iš eilės viršijo 15 000 eurų, pradedant kitu mokestiniu laikotarpiu po to, kurį paaiškėjo šios aplinkybės, iki einamojo mokestinio laikotarpio 15 dienos į biudžetą mokama avansinė akcizų suma. Ši avansinė akcizų suma yra lygi 1/3 vidutinės mokėtinos į biudžetą akcizų sumos, kuri buvo (ar privalėjo būti) deklaruota šioje dalyje nurodytų 3 praėjusių mokestinių laikotarpių deklaracijose.

3. Šio straipsnio 2 dalies nuostatos netaikomos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko arba registruoto gavėjo šio įstatymo 10 straipsnio 9 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotai mokėtinai akcizų sumai.

4. Už importuotas akcizais apmokestinamas prekes akcizai mokami tokiais pačiais terminais, kaip būtų mokami importo muitai už šias prekes (jeigu jie joms būtų nustatyti), kaip tai nustatyta Sąjungos muitinės kodekse, jį papildančiuose ir įgyvendinančiuose Europos Sąjungos teisės aktuose. Tais atvejais, kai akcizai nesumokami iš anksto ar iš

karto atsiradus prievolei juos mokėti ir kai tai reikalinga tinkamam įsipareigojimų muitinei įvykdymui užtikrinti, atsiradusios mokestinės prievolės įvykdymas užtikrinamas ta pačia tvarka, kokia užtikrinami įsipareigojimai, susiję su importo skola muitinei, kaip tai nustatyta Sąjungos muitinės kodekse, jį papildančiuose ir įgyvendinančiuose Europos Sąjungos teisės aktuose.

Komentaras

Komentaras rengiamas

13 straipsnis. Apskaičiuotos akcizų sumos nurodymas prekių pardavimo dokumentuose

Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais akcizais apmokestinamų prekių pardavimo dokumentuose turi būti nurodyta už šias prekes apskaičiuota akcizų suma.

Komentaras

Komentaras rengiamas

14 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas tarp Lietuvos Respublikoje esančių akcizais apmokestinamų prekių sandėlių

1. Akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, iš vieno Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio gali būti išgabentos į kitą Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį arba į akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, gaunančio akcizais apmokestinamas prekes, nurodytą tiesioginio pristatymo vietą, esančią Lietuvos Respublikoje. Prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gali būti išgabentos tik į tokį akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, kuriame šios rūšies prekes leidžiama laikyti. Taip išgabenus prekes, nėra laikoma, kad joms panaikintas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip.

2. Išgabenant akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, iš vieno Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio į kitą Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį arba į akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, gaunančio akcizais apmokestinamas prekes, nurodytą tiesioginio pristatymo vietą, esančią Lietuvos Respublikoje, centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi būti parengtas elektroninio akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumento (toliau – elektroninis vežimo dokumentas) projektas vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 684/2009 nuostatomis. Šį elektroninio vežimo dokumento projektą akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas, naudodamasis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, turi pateikti vietos mokesčių administratoriui. Vietos mokesčių administratoriaus įgalioti asmenys centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi patvirtinti elektroninio vežimo dokumento projekte pateiktus duomenis, suteikti elektroniniam vežimo dokumentui unikalų administracinį nuorodos kodą ir pranešti jį akcizais apmokestinamų prekių siuntėjui. Vietos mokesčių administratoriaus įgalioti asmenys šį elektroninį vežimo dokumentą turi persiųsti tiesiogiai akcizais

apmokestinamų prekių sandėlio savininkui, gaunančiam akcizais apmokestinamas prekes. Asmuo, gabenantis akcizais apmokestinamas prekes, mokesčių administratoriaus prašymu privalo pateikti unikalų administracinį nuorodos kodą, atspausdintą elektroninio vežimo dokumento kopiją ar kitą dokumentą, kuriuo patvirtinamas šių prekių gabenimas ar tiekimas.

3. Gavęs akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tokių prekių gabenimo pabaigos (dėl objektyvių aplinkybių šis terminas gali būti pratęstas) centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi parengti pranešimą apie akcizais apmokestinamų prekių gavimą (toliau – pranešimas apie gavimą). Kai akcizais apmokestinamos prekės atgabenamos į akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, gaunančio akcizais apmokestinamas prekes, nurodytą tiesioginio pristatymo vietą, pranešimą apie gavimą turi parengti Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas, nurodęs tiesioginio pristatymo vietą. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, gaunančio akcizais apmokestinamas prekes, vietos mokesčių administratoriaus įgalioti asmenys centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi patvirtinti pranešime apie gavimą pateiktus duomenis ir šį pranešimą persiųsti akcizais apmokestinamų prekių siuntėjui. Laikoma, kad akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas pasibaigia, kai šias prekes priima šių prekių gavėjas. Jeigu gautas akcizais apmokestinamų prekių kiekis nesutampa su išgabenant šias prekes parengtame elektroniniame vežimo dokumente nurodytu kiekiu, akcizais apmokestinamų prekių gavėjas centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka privalo nurodyti pranešime apie gavimą gautų prekių kiekio neatitikimus.

4. Jeigu per 5 darbo dienas nuo tos dienos, kada akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, turėjo būti gautos, šio įstatymo nustatyta tvarka negaunamas pranešimas apie gavimą, negalima Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka įrodyti, kad išgabentos akcizais apmokestinamos prekės gabenimo metu prarastos dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių arba yra negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, taip pat šios prekės nėra grąžintos, akcizų deklaracijoje, pateikiamoje už mokestinį laikotarpį, einantį po to laikotarpio, kurį šios prekės buvo išgabentos, privaloma deklaruoti šias prekes kaip akcizais apmokestinamas prekes, kurioms buvo panaikintas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, ir apskaičiuoti už jas akcizus taikant akcizų tarifus, galiojusius prekių išgabenimo dieną. Jeigu nurodytas pranešimas apie gavimą gaunamas vėliau, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka įrodoma, kad prekės gabenimo metu prarastos dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių arba yra negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, arba prekės grąžinamos, permokėta akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

5. Akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas, naudodamasis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka gali atšaukti parengtą elektroninį vežimo dokumentą, jeigu šių akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas dar neprasidėjo. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas laikomas prasidėjusiu, kai šios prekės išgabenamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio.

6. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, siuntėjas centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka gabenimo metu gali keisti šių prekių gavėją arba paskirties vietą, kuri turi būti Lietuvos

Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlis arba viena iš šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 4 ir 8 punktuose nurodytų vietų (šiuo atveju prekių gabenimui taikomi 15 straipsnio reikalavimai). Šiuo tikslu siuntėjas, naudodamasis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, elektroninio paskirties vietos pakeitimo dokumento projektą turi pateikti mokesčių administratoriui.

7. Akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka ir sąlygomis gali suskaidyti energinių produktų, kuriems taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimą į du ar daugiau gabenimų.

8. Šio straipsnio nuostatos *mutatis mutandis* taikomos registruoto siuntėjo iš akcizais apmokestinamų prekių importo vietos išgabenamoms akcizais apmokestinamoms prekėms, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Šiuo atveju akcizais apmokestinamų prekių gabenimas laikomas prasidėjusiu, kai jos yra išleidžiamos į laisvą apyvartą pagal Sąjungos muitinės kodekso 201 straipsnį. Akcizais apmokestinamos prekės, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, iš importo vietos gali būti išgabentos tik tuo atveju, kai deklarantas arba kitas tiesiogiai ar netiesiogiai su muitinės formalumų atlikimu, kaip nustatyta Sąjungos muitinės kodekso 15 straipsnyje, susijęs asmuo mokesčių administratoriui pateikia 2012 m. gegužės 2 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 389/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo akcizų srityje ir panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 2073/2004 su visais pakeitimais 19 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą unikalų akcizų numerį, pagal kurį identifikuojamas registruotas gabenamų prekių siuntėjas ir gavėjas, kuriam siunčiamos prekės, išskyrus atvejus, kai importas vyksta apmokestinamų prekių sandėlyje.

Komentaras

Komentaras rengiamas

15 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių gabenimas į kitą valstybę narę

1. Akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio Lietuvos Respublikoje gali būti:

1) išgabentos į kitos valstybės narės akcizais apmokestinamų prekių sandėlį;

2) išgabentos kitos valstybės narės registruotam gavėjui;

3) išgabentos į kitos valstybės narės akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, gaunančio akcizais apmokestinamas prekes, ar registruoto gavėjo nurodytą tiesioginio pristatymo vietą;

4) eksportuojamos per kitą valstybę narę, t. y. išgabenamos pagal 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės, su visais pakeitimais (toliau – Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/2447) 329 straipsnį į išvežimo muitinės įstaigą;

5) išgabentos šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3, 6, 7 ir 9 punktuose nurodytiems asmenims;

6) išgabenamos pagal kitų valstybių narių sutartis su trečiosiomis valstybėmis ar pagal tarptautines sutartis, jeigu šiose sutartyse numatyta šias prekes atleisti nuo pridėtinės vertės mokesčio;

7) išgabenamos Kipre pagal 1960 m. rugpjūčio 16 d. Sutartį dėl Kipro Respublikos įkūrimo dislokuotiems Jungtinės Karalystės kariuomenių vienetams ar juos lydintiems civiliams darbuotojams naudoti;

8) išgabenamos pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447 329 straipsnio 5 dalį į išvežimo muitinės įstaigą, kuri yra ir išvykimo muitinės įstaiga, kai įforminama išorinio tranzito procedūra 2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos, su visais pakeitimais (toliau – Deleguotasis reglamentas (ES) 2015/2446) 189 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais.

2. Išgabenant iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, į šio straipsnio 1 dalyje nurodytas paskirties vietas, centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi būti parengtas elektroninio vežimo dokumento projektas vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 684/2009 nuostatomis. Šį elektroninio vežimo dokumento projektą akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas, naudodamasis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, turi pateikti vietos mokesčių administratoriui. Vietos mokesčių administratoriaus įgalioti asmenys centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi patvirtinti elektroninio vežimo dokumento projekte pateiktus duomenis, suteikti elektroniniam vežimo dokumentui unikalų administracinį nuorodos kodą ir pranešti jį akcizais apmokestinamų prekių siuntėjui. Vietos mokesčių administratoriaus įgalioti asmenys šį elektroninį vežimo dokumentą turi išsiųsti paskirties valstybės narės kompetentingoms institucijoms. Gabenantis akcizais apmokestinamas prekes asmuo Lietuvos Respublikos ar valstybių, kuriose yra šio straipsnio 1 dalyje nurodytos paskirties vietos, kompetentingų institucijų prašymu privalo pateikti unikalų administracinį nuorodos kodą, atspausdintą elektroninio vežimo dokumento kopiją ar kitą dokumentą, kuriuo patvirtinamas šių prekių gabenimas ar tiekimas. Šio straipsnio 1 dalies 5, 6 ir 7 punktuose nurodytiems asmenims gabenamas akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, turi lydėti kitos valstybės narės kompetentingų institucijų įgaliotų asmenų patvirtintas dokumentas, kuriuo suteikiama teisė šias prekes įsigyti taikant akcizų lengvatą. Šiame atleidimo nuo akcizų dokumente turi būti nurodytas gabenamų akcizais apmokestinamų prekių pobūdis, kiekis, vertė, gavėjas ir valstybė narė, į kurią gabenamos šios prekės.

3. Tuo atveju, kai akcizais apmokestinamos prekės eksportuojamos arba gabenamos pagal šio straipsnio 1 dalies 8 punktą per vieną ar per kelias kitas valstybes nares, vietos mokesčių administratoriaus įgalioti asmenys parengtą elektroninį vežimo dokumentą turi išsiųsti valstybės narės, kurioje pateikta eksporto deklaracija taikant Įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447 221 straipsnio 2 dalies nuostatas (toliau – eksporto valstybė narė), kompetentingoms institucijoms. Iš eksporto valstybės narės kompetentingų institucijų gautą pranešimą, kuriuo patvirtinamas akcizais apmokestinamų prekių išgabenimo iš Europos Sąjungos teritorijos faktas (toliau – pranešimas apie eksportą), arba pranešimą apie elektroninio vežimo dokumento ir eksporto deklaracijos neatitikimą, arba pranešimą, kad prekių nebeketinama išvežti iš Sąjungos muitų teritorijos, vietos mokesčių administratoriaus įgalioti asmenys centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi persiųsti šių prekių siuntėjui. Siuntėjas, gavęs pranešimą, kad prekių nebeketinama išvežti iš Sąjungos muitų teritorijos, turi atšaukti elektroninį vežimo dokumentą, kaip nustatyta šio straipsnio 4 dalyje, arba pakeisti prekių paskirties vietą, kaip nustatyta šio straipsnio 5 dalyje.

4. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, siuntėjas, naudodamasis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, gali atšaukti šių prekių gabenimą, jeigu šių prekių gabenimas dar neprasidėjo. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimo pradžiai nustatyti ir gabenimui atšaukti *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 14 straipsnio 5 ir 8 dalių nuostatos.

5. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, siuntėjas centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka gabenimo metu gali keisti šių prekių gavėją arba paskirties vietą, kuri turi būti viena iš šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 4 ir 8 punktuose nurodytų vietų arba Lietuvos Respublikoje esantis akcizais apmokestinamų prekių sandėlis ar šio sandėlio savininko nurodyta tiesioginio pristatymo vieta, esanti Lietuvos Respublikoje (šiuo atveju akcizais apmokestinamų prekių gabenimui taikomos šio įstatymo 14 straipsnio nuostatos). Šiuo tikslu siuntėjas, naudodamasis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, elektroninio paskirties vietos pakeitimo dokumento projektą turi pateikti mokesčių administratoriui.

6. Akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka ir sąlygomis gali suskaidyti energinių produktų, kuriems taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimą į du ar daugiau gabenimų.

7. Išgabenant akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, prekių pakuotės centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka ir atvejais turi būti užplombuotos ir sunumeruotos, o duomenys apie tokius komercinius antspaudus (plombas) turi būti pateikti parengtame elektroniniame vežimo dokumente.

8. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas laikomas pasibaigusiu, kai šias prekes priima šių prekių gavėjas, šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju – kai jos išgabenamos iš Europos Sąjungos teritorijos, o šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu atveju – kai prekėms įforminama išorinio tranzito procedūra. Laikoma, kad akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas tinkamai įvykdė su į kitą valstybę narę išgabentomis akcizais apmokestinamomis prekėmis susijusias mokestines prievoles, jeigu iš paskirties valstybės narės kompetentingos institucijos yra gautas pranešimas apie akcizais apmokestinamų prekių gavimą paskirties vietoje (eksportuojant prekes – pranešimas apie eksportą arba šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu atveju – apie išorinio tranzito procedūros įforminimą) ar kiti įrodymai, patvirtinantys prekių pristatymą į paskirties vietą (eksportuojant prekes – išgabenimą iš Europos Sąjungos teritorijos arba šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu atveju – išorinio tranzito procedūros įforminimą), ir už prekių kiekį, prarastą gabenimo metu dėl gabenimo tvarkos pažeidimų, valstybėje narėje, kurioje buvo padaryta ar nustatyta pažeidimų, yra sumokėti akcizai (arba nuo akcizų mokėjimo kitų valstybių narių teisės aktų nustatyta tvarka akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas yra atleistas). Kitais įrodymais, kuriais patvirtinamas prekių išgabenimas iš Europos Sąjungos teritorijos, taip pat įrodymais šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu atveju gali būti pripažinti šie įrodymai ar bet kokie jų deriniai:

1) prekių pristatymo pranešimas;

2) ekonominės veiklos vykdytojo, kuris akcizais apmokestinamas prekes išvežė iš Sąjungos muitų teritorijos, pasirašytas arba patvirtintas dokumentas, kuriuo patvirtintas prekių išvežimas;

3) dokumentas, kuriame valstybės narės arba trečiosios valstybės muitinė patvirtino prekių pristatymą pagal toje valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje tokiam patvirtinimui taikomas taisykles ir procedūras;

4) informacija apie ekonominės veiklos vykdytojo valdomiems laivams, orlaiviams arba jūroje esantiems įrenginiams tiekiamų prekių apskaitą;

5) kiti Lietuvos Respublikos kompetentingoms institucijoms priimtini įrodymai.

9. Jeigu pasibaigus 4 mėnesių laikotarpiui nuo prekių gabenimo pradžios negaunama įrodymų apie prekių pristatymą į paskirties vietą (eksportuojant prekes – apie išgabenimą iš Europos Sąjungos teritorijos arba šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu atveju – apie išorinio tranzito procedūros įforminimą) ir nebuvo nustatyta, kad gabenimo tvarkos pažeidimas įvyko ar buvo nustatytas kitoje valstybėje narėje, akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas privalo už šias prekes, taikydamas išgabenimo dieną galiojusius tarifus, apskaičiuotus akcizus deklaruoti mokestinio laikotarpio, kurį suėjo minėtas 4 mėnesių terminas, akcizų deklaracijoje ir šio įstatymo nustatyta tvarka juos sumokėti. Jeigu įrodymai, kad gabenimo tvarkos pažeidimas įvyko ar buvo nustatytas kitoje valstybėje narėje ir joje sumokėti akcizai, gaunami vėliau, šio įstatymo nustatyta tvarka sumokėti akcizai įskaitomi arba grąžinami Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka arba atsisakoma akcizus išieškoti, tačiau tik tuo atveju, jeigu nuo akcizais apmokestinamų prekių išgabenimo dienos praėjo ne daugiau kaip 3 metai.

10. Jeigu asmuo, laidavęs ar garantavęs, kad akcizai bus sumokėti, neturėjo galimybės sužinoti apie tai, kad prekės nepristatytos į paskirties vietą (ar atitinkamai neišgabentos iš Europos Sąjungos teritorijos arba joms neįforminta išorinio tranzito procedūra), vietos mokesčių administratorius centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka apie tai turi informuoti asmenį, laidavusį ar garantavusį, kad akcizai bus sumokėti, ir suteikti vieną mėnesį įrodymams, kad prekės pasiekė paskirties vietą arba kad gabenimo tvarkos pažeidimas įvyko ar buvo nustatytas kitoje valstybėje narėje, pateikti. Vieno mėnesio laikotarpis skaičiuojamas nuo dienos, kurią vietos mokesčių administratorius informavo asmenį, laidavusį arba garantavusį, kad akcizai bus sumokėti.

11. Kai akcizais apmokestinamos prekės, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, išgabenamos iš Lietuvos Respublikos patvirtinto siuntėjo patvirtintam gavėjui į kitą valstybę narę komerciniams tikslams, laikoma, kad toks prekių gabenimas prasideda, kai tos prekės išvežamos iš patvirtinto siuntėjo patalpų arba bet kurios Lietuvos Respublikoje esančios vietos, apie kurią iki gabenimo pradžios pranešta mokesčių administratoriui. Taip išgabenant akcizais apmokestinamas prekes, centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi būti parengtas elektroninio supaprastinto akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumento (toliau – elektroninis supaprastintas vežimo dokumentas) projektas. Šį elektroninio supaprastinto vežimo dokumento projektą patvirtintas siuntėjas, naudodamasis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, turi pateikti vietos mokesčių administratoriui. Vietos mokesčių administratoriaus įgalioti asmenys centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi patvirtinti elektroninio supaprastinto vežimo dokumento projekte pateiktus duomenis, suteikti elektroniniam supaprastintam vežimo dokumentui supaprastintą unikalų administracinį nuorodos kodą ir pranešti jį patvirtintam siuntėjui. Vietos mokesčių administratoriaus įgalioti asmenys šį elektroninį supaprastintą vežimo dokumentą turi išsiųsti paskirties valstybės narės kompetentingoms institucijoms. Patvirtintas siuntėjas akcizais apmokestinamas prekes lydinčiam asmeniui, o kai tokio asmens nėra, – transportuotojui ar vežėjui turi pateikti supaprastintą unikalų administracinį nuorodos kodą, kuris Lietuvos Respublikos ar valstybių, kuriose yra šio straipsnio 1 dalyje nurodytos paskirties vietos, kompetentingų

institucijų prašymu joms turi būti pateiktas bet kuriuo prekių gabenimo metu. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, patvirtintas siuntėjas centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka gabenimo metu gali pakeisti šių prekių paskirties vietą į kitą toje pačioje valstybėje narėje esančią ir to paties patvirtinto gavėjo valdomą pristatymo vietą arba į išsiuntimo vietą. Šiuo tikslu patvirtintas siuntėjas, naudodamasis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, elektroninio paskirties vietos pakeitimo dokumento projektą turi pateikti vietos mokesčių administratoriui. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas laikomas pasibaigusiu, kai patvirtintas gavėjas priima pristatytas akcizais apmokestinamas prekes savo patalpose arba bet kurioje paskirties valstybėje narėje esančioje vietoje, apie kurią iki gabenimo pradžios pranešta paskirties valstybės narės kompetentingoms institucijoms. Iš paskirties valstybės narės kompetentingos institucijos gautas pranešimas apie akcizais apmokestinamų prekių gavimą paskirties vietoje ar kiti įrodymai, patvirtinantys prekių pristatymą į paskirties vietą, laikomi įrodymu, kad akcizais apmokestinamos prekės pristatytos patvirtintam gavėjui, kuris tinkamai įvykdė su šiomis prekėmis susijusias mokestines prievoles paskirties valstybėje narėje.

12. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas (laikantis tinkamo maršruto) iš Lietuvos Respublikos per kitos valstybės narės teritoriją į paskirties vietą, esančią Lietuvos Respublikoje, turi būti įformintas elektroniniu supaprastintu vežimo dokumentu. Šiuo atveju patvirtintas gavėjas centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi patvirtinti, kad gavo prekes, ir kartu su patvirtintu siuntėju turi leisti centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka atlikti patikrinimus, siekiant įsitikinti, kad akcizais apmokestinamos prekės iš tiesų buvo gautos.

13. Elektroninis supaprastintas vežimo dokumentas nenaudojamas tais atvejais, kai iš Lietuvos Respublikos išgabenamos akcizais apmokestinamos prekės, kurios ekonominę veiklą vykdančio prekių siuntėjo ar jo užsakymu kito asmens gabenamos į kitą valstybę narę asmeniui, kuris nėra registruotas gavėjas ar patvirtintas gavėjas ir nevykdo ekonominės veiklos, kaip ji apibrėžta Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, arba ne į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. Šiuo atveju prekių siuntėjas, prieš taip išsiųsdamas prekes, privalo turėti įrodymų, kad akcizų sumokėjimas paskirties valstybėje narėje yra garantuotas.

14. Tais atvejais, kai akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, registruoto siuntėjo išgabenamos iš importo vietos, esančios Lietuvos Respublikoje, į šio straipsnio 1 dalyje nurodytas vietas, *mutatis mutandis* taikomos šio straipsnio nuostatos. Akcizais apmokestinamos prekės, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, iš importo vietos gali būti išgabentos tik tuo atveju, kai deklarantas arba kitas tiesiogiai ar netiesiogiai su muitinės formalumų atlikimu, kaip nustatyta Sąjungos muitinės kodekso 15 straipsnyje, susijęs asmuo muitinei pateikia Reglamento (ES) Nr. 389/2012 19 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą unikalų akcizų numerį, pagal kurį identifikuojamas registruotas gabenamų prekių siuntėjas, gavėjas, kuriam siunčiamos prekės, ir įrodymą, kad importuotas prekes ketinama išsiųsti iš Lietuvos Respublikos teritorijos į kitos valstybės narės teritoriją, išskyrus atvejus, kai importas vyksta akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje.

Komentaras

Komentaras rengiamas

16 straipsnis. Akcizais apmokestinamų prekių atgabenimas į Lietuvos Respubliką, taip pat gabenimas per Lietuvos Respubliką

1. Akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, iš kitos valstybės narės gali būti:

1) atgabenamos į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį;

2) atgabenamos Lietuvos Respublikoje registruotam gavėjui;

3) atgabenamos į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, gaunančio akcizais apmokestinamas prekes, savininko ar registruoto gavėjo, kurio statusas nėra apribotas pagal šio įstatymo 7 straipsnio 6 dalies nuostatas, nurodytą tiesioginio pristatymo vietą;

4) atgabenamos jas eksportuojant per Lietuvos Respubliką, t. y. išgabenamos pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447 329 straipsnį į išvežimo muitinės įstaigą;

5) atgabenamos šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 2, 3, 6, 7, 8 ir 9 punktuose nurodytiems asmenims;

6) į Lietuvos Respubliką atgabenamos pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447 329 straipsnio 5 dalį į išvežimo muitinės įstaigą, kuri yra ir išvykimo muitinės įstaiga, kai įforminama išorinio tranzito procedūra Deleguotojo reglamento (ES) 2015/2446 189 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais.

2. Akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas ir kurios į Lietuvos Respubliką atgabenamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais, privalo būti atgabentos su parengtu elektroniniu vežimo dokumentu, kuriam suteiktas unikalus administracinis nuorodos kodas. Gabenantis akcizais apmokestinamas prekes asmuo Lietuvos Respublikos ar valstybių narių, kuriose yra šio straipsnio 1 dalyje nurodytos išsiuntimo vietos, kompetentingų institucijų prašymu privalo pateikti unikalų administracinį nuorodos kodą, atspausdintą elektroninio vežimo dokumento kopiją ar kitą dokumentą, kuriuo patvirtinamas šių prekių gabenimas ar tiekimas. Akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimas laikomas pasibaigusiu, kai šias prekes priima šių prekių gavėjas, eksportuojant prekes – kai prekės išgabenamos iš Europos Sąjungos teritorijos, o šio straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytu atveju – kai prekėms įforminama išorinio tranzito procedūra. Gavęs akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, akcizais apmokestinamų prekių gavėjas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tokių prekių gabenimo pabaigos (dėl objektyvių aplinkybių šis terminas gali būti pratęstas) centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi parengti pranešimą apie akcizais apmokestinamų prekių gavimą. Kai akcizais apmokestinamos prekės atgabenamos į šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą tiesioginio pristatymo vietą, pranešimą apie akcizais apmokestinamų prekių gavimą turi parengti Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas ar registruotas gavėjas, nurodęs tiesioginio pristatymo vietą. Centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi būti patvirtinti pranešime apie gavimą pateikti duomenys ir šis pranešimas turi būti nusiųstas akcizais apmokestinamų prekių siuntėjo valstybės narės kompetentingoms institucijoms. Tais atvejais, kai akcizais apmokestinamos prekės eksportuojamos iš Europos Sąjungos teritorijos arba gabenamos pagal šio straipsnio 1 dalies 6 punktą, centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka, remiantis muitinės išvežimo įstaigos pranešimu apie eksportą arba išorinio tranzito procedūros įforminimą, turi būti parengtas ir patvirtintas pranešimas apie gavimą ir, naudojantis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, nusiųstas išsiuntimo valstybės narės kompetentingoms institucijoms.

Jeigu akcizais apmokestinamų prekių nebeketinama išvežti iš Sąjungos muitų teritorijos, apie tai, naudodamosi kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi pranešti išsiuntimo valstybės narės kompetentingoms institucijoms. Tais atvejais, kai akcizais apmokestinamos prekės atgabenamos į Lietuvos Respubliką šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytiems asmenims, šių prekių gavimas patvirtinamas centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

3. Jeigu į Lietuvos Respubliką atgabentų akcizais apmokestinamų prekių, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, kiekis nesutampa su elektroniniame vežimo dokumente nurodytu kiekiu, akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, gaunančio akcizais apmokestinamas prekes, ar registruoto gavėjo ir vietos mokesčių administratoriaus įgalioti asmenys pranešime apie prekių gavimą centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka privalo nurodyti gautų prekių kiekio neatitikimus (eksportuojant prekes, remiamasi eksporto deklaracija). Centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka šis pranešimas turi būti išsiųstas išsiuntimo valstybės narės kompetentingoms institucijoms. Jeigu gabenamų akcizais apmokestinamų prekių trūkumas nustatytas tik Lietuvos Respublikos kompetentingų asmenų, už trūkstamą prekių kiekį, viršijantį Europos Komisijos nustatytą tarp valstybių narių gabenamų prekių bendrąją dalinio praradimo ribą (išskyrus atvejus, kai yra pagrįstų priežasčių įtarti sukčiavimą ar pažeidimą), o kai ši riba nenustatyta, – viršijantį Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytas natūralios netekties normas, ir (arba) kiekį, kuris negali būti laikomas prarastu dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių arba negrįžtamai prarastu ar visiškai sunaikintu, Lietuvos Respublikoje turi būti sumokėti akcizai. Jeigu vėliau gaunami įrodymai, kad prekės prarastos kitoje valstybėje narėje ir joje sumokami nustatyti akcizai, permokėta akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka, tačiau tik tuo atveju, jeigu nuo akcizais apmokestinamų prekių išgabenimo dienos praėjo ne daugiau kaip 3 metai.

4. Jeigu akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, yra gabenamos tarp kitų valstybių narių per Lietuvos Respublikos teritoriją, jos privalo būti gabenamos su parengtu elektroniniu vežimo dokumentu, kuriam suteiktas unikalus administracinis nuorodos kodas (kai tikslinga, Lietuvos Respublikos ar valstybių narių, kuriose yra šio straipsnio 1 dalyje nurodytos išsiuntimo vietos, kompetentingos institucijos gali paprašyti atspausdintos elektroninio vežimo dokumento kopijos ar kito dokumento, kuriuo patvirtinamas šių prekių gabenimas ar tiekimas), o šio įstatymo ir savo esme tolygių kitų valstybių narių teisės aktų nustatytais atvejais – ir su kitais papildomais dokumentais (atleidimo nuo akcizų dokumentu ar kt.). Jeigu gabenimo per Lietuvos Respublikos teritoriją metu nustatoma gabenamų prekių kiekio neatitikimų, kurie nebuvo anksčiau nustatyti, ar gabenimo pažeidimų, vietos mokesčių administratorius centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka privalo apie tai informuoti išsiuntimo valstybės narės kompetentingas institucijas. Už Lietuvos Respublikos teritorijoje prarastas prekes ar prekes, kurių praradimas nustatytas Lietuvos Respublikoje, akcizai privalo būti sumokėti šio įstatymo nustatyta tvarka. Akcizai neskaičiuojami už prarastą prekių kiekį, neviršijantį Europos Komisijos nustatytos tarp valstybių narių gabenamų prekių bendrosios dalinio praradimo ribos (išskyrus atvejus, kai yra pagrįstų priežasčių įtarti sukčiavimą ar pažeidimą), o kai ši riba nenustatyta, – neviršijantį Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų natūralios netekties normų, taip pat už prekes, prarastas dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių, taip pat už negrįžtamai prarastas ar

visiškai sunaikintas prekes, jei tai įrodyta Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Jeigu vėliau gaunami įrodymai, kad prekės prarastos kitoje valstybėje narėje ir joje sumokami nustatyti akcizai, šio įstatymo nustatyta tvarka sumokėta akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka arba atsisakoma akcizus išieškoti, tačiau tik tuo atveju, jeigu nuo akcizais apmokestinamų prekių išgabenimo dienos praėjo ne daugiau kaip 3 metai.

5. Tuo atveju, kai akcizais apmokestinamos prekės, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, atgabenamos į Lietuvos Respubliką patvirtintam gavėjui komerciniams tikslams, laikoma, kad toks prekių gabenimas baigiasi, kai patvirtintas gavėjas priima šias pristatytas prekes savo patalpose arba bet kurioje Lietuvos Respublikoje esančioje vietoje, apie kurią iki gabenimo pradžios pranešta mokesčių administratoriui.

6. Šio straipsnio 5 dalyje nurodytos prekės privalo būti atgabentos su elektroniniu supaprastintu vežimo dokumentu. Gavęs akcizais apmokestinamas prekes patvirtintas gavėjas, naudodamasis kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, nedelsdamas ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tokių prekių gabenimo pabaigos (dėl objektyvių aplinkybių šis terminas gali būti pratęstas) centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi pateikti pranešimą apie akcizais apmokestinamų prekių gavimą. Centrinis mokesčių administratorius centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka turi patvirtinti pranešime apie gavimą pateiktus duomenis ir šį pranešimą nusiųsti patvirtinto siuntėjo valstybės narės kompetentingoms institucijoms.

7. Tuo atveju, kai akcizais apmokestinamos prekės ekonominę veiklą vykdančio siuntėjo ar jo užsakymu kito asmens atgabenamos į Lietuvos Respubliką asmeniui, kuris nėra registruotas gavėjas ar patvirtintas gavėjas ir nevykdo ekonominės veiklos, kaip ji apibrėžta Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, arba ne į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, prekių siuntėjas centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka, prieš prekes atgabendamas į Lietuvos Respubliką, privalo įsiregistruoti kaip akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas ir Vyriausybės nustatyta tvarka užtikrinti, kad už iš kitos valstybės narės numatomas gauti prekes Lietuvos Respublikoje mokėtini akcizai bus sumokėti.

8. Už Lietuvos Respublikos teritorijoje prarastas akcizais apmokestinamas prekes, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, ar prekes, kurių praradimas nustatytas Lietuvos Respublikoje, akcizai privalo būti sumokėti šio įstatymo nustatyta tvarka. Šiuo atveju prievolė mokėti akcizus tenka šio įstatymo 9 straipsnio 8 dalyje nurodytiems asmenims ir bet kuriam kitam asmeniui, dalyvavusiam darant pažeidimą. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už akcizų sumokėjimą. Akcizais apmokestinamų prekių gabenimo pažeidimu nelaikoma ir akcizai neskaičiuojami už akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas ir kurių praradimas nustatytas Lietuvos Respublikoje, kiekį, neviršijantį Europos Komisijos nustatytos tarp valstybių narių gabenamų prekių bendrosios dalinio praradimo ribos (išskyrus atvejus, kai yra pagrįstų priežasčių įtarti sukčiavimą ar pažeidimą), o kai ši riba nenustatyta, – neviršijantį Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų natūralios netekties normų, taip pat už prarastą dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių arba negrįžtamai prarastą ar visiškai sunaikintą akcizais apmokestinamų prekių kiekį (jeigu jų negalima panaudoti kaip akcizais apmokestinamų prekių), jei tai įrodyta Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Jei gaunami įrodymai, kad akcizais apmokestinamų prekių, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimo tvarkos pažeidimas įvyko ar buvo nustatytas ne Lietuvos

Respublikoje, arba akcizai neskaičiuojami už prarastą prekių kiekį, neviršijantį Europos Komisijos nustatytos tarp valstybių narių gabenamų prekių bendrosios dalinio praradimo ribos (išskyrus atvejus, kai yra pagrįstų priežasčių įtarti sukčiavimą ar pažeidimą), o kai ši riba nenustatyta, – neviršijantį Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų natūralios netekties normų, taip pat už prarastą dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių arba negrįžtamai prarastą ar visiškai sunaikintą akcizais apmokestinamų prekių kiekį (jeigu jų negalima panaudoti kaip akcizais apmokestinamų prekių), jei tai įrodyta Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, piniginio užstato ar laidavimo (garantijos) suma grąžinama naudoti, o Lietuvos Respublikoje šio įstatymo nustatyta tvarka sumokėti akcizai turi būti grąžinami Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka arba atsisakoma akcizus išieškoti, tačiau tik tuo atveju, jeigu nuo akcizais apmokestinamų prekių išgabenimo dienos praėjo ne daugiau kaip 3 metai. Šiuo atveju gabenimo pažeidimu laikomi atvejai, kai akcizais apmokestinamų prekių gavimas nėra patvirtinamas šio įstatymo 15 ar 16 straipsnio arba savo esme tolygių kitų valstybių narių teisės aktų nustatyta tvarka, kai vienas ar visi gabenant akcizais apmokestinamas prekes dalyvaujantys asmenys nėra registruoti kaip patvirtinti gavėjai ir (arba) patvirtinti siuntėjai ar veikiantys kaip patvirtinti gavėjai ar patvirtinti siuntėjai pagal šio įstatymo 81 straipsnio 1 ir 2 dalių ar tolygias kitų valstybių narių teisės aktų nuostatas arba nėra įregistruoti kaip akcizais apmokestinamų prekių siuntėjai, taip pat kai akcizais apmokestinamų prekių gabenimas komerciniams tikslams nėra įformintas elektroniniu supaprastintu vežimo dokumentu.

9. Kai prievolė mokėti akcizus Lietuvos Respublikoje atsiranda dėl šio straipsnio 3 ar 4 dalyje nurodytų aplinkybių, asmuo, pateikęs mokestinių prievolių, galinčių atsirasti gabenimo prekėms taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą metu, įvykdymo užtikrinimo dokumentą, centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka privalo deklaruoti ir sumokėti šį mokestį, jeigu nuo akcizais apmokestinamų prekių išgabenimo dienos praėjo ne daugiau kaip 3 metai.

Komentaras

Komentaras rengiamas

17 straipsnis. Atvejai, kai akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema neveikia

Tais atvejais, kai neįmanoma pasinaudoti kompiuterine akcizais apmokestinamų prekių gabenimo ir kontrolės sistema, akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas arba kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas ir kurios gabenamos tarp valstybių narių komerciniams tikslams iš patvirtinto siuntėjo patvirtintam gavėjui, gabenamos centrinio mokesčių administratoriaus kartu su Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas) nustatyta tvarka. Atvejus, kuriais laikoma, kad šia sistema neįmanoma pasinaudoti, nustato centrinis mokesčių administratorius kartu su Muitinės departamentu.

Komentaras

Komentaras rengiamas

18 straipsnis. Mokestinių prievolių, galinčių atsirasti gabenimo taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą metu, įvykdymo užtikrinimas

1. Mokestinių prievolių, galinčių atsirasti gabenant akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, įvykdymas turi būti užtikrintas, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, vienu iš šių būdų:

1) piniginiu užstatu, kurį akcizais apmokestinamų prekių sandėlio siuntėjo savininkas ar registruotas siuntėjas įmoka į vietos mokesčių administratoriaus, kurio veiklos teritorijoje akcizais apmokestinamų prekių sandėlis ar registruotas siuntėjas yra registruotas, nurodytą sąskaitą;

2) centriniame mokesčių administratoriuje jo nustatyta tvarka įregistruotos kaip laiduotojas (garantas) Europos Sąjungos teritorijoje veikiančios kredito įstaigos arba draudimo įmonės, kurioms kompetentingos institucijos suteikė teisę verstis atitinkamai kreditavimo arba draudimo veikla, išduotu Europos Sąjungos teritorijoje galiojančiu laidavimo (garantijos) dokumentu. Šį dokumentą akcizais apmokestinamų prekių siuntėjas pateikia vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje akcizais apmokestinamų prekių sandėlis ar registruotas siuntėjas yra registruotas.

2. Vyriausybės nustatyta tvarka akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko ar registruoto siuntėjo mokestinių prievolių, galinčių atsirasti gabenant akcizais apmokestinamas prekes taikant joms akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, įvykdymą gali užtikrinti šių prekių vežėjas, savininkas, jų gavėjas ar visi šie asmenys kartu, pateikdami laidavimo (garantijos) dokumentą ar sumokėdami piniginį užstatą. Kai energiniai produktai gabenami stacionariais vamzdynais, garantijos, išskyrus pagrįstas gabenimo aplinkybes, nereikalaujama.

3. Vyriausybė gali nustatyti ir kitokį mokestinių prievolių, galinčių atsirasti gabenimo taikant prekėms akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą metu, įvykdymo užtikrinimo būdą.

4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyto piniginio užstato arba laidavimo (garantijos) už gabenamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, sumos dydį nustato vietos mokesčių administratorius, kurio veiklos teritorijoje yra akcizais apmokestinamų prekių sandėlis ar registruotas siuntėjas, atsižvelgdamas į centrinio mokesčių administratoriaus patvirtintą piniginio užstato arba laidavimo (garantijos) sumos dydžio nustatymo metodiką.

5. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti piniginis užstatas arba laidavimo (garantijos) dokumentas grąžinami akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui ar registruotam siuntėjui arba piniginio užstato ar laidavimo (garantijos) suma grąžinama naudoti tada, kai paaiškėja kuri nors iš nurodytų aplinkybių:

1) akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko ar registruoto siuntėjo gautame pranešime apie gavimą paskirties vietoje nėra žymų apie nustatytus prekių kiekio trūkumus;

2) tuo atveju, kai akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas ar registruotas siuntėjas negauna nustatyta tvarka parengto pranešimo apie gavimą arba jame yra žymų apie nustatytus prekių kiekio trūkumus, akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas ar registruotas siuntėjas sumoka su išgabentomis, bet nepristatytomis prekėmis susijusius mokėtinus (įskaitant ir mokėtinus kitoje valstybėje narėje) akcizus ir pateikia dokumentus, kuriais tai įrodoma, arba pateikia įrodymus, kad prekės nuo šių akcizų gali būti atleistos arba akcizai neskaičiuojami už prarastą prekių kiekį, neviršijantį Europos Komisijos nustatytos tarp valstybių narių gabenamų prekių bendrosios dalinio praradimo ribos (išskyrus atvejus, kai yra pagrįstų priežasčių įtarti sukčiavimą ar pažeidimą), o kai ši riba nenustatyta, – neviršijantį Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų natūralios netekties normų, taip pat už prarastą dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių arba negrįžtamai prarastą ar visiškai

sunaikintą akcizais apmokestinamų prekių kiekį (jeigu jų negalima panaudoti kaip akcizais apmokestinamų prekių), jei tai įrodyta Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

6. Mokestinių prievolių, galinčių atsirasti gabenant akcizais apmokestinamas prekes, kurioms taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, į Lietuvos Respubliką arba gabenant tokias prekes tarp kitų valstybių narių per Lietuvos Respubliką, įvykdymas užtikrinamas laikantis šio įstatymo ar savo esme tolygių kitų valstybių narių teisės aktų nuostatų.

Komentaras

Komentaras rengiamas

19 straipsnis. Atvejai, kai akcizais apmokestinamos prekės atleidžiamos nuo akcizų

1. Nuo akcizų atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės, už kurias pagal šio įstatymo 9 straipsnio nuostatas atsiranda prievolė mokėti akcizus, jeigu jos:

1) eksportuotos, iš specialių prekybos vietų, esančių tarptautiniame jūrų ar oro uoste, patiektos išvykstantiems į trečiąsias teritorijas ar trečiąsias valstybes keleiviams, taip pat patiektos reiso metu keleiviams, oro ar jūrų transportu vykstantiems į paskirties tašką už Europos Sąjungos teritorijos. Taikant šio punkto nuostatas, susijusias su keleivio vykimu oro ar jūrų transportu, keleivio vykimo vieta laikoma artimiausia keleivio išlipimo iš orlaivio ar laivo vieta po įlipimo Lietuvos Respublikoje, o paskirties tašku laikoma pirmoji vieta, esanti oro ar jūrų uoste, už Lietuvos Respublikos ribų, kurioje orlaivis ar laivas sustoja išlaipinti ir (arba) įlaipinti keleivių;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės, jeigu jos:

1.1. eksportuotos (išgabentos iš ES teritorijos). Analizuojama lengvata eksportuojamoms prekėms yra taikoma tiesiogiai, kai šios prekės eksportuojamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio bei šioms prekėms nėra panaikintas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, arba

1.2. iš specialių prekybos vietų, esančių tarptautiniame jūrų ar oro uoste, yra patiektos išvykstantiems į trečiąsias teritorijas ar trečiąsias valstybes keleiviams.

Paminėta, kad vadovaujantis AĮ 3 straipsnio 31 dalimi trečiąją valstybe yra laikoma bet kuri teritorija, kuri nėra ES teritorija, arba trečioji teritorija. Atitinkamai AĮ 3 straipsnio 32 dalyje nustatyta, kad trečiosiomis teritorijomis yra laikomos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. kovo 2 d. įsakyme Nr. 1K-069 „Dėl Teritorijų, kurios laikomos trečiosiomis teritorijomis, sąrašo patvirtinimo“, nurodytos teritorijos;

1.3. arba patiektos reiso metu keleiviams, oro ar jūrų transportu vykstantiems į paskirties tašką už ES teritorijos. Tai reiškia, kad šis atleidimo atvejis gali būti taikomas tik tuo atveju, kai akcizais apmokestinamos prekės yra skirtos tiesiogiai keleiviams naudoti (vartoti) laive ar orlaivyje reiso metu, ir kai toks laivas (orlaivis) vyksta į trečiąsias teritorijas arba trečiąsias valstybes, t. y. už ES ribų. Taikant šio punkto nuostatas, susijusias su keleivio vykimu oro ar jūrų transportu, keleivio vykimo vieta laikoma artimiausia keleivio išlipimo iš orlaivio ar laivo vieta po įlipimo Lietuvoje, o paskirties tašku laikoma pirmoji vieta, esanti oro

ar jūrų uoste, už Lietuvos ribų, kurioje orlaivis ar laivas sustoja išlaipinti ir (arba) įlaipinti keleivių.

2) skirtos užsienio valstybių diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų Lietuvos Respublikoje oficialiai veiklai ir šių atstovybių ir įstaigų narių, išskyrus aptarnaujantį personalą, ir kartu gyvenančių jų šeimos narių, jeigu šie asmenys nėra Lietuvos Respublikos piliečiai ir jų nuolatinė gyvenamoji vieta nėra Lietuvos Respublika, asmeniniam naudojimui. Šios nuostatos taikomos pariteto pagrindais. Jeigu Lietuvos Respublikos diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai užsienio valstybėje taikoma akcizų grąžinimo tvarka yra nepalankesnė arba palankesnė už tvarką, taikomą tos valstybės diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai Lietuvos Respublikoje, Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nustatyti tos valstybės diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai Lietuvos Respublikoje taikomą atitinkamai nepalankesnę arba palankesnę akcizų grąžinimo tvarką;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės, skirtos:

1.1. užsienio valstybių diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų Lietuvoje oficialiai veiklai ir

1.2. šių atstovybių ir įstaigų narių, išskyrus aptarnaujantį personalą, ir kartu gyvenančių jų šeimos narių, jeigu šie asmenys nėra Lietuvos piliečiai ir jų nuolatinė gyvenamoji vieta nėra Lietuva, asmeniniam naudojimui.

2. Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką reglamentuoja Pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų taikymo prekėms ir paslaugoms, skirtoms diplomatinėms atstovybėms, konsulinėms įstaigoms, tarptautinėms organizacijoms, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos šalių kariuomenių vienetams, Europos Sąjungos valstybių narių ginkluotosioms pajėgoms ir Europos Sąjungos įstaigoms, taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 442 „Dėl pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų taikymo prekėms ir paslaugoms, skirtoms diplomatinėms atstovybėms, konsulinėms įstaigoms, tarptautinėms organizacijoms, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos šalių kariuomenių vienetams, Europos Sąjungos valstybių narių ginkluotosioms pajėgoms, Europos Sąjungos institucijoms, įstaigoms, agentūroms ir Europos investicijų bankui“ (toliau šio straipsnio komentare - Taisyklės) ir Pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų lengvatų taikymo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. VA-126 „Dėl Pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų grąžinimo Lietuvos Respublikoje įsikūrusioms diplomatinėms atstovybėms, konsulinėms įstaigoms ir tarptautinėms organizacijoms ar jų atstovybėms, taip pat šių atstovybių, įstaigų ir organizacijų nariams ir jų šeimų nariams bei Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos šalių kariuomenių vienetams ir (arba) juos lydintiems civiliams darbuotojams“ (toliau - VMI taisyklės).

3. Analizuojamos lengvatos taikomos tiesiogiai, t. y. taikant atleidimą nuo akcizų, jeigu asmenys, tiekiantys prekes nurodytiems asmenims, yra pasirinkę akcizų lengvatas šiems asmenims taikyti tiesiogiai, arba grąžinant akcizus už Lietuvoje įsigytas prekes.

4. Šiame punkte nurodyti asmenys, norėdami, kad prekėms įsigyjamoms Lietuvoje būtų pritaikyta akcizų lengvata tiesiogiai, prekių tiekėjui (tais atvejais, kai prekės įsigyjamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui) turi pateikti Tiesioginio atleidimo nuo PVM ir / arba akcizų sertifikatą (toliau šio straipsnio komentare – Sertifikatas), kuris išduodamas vadovaujantis VMI taisyklėmis. Kai

akcizais apmokestinamos prekės įsigyjamos ne iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, o iš kito asmens, kuris akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje laiko akcizais apmokestinamas prekes, šio Sertifikato kopija pateikiama ir prekių tiekėjui.

5. Akcizais apmokestinamos prekės Lietuvoje be akcizų gali būti įsigyjamos tik iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlių.

6. Asmenims akcizai negrąžinami ir akcizų lengvata netaikoma tiesiogiai už Lietuvoje įsigyjamą apdorotą tabaką, kaitinamojo tabako produktus, elektroninių cigarečių skystį ir nealkoholinius saldintus gėrimus, kaip jie apibrėžti AĮ, išskyrus atvejus, kai nealkoholiniams saldintiems gėrimams PVM lengvata taikoma Taisyklių priedo 7 punkte nustatytais atvejais.

7. Tais atvejais, kai nurodyti asmenys Lietuvoje įsigyja prekes su akcizais, sumokėti akcizai grąžinami vadovaujantis VMI taisyklėmis.

Sumokėti akcizai grąžinami tik už akcizais apmokestinamas prekes (išskyrus aukščiau nurodytas išimtis), kurių įsigijimą patvirtinančiuose dokumentuose nurodyti akcizai (akcizai nurodomi pirkėjo prašymu) ir kiekviename dokumente nurodytų prekių, už kurias gali būti grąžinti akcizai, vertė ne mažesnė kaip 55 eurai (įskaitant PVM ir akcizus). Už kelių transporto priemonių degalus sumokėti akcizai grąžinami, neatsižvelgiant kokia būtų šių įsigytų prekių vertė.

8. Svarbu pažymėti, kad šio punkto nuostatos taikomos pariteto pagrindais, t. y., abipusiškumo (lygybės) principu. Todėl tais atvejais, kai Lietuvos diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai užsienio valstybėje taikoma akcizų grąžinimo tvarka yra nepalankesnė arba palankesnė už tvarką, taikomą tos valstybės diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai Lietuvoje, Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai suteikiama teisė nustatyti tos valstybės diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai Lietuvoje taikomą atitinkamai nepalankesnę arba palankesnę akcizų grąžinimo tvarką.

Analizuojama tvarka nustatyta Kai kurių užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir (arba) konsulinėms įstaigoms taikomos palankesnės arba nepalankesnės atleidimo nuo pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 188 „Dėl Kai kurių užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir (arba) konsulinėms įstaigoms taikomos palankesnės arba nepalankesnės atleidimo nuo pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų tvarkos aprašo patvirtinimo“.

9. Kai prekės importuojamos į Lietuvą, akcizų lengvatos taikomos tiesiogiai laikantis nuostatų ir atitinkamų sąlygų, numatytų 1961 m. Vienos konvencijoje dėl diplomatinių santykių, 1963 m. Vienos konvencijoje dėl konsulinių santykių.

3) skirtos kitose valstybėse narėse įsikūrusioms užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms, šių atstovybių ir įstaigų nariams. Šiuo atveju taikomos tose kitose valstybėse narėse nustatytos sąlygos ir apribojimai;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės, skirtos kitose ES valstybėse narėse (ne Lietuvoje) įsikūrusioms užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms, šių atstovybių ir įstaigų nariams.

2. Kai nurodyti asmenys akcizais apmokestinamas prekes įsigyja Lietuvoje ir (arba) šias prekes importuoja į Lietuvą, šios lengvatos taikymo tvarką nustato Taisyklės. Prekes, kurioms gali būti pritaikytos analizuojamos akcizų lengvatos, nustato tos ES valstybės narės, kurioje įsikūrę nurodyti asmenys, įsigyjantys prekes, teisės aktai, juose nustatytos sąlygos ir apribojimai (pvz., tai galėtų būti draudimas įsigyti tam tikras akcizais apmokestinamas prekes,

nustatomas konkretus leistinas tam tikrų akcizais apmokestinamų prekių kiekis, maksimali / minimali suma už kurias gali būti įsigyjamos akcizais apmokestinamos prekės ir kita).

3. Tais atvejais, kai nurodyti asmenys įsigyja prekes Lietuvoje ir (arba) importuoja prekes į Lietuvą, akcizų lengvatos taikomos tiesiogiai. Prekės Lietuvoje be akcizų gali būti įsigyjamos tik iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlių.

Asmenys, norintys, kad prekėms būtų pritaikyta akcizų lengvata, prekių tiekėjui (tais atvejais, kai prekės įsigyjamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui; tais atvejais, kai prekės importuojamos, – muitinės įstaigai) turi pateikti kitos ES valstybės narės kompetentingos institucijos įgaliotų asmenų patvirtintą sertifikatą, suteikiantį teisę prekes įsigyti Lietuvoje ir (arba) importuoti į Lietuvą taikant akcizų lengvatas. Sertifikatas patvirtintas 2011 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 282/2011, kuriuo nustatomos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos įgyvendinimo priemonės (II priede), kurį galima rasti čia. Kai akcizais apmokestinamos prekės įsigyjamos ne iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, o iš kito asmens, kuris akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje laiko akcizais apmokestinamas prekes, šio sertifikato kopija pateikiama ir prekių tiekėjui.

4. Kai prekės be akcizų įsigyjamos iš Lietuvos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, išgabenant tokias prekes, turi būti išrašomas akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentas (toliau šio straipsnio komentare – e-AD).

4) atgabenamos į Lietuvos Respubliką ne iš Europos Sąjungos teritorijos keleivių asmeniniame bagaže ir neviršija Vyriausybės nustatytų kiekių, kuriuos fiziniams asmenimis (keleiviams) leista įvežti be importo akcizų;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės atgabenamos į Lietuvą ne iš ES teritorijos keleivių asmeniniame bagaže jeigu jų kiekis neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų kiekių, kuriuos fiziniams asmenimis (keleiviams) leidžiama įvežti be importo akcizų.

2. Analizuojami kiekiai yra nustatyti Keleivių įvežamų prekių neapmokestinimo importo pridėtinės vertės mokesčiu ir akcizais taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 439 „Dėl Keleivių įvežamų prekių neapmokestinimo importo pridėtinės vertės mokesčiu ir akcizais taisyklių patvirtinimo“.

5) tiekiamos kaip atsargos laivams ir (arba) orlaiviams, vežantiems keleivius ir (arba) krovinius tarptautiniais maršrutais;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės tiekiamos kaip atsargos laivams ir (arba) orlaiviams, vežantiems keleivius ir (arba) krovinius tarptautiniais maršrutais.

2. Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Akcizų lengvatų taikymo, energinių produktų žymėjimo bei laivų ir orlaivių atsargų tiekimo taikant 0 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 792 „Dėl Akcizų lengvatų taikymo, energinių produktų žymėjimo bei laivų ir orlaivių atsargų tiekimo taikant 0 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau šio straipsnio komentare – Aprašas).

3. Aprašo 2 punkte nustatyta, kad orlaivių ir laivų atsargomis laikomos prekės, nurodytos Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 44 straipsnio 3 dalyje: atsargomis laikomos prekės (maisto produktai ir kitos), skirtos keleiviams ir (arba) įgulos nariams naudoti nurodytuose laivuose ar orlaiviuose, taip pat degalai (variklių kuras) ir tepalai.

4. Atsargų, kurioms taikomos lengvatos, pakrovimas į laivą ir orlaivį, tiek Lietuvos, tiek į užsienio šalis, turi būti įforminamas važtaraščiu, kuriame turi būti pateikiami Aprašo 6 punkte nurodyti duomenys.

5. Asmuo, pritaikęs analizuojamą lengvatą, privalo turėti dokumentus (PVM sąskaitas faktūras ir (ar) atsargų pakrovimo į laivą ir orlaivį važtaraščius, ir (ar) akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentus, ir (ar) akcizų apskaičiavimo dokumentus, ir (ar) muitinės deklaracijas (jeigu forminamos muitinės procedūros) ar kitus), kuriais įrodoma, kad prekės patiektos komentuojame punkte nurodytiems tikslams, t. y., buvo patiektos kaip atsargos laivams ir (arba) orlaiviams, vežantiems keleivius ir (arba) krovinius tarptautiniais maršrutais.

6. Kuras į laivus ir orlaivius turi būti pristatomas specialios paskirties transporto priemonėmis (autocisternomis, tanklaiviais ir kitomis) arba tam turi būti naudojama stacionari (kranto) įranga laivams bunkeruoti.

7. Svarbu pažymėti, kad Aprašo 5 punkte nustatyta, kad asmenys, turintys teisę įsigyti (importuoti), tiekti ir (ar) naudoti nuo akcizų atleistus AĮ 19 straipsnio 1 dalies 5 punkte laivų ir orlaivių degalus, registruojami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad informacija apie degalų tiekimą į laivus ir orlaivius Valstybinė mokesčių inspekcija gauna iš šio punkto komentaro 4-5 punktuose nurodytų dokumentų ir duomenų bei kitos turimos informacijos, minėtieji asmenys (tiek tiekiantys, tiek ir naudojantys laivų ir orlaivių degalus) nėra Valstybinėje mokesčių inspekcijoje registruojami degalų tiekėjais ir naudotojais nuo 2024 m. sausio 1 d., įsigaliojus Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklėms, patvirtintoms Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. VA-99 „Dėl Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų pripažinimo netekusiais galios“.

8. Pagal 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 269 straipsnį, tuo atveju, kai Sąjungos prekės, kurios tiekiamos kaip akcizais neapmokestinamos orlaivių ar laivų atsargos, nepaisant orlaivio ar laivo paskirties vietos, kai reikia tokio tiekimo įrodymo, taikomi muitų teisės aktuose nustatyti formalumai, kurie taikomi eksporto muitinės deklaracijos pateikimo atvejais.

6) skirtos kitų negu Lietuvos Respublika Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos šalių kariuomenių vienetams šiems vienetams ar juos lydintiems civiliams darbuotojams naudoti, kai šie vienetai dalyvauja bendrose karinėse operacijose, pratybose ar kitame bendrame kariniame renginyje. Nuo akcizų taip pat atleidžiamos į kitą valstybę narę tiekiamos akcizais apmokestinamos prekės, jeigu jos skirtos Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos šalių, kitų negu paskirties valstybė, kariuomenių vienetams šiems vienetams ar juos lydintiems civiliams darbuotojams naudoti (šiuo atveju taikomos toje kitoje valstybėje narėje nustatytos sąlygos ir apribojimai);

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės, skirtos kitų negu Lietuvos Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau šio straipsnio

komentare - NATO) šalių kariuomenių vienetams šiems vienetams ar juos lydintiems civiliams darbuotojams naudoti, kai šie NATO vienetai dalyvauja bendrose karinėse operacijose, pratybose ar kitame bendrame kariniame renginyje.

2. Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Taisyklės, Pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų grąžinimo Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos šalių kariuomenių vienetams ir (arba) juos lydintiems civiliams darbuotojams taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. VA-126 „Dėl Pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų grąžinimo Lietuvos respublikoje įsikūrusioms diplomatinėms atstovybėms, konsulinėms įstaigoms ir tarptautinėms organizacijoms ar jų atstovybėms, taip pat šių atstovybių, įstaigų ir organizacijų nariams ir jų šeimų nariams bei Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos šalių kariuomenių vienetams ir (arba) juos lydintiems civiliams darbuotojams“ (toliau šio straipsnio komentare – NATO taisyklės), ir VMI taisyklės.

3. Akcizų lengvata nurodytiems asmenims taikoma tiesiogiai arba grąžinant akcizus, sumokėtus už Lietuvoje įsigytas prekes.

Lietuvoje įsigyjamoms prekėms akcizų lengvatos taikomos tiesiogiai, jeigu prekių tiekėjai (tais atvejais, kai prekės įsigyjamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkai ir (arba) kiti asmenys, laikantys akcizais apmokestinamas prekes) turi bent vieną iš Taisyklių 23.1-23.2 papunkčiuose nurodytų dokumentų.

Atitinkamai akcizų lengvatos nurodytiems asmenims už importuotas į Lietuvą prekes taikomos tiesiogiai. Kad importuojamos prekės būtų atleidžiamos nuo akcizų, muitinės įstaigai turi būti pateikiama užpildyta forma, nustatyta 2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos, su visais pakeitimais atitinkamai 1 straipsnio 50 ir 51 punktuose.

4. Sumokėti akcizai grąžinami tik už prekes, kurių įsigijimą patvirtinančiuose dokumentuose nurodyti akcizai (akcizai nurodomi pirkėjo prašymu). Akcizai grąžinami vadovaujantis NATO taisyklėse ir VMI taisyklėse nustatyta tvarka.

5. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų taip pat atleidžiamos į kitą ES valstybę narę tiekiamos akcizais apmokestinamos prekės, jeigu jos skirtos NATO šalių, kitų negu paskirties valstybė, kariuomenių vienetams šiems vienetams ar juos lydintiems civiliams darbuotojams naudoti, tačiau šiuo atveju taikomos toje kitoje ES valstybėje narėje nustatytos sąlygos ir apribojimai nurodytoms prekėms.

Nurodyti asmenys, norintys, kad prekėms būtų pritaikyta akcizų lengvata, prekių tiekėjui (jeigu prekės įsigyjamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui, jeigu importuojamos – muitinės įstaigai) turi pateikti kitos ES valstybės narės kompetentingos institucijos įgaliotų asmenų patvirtintą sertifikatą, suteikiantį teisę prekes įsigyti Lietuvoje ir (ar) importuoti į Lietuvą taikant akcizų lengvatas. Kai akcizais apmokestinamos prekės įsigyjamos ne iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, o iš kito asmens, kuris akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje laiko akcizais apmokestinamas prekes, šio sertifikato kopija pateikiama ir prekių tiekėjui.

6. Iš Lietuvos sandėlio į kitą ES valstybę narę be akcizų išgabenant prekes, skirtas šio punkto komentare analizuojamiems asmenims, turi būti išrašomas e-AD.

7. Nuo akcizų taip pat atleidžiamos prekės, kurios įsigyjamos Lietuvoje ir (ar) importuojamos į Lietuvą, skirtos kitų nei Lietuvos NATO šalių kariuomenių vienetams ir (ar) juos lydintiems civiliams darbuotojams, kai jie dalyvauja bendrose karinėse operacijose, bendrose karinėse pratybose arba kitame bendrame kariniame renginyje, kurie organizuojami už ES ribų.

8. Nuo akcizų taip pat atleidžiamos 1991 m. sausio 31 d. NATO ir kitų valstybių, dalyvaujančių programoje „Partnerystė taikos labui“, susitarime nustatytos akcizais apmokestinamos prekės, kurios skirtos šio susitarimo dalyvių kariuomenių vienetams ir (ar) juos lydintiems civiliams darbuotojams, kai prekės įsigyjamos Lietuvoje ir (ar) prekės importuojamos į Lietuvą.

9. Nuo akcizų taip pat atleidžiamos Jungtinių Amerikos Valstijų karinėms pajėgoms skirtos prekės, kurias įsigyja ir (ar) importuoja asmenys, turintys prekių tiekimo sutartį su Jungtinių Amerikos Valstijų karinėmis pajėgomis ar Jungtinių Amerikos Valstijų karines pajėgas aprūpinančia institucija, vadovaujantis 2017 m. sausio 17 d. Vilniuje pasirašyto Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės susitarimo dėl bendradarbiavimo gynybos srityje XVI ir XVIII straipsnių nuostatomis. Lengvatos taikomos tiesiogiai, jeigu krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka, suderinta su Valstybine mokesčių inspekcija ir Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, patvirtinama, kad prekės skirtos Jungtinių Amerikos Valstijų karinėms pajėgoms.

7) skirtos Lietuvos Respublikoje pripažintoms tarptautinėms organizacijoms ir jų atstovybėms bei jų nariams tiek, kiek tai numatyta tarptautinėse sutartyse, pagal kurias steigiamos tarptautinės organizacijos, arba Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, sudarytose su atitinkama tarptautine organizacija. Nuo akcizų taip pat atleidžiamos prekės, skirtos tarptautinėms organizacijoms, kurias tokiomis pripažino bet kuri kita valstybė narė, ar jų atstovybėms, taip pat šių organizacijų ar atstovybių nariams (prekės nuo akcizų atleidžiamos laikantis tarptautinėse sutartyse, pagal kurias steigiamos tarptautinės organizacijos, arba bet kurios kitos valstybės narės tarptautinėse sutartyse su tarptautinėmis organizacijomis nustatytų sąlygų ir apribojimų);

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės skirtos Lietuvoje pripažintoms tarptautinėms organizacijoms ir jų atstovybėms bei jų nariams tiek, kiek tai numatyta tarptautinėse sutartyse, pagal kurias steigiamos tarptautinės organizacijos, arba Lietuvos tarptautinėse sutartyse, sudarytose su atitinkama tarptautine organizacija.

2. Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Taisyklės ir VMI taisyklės.

3. Ši lengvata taikoma tiesiogiai, t. y. taikant atleidimą nuo akcizų, jeigu asmenys, tiekiantys prekes nurodytiems asmenims, yra pasirinkę akcizų lengvatas šiems asmenims taikyti tiesiogiai, arba grąžinant akcizus už Lietuvoje įsigytas prekes.

4. Nurodyti subjektai, norintys, kad prekėms būtų pritaikyta akcizų lengvata tiesiogiai, prekių tiekėjui (tais atvejais, kai prekės įsigyjamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui) turi pateikti Sertifikatą. Tačiau akcizais apmokestinamos prekės Lietuvoje be akcizų gali būti įsigyjamos tik iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlių.

5. Sumokėti akcizai taip pat gali būti grąžinami vadovaujantis VMI taisyklėse nustatyta tvarka. Svarbu pažymėti, kad sumokėti akcizai grąžinami tik už prekes, kurių įsigijimą patvirtinančiuose dokumentuose nurodyti (išskirti) akcizai (akcizai nurodomi pirkėjo prašymu) ir kiekviename dokumente nurodytų prekių, už kurias gali būti grąžinti akcizai, vertė ne mažesnė kaip 55 eurai (įskaitant PVM ir akcizus). Už kelių transporto priemonių degalus sumokėti akcizai grąžinami, neatsižvelgiant kokia būtų šių įsigytų prekių vertė.

Akcizai negrąžinami ir akcizų lengvata netaikoma tiesiogiai už Lietuvoje įsigyjamą apdorotą tabaką, kaitinamojo tabako produktus, elektroninių cigarečių skystį ir nealkoholinius

saldintus gėrimus, kaip jie apibrėžti AĮ, išskyrus atvejus, kai nealkoholiniams saldintiems gėrimams PVM lengvata taikoma Taisyklių priedo 7 punkte nustatytais atvejais.

6. Kai prekės importuojamos į Lietuvą, akcizų lengvatos taikomos tiesiogiai laikantis nuostatų ir atitinkamų sąlygų, numatytų atitinkamoje tarptautinėje sutartyje, pagal kurią steigiamos tarptautinės organizacijos, arba Lietuvos tarptautinėje sutartyje su atitinkama tarptautine organizacija.

7. Analizuojama lengvata taikoma ir Lietuvoje pripažintoms, tačiau neįsikūrusioms tarptautinėms organizacijoms ar jų atstovybėms, taip pat šių organizacijų ir atstovybių nariams, kai šie asmenys įsigyja prekes Lietuvoje ir (arba) importuoja prekes į Lietuvą, tokiu atveju akcizų lengvatos taikomos tiesiogiai. Prekes, kurioms gali būti pritaikyta akcizų lengvata, nustato tos ES valstybės narės, kurioje įsikūrę nurodyti asmenys, įsigyjantys prekes, teisės aktai.

Šiame komentaro punkte nurodyti asmenys, norintys, kad prekėms būtų pritaikyta akcizų lengvata, prekių tiekėjui (tais atvejais, kai prekės įsigyjamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui; tais atvejais, kai prekės importuojamos, – muitinės įstaigai) turi pateikti kitos ES valstybės narės kompetentingos institucijos įgaliotų asmenų patvirtintą sertifikatą, suteikiantį teisę prekes įsigyti Lietuvoje ir (arba) importuoti į Lietuvą taikant akcizų lengvatas. Kai akcizais apmokestinamos prekės įsigyjamos ne iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, o iš kito asmens, kuris akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje laiko akcizais apmokestinamas prekes, šio sertifikato kopija pateikiama ir prekių tiekėjui.

8. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų taip pat atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės, skirtos tarptautinėms organizacijoms, kurias tokiomis pripažino bet kuri kita ES valstybė narė (tarptautinė organizacija nėra įsikūrusi Lietuvoje ir ją pripažino kuri nors kita nei Lietuva ES valstybė narė), ar jų atstovybėms, taip pat šių organizacijų ar atstovybių nariams.

Kai šiame komentaro punkte nurodyti subjektai įsigyja prekes Lietuvoje ir (arba) importuoja prekes į Lietuvą, akcizų lengvata taikoma tiesiogiai. Prekes, kurioms gali būti pritaikyta akcizų lengvata, nustato tos ES valstybės narės, kurioje įsikūrę nurodyti subjektai, įsigyjantys prekes, teisės aktai.

Nurodyti subjektai, norintys, kad prekėms būtų pritaikyta akcizų lengvata, prekių tiekėjui (tais atvejais, kai prekės įsigyjamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui; tais atvejais, kai prekės importuojamos, – muitinės įstaigai) turi pateikti kitos ES valstybės narės kompetentingos institucijos įgaliotų asmenų patvirtintą sertifikatą, suteikiantį teisę prekes įsigyti Lietuvoje ir (arba) importuoti į Lietuvą taikant akcizų lengvatą. Kai akcizais apmokestinamos prekės įsigyjamos ne iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, o iš kito asmens, kuris akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje laiko akcizais apmokestinamas prekes, šio sertifikato kopija pateikiama ir prekių tiekėjui.

9. Svarbu paminėti, kad pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 16 d. nutarimo Nr. 442 „Dėl pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų taikymo prekėms ir paslaugoms, skirtoms diplomatinėms atstovybėms, konsulinėms įstaigoms, tarptautinėms organizacijoms, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos šalių kariuomenių vienetams, Europos Sąjungos valstybių narių ginkluotosioms pajėgoms, Europos Sąjungos institucijoms, įstaigoms, agentūroms ir Europos investicijų bankui“ (toliau šio straipsnio komentare - Nutarimas), 2.1 papunktį, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai Lietuvos Respublikos Vyriausybės vardu pavesta sudaryti susitarimus, kuriuose ES institucijoms, įstaigoms ir Europos investicijų bankui (toliau šio straipsnio komentare – lengvatos turėtojas) būtų nustatyta kitokia analizuojamos lengvatos taikymo tvarka, nei nustatyta Taisyklėse. Atitinkamai pagal Nutarimo 2.5 papunktį, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai pavedama

nustatyti PVM ir (arba) akcizų taikymo tvarką lengvatų turėtojams, kuriems taikomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Europos Komisijos susitarimas dėl Protokolo dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų Lietuvoje įgyvendinimo, tvarką.

Ši tvarka nustatyta Pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų lengvatų Europos Sąjungos institucijoms ir įstaigoms taikymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2006 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. 1K-030 „Dėl Pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų lengvatų Europos Sąjungos institucijoms ir įstaigoms taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

10.Komentuojamame straipsnio punkte nurodytiems subjektams prekes be akcizų įsigyjant iš Lietuvos akcizais apmokestinamų prekių sandėlių, išgabenant tokias prekes iš sandėlio, turi būti išrašomas e-AD.

11.Kai Lietuvoje prekes įsigyja NATO, šioms prekėms akcizų lengvatos taikomos, jeigu prekių tiekėjai (tais atvejais, kai prekės įsigyjamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkai) turi Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka patvirtintus dokumentus, kad šias prekes įsigyja NATO (tais atvejais, kai prekės importuojamos, dokumentai turi būti pateikiami muitinės įstaigai).

8) įsigyjamos arba importuojamos pagal tarptautines sutartis, sudarytas tarp Lietuvos Respublikos ir valstybės, kuri nėra Europos Sąjungos valstybė narė, ar tarptautinės organizacijos, jeigu šiose sutartyse numatyta šias prekes atleisti nuo pridėtinės vertės mokesčio;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės, įsigyjamos arba importuojamos pagal tarptautines sutartis sudarytas tarp Lietuvos ir valstybės, kuri nėra ES valstybė narė, ar tarptautinės organizacijos, jeigu šiose sutartyse numatyta šias prekes atleisti nuo pridėtinės vertės mokesčio, t. y. pagal šio punkto nuostatas prekės atleidžiamos nuo akcizų ir tais atvejais, kai tokiose tarptautinėse sutartyse numatyta prekes atleisti nuo pridėtinės vertės mokesčio, nors jose ir neminimas atleidimas nuo akcizų.

9) skirtos kitos valstybės narės ginkluotosioms pajėgoms ar jas lydintiems civiliams darbuotojams naudoti, kai šios pajėgos dalyvauja gynybos operacijose, kurios įgyvendinamos vykdant Sąjungos veiklą pagal bendrą saugumo ir gynybos politiką.

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų atleidžiamos akcizais apmokestinamos prekės, skirtos kitos ES valstybės narės ginkluotosioms pajėgoms ar jas lydintiems civiliams darbuotojams naudoti, kai šios pajėgos dalyvauja gynybos operacijose, kurios įgyvendinamos vykdant ES veiklą pagal bendrą saugumo ir gynybos politiką.

2. Akcizų lengvata nurodytiems asmenims taikoma tiesiogiai arba grąžinant akcizus, sumokėtus už Lietuvoje įsigytas prekes.

Tais atvejais, kai prekės įsigyjamos Lietuvoje ir yra skirtos kitų nei Lietuvos valstybių narių ginkluotosioms pajėgoms ir (ar) jas lydintiems civiliams darbuotojams, kai šios pajėgos Lietuvoje dalyvauja gynybos operacijose, kurios įgyvendinamos vykdant ES veiklą pagal bendrą saugumo ir gynybos politiką, akcizų lengvatos taikomos tiesiogiai, jeigu prekių tiekėjai (tais atvejais, kai prekės įsigyjamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkai ir (arba) kiti asmenys, laikantys akcizais apmokestinamas prekes) turi bent vieną iš Taisyklių 23.3-23.4 papunkčiuose nurodytų dokumentų.

Atitinkamai akcizų lengvatos nurodytiems asmenims už importuotas į Lietuvą prekes taikomos tiesiogiai. Kad importuojamos prekės būtų atleidžiamos nuo akcizų, muitinės įstaigai turi būti pateikiama užpildyta forma, nustatyta 2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos, su visais pakeitimais atitinkamai 1 straipsnio 50 ir 51 punktuose.

3. Sumokėti akcizai grąžinami tik už prekes, kurių įsigijimą patvirtinančiuose dokumentuose nurodyti akcizai (akcizai nurodomi pirkėjo prašymu).

4. Nuo akcizų taip pat atleidžiamos prekės, kurios įsigyjamos Lietuvoje ir (ar) importuojamos į Lietuvą, skirtos kitų nei Lietuvos ES valstybių narių ginkluotosioms pajėgoms ir (ar) juos lydintiems civiliams darbuotojams, kai šios pajėgos dalyvauja gynybos operacijose, kurios įgyvendinamos vykdant ES veiklą pagal bendrą saugumo ir gynybos politiką ir kurios organizuojamos už ES ribų.

5. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų taip pat atleidžiamos Lietuvoje įsigyjamos ir (ar) importuojamos į Lietuvą akcizais apmokestinamos prekės, kurios tiekiamos į kitą ES valstybę narę, jeigu jos skirtos į kitą ES valstybę narę vykstantiems kitų nei paskirties ES valstybės narės valstybių narių ginkluotosioms pajėgoms ir (ar) jas lydintiems civiliams darbuotojams, kai šios pajėgos dalyvauja gynybos operacijose, kurios įgyvendinamos vykdant ES veiklą pagal bendrą saugumo ir gynybos politiką, tačiau šiuo atveju taikomos toje kitoje ES valstybėje narėje nustatytos sąlygos ir apribojimai nurodytoms prekėms.

Nurodyti asmenys, norintys, kad prekėms būtų pritaikyta akcizų lengvata, prekių tiekėjui (jeigu prekės įsigyjamos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui, jeigu importuojamos – muitinės įstaigai) turi pateikti kitos ES valstybės narės kompetentingos institucijos įgaliotų asmenų patvirtintą sertifikatą, suteikiantį teisę prekes įsigyti Lietuvoje ir (ar) importuoti į Lietuvą taikant akcizų lengvatas. Kai akcizais apmokestinamos prekės įsigyjamos ne iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, o iš kito asmens, kuris akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje laiko akcizais apmokestinamas prekes, šio sertifikato kopija pateikiama ir prekių tiekėjui.

2. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato šio straipsnio 1 dalies 2, 3, 5, 6, 7, 8 ir 9 punktuose nurodytų akcizų lengvatų taikymo tvarką.

Komentaras

1. Pagal šios dalies nuostatas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato komentuojamo straipsnio 1 dalies 2, 3, 5, 6, 7, 8 ir 9 punktuose nurodytų akcizų lengvatų taikymo tvarką. Informacija apie kiekvienos analizuojamos lengvatos taikymo tvarką reglamentuojančius teisės aktus yra pateikiama prie atitinkamos šio straipsnio 1 dalies lengvatos komentaro.

3. Kiti atvejai, kai atskiros akcizais apmokestinamos prekės atleidžiamos nuo akcizų, nustatyti šio įstatymo specialiosiose nuostatose.

Komentaras

1. Specialūs atvejai kai atskiros akcizais apmokestinamos prekės yra atleidžiamos nuo akcizų yra nustatyti AĮ 27 straipsnyje „Specialūs atvejai, kai etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai atleidžiami nuo akcizų“, 33 straipsnyje „Specialūs atvejai, kai apdorotas tabakas atleidžiamas nuo akcizų“, 43 straipsnyje „Specialūs atvejai, kai energiniai produktai atleidžiami nuo akcizų“, 48 straipsnyje „Atleidimas nuo akcizų“ (elektros energija), 54

straipsnyje „Atleidimas nuo akcizų“ (akmens anglis, koksas, lignitas ir šildymui skirtos durpės), 58[1] straipsnyje „Gamtinių dujų atleidimas nuo akcizų“, 64 straipsnyje „Kaitinamojo tabako produktų ir elektroninių cigarečių skysčio atleidimas nuo akcizų“, 72 straipsnyje „Neapdoroto tabako atleidimas nuo akcizų“ ir 77 straipsnyje „Saldintų gėrimų atleidimas nuo akcizų“.

4. Jeigu už šio straipsnio 1 dalyje nurodytas akcizais apmokestinamas prekes akcizai buvo sumokėti, jie grąžinami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 1 dalies 2, 3, 6, 7, 8, 9 punktuose nurodytais atvejais, sumokėti akcizai grąžinami vadovaujantis Taisyklėse, VMI taisyklėse ir NATO taisyklėse nustatyta tvarka.

2. Kitais komentuojamo straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais akcizai grąžinami (jei lengvata netaikoma tiesiogiai ir akcizai gali būti grąžinami) Akcizų grąžinimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 255 „Dėl akcizų grąžinimo“ (toliau šio straipsnio komentare – Grąžinimo taisyklės) nustatyta tvarka.

Akcizai grąžinami asmeniui, eksportavusiam prekes ar atitinkamai patiekusiam prekes kaip atsargos laivams ir (arba) orlaiviams, vežantiems keleivius ir (arba) krovinius tarptautiniais maršrutais. Tuo atveju, jeigu eksportuojamos prekės, kurių sudėtyje yra akcizais apmokestinamų prekių, nepaisant laikotarpio, kada buvo pagamintos prekės, eksportavus jas, gali būti taikoma nustatyta lengvata, t. y. gali būti grąžinti akcizai už akcizais apmokestinamas prekes, panaudotas akcizais neapmokestinamos prekės gamyboje.

5. Jeigu akcizais apmokestinamos prekės, už kurias akcizai buvo sumokėti Lietuvos Respublikoje, išgabenamos iš patvirtinto siuntėjo patvirtintam gavėjui į kitą valstybę narę komerciniams tikslams, už šias prekes sumokėti akcizai turi būti grąžinti centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka, remiantis šio įstatymo 15 straipsnio 11 dalyje nurodytu pranešimu apie akcizais apmokestinamų prekių gavimą paskirties vietoje ar kitais įrodymais, patvirtinančiais prekių pristatymą į paskirties vietą.

Komentaras

1. Jeigu akcizais apmokestinamos prekės, už kurias akcizai buvo sumokėti Lietuvoje, išgabenamos iš patvirtinto akcizais apmokestinamų prekių siuntėjo patvirtintam akcizais apmokestinamų prekių gavėjui į kitą ES valstybę narę komerciniams tikslams, už šias prekes sumokėti akcizai grąžinami pateikus prašymą grąžinti / įskaityti sumokėtus akcizus vadovaujantis Grąžinimo taisyklėmis. Sumokėti akcizai grąžinami remiantis AĮ 15 straipsnio 11 dalyje nurodytu pranešimu, pateikiamu Akcizų informacinėje sistemoje, apie akcizais apmokestinamų prekių gavimą paskirties vietoje. Tais atvejais, kai minėtasis pranešimas apie prekių gavimą Akcizų informacinėje sistemoje nėra gautas kartu su nurodytu prašymu privalo būtų pateikiami dokumentai, patvirtinantys prekių pristatymą į paskirties vietą.

6. Jeigu KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose klasifikuojami energiniai produktai, už kuriuos akcizai buvo sumokėti Lietuvos Respublikoje, išgabenami į kitą valstybę narę, už šias prekes sumokėti akcizai turi būti grąžinti pateikus vietos mokesčių

administratoriui įrodymus, kad už šias prekes toje valstybėje narėje akcizai sumokėti, jų sumokėjimas garantuotas arba šios prekės toje valstybėje narėje gali būti atleistos nuo akcizų ar neapmokestinamos akcizais.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose klasifikuojami energiniai produktai, už kuriuos akcizai buvo sumokėti Lietuvoje, išgabenami į kitą ES valstybę narę, už šias prekes sumokėti akcizai grąžinami pateikus prašymą grąžinti / įskaityti sumokėtus akcizus vadovaujantis Grąžinimo taisyklėmis. Kartu su nurodytu prašymu turi būti pateikiami įrodymai, kad už nurodytas prekes toje ES valstybėje narėje akcizai sumokėti, jų sumokėjimas garantuotas arba šios prekės toje ES valstybėje narėje gali būti atleistos nuo akcizų ar neapmokestinamos akcizais.

7. Akcizai grąžinami ir už akcizais apmokestinamas prekes, už kurias akcizai sumokėti Lietuvos Respublikoje ir kurios ekonominę veiklą vykdančio prekių siuntėjo ar jo užsakymu kito asmens iš Lietuvos Respublikos išgabentos į kitą valstybę narę asmeniui, kuris nėra registruotas gavėjas ar patvirtintas gavėjas ir nevykdo ekonominės veiklos, kaip ji apibrėžta Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, arba ne į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. Šiuo atveju vietos mokesčių administratoriui turi būti pateiktas kompetentingos kitos valstybės narės institucijos patvirtinimas ar kitokie įrodymai, kad už šias prekes toje valstybėje narėje akcizai sumokėti arba šios prekės toje valstybėje narėje gali būti atleistos nuo akcizų.

Komentaras

1. Pagal šios dalies nuostatas, akcizai grąžinami už akcizais apmokestinamas prekes, už kurias akcizai sumokėti Lietuvoje ir kurios ekonominę veiklą vykdančio prekių siuntėjo ar jo užsakymu kito asmens iš Lietuvos išgabentos į kitą ES valstybę narę asmeniui, kuris nėra registruotas akcizais apmokestinamų gavėjas ar patvirtintas akcizais apmokestinamų prekių gavėjas ir nevykdo ekonominės veiklos, kaip ji apibrėžta PVM įstatyme, arba ne į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. Analizuojamu atvejai akcizai grąžinami pateikus prašymą grąžinti / įskaityti sumokėtus akcizus vadovaujantis Grąžinimo taisyklėmis. Kartu su nurodytu prašymu turi būti pateikiamas kompetentingos kitos ES valstybės narės institucijos patvirtinimas ar kitokie įrodymai, kad už šias prekes toje ES valstybėje narėje akcizai sumokėti arba šios prekės toje ES valstybėje narėje gali būti atleistos nuo akcizų.

2. Svarbu pažymėti, kad pagal PVM įstatymo 2 straipsnio 8 dalies nuostatas, ekonominė veikla yra suprantama kaip veikla (įskaitant gamybą, prekybą, paslaugų teikimą, žemės ūkio veiklą, žuvininkystę, kasybą, profesinę veiklą, naudojimąsi turto ir (arba) turtinių teisių turėjimu), kurią vykdant siekiama gauti bet kokių pajamų (neatsižvelgiant į tai, ar ją vykdant siekiama gauti pelno), išskyrus:

a) darbo veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje;

b) valstybės ir savivaldybių veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatymo 2 straipsnio 38 dalyje (išskyrus šioje dalyje numatytas išimtis), net jeigu už tokią veiklą mokami mokesčiai ar rinkliavos.

8. Tuo atveju, kai akcizais apmokestinamos prekės šio straipsnio 5 ir 7 dalyse nurodytiems tikslams į kitą valstybę narę išgabentos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio ir akcizų už šias prekes sumokėjimo Lietuvos Respublikoje terminas nėra suėjęs,

o vietos mokesčių administratoriui gali būti pateikti šio straipsnio 5 ar 7 dalyje nurodyti dokumentai, apskaičiuota mokėtina už šias prekes akcizų suma panaikinama.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai akcizais apmokestinamos prekės komentuojamo straipsnio 5 ir 7 dalyse nurodytiems tikslams į kitą ES valstybę narę išgabentos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio ir akcizų už šias prekes sumokėjimo Lietuvoje terminas nėra suėjęs, o Valstybinei mokesčių inspekcijai gali būti pateikti komentuojamo straipsnio 5 ar 7 dalyje nurodyti dokumentai (plačiau žiūrėti 19 straipsnio 5 ir 7 dalių komentarus), apskaičiuota mokėtina už šias prekes akcizų suma panaikinama.

9. Konkrečias šio straipsnio 5, 6 ir 7 dalių nuostatų įgyvendinimo taisykles nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Komentaras

1. Pažymėtina, kad konkrečias AĮ 19 straipsnio 5, 6, 7 dalių nuostatų įgyvendinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Platesnę informaciją apie minėtųjų dalių įgyvendinimo tvarką galima rasti AĮ 19 straipsnio 5, 6, 7 dalių komentaruose.
(19 straipsnio komentaras parengtas pagal 2026-07-13 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RTD-51).

20 straipsnis. Nepagrįstai sumokėtų (išieškotų) akcizų grąžinimas

1. Nepagrįstai sumokėta (išieškota) per didelė akcizų suma grąžinama (įskaitoma) Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

2. Prievolė mokėti akcizus muitinei *mutatis mutandis* išnyksta Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies d–g punktuose nustatytais atvejais. Už importuojamas prekes sumokėti akcizai grąžinami arba atsisakoma juos išieškoti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais. Sprendimai dėl pateiktų prašymų grąžinti sumokėtus akcizus arba atsisakyti juos išieškoti priimami vadovaujantis Lietuvos Respublikos muitinės įstatymo VIII skyriaus nuostatomis.

Komentaras

Komentaras rengiamas

21 straipsnis. Akcizų sumokėjimo kontrolė

1. Akcizų sumokėjimą, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytą atvejį, kontroliuoja Valstybinė mokesčių inspekcija. Valstybinė mokesčių inspekcija kontroliuoja ir akcizų už importuotas prekes sumokėjimą, jeigu jos šio įstatymo nustatyta tvarka nugabenamos į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį arba registruoto siuntėjo išgabenamos į šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnio 1 dalyje nurodytas vietas.

2. Akcizų už importuojamas prekes, nenurodytas šio straipsnio 1 dalyje, sumokėjimą kontroliuoja muitinė.

3. Akcizai administruojami Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

4. Mokestinių prievolių, galinčių atsirasti dėl įvežtų į Europos Sąjungos teritoriją ne Sąjungos prekių, kurios nėra išleistos į laisvą apyvartą, taip pat dėl iš trečiųjų teritorijų įvežtų prekių, už kurias akcizai nesumokėti, įvykdymas užtikrinamas ta pačia tvarka, kokia užtikrinami įsipareigojimai, susiję su galinčia atsirasti importo skola muitinei.

5. Sąjungos prekių įvežimui iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 349 straipsnyje ir 355 straipsnio 1 dalyje nurodytų Prancūzijos teritorijų, Kanarų, Alandų ir Normandijos salų į Europos Sąjungos teritoriją taikomi tokie patys muitinės formalumai, kokie yra taikomi į Sąjungos muitų teritoriją įvežamoms ne Sąjungos prekėms. Tuo atveju, kai į Europos Sąjungos teritoriją iš trečiųjų teritorijų įvežamos prekės, kurios skirtos nugabenti į kitą valstybę narę negu ta, į kurią jos buvo įvežtos iš trečiųjų teritorijų, šios prekės gali būti pateiktos vidinio tranzito muitinės procedūrai, numatytai Sąjungos muitinės kodekso 227 straipsnyje, įforminti.

6. Prekių išvežimui iš Europos Sąjungos teritorijos į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 349 straipsnyje ir 355 straipsnio 1 dalyje nurodytas Prancūzijos teritorijas, Kanarų, Alandų ir Normandijos salas taikomi tokie patys muitinės formalumai, kokie yra taikomi eksportuojant prekes iš Sąjungos muitų teritorijos. Tuo atveju, kai prekės laikinai išvežamos iš Europos Sąjungos teritorijos į trečiąsias teritorijas, jas grąžinus, joms taikomos tos pačios nuostatos, kurios būtų taikomos, jeigu šios prekės būtų laikinai išvežtos iš Sąjungos muitų teritorijos.

7. Šio straipsnio 4, 5 ir 6 dalys įgyvendinamos Sąjungos muitinės kodekso, jį papildančių ir įgyvendinančių Europos Sąjungos teisės aktų nustatyta tvarka.8. Tais atvejais, kai prekės gabenamos tarp valstybių narių per valstybės, kuri nėra valstybė narė, tačiau yra Europos laisvosios prekybos asociacijos (toliau – ELPA) narė, teritoriją arba tarp valstybės narės ir ELPA narės, taikant vidinio tranzito muitinės procedūrą, arba per vieną ar kelias trečiąsias valstybes ne ELPA nares su TIR ar ATA knygele, laikoma, kad akcizų mokėjimas už šias prekes atidėtas. Šioje dalyje nurodytais atvejais naudojama muitinės deklaracija.9. Jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, centrinis mokesčių administratorius, siekdamas kontroliuoti akcizų sumokėjimą, gali nustatyti specialius akcizais apmokestinamų prekių, taip pat produktų, galinčių tapti akcizų objektu, gabenimo, laikymo ir apskaitos tvarkos reikalavimus.

Komentaras

Komentaras rengiamas

22 straipsnis. Atsakomybė

1. Asmenys už šio įstatymo ir (ar) jo įgyvendinamųjų teisės aktų pažeidimus atsako Mokesčių administravimo įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.

2. Asmeniui, pardavusiam cigaretes už didesnę kainą, negu šiame įstatyme nurodyta didžiausia leistinoji pardavimo kaina, taikomos įstatymų nustatytos sankcijos.

Komentaras

Komentaras rengiamas

II SKYRIUS
SPECIALIOSIOS NUOSTATOS

PIRMASIS SKIRSNIS
ETILO ALKOHOLIS IR ALKOHOLINIAI GĖRIMAI

23 straipsnis. Alui taikomi akcizų tarifai

1. Alui taikomas 12,74 euro už 1 procentą faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos procentais akcizų tarifas, kuris nustatomas už produkto hektolitrą.

Komentaras

1. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas akcizų tarifas taikomas alui (produktams, atitinkantiems AĮ 3 straipsnio 8 dalyje apibrėžtą alaus sąvoką). Apmokestinamo alaus akcizų tarifas priklauso nuo faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos.

2. Pagamintas Lietuvos Respublikoje, atgabentas iš kitų ES valstybių narių ar importuotas faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos alaus kiekis turi būti perskaičiuotas į alaus kiekį, kuriame alkoholio koncentracija sudaro 1 proc. tūrio. Šiam tikslui alaus faktinis kiekis hektolitrais dauginamas iš alaus faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos.

3. Akcizų suma alaus kiekiui apskaičiuojama, alaus kiekį dauginant iš šiame straipsnyje nustatyto 12,74 euro už 1 proc. faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos už produkto hektolitrą (0,1274 euro už produkto litrą) tarifo.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 10 hektolitrų Lietuvos Respublikos alaus darykloje pagaminto ar iš kitų ES valstybių narių atgabento alaus, kurio faktinė tūrinė alkoholio koncentracija 5,5 proc. Akcizų suma apskaičiuojama taip: 1) Apskaičiuojamas alaus kiekis, kuriame faktinė tūrinė alkoholio koncentracija sudaro 5,5 proc. (hektolitrais prie 1 proc.). Taigi, faktinis alaus kiekis hektolitrais dauginamas iš faktinės šio alaus alkoholio koncentracijos: 10 HLT x 5,5 (proc.) = 55 HLT 2) Atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini alaus akcizai bus apskaičiuojami pagal litrus*, gauti hektolitrai turi būti išreikšti litrais: 55 HLT x 100 LTR = 5 500 LTR 3) Apskaičiuojama mokėtina akcizų suma: 5 500 LTR x 0,1274 Eur/LTR = 700,7 Eur = 701 Eur

*Pagal Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių 3 priede nurodytą Akcizais apmokestinamų prekių kiekių matavimo vienetų lentelę, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

4. Importuojant alų akcizai apskaičiuojami taikant AĮ 23 straipsnio 1 dalyje nustatytą akcizų tarifą – 12,74 euro už 1 procentą faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos už produkto hektolitrą.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 10 hektolitrų importuojamo alaus, kurio faktinė tūrinė alkoholio koncentracija 5,5 proc. Akcizų suma apskaičiuojama taip:

1) Apskaičiuojamas alaus kiekis, kuriame faktinė tūrinė alkoholio koncentracija sudaro 5,5 proc. (faktinis alaus kiekis hektolitrais dauginamas iš faktinės šio alaus alkoholio koncentracijos):

10 HLT x 5,5 (proc.) = 55 HLT

2) Apskaičiuojama mokėtina akcizų suma:

55 HTR x 12,74 Eur/HTR = 700,7 Eur = 701 Eur

2. Mažos alų gaminančios įmonės (toliau – mažosios alaus daryklos) 10 tūkst. hektolitrų per metus realizuoto alaus taikomas 50 procentų mažesnis akcizo tarifas, negu nustatytas šio straipsnio 1 dalyje. Šiame įstatyme mažąja alaus darykla, kuriai taikoma šioje dalyje nurodyta akcizų lengvata, laikoma per kalendorinius metus ne daugiau kaip 80 tūkst. hektolitrų alaus pagaminanti įmonė, pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kriterijus pripažįstama teisiškai ir ekonomiškai nepriklausančia nuo bet kurios kitos alų gaminančios įmonės (išskyrus atvejus, kai šių alų gaminančių įmonių kartu per kalendorinius metus pagaminto alaus kiekis neviršija 80 tūkst. hektolitrų), o įmonės gamybinės patalpos yra fiziškai atskirtos nuo bet kurios kitos alų gaminančios įmonės. Šioje dalyje nurodyta akcizų lengvata netaikoma pagal licencines sutartis pagamintam alui. Šioje dalyje alaus gamyba nelaikomas kitoje alų gaminančioje įmonėje pagaminto alaus maišymas ir (arba) pilstymas. Šios lengvatos taikymo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Komentaras

1. Mažųjų alų gaminančių įmonių (toliau – mažosios alaus daryklos) 10 tūkstančių hektolitrų per metus realizuoto alaus taikomas 50 procentų mažesnis akcizų tarifas, negu nustatytas šio straipsnio 1 dalyje.

2. Mažąja alaus darykla, kuriai taikoma šioje dalyje nurodyta akcizų lengvata, laikoma mažoji alaus darykla, kuri atitinka visus šiuos požymius:

a) per kalendorinius metus pagamina ne daugiau kaip 80 tūkstančių hektolitrų alaus;

b) pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kriterijus pripažįstama teisiškai ir ekonomiškai nepriklausoma nuo bet kurios kitos alų gaminančios įmonės (išskyrus atvejus, kai šių alų gaminančių įmonių kartu per kalendorinius metus pagaminto alaus kiekis neviršija 80 tūkstančių hektolitrų);

c) mažosios alaus daryklos gamybinės patalpos yra fiziškai atskirtos nuo bet kurios kitos alų gaminančios įmonės.

3. Šioje dalyje komentuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Akcizų lengvatos taikymo mažųjų alaus daryklų alui tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ (toliau - Aprašas). Aprašo 2 punkte nustatyta, kad teisiškai ir ekonomiškai nepriklausančia nuo bet kurios kitos alų gaminančios įmonės laikoma mažoji alaus darykla, kuri su kitomis alų gaminančiomis įmonėmis nepriklauso susijusių ūkio subjektų grupei pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau – Konkurencijos įstatymas) nustatytus kriterijus. Pagal Konkurencijos įstatymą, susijusių ūkio subjektų grupe yra laikomi du ar daugiau ūkio subjektų, kurie dėl savitarpio kontrolės yra laikomi vienu ūkio subjektu koncentracijos priežiūros tikslais apskaičiuojant bendrąsias pajamas ir rinkos dalį. Taigi, nurodyta savitarpio kontrolė iš esmės yra siejama su kito ūkio subjekto valdymu, t. y., atvejais, kai vienas ūkio subjektas tiesiogiai arba netiesiogiai (per kitus ūkio subjektus) turi daugiau kaip pusę kito ūkio subjekto akcijų, kitokių vertybinių popierių ar turto arba turi teises į daugiau kaip pusę balsų, arba turi teisę skirti daugiau kaip pusę priežiūros ar valdymo organų narių ir pan.

Gamintojas gali būti laikomas teisiškai ir ekonomiškai nepriklausomu šiais atvejais:

- kai kitas, tos pačios rūšies alkoholinių gėrimų gamintojas, neturi teisės daryti dominuojančios įtakos pagal įmonių sudarytą sutartį arba jo memorandumo ar įstatų nuostatą;
- kai kitas, tos pačios rūšies alkoholinių gėrimų gamintojas, pagal susitarimą su kitais kito subjekto akcininkais ar nariais nekontroliuoja daugumos akcininkų ar narių balsavimo teisių.

Pavyzdys

Įmonės „X” ir „Y” yra mažosios alaus daryklos. Įmonė „X” pagal paslaugų teikimo sutartį, sudarytą su įmone „Y”, įsipareigoja pirkti žaliavas, pagaminti alų pagal įmonės „Y” pateiktą technologinį receptą ir šį alų parduoti įmonei „Y“. Atsižvelgiant į tai, kad tarp įmonių nesusiklosto aukščiau nurodyti santykiai, t. y., įmonės neturi teisės daryti dominuojančios įtakos pagal įmonių sudarytą sutartį arba jo memorandumo ar įstatų nuostatą ir pagal susitarimą su kitos įmonės akcininkais ar nariais nekontroliuoja daugumos akcininkų ar narių balsavimo teisių, šios įmonės turi būti laikomos teisiškai ir ekonomiškai nepriklausomos viena nuo kitos.

4. Šioje dalyje nurodyta lengvata gali būti taikoma:

a) Lietuvos Respublikoje įregistruotų alaus daryklų alui (įskaitant naujų įregistruotų alaus daryklų alų);

b) į Lietuvos Respubliką iš kitų ES valstybių narių mažųjų alaus daryklų atgabentam alui;

c) Lietuvos Respublikoje importuotam užsienio valstybių mažųjų alaus daryklų pagamintam alui.

5. Mažoji alaus darykla, per kalendorinius metus numatanti pagaminti ne daugiau kaip 80 tūkstančių hektolitrų alaus ir pageidaujanti, kad 10 tūkstančių hektolitrų jos per einamuosius kalendorinius metus realizuoto alaus būtų taikoma akcizų lengvata turi Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikti laisvos formos pranešimą dėl akcizų lengvatos taikymo mažosios alaus daryklos alui (toliau - pranešimas), vadovaudamasi Akcizų lengvatos taikymo nepriklausomiems smulkiesiems alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio gamintojams taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2022 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. VA-17 „Dėl Akcizų lengvatos taikymo nepriklausomiems smulkiesiems alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio gamintojams taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Lengvatos taisyklės).

Tais atvejais, kai pranešimą pateikia mažoji alaus darykla, pradėjusi gaminti alų einamaisiais kalendoriniais metais, pranešime turi būti papildomai nurodyta, kiek alaus mažoji alaus darykla numato pagaminti iki einamųjų kalendorinių metų pabaigos, taip pat santykinį metinį alaus kiekį, kuris apskaičiuojamas dalijant pranešime nurodytą numatomą iki metų pabaigos pagaminti alaus kiekį iš mėnesių, kuriais tais metais numatoma gaminti alų, skaičiaus (įskaitant tą mėnesį, kurį pradėta alaus gamyba) ir dauginant iš 12. Pranešimas gali būti pateikiamas tik tuo atveju, jeigu šiuo būdu apskaičiuotas tokios mažosios alaus daryklos santykinis metinis alaus kiekis neviršija 80 tūkstančių hektolitrų.

AĮ 23 straipsnio 2 dalyje nurodytas akcizų tarifas taikomas pirmiesiems po pranešimo pateikimo iš mažosios alaus daryklos įsteigto akcizais apmokestinamų prekių sandėlio panaikinus akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą išgabentiems tame sandėlyje pagamintiems 10 tūkstančių hektolitrų alaus. Kiekvienais metais pranešimo mažajai alaus daryklai teikti nereikia kol ji atitinka AĮ 23 straipsnio 2 dalyje bei Apraše nurodytus reikalavimus.

Pažymėtina, kad analizuojamas sumažintas akcizų tarifas taikomas tik tam iš mažosios alaus daryklos įsteigto akcizais apmokestinamų prekių sandėlio išgabentam ir jame

pagamintam alui, kuris išgabenamas panaikinus akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, todėl AĮ 23 straipsnio 2 dalyje nurodyto sumažinto akcizų tarifo taikymas yra tiesiogiai siejamas su mažosios alaus daryklos nurodyto alaus realizavimu, t. y. akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimo panaikinimu šiam alui. Taigi, sumažintas akcizų tarifas nėra taikomas alui, kuris iš mažosios alaus daryklos įsteigto akcizais apmokestinamų prekių sandėlio išgabenamas taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, t. y. kai alus gabenamas su akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentu (toliau – e-AD).

Jeigu pranešimą pateikusi alaus darykla per kalendorinius metus faktiškai pagamina daugiau nei 80 tūkstančių hektolitrų alaus, ji turi iki kitų metų sausio 30 d. perskaičiuoti akcizus, taikydama visam tais kalendoriniais metais realizuotam alui AĮ 23 straipsnio 1 dalyje nustatytą alaus akcizų tarifą, pateikti akcizų deklaraciją ir sumokėti akcizų skirtumą.

6. Akcizų lengvata taikoma ir pirmiesiems 10 tūkstančių hektolitrų per kalendorinius metus atgabentam į Lietuvos Respubliką konkrečioje kitos ES valstybės narės mažojoje alaus darykloje, atitinkančioje AĮ 23 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir Tvarkos apraše nustatytus kriterijus, pagamintam alui. Taigi, tais atvejais, kai ūkio subjektai atgabena į Lietuvos Respubliką kitose ES valstybėse narėse įregistruotose mažosiose alaus daryklose pagamintą alų ir jam nori pritaikyti AĮ 23 straipsnio 2 dalyje nustatytą lengvatą, šie ūkio subjektai Valstybinei mokesčių inspekcijai turi pateikti laisvos formos prašymą dėl akcizų lengvatos taikymo galimybių (toliau – Atgabenimo prašymas). Atgabenimo prašymas pateikiamas per Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų sritį Mano VMI Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų srities Mano VMI naudojimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2012 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. VA-91 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų srities Mano VMI naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Mano VMI), nustatyta tvarka.

1 pavyzdys

Lietuvos įmonė X į Lietuvą atgabeno 8 000 hektolitrų alaus iš kitos ES valstybės narės alaus daryklos A, kuri šioje ES valstybėje narėje yra pripažįstama mažąja alaus darykla ir per kalendorinius metus pagamina 100 tūkstančių hektolitrų alaus, bei šiam alui nori pritaikyti sumažintą akcizų tarifą, nurodytą AĮ 23 straipsnio 2 dalyje. Ir 10 000 hektolitrų iš kitos ES valstybės narės alaus daryklos B, kuri, nors ir yra teisiškai ir ekonomiškai nepriklausoma, tačiau jos pagaminamas 60 000 tūkstančių hektolitrų alaus kiekis, viršija toje valstybėje nustatytą kiekį ir dėl to alaus darykla toje valstybėje nėra pripažįstama mažąja alaus darykla. Iš šios alaus daryklos į Lietuvos Respubliką 900 hektolitrų yra atgabenusi ir šiam alui pritaikiusi akcizų lengvatą įmonė C.

Alaus darykla A

Nors alaus darykla A pripažįstama mažąja alaus darykla kitoje ES valstybėje narėje, tačiau ši alaus darykla nebūtų laikoma mažąją alaus darykla Lietuvoje, nes per kalendorinius metus pagamina daugiau nei 80 tūkstančių hektolitrų alaus, t. y., neatitinka mažajai alaus daryklai nustatytų reikalavimų Lietuvoje. Todėl atgabentas 8 000 hektolitrų alaus kiekis turėtų būti apmokestinamas AĮ 23 straipsnio 1 dalyje nurodytu akcizų tarifu.

Alaus darykla B

Alaus darykla B kitoje ES valstybėje narėje nėra pripažįstama mažąja alaus darykla, tačiau per kalendorinius metus pagamina mažiau nei 80 tūkstančių hektolitrų alaus ir atitinka visus kitus mažajai alaus daryklai nustatytus kriterijus, nurodytus AĮ 23 straipsnio 2 dalyje, todėl atgabentam alui gali būti taikomas sumažintas akcizų tarifas. Kadangi į Lietuvą iš tos alaus daryklos alų jau buvo atgabenusi ir pritaikiusi akcizų lengvatą įmonė C, tai atgabentiems 9 100 hektolitrų alaus galės būti taikomas sumažintas akcizų tarifas, nurodytas

AĮ 23 straipsnio 2 dalyje, o 900 hektolitrų – standartinis akcizų tarifas, nurodytas AĮ 23 straipsnio 1 dalyje.

2 pavyzdys

Lietuvos įmonė X į Lietuvą atgabeno 8 000 hektolitrų alaus iš kitos ES valstybės narės alaus daryklos A ir iš daryklos B, kurios per kalendorinius metus pagamina po 50 tūkstančių hektolitrų alaus ir atitinka visus mažajai alaus daryklai nustatytus kriterijus, nurodytus AĮ 23 straipsnio 2 dalyje, bei šiam alui nori pritaikyti sumažintą akcizų tarifą, nurodytą AĮ 23 straipsnio 2 dalyje.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kad alaus daryklos per kalendorinius metus pagamina mažiau nei 80 tūkstančių hektolitrų alaus ir atitinka visus kitus mažajai alaus daryklai nustatytus kriterijus, nurodytus AĮ 23 straipsnio 2 dalyje, ir visas iš šių alaus daryklų į Lietuvą atgabentas alaus kiekis neviršija 10 tūkstančių hektolitrų, todėl atgabentas 8 000 hektolitrų alaus kiekis galėtų būti apmokestinamas AĮ 23 straipsnio 2 dalyje nurodytu akcizų tarifu.

Asmuo (išskyrus Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininką ir asmenį, į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį atgabenantį alų), pageidaujantis, kad jo atgabentam į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės mažosios alaus daryklos pagamintam alui būtų taikomas 50 procentų sumažintas akcizų tarifas, alaus atgabenimo į Lietuvos Respubliką dieną privalo kreiptis į Valstybinę mokesčių inspekciją dėl galimybės jo atgabentam alui taikyti akcizų lengvatą. Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas arba asmuo, į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį atgabenantis alų, į Valstybinę mokesčių inspekciją privalo kreiptis alaus išgabenimo iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio dieną. Nurodyti asmenys Valstybinei mokesčių inspekcijai turi pateikti 2021 m. gruodžio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/2266, kuriuo nustatomos Tarybos direktyvos 92/83/EEB taikymo taisyklės dėl nepriklausomų smulkiųjų alkoholinių gėrimų gamintojų patvirtinimo ir pasitvirtinimo akcizų taikymo tikslais, priede nustatytos formos pažymėjimą, kuriuo patvirtinama Europos Sąjungos valstybės narės mažosios alaus daryklos bendra metinės produkcijos apimtis ir atitiktis 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvos 92/83/EEB dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus struktūrų suderinimo (toliau - Direktyva 92/83/EEB) 4 straipsnio 2 dalyje nustatytiems kriterijams (toliau - Sertifikatas). Nuoroda į Sertifikatą turi būti pateikta e-AD arba supaprastinto akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumento (toliau – e-SAD) 17l bei 18 laukeliuose. Kai alus į Lietuvos Respubliką atgabenamas iš kitos ES valstybės narės, kurioje įregistruotiems ūkio subjektams nėra išduodamas Sertifikatas, tačiau šioje ES valstybėje narėje įsikūrusiems ūkio subjektams suteikiama teisė patiems pasitvirtinti, kad šie ūkio subjektai atitinka nepriklausomų smulkiųjų alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio gamintojams nustatytus kriterijus ir bendrąsias produkcijos apimtis, nurodytas Direktyvos 92/83/EEB nuostatose, tai pateikiama to ūkio subjekto deklaracija dėl gamintojo statuso.

Valstybinė mokesčių inspekcija per 3 darbo dienas nuo Atgabenimo prašymo pateikimo dienos nustato, koks tos ES valstybės narės mažosios alaus daryklos pagaminto alaus kiekis einamaisiais kalendoriniais metais jau atgabentas į Lietuvos Respubliką, ir šio prašymo teikėjui per Mano VMI pateikia laisvos formos pranešimą, kuriame nurodo kokiam alaus kiekiui prašymo teikėjas galėtų pritaikyti akcizų lengvatą.

Jeigu dėl akcizų lengvatos taikymo kitos ES valstybės narės tos pačios mažosios alaus daryklos pagamintam alui kreipiasi keli asmenys, akcizų lengvata gali būti taikoma tik pirmiesiems 10 tūkstančių hektolitrų per kalendorinius metus atgabento į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės (jeigu ES valstybės narės mažosios alaus daryklos alus buvo atgabentas į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, – išgabento iš

Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio) tos mažosios alaus daryklos pagaminto alaus. Tokiu atveju akcizų lengvata taikoma to asmens ar tų asmenų (jeigu pirmuosius 10 tūkstančių hektolitrų alaus atgabeno į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės ar atitinkamai išgabeno iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio keli asmenys dalimis), kuris (kurie) anksčiausiai atgabeno į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės arba atitinkamai išgabeno iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio 10 tūkstančių hektolitrų ES valstybės narės mažosios alaus daryklos pagaminto alaus (ar nurodyto kiekio dalį), atgabentam į Lietuvos Respubliką arba atitinkamai išgabentam iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio alui.

Tais atvejais, kai Valstybinei mokesčių inspekcijai Atgabenimo prašymą dėl akcizų lengvatos taikymo tos pačios ES valstybės narės mažosios alaus daryklos pagamintam alui tą pačią dieną pateikia keli ūkio subjektai ir su jų atgabentu alaus kiekiu iš tos mažosios alaus daryklos atgabentas alaus kiekis viršija 10 tūkstančių hektolitrų, šiems ūkio subjektams galimybė taikyti akcizų lengvatą paskirstoma proporcingai jų atgabentam alaus kiekiui.

Jeigu asmuo atgabena į Lietuvos Respubliką kelių ES valstybių narių mažųjų alaus daryklų alų, akcizų lengvata gali būti taikoma kiekvienos ES valstybės narės mažosios alaus daryklos pagamintam ir atgabentam į Lietuvos Respubliką alui.

Jeigu ES valstybės narės mažosios alaus daryklos, kurios alus į Lietuvos Respubliką atgabentas taikant akcizų lengvatą, faktiškai per kalendorinius metus pagamintas alaus kiekis viršija 80 tūkstančių hektolitrų, asmuo, atgabenęs į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės alaus daryklos pagamintą alų ir pritaikęs akcizų lengvatą, turi iki kitų metų sausio 30 d. perskaičiuoti akcizus, taikydamas visam tais kalendoriniais metais atgabentam alui AĮ 23 straipsnio 1 dalyje nustatytą alaus akcizų tarifą, pateikti akcizų deklaraciją ir sumokėti akcizų skirtumą.

7. Akcizų lengvata kalendoriniais metais Lietuvos Respublikoje importuotam užsienio valstybių mažųjų alaus daryklų pagamintam alui gali būti pritaikyta tik kalendoriniams metams pasibaigus.

Akcizų lengvata taikoma pirmiesiems 10 tūkstančių hektolitrų per kalendorinius metus Lietuvos Respublikoje importuoto užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alaus.

Asmuo, Lietuvos Respublikoje importavęs užsienio valstybės mažosios alaus daryklos pagamintą alų, turi teisę, kalendoriniams metams pasibaigus, iki kitų metų gegužės 1 dienos kreiptis į teritorinę muitinę, kurios veiklos teritorijoje registruotas importuotojas (toliau – teritorinė muitinė), prašydamas perskaičiuoti akcizus pirmiesiems 10 tūkstančių hektolitrų Lietuvos Respublikoje importuoto šios užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alaus.

Kartu su asmens, Lietuvos Respublikoje importavusio užsienio valstybės mažosios alaus daryklos pagamintą alų, prašymu, nurodytu Aprašo 17 punkte, teritorinei muitinei pateikiami duomenys apie tai, kiek alaus užsienio valstybės mažoji alaus darykla pagamino per praėjusius kalendorinius metus, taip pat dokumentai, kuriais patvirtinama, kad ši užsienio valstybės mažoji alaus darykla atitinka AĮ 23 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir Apraše nustatytus kriterijus. Visi kartu su prašymu pateikiami dokumentai turi būti patvirtinti tos užsienio valstybės, kurioje įregistruota užsienio valstybės mažoji alaus darykla, užsienio valstybių mokesčių administracijos (kompetentingos institucijos), taip pat turi būti pateikti patvirtinti šių dokumentų vertimai į lietuvių kalbą. Pateikiamuose dokumentuose turi būti nurodyta, kada užsienio valstybės mažoji alaus darykla pradėjo alaus gamybą. Jeigu alaus gamyba pradėta tais kalendoriniais metais, kuriais Lietuvos Respublikoje importuotam alui asmuo pageidauja perskaičiuoti akcizus, prašymas gali būti pateiktas tik tuo atveju, jeigu Aprašo 7 punkte nurodytu būdu apskaičiuotas santykinis metinis alaus kiekis neviršija 80 tūkstančių hektolitrų.

Teritorinė muitinė gautą asmens prašymą ir kartu su juo pateiktus dokumentus išnagrinėja Mokesčių ir su mokesčiais susijusių sumų permokų bei per klaidą sumokėtų sumų

grąžinimo taisyklių, patvirtintų Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2008 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 1B-741 „Dėl Mokesčių ir su mokesčiais susijusių sumų permokų bei per klaidą sumokėtų sumų grąžinimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka. Jeigu pagal pateiktus dokumentus užsienio valstybės mažoji alaus darykla atitinka AĮ 23 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir Apraše nustatytus kriterijus, perskaičiuojami akcizai už pirmuosius 10 tūkstančių hektolitrų per kalendorinius metus Lietuvos Respublikoje importuoto šios užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alaus. Akcizų skirtumas grąžinamas AĮ 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

Jeigu prašymą perskaičiuoti akcizus už tos pačios užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alų pateikė keli asmenys, akcizų lengvata gali būti taikoma tik pirmiesiems 10 tūkstančių hektolitrų per kalendorinius metus Lietuvos Respublikoje importuoto šios užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alaus. Tokiu atveju perskaičiuojami akcizai, sumokėti to asmens ar tų asmenų (jeigu pirmuosius 10 tūkstančių hektolitrų alaus importavo keli asmenys dalimis), kuris (kurie) anksčiausiai įformino išleidimo į laisvą apyvartą muitinės procedūrą (procedūras) 10 tūkstančių hektolitrų užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alaus (ar nurodyto kiekio dalį).

Jeigu asmuo importuoja kelių užsienio valstybių mažųjų alaus daryklų alų, akcizų lengvata pagal Aprašą gali būti pritaikyta kiekvienos užsienio valstybės mažosios alaus daryklos pagamintam ir Lietuvos Respublikoje importuotam alui.

8. Analizuojama lengvata netaikoma pagal licencines sutartis pagamintam alui. ESTT byloje C-285/14 *Brasserie Bouquet* (toliau - byla) iš esmės apibrėžė, kokiais atvejais alus yra laikomas pagamintu pagal licencines sutartis.

Bylos 19 punkte ESTT pabrėžė, kad Direktyvos 92/83/EEB 4 straipsnyje, kuriame numatoma tam tikromis sąlygomis taikyti sumažintą akcizų tarifą mažųjų alaus daryklų pagamintam alui, leidžiama nukrypti nuo alui taikomo standartinio akcizų tarifo, todėl šio sumažinto akcizų tarifo taikymo sąlygos privalo būti aiškinamos siaurai.

Bylos 23 punkte nustatyta, jog veiklos nevykdymas pagal licenciją taip pat yra viena iš sąlygų, kuria siekiama užtikrinti, kad atitinkama maža alaus darykla būtų iš tiesų nepriklausoma nuo jokios kitos alaus daryklos. Tai leidžia manyti, kad veiklos „pagal licenciją“ sąvoka turi būti aiškinama kaip apimanti alaus gamybą pagal bet kurios formos leidimą, iš kurio būtų galima matyti, kad minėta mažoji alaus darykla nėra visiškai nepriklausoma nuo šį leidimą išdavusio trečiojo asmens. Taip yra kalbant apie leidimą naudoti patentą, prekių ženklą arba trečiajam asmeniui priklausantį gamybos metodą.

Taigi licencija turėtų būti suprantama kaip intelektinės arba nematerialiosios nuosavybės teisė (pvz., visų rūšių patentai, prekių ženklai, pramoninis dizainas, praktinė patirtis), kurią teisės savininkas suteikia kitam asmeniui už atlygį arba nemokamai. Paslaugų teikėjas gali būti juridinis arba fizinis asmuo, kuriam priklauso arba kuris turi teisę disponuoti šia teise ar tam tikromis jos savybėmis ir suteikti jas įsigyjančiam asmeniui, todėl nepriklausomas smulkusis gamintojas neturėtų turėti jokio leidimo, susitarimo ar sutarties, pagal kuriuos jis galėtų naudoti trečiajai šaliai priklausantį patentą, prekės ženklą ar gamybos procesą.

9. Šioje dalyje nustatytos lengvatos taikymo tikslais, alaus gamyba nelaikomas kitoje alų gaminančioje įmonėje pagaminto alaus maišymas ir (arba) pilstymas.

3. Akcizų už alų apskaičiavimo pagal faktinę tūrinę alkoholio koncentraciją taisykles nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Komentaras

1. Akcizų už alų apskaičiavimo pagal faktinę tūrinę alkoholio koncentraciją taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 31 d. nutarimu Nr. 644 „Dėl Akcizų už alų apskaičiavimo pagal faktinę etilo alkoholio koncentraciją taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Apskaičiavimo taisyklės) ir AĮ nuostatos.

2. Ūkio subjektas akcizus už pagamintą alų gali skaičiuoti pasirinktinai:

a) pagal kiekvienos alaus partijos faktinę etilo alkoholio koncentraciją, nustatytą laboratoriniuose tyrimuose, t. y., pagal kiekvienos pagamintos alaus partijos faktinę tūrinę alkoholio koncentraciją procentais, arba

b) pagal Apskaičiavimo taisyklėse nurodytą akcizų apskaičiavimo formulę, t. y. nuo Valstybinei mokesčių inspekcijai pateiktame gaminamo alaus pavadinimų sąraše nurodytos deklaruotos faktinės etilo alkoholio koncentracijos, jeigu faktinė etilo alkoholio koncentracija neviršija Apskaičiavimo taisyklėse nurodytų ribų. Faktinė etilo alkoholio koncentracija (20°C temperatūros sąlygomis) išreiškiama tūrio procentais dešimtosios dalies tikslumu.

Svarbu pažymėti, kad pasirinkus akcizų apskaičiavimo būdą, jis turi būti taikomas nuosekliai visam gaminamam alui.

Jeigu paėmus pagaminto alaus mėginį nustatyta faktinė etilo alkoholio koncentracija (20°C temperatūros sąlygomis), išreikšta tūrio procentais dešimtosios dalies tikslumu, yra didesnė nei deklaruotoji, ir skirtumas viršija Apskaičiavimo taisyklėse nurodytos paklaidos dydį (kai deklaruotoji etilo alkoholio koncentracija – iki 5,5 procento įskaitytinai, bet faktinė viršija deklaruotąją daugiau kaip 0,5 procentinio punkto; kai deklaruotoji etilo alkoholio koncentracija – didesnė kaip 5,5 procento, bet faktinė viršija deklaruotąją daugiau kaip 1 procentiniu punktu), kaip ir importuojamam ar atgabentam iš kitos ES valstybės narės alui, akcizai apskaičiuojami pagal tyrimo metu nustatytą faktinę etilo alkoholio koncentraciją visai atitinkamo pavadinimo alaus partijai.

3. Importuojant alų, muitinei turi būti pateikti dokumentai, kuriuose nurodyta šio pavadinimo alaus faktinė etilo alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais. Jeigu muitinei paėmus prekės mėginį nustatyta faktinė etilo alkoholio koncentracija (20 °C temperatūros sąlygomis), išreikšta tūrio procentais dešimtosios dalies tikslumu, yra didesnė, negu nurodyta pateiktame dokumente, ir skirtumas viršija Apskaičiavimo taisyklėse nurodytos paklaidos dydį, akcizai visai importuojamai atitinkamo pavadinimo alaus partijai apskaičiuojami pagal nustatytą mėginio faktinę etilo alkoholio koncentraciją.

4. Apskaičiavimo taisyklėse nustatyta, kad asmenys, atgabenantys alų iš kitos ES valstybės narės, privalo turėti dokumentus, kuriuose nurodyta šio pavadinimo alaus faktinė etilo alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais.

Alaus, kaip ir kitų alkoholinių gėrimų, gabenimas ES tarp valstybių narių turi būti įformintas siuntėjo išrašomais akcizais apmokestinamų prekių gabenimo dokumentais: e-AD arba e-SAD. E-AD arba e-SAD turi būti nurodoma gabenamų alkoholinių gėrimų, taip pat ir alaus, faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (20ºC temperatūros sąlygomis).

Atsižvelgiant į tai, ūkio subjektas alaus akcizus už iš kitos ES valstybės narės atgabentą alų turi skaičiuoti nuo alaus faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos procentais, nurodytos kitų ES valstybių ūkio subjektų, iš kurių alus įsigytas / iš kurių gabenamas, išduotuose dokumentuose - e-AD ar e-SAD. Tačiau tuo atveju, jeigu atlikus minėtojo alaus tyrimą nustatyta faktinė etilo alkoholio koncentracija (20 C temperatūros sąlygomis), išreikšta tūrio procentais dešimtosios dalies tikslumu, yra didesnė, negu nurodyta šiuose dokumentuose, ir skirtumas viršija Apskaičiavimo taisyklėse nurodytos paklaidos dydį, akcizai visai atgabentai atitinkamo pavadinimo alaus partijai apskaičiuojami pagal tyrimo metu nustatytą faktinę etilo alkoholio koncentraciją.

(23 str. komentaras pakeistas ir papildytas pagal 2024-10-22 VMI prie FM raštą (18.2-31-2 Mr) RM-40538).

24 straipsnis. Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi akcizų tarifai

Vynui iš šviežių vynuogių ir kitiems fermentuotiems gėrimams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (kitų fermentuotų gėrimų atveju – gauta tik fermentuojant) procentais yra ne didesnė kaip 8,5 procento, 148 eurai už produkto hektolitrą;

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 1 punkte nustatytas 148 eurų už produkto hektolitrą akcizų tarifas (1,48 euro už produkto litrą) gali būti taikomas tik vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kaip jie yra apibrėžti AĮ 3 straipsnio 20, 21, 22, 23 ar 24 dalyse. Be šių produktų apibrėžimuose nurodytų reikalavimų, vynas ir kiti fermentuoti gėrimai turi atitikti tokius reikalavimus:

1.1. Faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija, išreikšta procentais, yra ne didesnė kaip 8,5 proc.;

1.2. Alkoholis turi būti gautas tik fermentacijos būdu, t. y. į produktą negali būti pridėta distiliavimo ar bet kuriuo kitu (išskyrus fermentaciją) būdu gauto etilo alkoholio.

2. Pažymėtina, kad produktas atitinkančiu fermentuoto gėrimo požymį laikomas tada, kai produktas atitinka ES ir (ar) Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių vyno ir kitų fermentuotų gėrimai gamybą, reikalavimus, pavyzdžiui:

2.1. vynuogių vynas – 2009 m. liepos 10 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 606/2009, kuriuo nustatoma tam tikra Tarybos reglamento (EB) Nr. 479/2008 taikymo vynuogių produktų kategorijoms, vynininkystės metodams ir jų apribojimams tvarka;

2.2. sidras – Sidrų apibūdinimo, gamybos ir prekinio pateikimo techninio reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 3D-146 „Dėl Sidrų apibūdinimo, gamybos ir prekinio pateikimo techninio reglamento patvirtinimo“;

2.3. vaisių ir uogų vynas – Vaisių ir uogų vyno, vaisių ir uogų vyno gėrimų ir kokteilių apibūdinimo, gamybos ir prekinio pateikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 171 „Dėl Vaisių ir uogų vyno taisyklių patvirtinimo“;

2.4. midus – Midaus, midaus gėrimo ir spiritinių gėrimų, pagamintų iš midaus, apibūdinimo, gamybos ir prekinio pateikimo techninio reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. 3D-393 „Dėl Midaus, midaus gėrimo ir spiritinių gėrimų, pagamintų iš midaus, apibūdinimo, gamybos ir prekinio pateikimo techninio reglamento patvirtinimo“.

3. Akcizų suma turi būti apskaičiuojama pagal komentuojamo straipsnio 1 punkte nustatytą akcizų tarifą, padaugintą iš vyno ar kito fermentuoto gėrimo, kurio faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (kitų fermentuotų gėrimų atveju – gauta tik fermentuojant) procentais yra ne didesnė kaip 8,5 procento kiekio.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti už 20 hektolitrų vyno iš šviežių vynuogių mokėtiną akcizų sumą. 1) Atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini akcizai bus apskaičiuojami pagal litrus*, hektolitrai turi būti išreikšti litrais: 20 HLT = 2 000 LTR 2) Akcizų suma apskaičiuojama taip:

1,48 Eur/LTR x 2 000 LTR = 2 960 Eur

*Pagal Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių 3 priede nurodytą Akcizais apmokestinamų prekių kiekių matavimo vienetų lentelę, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

2) šio straipsnio 1 punkte nenurodytiems gėrimams – 296 eurų už produkto hektolitrą.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 2 punkte nustatytas 296 eurų už produkto hektolitrą (2,96 eurų už produkto litrą) akcizų tarifas taikomas AĮ 3 straipsnio 20, 21, 22, 23 ar 24 dalyje nurodytiems vynui ar kitiems fermentuotiems gėrimams, kurie neatitinka Įstatymo 24 straipsnio 1 punkto komentare nurodytų reikalavimų.

2. Akcizų suma turi būti apskaičiuojama pagal komentuojamo straipsnio 2 punkte nustatytą akcizų tarifą, padaugintą iš komentuojamo straipsnio 1 punkte nenurodyto vyno ar kito fermentuoto gėrimo kiekio.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti už 40 hektolitrų obuolių vyno, atitinkančio kito fermentuoto gėrimo sąvoką, mokėtiną akcizų sumą. 1) Atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini akcizai bus apskaičiuojami pagal litrus*, hektolitrai turi būti išreikšti litrais: 40 HLT = 4 000 LTR 2) Akcizų suma apskaičiuojama taip: 2,96 Eur/LTR x 4 000 LTR = 11840 Eur

*Pagal Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių 3 priede nurodytą Akcizais apmokestinamų prekių kiekių matavimo vienetų lentelę, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

(24 str. komentaras pakeistas ir papildytas pagal 2018-05-24 VMI prie FM raštą (18.2-31-2 E) RM-20218).

25 straipsnis. Tarpiniams produktams taikomi akcizų tarifai

Tarpiniams produktams taikomi tokie akcizų tarifai:

1) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra ne didesnė kaip 15 procentų, – 365 eurai už produkto hektolitrą;

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 1 punkte nustatytas 365 eurai už produkto hektolitrą (3,65 eurų už produkto litrą) akcizų tarifas taikomas AĮ 3 straipsnio 30 dalyje nurodytiems tarpiniams produktams.

2. Akcizų suma turi būti apskaičiuojama pagal komentuojamo straipsnio 1 punkte nustatytą akcizų tarifą, padaugintą iš tarpinio produkto, kurio faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra ne didesnė kaip 15 procentų, kiekio.

1 pavyzdys

Reikia apskaičiuoti už 15 proc. faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos 10 hektolitrų spirituoto vyno, atitinkančio tarpiniam produktui nustatytus požymius, mokėtiną akcizų sumą. 1) Atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini akcizai bus apskaičiuojami pagal litrus*, hektolitrai turi būti išreikšti litrais: 10 HLT = 1 000 LTR 2) Akcizų suma apskaičiuojama taip: 3,65 Eur/LTR x 1 000 LTR = 3650 Eur

*Pagal Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių 3 priede nurodytą Akcizais apmokestinamų prekių kiekių matavimo vienetų lentelę, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

2) tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 15 procentų, –370 eurų už produkto hektolitrą.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 1 punkte nustatytas 411 eurų už produkto hektolitrą (4,11 euro už produkto litrą) akcizų tarifas taikomas AĮ 3 straipsnio 30 dalyje nurodytiems tarpiniams produktams.

2. Akcizų suma turi būti apskaičiuojama pagal komentuojamo straipsnio 2 punkte nustatytą akcizų tarifą, padaugintą iš tarpinio produkto, kurio faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 15 procentų, kiekio.

2 pavyzdys

Reikia apskaičiuoti už 20 proc. faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos 20 hektolitrų „Medžiotojų“ spirituoto vyno, atitinkančio tarpiniam produktui nustatytus požymius, mokėtiną akcizų sumą. 1) Atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini akcizai bus apskaičiuojami pagal litrus*~~*~~, hektolitrai turi būti išreikšti litrais: 20 HLT = 2 000 LTR 2) Akcizų suma apskaičiuojama taip: 4,11 Eur/LTR x 2 000 LTR = 8220 Eur

*Pagal Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių 3 priede nurodytą Akcizais apmokestinamų prekių kiekių matavimo vienetų lentelę, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

(25 str. komentaras pakeistas ir papildytas pagal 2018-05-24 VMI prie FM raštą (18.2-31-2 E) RM-20218).

26 straipsnis. Etilo alkoholiui taikomi akcizų tarifai

1. Etilo alkoholiui taikomas 3 130 eurų už gryno etilo alkoholio hektolitrą akcizų tarifas.

Komentaras

1. Už gryną etilo alkoholį mokėtina akcizų suma yra apskaičiuojama, komentuojamo straipsnio 1 dalyje nustatytą akcizų tarifą (3130 eurų) padauginus iš gryno etilo alkoholio kiekio. Gryno etilo alkoholio mato vienetas yra hektolitras (HPA).

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti už 2 500 litrų viskio, kurio alkoholio koncentracija 40 proc., mokėtiną akcizų sumą. Akcizų suma skaičiuojama taip: 1) atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini akcizai bus apskaičiuojami pagal gryno etilo alkoholio litrus, viskio litrai turi būti išreikšti gryno etilo alkoholio litrais* (LPA): 2 500 LTR x 40 (proc.) / 100 (proc.) = 1 000 LPA 2) Akcizų suma apskaičiuojama mokėtiną akcizų sumą taip: 31,30 Eur/ LPA x 1 000 LPA = 31300 Eur

*Pagal Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių 3 priede nurodytą Akcizais apmokestinamų prekių kiekių matavimo vienetų lentelę, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

2. Apskaičiuojant mokėtiną akcizų sumą už šiame straipsnyje nurodytus produktus, gryno etilo alkoholio hektolitru laikoma 100 litrų etilo alkoholio, kurio faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra 100 procentų, o temperatūra – 20 °C. Visas gryno etilo alkoholio kiekis hektolitrais apvalinamas iki sveikojo skaičiaus tūkstantosios dalies.

Komentaras

1. Vieną hektolitrą gryno etilo alkoholio sudaro 100 litrų etilo alkoholio, kurio 20°C faktinė tūrinė alkoholio koncentracija yra 100 proc.

Pavyzdys

Apskaičiuojant gryno etilo alkoholio kiekį, visas gryno etilo alkoholio kiekis hektolitrais turi būti apvalinamas iki sveikojo skaičiaus tūkstantosios dalies, pvz., suapvalinus 100,6666 HPA gryno etilo alkoholio, gaunama 100,667 HPA gryno etilo alkoholio.

(26 str. komentaras pakeistas ir papildytas pagal 2018-05-24 VMI prie FM raštą (18.2-31-2 E) RM-20218).

27 straipsnis. Specialūs atvejai, kai etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai atleidžiami nuo akcizų

1. Be šio įstatymo 19 straipsnyje nustatytų atleidimo atvejų, nuo akcizų atleidžiami:

1) etilo alkoholis, pripažintas denatūruotu etilo alkoholiu, kuriam netaikomi akcizai;

Komentaras

1. Pagal šios dalies nuostatas, nuo akcizų atleidžiamas etilo alkoholis pripažintas denatūruotu etilo alkoholiu, kuriam netaikomi akcizai.

2. Platesnę informaciją apie atvejus, kai etilo alkoholis pripažįstamas denatūruotu etilo alkoholiu, kuriam akcizai netaikomi, bei šių nuostatų taikymo tvarką galima rasti AĮ 28 straipsnio komentare.

2) alus, vynas, kiti fermentuoti gėrimai, kuriuos pasigamina fizinis asmuo, tik tuo atveju, kai šie gėrimai skirti tik asmeniniam naudojimui (t. y. ne parduoti, o tik savo ar šeimos poreikiams). Vyriausybė turi teisę nustatyti šiame punkte nurodytų prekių kiekį, kuris atleidžiamas nuo akcizų;

Komentaras

1. Ši lengvata taikoma tik alui, vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kaip šie gėrimai yra apibrėžiami AĮ, kai tenkinamos abi šios sąlygos:

a) šiuos gėrimus pasigamina fizinis asmuo ir

b) šie gėrimai yra skirti tik asmeniniam naudojimui, t. y., ne parduoti, o tik savo ar šeimos poreikiams tenkinti.

2. Pagal komentuojamo punkto nuostatas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę nustatyti šiame punkte nurodytų produktų kiekį, kuris atleidžiamas nuo akcizų, tačiau šiuo metu minėtieji kiekiai nėra nustatyti.

3) etilo alkoholis, kuris yra farmacijos produktų, veterinarinių vaistų sudedamoji dalis, taip pat etilo alkoholis, naudojamas asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros, farmacinės veiklos, veterinarinės farmacijos, veterinarijos praktikos tikslams arba valstybinę farmacijos produktų, maisto ir veterinarinę kontrolę atliekančių institucijų funkcijoms įgyvendinti;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas nuo akcizų yra atleidžiamas etilo alkoholis:

1) kuris yra farmacijos produktų, veterinarinių vaistų sudedamoji dalis;

2) etilo alkoholis, naudojamas asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros, farmacinės veiklos, veterinarinės farmacijos, veterinarijos praktikos tikslams;

Pavyzdys

Etilo alkoholis yra įtrauktas į privalomą laivų medicinos priemonių atsargų (laivo vaistinėlių privalomą sudėtį) sąrašą, kurios yra skirtos šių laivų darbuotojų sveikatos priežiūrai užtikrinti. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad į vaistinėlės sudėtį įtrauktas etilo alkoholis yra vartojamas asmens sveikatos priežiūros tikslais, todėl jam yra taikoma AĮ 27 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta lengvata.

3) valstybinę farmacijos produktų, maisto ir veterinarinę kontrolę atliekančių institucijų funkcijoms įgyvendinti.

2. Šios lengvatos taikymo tvarką nustato Etilo alkoholio, kuriam taikomas Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktas, pardavimo ir atleidimo nuo akcizų taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 21 d.

nutarimu Nr. 960 „Dėl Etilo alkoholio, naudojamo sveikatinimo reikmėms, pardavimo ir atleidimo nuo akcizų taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio straipsnio komentare - Taisyklės).

3. Pagal Taisyklių 3 punkto nuostatas, valstybinę farmacijos produktų kontrolę atliekančios institucijos, farmacijos įmonės (tai įmonės, kurios Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo nustatyta tvarka turi teisę verstis farmacine veikla, pvz. turi gamybos, didmeninio platinimo, vaistinės veiklos licenciją) ir (arba) sveikatos priežiūros įstaigos, įtrauktos į sveikatos apsaugos ministro patvirtintus ir su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu bei Valstybine mokesčių inspekcija suderintus sąrašus, taip pat veterinarinės farmacijos įmonės, valstybinę maisto ir veterinarinę kontrolę atliekančios institucijos, privatūs veterinarijos gydytojai, tiesiogiai atliekantys gyvūnų ligų diagnostikos, profilaktikos ir gydymo darbus, įtraukti į Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos sudarytus ir su Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu bei Valstybine mokesčių inspekcija suderintus sąrašus, etilo alkoholį teisės aktų nustatyta tvarka įsigyti be akcizų gali tik iš:

1) Lietuvos Respublikoje įsteigtų akcizais apmokestinamų prekių sandėlių;

2) vaistų (vaistinių preparatų) platinimo įmonių (tai farmacijos įmonės, kurios turi licenciją verstis didmenine prekyba nedenatūruotu etilo alkoholiu);

3) atsigabenti iš kitų ES valstybių narių.

Analizuojami sąrašai sudaromi pagal paraiškas, kurias kasmet iki gruodžio 1 d. aukščiau nurodyti asmenys pateikia Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai arba atitinkamai – Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (toliau – paraiškos). Nauji asmenys, taip pat asmenys, kurie einamaisiais metais pageidauja papildomai įsigyti etilo alkoholio be akcizų ir kurie pagal AĮ ir Taisykles turi teisę įsigyti etilo alkoholio, kuriam taikomas AĮ 27 straipsnio 1 dalies 3 punktas, gali einamaisiais metais pateikti naujų ar papildomų paraiškų, kartu nurodydami tokių paraiškų teikimo priežastis, taip pat patikslinti jau teiktas paraiškas, nurodydami tokių tikslinimų priežastis.

Atitinkamai vaistų (vaistinių preparatų) platinimo įmonė, įtraukta į kurį nors iš Taisyklių 3 punkte nurodytų sąrašų, be akcizų įsigytą etilo alkoholį parduodama kitiems asmenims, turintiems teisę įsigyti vadovaujantis AĮ 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu nuo akcizų atleistą etilo alkoholį, turi teisę neskaičiuoti akcizų.

4. Paraiškoje turi būti nurodyta, iš kurio akcizais apmokestinamų prekių sandėlio ar kurios vaistų (vaistinių preparatų) platinimo įmonės ir kiek etilo alkoholio (perskaičiuoto į gryną etilo alkoholį) per ateinančius kalendorinius metus asmuo numato įsigyti. Jeigu etilo alkoholio numatoma įsigyti ne iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, o iš kito asmens, laikančio etilo alkoholį šiame sandėlyje, papildomai nurodomas asmens, laikančio etilo alkoholį tame sandėlyje, pavadinimas ir kodas. Jeigu etilo alkoholio numatoma įsigyti iš kitos ES valstybės narės, nurodoma valstybė narė, kurioje įsikūręs asmuo, iš kurio numatoma įsigyti etilo alkoholio, šio asmens pavadinimas, adresas ir kodas.

5. Taip pat, vadovaujantis Taisyklių 7 punkto nuostatomis, Valstybinė mokesčių inspekcija Taisyklių 3 punkte nurodytus sąrašus pateikia Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlių savininkams ir vaistų (vaistinių preparatų) platinimo įmonėms, iš kurių etilo alkoholį Taisyklių 3 punkte nurodyti asmenys numato įsigyti be akcizų.

Svarbu pažymėti, kad, pagal Taisyklių 8-9 punktų nuostatas, nurodyti akcizais apmokestinamų prekių sandėlių savininkai privalo pildyti Nuo akcizų atleidžiamo etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų pardavimo žurnalus vadovaudamiesi Nuo akcizų atleidžiamo etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų pardavimo žurnalų užpildymo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. 242 „Dėl Nuo akcizų atleidžiamo etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų pardavimo žurnalų užpildymo taisyklių patvirtinimo“.

Taip pat šiuos žurnalus privalo pildyti ir kitų asmenų įsteigtuose akcizais apmokestinamų prekių sandėliuose etilo alkoholį laikantys ir šias prekes, kurioms taikomas AĮ 27 straipsnio 1 dalies 3 punktas, be akcizų parduodantys asmenys. Pagal šias nuostatas nurodytus žurnalus privalo pildyti ir vaistų (vaistinių preparatų) platinimo įmonės, parduodančios etilo alkoholį be akcizų kitiems asmenims, turintiems teisę įsigyti vadovaujantis AĮ 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu nuo akcizų atleistą etilo alkoholį.

6. Taip pat Valstybinei mokesčių inspekcijai, vadovaujantis Kai kurių akcizais apmokestinamų prekių apyvartos duomenų pateikimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2005 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. VA-16 „Dėl Kai kurių akcizais apmokestinamų prekių apyvartos duomenų pateikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio straipsnio komentare - Duomenų taisyklės) nuostatomis, turi būti teikiami analizuojamos lengvatos apyvartos duomenys, kuriuos turi teikti Duomenų taisyklių 7.1 papunktyje nurodyti asmenys, t. y., vaistų (vaistinių preparatų) platinimo įmonės, kurios įsigyja (importuoja) ir tiekia nuo akcizų atleistą etilo alkoholį, naudojamą asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros, farmacinės veiklos, veterinarinės farmacijos, veterinarijos praktikos tikslams arba valstybinę farmacijos produktų, maisto ir veterinarinę kontrolę atliekančių institucijų funkcijoms įgyvendinti. Analizuojami duomenys teikiami Valstybinės mokesčių inspekcijos akcizų informacinėje sistemoje (toliau šio straipsnio komentare - AIS).

7. Pagal Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. VA-99 „Dėl Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau šio straipsnio komentare – Lengvatų taisyklės), 27 punkto nuostatas, žemiau nurodytiems asmenims yra suteikiamas identifikacinis numeris pagal kitų institucijų išduotus dokumentus, suteikiančius teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su analizuojama lengvata:

asmeniui, kuris etilo alkoholį naudos AĮ 27 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytiems tikslams, numeris sudaromas iš raidžių KV (asmeniui, įtrauktam į Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos sudarytus sąrašus), KS (asmeniui, įtrauktam į sveikatos apsaugos ministro patvirtintus sąrašus), raidės N ir AIS sugeneruotos skaičių kombinacijos.

Asmeniui, kuris etilo alkoholį tieks asmenims, įtrauktiems į Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos sudarytus sąrašus, ir (ar) asmenims, įtrauktiems į sveikatos apsaugos ministro patvirtintus sąrašus, numeris sudaromas iš raidžių KS, raidės T ir AIS sugeneruotos skaičių kombinacijos.

Identifikacinis numeris suteikiamas per 1 darbo dieną nuo informacijos iš kitos institucijos gavimo dienos.

4) etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai, skirti acto gamybai;

Komentaras

5. Pagal šio punkto nuostatas nuo akcizų yra atleidžiamas etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai, skirti acto gamybai.

6. Šios lengvatos taikymo tvarką nustato Akcizų lengvatų taikymo etilo alkoholiui ir (arba) alkoholiniams gėrimams, skirtiems Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4–7 ir 9 punktuose nurodytiems tikslams, tvarkos aprašas, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko ir Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinis direktorius 2023 m.

spalio 11 d. įsakymu Nr. VA-75/1BE-719 „Dėl Akcizų lengvatų taikymo etilo alkoholiui ir (arba) alkoholiniams gėrimams, skirtiems Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4–7 ir 9 punktuose nurodytiems tikslams, tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau šio straipsnio komentare – Lengvatų aprašas), ir Lengvatų taisyklės.

7. Pagal Lengvatų aprašo 4 punktą, akcizai už iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyjamus, iš kitos ES valstybės narės gaunamus ar importuojamus etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus neskaičiuojami, kai yra tenkinamos šios abi sąlygos:

1) etilo alkoholis ir (arba) alkoholiniai gėrimai yra skirti acto gamybai;

2) etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja actą gaminantis registruotas asmuo, kuris yra registruojamas vadovaujantis Lengvatų taisyklėmis. Taigi, pagal Lengvatų taisyklių nuostatas Valstybinėje mokesčių inspekcijoje yra registruojami asmenys, kurie iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus ir juos naudoja acto gamyboje.

Svarbu pažymėti, kad importuojant etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus, skirtus acto gamybai, muitinei kartu su muitinės deklaracija pateikiamas akcizų lengvatą pagrindžiantis registruoto asmens duomenų išrašas, kuriame yra nurodytas registruotam asmeniui suteiktas identifikacinis numeris.

8. Akcizų lengvata etilo alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams, esantiems į Lietuvos Respubliką iš kitų ES valstybių narių atgabentame arba importuotame acte, taikomos tiesiogiai (šie produktai neapmokestinami akcizais), vadovaujantis Lengvatų aprašo 6 punktu.

5) etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai, skirti šokolado gaminių gamybai, jeigu 100 kilogramų (neto) šokolado gaminių sunaudojama ne daugiau kaip 8,5 litro gryno etilo alkoholio;

Komentaras

2. Pagal šio punkto nuostatas nuo akcizų atleidžiamas etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai, skirti šokolado gaminių gamybai, jeigu 100 kilogramų (neto) šokolado gaminių sunaudojama ne daugiau kaip 8,5 litro gryno etilo alkoholio.

3. Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Lengvatų aprašas ir Lengvatų taisyklės. Pagal Lengvatų aprašo 7 ir 8 punktų nuostatas, akcizai už iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyjamus, iš kitos ES valstybės narės gaunamus ar importuojamus etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus, skirtus šokolado gaminių gamybai, akcizai neskaičiuojami, kai yra tenkinamos abi šios sąlygos:

1) etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų 100 kilogramų (neto) šokolado gaminių sunaudojama ne daugiau kaip 8,5 litro gryno etilo alkoholio ir

2) etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus, skirtus šokolado gaminių gamybai, iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja šokolado gaminius gaminantis registruotas asmuo, kuris yra registruojamas vadovaujantis Lengvatų taisyklėmis. Taigi, pagal Lengvatų taisyklių nuostatas Valstybinėje mokesčių inspekcijoje yra registruojami asmenys, kurie iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus ir juos naudoja šokolado gaminių gamyboje.

Svarbu pažymėti, kad importuojant etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus, skirtus šokolado gaminių gamybai, muitinei kartu su muitinės deklaracija pateikiamas akcizų lengvatą

pagrindžiantis registruoto asmens duomenų išrašas, kuriame yra nurodytas registruotam asmeniui suteiktas identifikacinis numeris.

4. Akcizų lengvata etilo alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams, esantiems į Lietuvos Respubliką iš kitų ES valstybių narių atgabentuose ir (ar) importuotuose Akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytuose šokolado gaminiuose, taikomos tiesiogiai (šie produktai neapmokestinami akcizais), jeigu yra tenkinamos abi šios sąlygos:

1) etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų 100 kilogramų (neto) šokolado gaminių sunaudojama ne daugiau kaip 8,5 litro gryno etilo alkoholio ir

2) asmuo, atgabenęs ir (arba) importavęs šiuos produktus, turi tai patvirtinančius įrodymus.

5. Pagal Lengvatų aprašo 17 punktą, tais atvejais, kai akcizai už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus, panaudotus Akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytais tikslais, Lietuvos Respublikoje buvo sumokėti, jie grąžinami Akcizų grąžinimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 255 „Dėl akcizų grąžinimo“ (toliau šio straipsnio komentare - Grąžinimo taisyklės), nustatyta tvarka.

6) etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai, skirti kitų, negu nurodyta šios dalies 5 punkte, maisto produktų gamybai, jeigu 100 kilogramų (neto) šių produktų sunaudojama ne daugiau kaip 5 litrai gryno etilo alkoholio;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiami etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai, skirti kitų, negu nurodyta AĮ 27 straipsnio 1 dalies 5 punkte (šokolado gaminiai), maisto produktų (pvz., pyragų, bandelių, maisto papildų ir kita) gamybai, jeigu 100 kilogramų (neto) šių produktų sunaudojama ne daugiau kaip 5 litrai gryno etilo alkoholio.

2. Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Lengvatų aprašas ir Lengvatų taisyklės. Pagal Lengvatų aprašo 7 ir 8 punktų nuostatas, akcizai už iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyjamus, iš kitos ES valstybės narės gaunamus ar importuojamus etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus, skirtus kitų nei šokolado gaminių maisto produktų gamybai, akcizai neskaičiuojami, kai yra tenkinamos abi šios sąlygos:

1) etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų 100 kilogramų (neto) šių produktų sunaudojama ne daugiau kaip 5 litrai gryno etilo alkoholio ir

2) etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus, skirtus kitų nei šokolado gaminių maisto produktų gamybai, iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja šiuos gaminius gaminantis registruotas asmuo, kuris yra registruojamas vadovaujantis Lengvatų taisyklėmis. Taigi, pagal Lengvatų taisyklių nuostatas, Valstybinėje mokesčių inspekcijoje yra registruojami asmenys, kurie iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus ir juos naudoja kitų nei šokolado gaminių maisto produktų gamyboje.

Svarbu pažymėti, kad importuojant etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus, skirtus kitų nei šokolado gaminių maisto produktų gamybai, muitinei kartu su muitinės deklaracija pateikiamas akcizų lengvatą pagrindžiantis registruoto asmens duomenų išrašas, kuriame yra nurodytas registruotam asmeniui suteiktas identifikacinis numeris.

3. Akcizų lengvata etilo alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams, esantiems į Lietuvos Respubliką iš kitų ES valstybių narių atgabentuose ir (ar) importuotuose Akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytuose kituose nei šokolado gaminiai maisto produktuose,

taikomos tiesiogiai (šie produktai neapmokestinami akcizais), jeigu yra tenkinamos abi šios sąlygos:

1) etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų 100 kilogramų (neto) šių produktų sunaudojama ne daugiau kaip 5 litrai gryno etilo alkoholio ir

2) asmuo, atgabenęs ir (arba) importavęs šiuos produktus, turi tai patvirtinančius įrodymus.

4. Pagal Lengvatų aprašo 17 punktą, tais atvejais, kai akcizai už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus, panaudotus Akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytais tikslais, Lietuvos Respublikoje buvo sumokėti, jie grąžinami Grąžinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

7) etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai, skirti maisto ir (arba) nealkoholinių gėrimų, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais neviršija 1,2 procento, gamybai naudojamų kvapiųjų medžiagų ar jų mišinių gamybai;

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų atleidžiamas etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai, skirti maisto ir (arba) nealkoholinių gėrimų, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais neviršija 1,2 procento, gamybai naudojamų kvapiųjų medžiagų ar jų mišinių gamybai.

2. Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Lengvatų aprašas ir Lengvatų taisyklės. Vadovaujantis Lengvatų aprašo 2.1 papunkčiu, kvapiosios medžiagos yra suprantamos kaip kvapiosios medžiagos ar jų mišiniai, kurių sudėtyje esanti faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 1,2 procento, skirti šokolado, kitų maisto produktų bei alkoholinių ar nealkoholinių gėrimų gamybai.

3. Pagal Lengvatų aprašo 9 punkto nuostatas, už etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus, skirtus kvapiųjų medžiagų gamybai, akcizai neskaičiuojami, kai yra bent viena iš šių sąlygų:

1) kvapiosios medžiagos gaminamos akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje arba

2) kvapiosios medžiagos gaminamos ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, kai etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja kvapiąsias medžiagas gaminantis registruotas asmuo, kuris yra registruojamas vadovaujantis Lengvatų taisyklėmis. Taigi, pagal šias Lengvatų taisykles yra registruojami asmenys, kurie iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus ir juos naudoja kvapiųjų medžiagų gamyboje ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje.

Svarbu pažymėti, kad importuojant etilo alkoholį ir (arba) alkoholinius gėrimus, skirtus kvapiųjų medžiagų gamybai (išskyrus Lengvatų aprašo 9.1 papunktyje nurodytą atvejį), muitinei kartu su muitinės deklaracija pateikiamas akcizų lengvatą pagrindžiantis registruoto asmens duomenų išrašas, kuriame yra nurodytas registruotam asmeniui suteiktas identifikacinis numeris.

4. Pagal Lengvatų aprašo 12 punkto nuostatas, akcizai už iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyjamas, iš kitos ES valstybės narės gaunamas kvapiąsias medžiagas neskaičiuojami, kai yra tenkinamos abi žemiau 1 punkte nurodytos sąlygos arba viena iš 2-4 punktuose nurodytų sąlygų:

1) kvapiosios medžiagos yra skirtos maisto produktų ir nealkoholinių gėrimų gamybai, jeigu:

1.1. kvapiąsias medžiagas iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos valstybės narės gauna maisto produktus ir nealkoholinius gėrimus gaminantis asmuo;

1.2. šių produktų gamybai yra sunaudojama kvapiųjų medžiagų ne daugiau negu nurodyta atitinkamuose AĮ 27 straipsnio 1 dalies 5–7 punktuose, ir asmuo turi tai patvirtinančius įrodymus;

2) kvapiosios medžiagos yra skirtos alkoholinių gėrimų ar kitų produktų gamybai akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje;

3) kvapiosios medžiagos yra skirtos didmeninei prekybai ir jas iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna asmuo, turintis Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatyme nustatytą licenciją verstis didmenine prekyba maistiniais alkoholiniais tirpalais su kvapiųjų medžiagų priedais ar kitos rūšies licenciją ar leidimą, suteikiantį teisę verstis didmenine prekyba kvapiosiomis medžiagomis;

4) kvapiosios medžiagos yra supilstytos į ne didesnę negu 20 mililitrų vienkartinę tarą.

Taip pat, pagal Lengvatų aprašo 14 punkto nuostatas, sumokėti importo akcizai už importuotas kvapiąsias medžiagas grąžinami Grąžinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

5. Akcizų lengvata kvapiosioms medžiagoms, esančioms į Lietuvos Respubliką iš kitų ES valstybių narių atgabentuose ir (ar) importuotuose maisto produktuose ir nealkoholiniuose gėrimuose, vadovaujantis Lengvatų aprašo 13 punktu, taikomos tiesiogiai, jeigu yra abi šios sąlygos:

1) šių produktų gamybai kvapiųjų medžiagų panaudota ne daugiau negu nurodyta atitinkamuose AĮ 27 straipsnio 1 dalies 5–7 punktuose;

2) asmuo, atgabenęs ir (ar) importavęs šiuos produktus, turi tai patvirtinančius įrodymus.

6. Pagal Lengvatų aprašo 17 punktą, tais atvejais, kai akcizai už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus, panaudotus Akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytais tikslais, Lietuvos Respublikoje buvo sumokėti, jie grąžinami Grąžinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

8) Netekusi galios nuo 2024-01-01;

9) etilo alkoholis, skirtas moksliniams tyrimams;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas nuo akcizų yra atleidžiamas etilo alkoholis, skirtas moksliniams tyrimams.

2. Šios lengvatos taikymo tvarką nustato Akcizų lengvatų taikymo etilo alkoholiui ir (arba) alkoholiniams gėrimams, skirtiems Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4–7 ir 9 punktuose nurodytiems tikslams, tvarkos aprašas, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko ir Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinis direktorius 2023 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. VA-75/1BE-719 „Dėl Akcizų lengvatų taikymo etilo alkoholiui ir (arba) alkoholiniams gėrimams, skirtiems Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4–7 ir 9 punktuose nurodytiems tikslams, tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - Lengvatų aprašas) ir Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. VA-99 „Dėl Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau – Lengvatų taisyklės). Pagal Lengvatų aprašo 15 punkto nuostatas, akcizai už iš Lietuvos Respublikos

akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyjamą, iš kitos ES valstybės narės gaunamą ar importuojamą etilo alkoholį neskaičiuojami, kai yra tenkinamos abi šios sąlygos:

2.1. etilo alkoholis yra skirtas moksliniams tyrimams;

2.2. etilo alkoholį iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja turintis teisę vykdyti mokslinius tyrimus registruotas asmuo. Taigi, pagal Lengvatų taisyklių nuostatas, Valstybinėje mokesčių inspekcijoje yra registruojami asmenys, kurie iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja etilo alkoholį ir jį naudoja moksliniams tyrimams.

Pažymėtina, kad importuojant etilo alkoholį, skirtą moksliniams tyrimams, muitinei kartu su muitinės deklaracija pateikiamas akcizų lengvatą pagrindžiantis registruoto asmens duomenų išrašas, kuriame yra nurodytas registruotam asmeniui suteiktas identifikacinis numeris.

3. Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimo Nr. 650 „Dėl Rekomenduojamos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros etapų klasifikacijos aprašo patvirtinimo“ 3.1 papunkčiu, viešajai įstaigai Inovacijų agentūrai ūkio subjektui ar mokesčių administratoriui kilus neaiškumų ar analizuojama veikla yra laikoma mokslinaisi tyrimais, yra pavesta vertinti ir teikti ekspertines išvadas dėl ūkio subjektų vykdomos veiklos priskyrimo moksliniams tyrimams ir / arba eksperimentinei plėtrai. Todėl, tais atvejais, kai kyla neaiškumų ar vykdoma veikla galėtų būti laikoma moksliniais tyrimais, reikėtų kreiptis į viešąją įstaigą Inovacijų agentūrą, kuri atliks veiklos vertinimą ir pateiks ekspertines išvadas. Tokiu būdu tiek mokesčių administratorius, tiek veiklą vykdantis ūkio subjektas, bus užtikrintas, kad atitinkama veikla atitinka mokslinių tyrimų veiklos reikalavimus.

4. Šiame punkte nurodyta lengvata taikoma vadovaujantis 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvos 92/83/EEB dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus, struktūrų suderinimo (toliau šio punkto komentare - Direktyva) 27 straipsnio 2 dalimi bei šios dalies b punktu.

Svarbu pažymėti, kad nei Direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje bei šios dalies b punkte, nei AĮ 27 straipsnio 1 dalies 9 punkte, nėra pateikiamos nei mokslo, nei mokslinių tyrimų sąvokos, tačiau atitinkamai Direktyvoje pabrėžiama, kad analizuojamos lengvatos tikslas – skatinti mokslinius tyrimus.

Taigi, atsižvelgiant į tai, mokslinių tyrimų sąvoką turėtų būti suprantama plečiamai (pradedant fundamentiniais tyrimais, taikomaisiais moksliniais tyrimais ir baigiant eksperimentine plėtra).

5. Tais atvejais, kai etilo alkoholis yra naudojamas produktų, skirtų moksliniams tyrimams, gamybai ir su šia gamyba tiesiogiai susijusiems procesams, iš objektyvių kriterijų visumos svarbiausia nustatyti, ar šie produktai skirti moksliniams tyrimams. Pavyzdžiui, produktai gali būti paženklinti „*For Research Use Only*“ (toliau šio punkto komentare - RUO) ženklu, kuris iš esmės užtikrina, kad produktas išskirtinai turi būti skirtas tik moksliniams tyrimams (bazinių tyrimų sritis, farmacijos tyrimai, chemijos medžiagų ar junginių nustatymas ir kt.).

Svarbu paminėti, kad moksliniams tyrimams skirtų produktų ženklinimas RUO ženklu yra tik vienas iš galimų kriterijų, leidžiančių objektyviai ir patikimai nustatyti ir patvirtinti gaminamo produkto paskirtį, t. y. kad gaminamas produktas yra skirtas moksliniams tyrimams. Kitais atvejais, esant alternatyviam gaminamų produktų ženklinimui, produkto paskirtį moksliniams tyrimams taip pat būtų galima nustatyti remiantis papildomais objektyviais įrodymais, susijusiais su produkto savybėmis (pvz., gamybos aprašymais, sutartimis bei pardavimo dokumentais, kurie patvirtina produkto gamybos tikslus, paskirtį ir galutinio naudojimo pobūdį, bei kt.).

6. Paminėtina, kad tiek Direktyvos 27 straipsnio 2 dalis bei jos b punktas, tiek AĮ 27 straipsnio 1 dalies 9 punktas apibrėžia analizuojamą lengvatą pagal etilo alkoholio panaudojimo paskirtį ir tikslą, t. y., etilo alkoholis turi būti skirtas moksliniams tyrimams (mokslo tikslams), tačiau jose nenustatoma, kuris subjektas laikomas subjektu, turinčiu įgyvendinti analizuojamą tikslą. Kitaip tariant, nei Direktyva, nei AĮ neįtvirtina reikalavimo, kad analizuojamą akcizų lengvatą etilo alkoholiui, skirtam moksliniams tyrimams, taikantis subjektas turėtų sutapti su analizuojamą tikslą įgyvendinančiu subjektu. Taigi, analizuojama lengvata gali būti taikoma tiek tais atvejais, kai subjektas sunaudoja etilo alkoholį savo atliekamiems moksliniams tyrimams, tiek ir tais atvejais, kai etilo alkoholis sunaudojamas gaminant moksliniams tyrimams skirtus produktus, kuriuos subjektas, turintis teisę vykdyti mokslinius tyrimus (registruotas asmuo), pagamins ir šiuos produktus parduos kitiems subjektams naudoti tik mokslinių tyrimų atlikimui.

Pavyzdys

Įmonė, įsiregistravusi VMI, iš Lietuvos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyti, iš kitos ES valstybės narės gauti ar importuoti etilo alkoholį ir jį naudoti moksliniams tyrimams, įsigytą etilo alkoholį naudoja savo įmonės veikloje moksliniams tyrimams atlikti ir su šiais procesais tiesiogiai susijusiose veiklose (pvz., įrankių, naudojamų moksliniuose tyrimuose dezinfekavimui, taip pat paviršių dezinfekavimui po mokslinių tyrimų atlikimo), taip pat etilo alkoholį naudoja produktų gamybai, kurie yra išskirtinai žymimi RUO ženklu, kuris įrodo, kad produktai išskirtinai gali būti naudojami tik moksliniuose tyrimuose bei šiuos produktus parduoda kitiems subjektams, vykdantiems mokslinius tyrimus. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad visas įmonės panaudotas etilo alkoholis yra skirtas moksliniams tyrimams, jis visas atleidžiamas nuo akcizų vadovaujantis AĮ 27 straipsnio 1 dalies 9 punktu.

7. Svarbu pažymėti, kad, analizuojamais atvejais lengvata taikoma tik tam etilo alkoholio kiekiui, kuris būtinas užtikrinti tinkamą mokslinių tyrimų ir su šiais procesais tiesiogiai susijusių veiklų, analizuojamų šiame komentare, vykdymą. Jeigu būtų nustatyta, kad sunaudoti didesni etilo alkoholio kiekiai negu buvo reikalingi moksliniams tyrimams ir su šiais procesais tiesiogiai susijusioms veikloms, tai už tokį etilo alkoholį turėtų būti apskaičiuoti ir sumokėti akcizai.

8. Pagal Lengvatų aprašo 17 punktą, tais atvejais, kai akcizai už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus, panaudotus AĮ 27 straipsnio 1 dalies 9 punkte nurodytais tikslais, Lietuvoje buvo sumokėti, jie grąžinami Akcizų grąžinimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 255 „Dėl akcizų grąžinimo“, nustatyta tvarka.

(27 str. 1 d. 9 p. komentaras parengtas pagal 2026-05-08 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-16815).

10) etilo alkoholis, naudojamas medicinos priemonių gamybos procesams, jeigu galutiniame produkte nėra etilo alkoholio.

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas nuo akcizų yra atleidžiamas etilo alkoholis, naudojamas medicinos priemonių gamybos procesams, jeigu galutiniame produkte nėra etilo alkoholio.

2. Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Akcizų lengvatos etilo alkoholiui, naudojamam medicinos priemonių gamybos procesams, jeigu galutiniame produkte nėra etilo alkoholio, taikymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio

4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ (toliau šio straipsnio komentare - Aprašas).

Pagal Aprašo 3 punkto nuostatas, nuo akcizų atleidžiamas etilo alkoholis, naudojamas medicinos priemonių gamybos procesams, jeigu galutiniame produkte nėra etilo alkoholio, kai etilo alkoholį įsigyja arba importuoja asmuo, turintis leidimą pirkti nedenatūruoto etilo alkoholio, skirto medicinos priemonės, kurios galutiniame produkte nėra etilo alkoholio, gamybai, išduotą Nedenatūruoto ir denatūruoto etilo alkoholio pardavimo ir leidimų pirkti nedenatūruoto etilo alkoholio, leidimų pirkti ir (ar) naudoti denatūruotą etilo alkoholį išdavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 589 „Dėl Nedenatūruoto ir denatūruoto etilo alkoholio pardavimo ir leidimų pirkti nedenatūruoto etilo alkoholio, leidimų pirkti ir (ar) naudoti denatūruotą etilo alkoholį išdavimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

3. Tais atvejais, kai akcizai už etilo alkoholį, naudojamą medicinos priemonių gamybos procesams, jeigu galutiniame produkte nėra etilo alkoholio, Lietuvos Respublikoje buvo sumokėti, jie grąžinami vadovaujantis Grąžinimo taisyklėmis.

2. Panaikinus akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą arba importuojant etilo alkoholį, nurodytą šio straipsnio 1 dalies 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9 ir 10 punktuose, akcizai neskaičiuojami. Konkrečią šio straipsnio 1 dalyje nurodytų lengvatų taikymo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Komentaras

1. Pagal šios dalies nuostatus, panaikinus akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą arba importuojant etilo alkoholį, nurodytą AĮ 27 straipsnio 1 dalies 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9 ir 10 punktuose, akcizai neskaičiuojami. Atitinkamai konkrečių analizuojamų lengvatų taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Svarbu pažymėti, kad platesnė informacija apie konkrečios analizuojamos lengvatos taikymo tvarką yra pateikiama prie lengvatų komentarų, nurodytų AĮ 27 straipsnio 1 dalies nuostatose.

(27 str. komentaras parengtas pagal 2025-12-04 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-53236).

28 straipsnis. Denatūruotas etilo alkoholis, kuriam akcizai netaikomi

Akcizai netaikomi šiam etilo alkoholiui:

1) denatūruotam pagal atitinkamos valstybės narės reikalavimus ir panaudotam ne maistui skirtų produktų gamybai arba gamybos įrangos, naudojamos šiam konkrečiam gamybos procesui, techninei priežiūrai ir valymui. Lietuvos Respublikoje tokius denatūravimo reikalavimus nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Denatūruotas etilo alkoholis, kuris dar nėra panaudotas šiame punkte nustatytais būdais, turi būti gabenamas taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą;

Komentaras

3. Pagal šio punkto nuostatas, akcizai netaikomi pagal atitinkamos ES valstybės narės reikalavimus denatūruotam etilo alkoholiui, kuris yra panaudotas ne maistui skirtų produktų gamybai arba gamybos įrangos, naudojamos šiam konkrečiam gamybos procesui, techninei priežiūrai ir valymui.

Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką Lietuvoje nustato Direktyvos 92/83/EEB 27 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo Lietuvos Respublikoje taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ (toliau šio straipsnio komentare - Taisyklės), kuriose nustatoma kokiais atvejais akcizai netaikomi už denatūruotą etilo alkoholį. Taigi, analizuojamu atveju akcizai gali būti netaikomi:

1.1. Lietuvoje denatūruotam etilo alkoholiui;

1.2. iš kitos ES valstybės narės atgabenamam denatūruotam etilo alkoholiui;

1.3. Lietuvoje importuojamam denatūruotam etilo alkoholiui.

2. Pagal Taisykles Lietuvoje denatūruotam etilo alkoholiui akcizai netaikomi tik vienu iš šių atvejų, jeigu jis:

2.1. denatūruotas pagal kurią nors Etilo alkoholio denatūravimo formulių sąraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. 154 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ (toliau šio straipsnio komentare – Denatūravimo įsakymas), nurodytą formulę ir panaudotas atitinkamos formulės panaudojimo srityse apibrėžtose Denatūravimo įsakyme;

2.2. denatūruotas pagal kurią nors Denatūravimo įsakymo sąraše nurodytą formulę ir skirtas panaudoti šiame sąraše nustatytose atitinkamos formulės panaudojimo srityse, jeigu tokio etilo alkoholio įsigyja (jį naudoja) asmuo, turintis atitinkamą leidimą, išduotą Nedenatūruoto ir denatūruoto etilo alkoholio pardavimo, leidimų pirkti ir naudoti nedenatūruotą etilo alkoholį, leidimų pirkti ir naudoti denatūruotą etilo alkoholį, leidimų naudoti denatūruotą etilo alkoholį išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 589 „Dėl Nedenatūruoto ir denatūruoto etilo alkoholio pardavimo, leidimų pirkti ir naudoti nedenatūruotą etilo alkoholį, leidimų pirkti ir naudoti denatūruotą etilo alkoholį ir leidimų naudoti denatūruotą etilo alkoholį išdavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio straipsnio komentare – Pardavimo taisyklės), nustatyta tvarka.

Etilo alkoholis, kad jam nebūtų taikomi akcizai, Lietuvoje gali būti denatūruojamas tik akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje.

3. Iš kitos ES valstybės narės atgabenamam denatūruotam etilo alkoholiui akcizai netaikomi tik vienu iš šių atvejų, jeigu jis:

3.1. denatūruotas pagal kurią nors Denatūravimo įsakymo sąraše nurodytą formulę ir panaudotas atitinkamos formulės sąraše nustatytose panaudojimo srityse;

3.2. denatūruotas pagal kurią nors Denatūravimo įsakymo sąraše nurodytą formulę ir skirtas panaudoti atitinkamos formulės sąraše nustatytose panaudojimo srityse, jeigu toks etilo alkoholis į Lietuvą atgabenamas taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą ir tokį etilo alkoholį įsigyja (jį naudoja) asmuo, turintis atitinkamą leidimą, išduotą Pardavimo taisyklėse nustatyta tvarka;

3.3. yra ne maistui skirtuose produktuose ir tokiems ne maistui skirtiems produktams ES valstybėje narėje, iš kurios šie ne maistui skirti produktai atgabenami, leidžiama naudoti šį denatūruotą etilo alkoholį netaikant jam akcizų, išskyrus skystuose kosmetiniuose spirituose, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 60 procentų, ir burnos skalavimo skysčiuose, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija procentais yra didesnė kaip 20 procentų, esantį denatūruotą etilo alkoholį, denatūruotą pagal etilo alkoholio denatūravimo formulę, kurioje denatūranto izopropilo alkoholio kiekis yra 10 arba mažiau litrų 1 hektolitrui absoliučiojo etilo alkoholio.

4. Lietuvoje importuojamam denatūruotam etilo alkoholiui akcizai netaikomi tik vienu iš šių atvejų, jeigu jis:

4.1. denatūruotas pagal kurią nors Denatūravimo įsakymo sąraše nurodytą formulę ir panaudotas atitinkamos formulės sąraše nustatytose panaudojimo srityse;

4.2. denatūruotas pagal kurią nors Denatūravimo įsakymo sąraše nurodytą formulę ir skirtas panaudoti atitinkamos formulės sąraše nustatytose panaudojimo srityse, jeigu tokį etilo alkoholį importuoja asmuo, turintis atitinkamą leidimą, išduotą Pardavimo taisyklėse nustatyta tvarka.

5. Pažymėtina, kad denatūruotas etilo alkoholis, kuris dar nėra panaudotas ne maistui skirtų produktų gamybai arba gamybos įrangos, naudojamos šiam konkrečiam gamybos procesui, techninei priežiūrai ir valymui, į Lietuvą iš kitų ES valstybių narių turi būti gabenamas taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, t. y., toks denatūruotas etilo alkoholis turi būti gabenamas su elektroniniu akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentu (e-AD).

2) etilo alkoholiui, kuris pripažintas denatūruotu etilo alkoholiu pagal 1993 m. lapkričio 22 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 3199/93 dėl visiško etilo alkoholio denatūravimo procedūrų tarpusavio pripažinimo atleidimo nuo akcizų tikslais ir atitinka valstybės narės, kurioje jis buvo išleistas vartoti, reikalavimus.

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas nuo akcizų yra atleidžiamas denatūruotas etilo alkoholis, kuris:

1.1. yra pripažintas denatūruotu etilo alkoholiu pagal 1993 m. lapkričio 22 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 3199/93 dėl visiško etilo alkoholio denatūravimo procedūrų tarpusavio pripažinimo atleidimo nuo akcizų tikslais, ir

1.2. atitinka ES valstybės narės, kurioje jis buvo išleistas vartoti, reikalavimus.

2. Šiame punkte analizuojamas denatūruotas etilo alkoholis į Lietuvą iš kitų ES valstybių narių turi būti gabenamas kaip akcizais apmokestinamos prekės, kurioms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, t. y., su supaprastintu akcizais apmokestinamų prekių gabenimo dokumentu (e-SAD).

(28 str. komentaras parengtas pagal 2025-08-11 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-39152).

29 straipsnis. Etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimas banderolėmis

Etilo alkoholis (klasifikuojamas KN 2208 pozicijoje) ir alkoholiniai gėrimai, skirti parduoti Lietuvos Respublikoje, turi būti paženklinti specialiais ženklais – banderolėmis. Ženklinimo tvarką, taip pat atvejus, kai ženklinti nereikalaujama, nustato Vyriausybė.

Komentaras

1. Etilo alkoholis (klasifikuojamas KN 2208 pozicijoje) ir alkoholiniai gėrimai, skirti parduoti Lietuvos Respublikoje, turi būti paženklinti specialiais ženklais – banderolėmis. Ženklinimo tvarką, taip pat atvejus, kai ženklinti nereikalaujama, nustato Apdoroto tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo specialiais ženklais – banderolėmis taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 9 d. nutarimu Nr. 408 „Dėl Apdoroto tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo specialiais ženklais - banderolėmis taisyklių patvirtinimo“ (toliau šiame straipsnyje – Ženklinimo taisyklės). Banderolėmis turi būti paženklintas šis etilo alkoholis ir alkoholiniai gėrimai, skirti parduoti Lietuvos Respublikoje:

1.1. etilo alkoholis, klasifikuojamas KN 2208 pozicijoje (pavyzdžiui, konjakas, viskis, romas, džinas, degtinė, likeris ir t. t.)

1.2. alkoholiniai gėrimai (pavyzdžiui, vynas, vermutas ir t. t.).

2. Pagal Ženklinimo taisykles banderolėmis neženklinami alus, alaus mišiniai su nealkoholiniais gėrimais ir natūralios fermentacijos sidras, kurio faktinė alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais, yra ne didesnė kaip 8,5 procento tūrio, taip pat kulto apeigoms vartojamas vynas, kurio gavėjai yra Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatyme nurodytų tradicinių Lietuvos religinių bendruomenių ir bendrijų religiniai centrai, ir t. t.

1 pavyzdys

Bendrovė iš Baltarusijos Respublikos importavo alkoholinius gėrimus, už kuriuos Lietuvos Respublikoje akcizai yra sumokėti, su Baltarusijos Respublikos banderolėmis. Ar bendrovė gali ant jų užklijuoti Lietuvos Respublikos banderoles ir jais prekiauti Lietuvos Respublikoje? Ar prieš tai jas reikia, pavyzdžiui, nuplėšti?

Kitų šalių (šiame pavyzdyje – Baltarusijos Respublikos) banderolių nuplėšti nereikia. Tačiau bendrovė, pageidaudama prekiauti alkoholiniais gėrimais Lietuvos Respublikoje, privalo šiuos gėrimus paženklinti Lietuvos Respublikos finansų ministro patvirtinto pavyzdžio banderolėmis Ženklinimo taisyklių nustatyta tvarka (taip, kad banderolių nebūtų galima nuplėšti ir nebūtų galima pakuočių atplėšti arba atidaryti neperplėšus banderolių).

2 pavyzdys

Alkoholinių gėrimų gamintoja iš įmonės A įsigyja alkoholinių gėrimų išpilstymo ir banderolių klijavimo paslaugas. Gamintoja pageidauja, kad jai priklausantys alkoholiniai gėrimai būtų paženklinti ne jai, o įmonei A, teikiančiai išpilstymo paslaugą, išduotomis banderolėmis. Banderolių vertė laikytina tos pačios vienos alkoholinių gėrimų išpilstymo ir banderolių klijavimo paslaugos dalimi. Ar galima ant alkoholinių gėrimų klijuoti ne gamintojai, o įmonei A išduotas banderoles?

Taip, galima.

3. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymu, didmenine prekyba alkoholiniais gėrimais leidžiama verstis tik asmenims, turintiems licencijas verstis didmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir licencijas juos gaminti, o mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais leidžiama verstis tik asmenims, turintiems licenciją verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais. Minėtos licencijos išduodamos tik juridiniams asmenims, todėl fiziniai asmenys Lietuvos Respublikoje neturi teisės parduoti etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus.

3 pavyzdys

Fizinis asmuo kolekcionuoja į mažus buteliukus supilstytus stipriuosius gėrimus (brendį, konjaką, viskį ir pan.). Kadangi licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išduodamos tik juridiniams asmenims, todėl fizinis asmuo neturi teisės šių alkoholinių gėrimų Lietuvos Respublikoje parduoti. Šiuo atveju ant laikomų iš kitų šalių atsigabentų kolekcionuojamų alkoholinių gėrimų neturi būti klijuojamos Lietuvos Respublikos banderolės.

Be to, jeigu fizinis asmuo laiko didesnius alkoholinių gėrimų, nepaženklintų Lietuvos Respublikos banderolėmis, kiekius negu nurodyta Fiziniams asmenims taikomas alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. 4-200 „Dėl Fiziniams asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“, turėtų apie tai informuoti mokesčių administratorių Apskričių valstybinių mokesčių inspekcijų

informavimo apie banderolėmis nepaženklintus alkoholinius gėrimus ir tabako gaminius, įvežtus iš užsienio ir laikomus Lietuvos Respublikoje, taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. VA-111 „Dėl Apskričių valstybinių mokesčių inspekcijų informavimo apie banderolėmis nepaženklintus alkoholinius gėrimus ir tabako gaminius, įvežtus iš užsienio ir laikomus Lietuvos Respublikoje, taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

4 pavyzdys

Juridinis asmuo A numato iš Latvijos, taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, įsigyti vyną ir dalį jo parduoti juridiniam asmeniui B.

Kadangi juridinis asmuo A numato įsigyti vyną, taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, todėl jis, vadovaujantis AĮ 4 arba 7 straipsniu, turėtų įsteigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį arba registruotis registruotu akcizais apmokestinamų prekių gavėju ar laikinai registruotu akcizais apmokestinamų prekių gavėju. Be to, prekės turi būti atgabentos su elektroniniu akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentu (e-AD).

Asmuo, pageidaujantis įsigytą vyną Lietuvoje parduoti juridiniams ir / arba fiziniams asmenims, turėtų turėti atitinkama licenciją (-as) verstis didmenine ir / arba mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.

4. Kai banderolių ant etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų pakuočių neįmanoma užklijuoti taip, kaip nurodyta Ženklinimo taisyklių 6 punkto pirmoje pastraipoje, asmuo:

4.1. ant etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų banderoles gali klijuoti taip kaip numatyta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. birželio 11 d. įsakyme Nr. 1K-227 „Dėl apdoroto tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo banderolėmis“ (jeigu atitinka šiame įsakyme įtvirtintas aplinkybes);

4.2. dėl kitokio ženklinimo banderolėmis būdo gali Ženklinimo taisyklių nustatyta tvarka, t. y. raštu, kreiptis į Lietuvos Respublikos finansų ministeriją.

5. Sąvoka „skirti parduoti“ nėra tapati sąvokai „komerciniais tikslais“,. todėl tais atvejais, kai prekės nėra skirtos parduoti Lietuvoje, bet yra skirtos sunaudoti kitais komerciniais tikslais (pvz., reprezentaciniams asmenų poreikiams), tokios prekės, remiantis AĮ ir jį lydinčiųjų teisės aktų nuostatomis, neturi būti paženklintos banderolėmis. Pažymėtina, kad akcizai už tokias prekes, jeigu joms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, privalo būti apskaičiuoti, deklaruoti ir sumokėti.
(29 str. komentaras pakeistas ir papildytas pagal 2018-05-24 VMI prie FM raštą (18.2-31-2 E) RM-20218).

29[1] straipsnis. Nepriklausomo smulkiojo gamintojo metinio pažymėjimo išdavimas

Lietuvos Respublikos nepriklausomų smulkiųjų alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio gamintojų prašymu mokesčių administratorius centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka išduoda metinį pažymėjimą, kuriuo patvirtinama šių gamintojų bendra metinės produkcijos apimtis ir nepriklausomo smulkiojo gamintojo atitiktis centrinio mokesčių administratoriaus nustatytiems nepriklausomo smulkiojo gamintojo kriterijams, atitinkantiems Direktyvos 92/83/EEB 4 straipsnio 2 dalies, 9a straipsnio 2 dalies, 13a straipsnio 4 dalies, 18a straipsnio 3 dalies ar 22 straipsnio 2 dalies nuostatas. Nuoroda į šį pažymėjimą turi būti pateikiama akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumente arba supaprastintame akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumente.

Komentaras

1. Pagal šio straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos nepriklausomų smulkiųjų alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio gamintojų (toliau šio straipsnio komentare – ūkio subjektai) prašymu Valstybinė mokesčių inspekcija nustatyta tvarka išduoda metinį pažymėjimą, kuriuo patvirtinama ūkio subjektų bendra metinės produkcijos apimtis ir nepriklausomo smulkiojo gamintojo atitiktis Valstybinės mokesčių inspekcijos nustatytiems nepriklausomo smulkiojo gamintojo kriterijams, atitinkantiems 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvos 92/83/EEB Dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus struktūrų suderinimo (toliau šio straipsnio komentare – Direktyva 92/83/EEB) 4 straipsnio 2 dalies, 9a straipsnio 2 dalies, 13a straipsnio 4 dalies, 18a straipsnio 3 dalies ar 22 straipsnio 2 dalies nuostatas (toliau šio straipsnio komentare - sertifikatas). Taigi, ūkio subjektai, siekiantys pagal Direktyvos 92/83/EEB nuostatas pasinaudoti akcizų lengvata kitose ES valstybėse narėse, turi turėti sertifikatą.

2. Ūkio subjektų prašymų dėl sertifikato išdavimo (toliau šio straipsnio komentare - prašymas) pateikimo ir nagrinėjimo tvarka, sertifikato išdavimo tvarka, taip pat kriterijai, kuriuos turi atitikti ūkio subjektai, siekiantys gauti sertifikatą, nustatyti Akcizų lengvatos taikymo nepriklausomiems smulkiesiems alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio gamintojams taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2022 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. VA-17 „Dėl Akcizų lengvatos taikymo nepriklausomiems smulkiesiems alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio gamintojams taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio straipsnio komentare - Taisyklės).

3. Kriterijai, kuriuos turi atitikti ūkio subjektas, siekiantis gauti sertifikatą, yra nustatyti Taisyklių 5 punkte. Pagal šio punkto nuostatas ūkio subjektas turi atitikti šiuos kriterijus:

3.1. per kalendorinius metus pagaminti ne daugiau kaip:

3.1.1. 200 000 hl alaus ir (arba)

3.1.2. 1 000 hl vyno, ir (arba)

3.1.3. 15 000 hl kitų fermentuotų gėrimų, išskyrus vyną ir alų, ir (arba)

3.1.4. 250 hl tarpinių produktų, ir (arba)

3.1.5. 10 hl gryno etilo alkoholio;

3.2. ūkio subjektas turi būti įregistruotas Lietuvos Respublikoje;

3.3. ūkio subjektas turi būti teisiškai ir ekonomiškai nepriklausomas nuo jokio kito alkoholinius gėrimus ir etilo alkoholį gaminančio ūkio subjekto (išskyrus atvejus, kai šių ūkio subjektų kartu per kalendorinius metus pagamintų alkoholinių gėrimų kiekis neviršija 3.1.1 – 3.1.5 papunkčiuose nustatytų ribų).

Ūkio subjektas teisiškai ir ekonomiškai nepriklausančiu nuo bet kurio kito alkoholinius gėrimus ir etilo alkoholį gaminančio ūkio subjekto laikomas, kai jis su kitais alkoholinius gėrimus ir etilo alkoholį gaminančiais ūkio subjektais nepriklauso susijusių ūkio subjektų grupei pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 21 dalyje nustatytus kriterijus. Pagal minėtąsias nuostatas, susijusių ūkio subjektų grupe yra laikomi du ar daugiau ūkio subjektų, kurie dėl savitarpio kontrolės yra laikomi vienu ūkio subjektu koncentracijos priežiūros tikslais apskaičiuojant bendrąsias pajamas ir rinkos dalį. Taigi, nurodyta savitarpio kontrolė iš esmės yra siejama su kito ūkio subjekto valdymu, t. y., atvejais, kai vienas ūkio subjektas tiesiogiai arba netiesiogiai (per kitus ūkio subjektus) turi daugiau kaip pusę kito ūkio subjekto akcijų, kitokių vertybinių popierių ar turto arba turi teises į daugiau kaip pusę balsų, arba turi teisę skirti daugiau kaip pusę priežiūros ar valdymo organų narių ir pan.

Svarbu pažymėti, kad ūkio subjektas, siekiantis gauti sertifikatą, turi būti teisiškai ir ekonomiškai nepriklausomas nuo kito tos pačios kategorijos alkoholinių gėrimų gamintojo, t. y. alaus darykla turi būti nepriklausoma nuo kitos alaus daryklos, tačiau ji gali priklausyti nuo distiliavimo gamyklos;

3.4. ūkio subjekto gamybinės patalpos turi būti fiziškai atskirtos nuo bet kurio kito alkoholinius gėrimus gaminančio ūkio subjekto (šis reikalavimas netaikomas etilo alkoholio gamybos patalpoms);

3.5. ūkio subjektas negamina alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio pagal licencines sutartis.

ESTT byloje C-285/14 *Brasserie Bouquet* apibrėžė, kokiais atvejais alkoholiniai gėrimai ir etilo alkoholis yra laikomi pagamintais pagal licencines sutartis.

Taigi, licencija turėtų būti suprantama kaip intelektinės arba nematerialiosios nuosavybės teisė (pvz., visų rūšių patentai, prekių ženklai, pramoninis dizainas, praktinė patirtis), kurią teisės savininkas suteikia kitam asmeniui už atlygį arba nemokamai. Paslaugų teikėjas gali būti juridinis arba fizinis asmuo, kuriam priklauso arba kuris turi teisę disponuoti šia teise ar tam tikromis jos savybėmis ir suteikti jas įsigyjančiam asmeniui, todėl ūkio subjektas neturėtų turėti jokio leidimo, susitarimo ar sutarties, pagal kuriuos jis galėtų naudoti trečiajai šaliai priklausantį patentą, prekės ženklą ar gamybos procesą.

4. Ūkio subjektai, siekiantys gauti sertifikatą, turi pateikti laisvos formos prašymą Valstybinei mokesčių inspekcijai per Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų sritį Mano VMI (toliau – Mano VMI), vadovaudamiesi Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų srities Mano VMI naudojimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2012 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. VA-91 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų srities Mano VMI naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

Prašyme pateikiama Taisyklių 7 punkte nurodyta informacija. Ūkio subjektas teikdamas prašymą, be kitų Taisyklių 7 punkte nurodytų duomenų turi nurodyti praėjusiais kalendoriniais metais pagamintų alkoholinių gėrimų ir (ar) etilo alkoholio, dėl kurių prašoma išduoti sertifikatą, duomenis atskirai pagal kiekvieną alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio rūšį. Tais atvejais, kai prašymą pateikia naujas ūkio subjektas, nurodomi einamaisiais kalendoriniais metais planuojamų pagaminti alkoholinių gėrimų ir (ar) etilo alkoholio kiekiai. Taigi, kreipiantis su prašymu išduoti sertifikatą 2024 m., vertinami 2023 m. pagamintų alkoholinių gėrimų ir (ar) etilo alkoholio kiekiai, jeigu kreipiasi naujas gamintojas – vertinamas planuojamų pagaminti alkoholinių gėrimų ir (ar) etilo alkoholio kiekis.

5. Prašymas išnagrinėjamas ir sertifikatas ūkio subjektui išduodamas per 5 darbo dienas nuo prašymo arba nuo papildomų duomenų ir (arba) dokumentų pateikimo dienos. Kadangi išduodant sertifikatą turi būti vertinamas praėjusiais metais pagamintas, arba einamaisiais metais planuojamas pagaminti alkoholinių gėrimų ir (ar) etilo alkoholio kiekis, tai sertifikatas galioja iki einamųjų metų pabaigos.

Pavyzdys

Ūkio subjektas, siekiantis pasinaudoti vynui taikomomis akcizų lengvatomis kitose ES valstybėse narėse, bei atitinkantis šio straipsnio komentare nurodytus kriterijus sertifikato išdavimui, 2024 m. kovo 1 d. pateikia prašymą išduoti sertifikatą 2024 metams. Per 5 darbo dienas jam bus išduodamas sertifikatas, kuris galios iki einamųjų metų pabaigos, t. y., iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Sertifikatas, kuriame informacija pateikiama lietuvių ir anglų kalbomis, išduodamas per Mano VMI.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad sertifikatas neišduodamas, jeigu:

a) prašymo nagrinėjimo metu nustatoma, kad ūkio subjektas neatitinka bent vieno požymio nurodyto šio straipsnio komentaro 3 punkte;

b) prašymo nagrinėjimo metu Valstybinei mokesčių inspekcijai pareikalavus, ūkio subjektas nepateikia papildomų duomenų ir (arba) dokumentų.

6. Ūkio subjektui išduotas sertifikatas anuliuojamas, jeigu, nepasibaigus einamiesiems kalendoriniams metams, kuriais sertifikatas išduotas, nustatoma, kad ūkio subjektas neatitinka bent vieno požymio, nurodyto šio straipsnio komentaro 3 punkte.

7. Ūkio subjekto sertifikato numerį sudaro 14 skaitmenų:

a) sertifikatas prasideda dviem skaitmenimis, nurodančiais metus, kuriais jis išduotas;

b) toliau pateikiamas 8 skaitmenų registro žymuo „LT000VMI“;

c) toliau yra 4 skaitmenų eilės numeris (numeracija pradedama skaičiuoti nuo 1001).

8. Jeigu ūkio subjekto išgabenamiems alkoholiniams gėrimams ir etilo alkoholiui kitoje ES valstybėje narėje yra taikoma akcizų lengvata, siekiant ja pasinaudoti nepakanka turėti sertifikatą, t. y., gabenant šiuos produktus ūkio subjektas turi nurodyti sertifikato numerį akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumento (e-AD) arba supaprastinto akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumento (e-SAD) 18c laukelyje.

9. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvoje lengvata taikoma tik alui, atgabentam iš kitų ES valstybių narių mažųjų alų gaminančių įmonių (plačiau žr. AĮ 23 straipsnio 2 dalies komentarą). Kitiems alkoholiniams gėrimams ir (ar) etilo alkoholiui, atgabentam iš kitų ES valstybių narių smulkiųjų gamintojų, akcizų lengvata nėra taikoma.

10. Sertifikato forma yra patvirtinta 2021 m. gruodžio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/2266, kuriuo nustatomos Tarybos direktyvos 92/83/EEB taikymo taisyklės dėl nepriklausomų smulkiųjų alkoholinių gėrimų gamintojų patvirtinimo ir pasitvirtinimo akcizų taikymo tikslais, priede.

(Pagal VMI prie FM 2024-06-20 raštą Nr, 18.2-31-2 Mr RM-28301)

ANTRASIS SKIRSNIS
APDOROTAS TABAKAS

30 straipsnis. Cigaretėms taikomi akcizų tarifai

1. Cigaretės apmokestinamos taikant kombinuotąjį akcizų tarifą. Jį sudaro specifinis (eurais už 1 000 cigarečių) ir vertybinis (procentais nuo didžiausios mažmeninės kainos) elementai. Kombinuotojo akcizų tarifo apskaičiavimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Komentaras

1. Kombinuotojo akcizų tarifo už cigaretes apskaičiavimo tvarkos aprašas yra patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 280 „Dėl Kombinuotojo akcizų tarifo už cigaretes apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Kombinuotasis akcizų tarifas nustatomas pagal tokią formulę:

$$\text{Kombinuotasis akcizų tarifas už 1 000 cigarečių} = \text{specifinis elementas} + \frac{\text{1 000 (vertybinis elementas (proc.)}}{100} \times \text{didžiausia mažmeninė kaina) cigarečių skaičius pakuotėje}$$

2. Cigaretėms taikomas toks akcizų tarifas:

1) specifinis elementas – 100,5 euro;

2) vertybinis elementas – 25 procentai.

Komentaras

1 pavyzdys

Iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio išgabenta 20 000 vnt. cigarečių, kurioms Lietuvos Respublikoje panaikintas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Didžiausia mažmeninė vieno pakelio kaina 4,78 Eur. Cigaretės neilgesnės kaip 8 cm, supakuotos po 20 vienetų viename pakelyje.

Reikia apskaičiuoti už 20 000 vnt. cigarečių mokėtiną akcizų sumą.

Akcizų suma skaičiuojama taip:

1) apskaičiuojamas kombinuotasis akcizų tarifas už 1 000 cigarečių:

100,5 (Eur) + 1 000 x 25 (proc.) / 100 x 4,78 (Eur) / 20 (vnt.) = 160,25 (Eur už 1 tūkst. cigarečių).

Pagal AĮ 30 straipsnio 3 dalį kombinuotasis akcizų tarifas už 1 000 cigarečių turi būti ne mažesnis kaip 162,4 Eur.

2) Apskaičiuojama mokėtina akcizų suma:

20 (tūkst. cigarečių) x 162,4 (Eur už tūkst. cigarečių) = 3248 Eur.

Importuotų ar iš kitų ES valstybių atgabentų cigarečių akcizai skaičiuojami taip pat.

3. Šio straipsnio 1 dalyje cigaretėms nustatytas kombinuotasis akcizų tarifas turi būti ne mažesnis kaip 162,4 euro už 1 000 cigarečių.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 3 dalyje nustatytas akcizų tarifas taikomas, apmokestinant cigaretes, t. y. produktus, kurie atitinka AĮ 3 straipsnio 11 dalyje apibrėžtą cigarečių sąvoką.

Kombinuotojo akcizų tarifo dydis lygus AĮ 30 straipsnio 3 dalyje nurodytam dydžiui, jeigu pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 280 „Dėl kombinuotojo akcizų tarifo už cigaretes apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo", patvirtinto Kombinuotojo akcizų tarifo už cigaretes apskaičiavimo tvarkos aprašo 2 punkte nurodytą formulę apskaičiuotas kiekvieno pavadinimo cigarečių kombinuotasis akcizų tarifas yra mažesnis negu nustatyta AĮ 30 straipsnio 3 dalyje.

4. Šio įstatymo 3 straipsnio 11 dalyje nurodytus požymius atitinkantis tabako ritinėlis, kuris (be filtro ar kandiklio) yra ilgesnis kaip 8 cm, bet ne ilgesnis kaip 11 cm, šiame įstatyme laikomas dviem cigaretėmis; ritinėlis, kuris ilgesnis kaip 11 cm, bet ne ilgesnis kaip 14 cm, atitinkamai laikomas trimis cigaretėmis ir taip toliau.

Komentaras

2 pavyzdys

Iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio išgabenta 20 000 vnt. cigarečių, kurioms Lietuvos Respublikoje panaikintas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas. Didžiausia mažmeninė vieno pakelio kaina 4,78 Eur. Cigaretės 10 cm ilgio, supakuotos po 20 vienetų viename pakelyje.

Reikia apskaičiuoti už 20 000 vnt. cigarečių mokėtiną akcizų sumą.

Akcizų suma skaičiuojama taip:

1) apskaičiuojamas kombinuotas akcizų tarifas už 1 000 cigarečių:
a) 20 cigarečių pakuotėje x 2 (viena cigaretė laikoma dviem) = 40 (vnt.)
b) 100,5 (Eur) + 1 000 x 25 (proc.) / 100 x 4,78 (Eur) / 40 (vnt.) = 130,375 = 130,38 (Eur už tūkst. cigarečių).
Pagal AĮ 30 straipsnio 3 dalį kombinuotasis akcizų tarifas už 1 000 cigarečių turi būti ne mažesnis kaip 162,4 Eur.
2) Apskaičiuojama mokėtina akcizų suma:
a) 20 000 cigarečių x 2 (viena cigaretė laikoma dviem) = 40 000 (vnt.)
b) 40 (tūkst. cigarečių) x 162,4 (Eur už tūkst. cigarečių) =6496 (Eur)

Importuotų ar iš kitų ES valstybių atgabentų cigarečių akcizai skaičiuojami taip pat.

5. Vidutinę svertinę mažmeninę cigarečių pardavimo kainą, kuri naudojama nustatant Lietuvos Respublikoje cigaretėms taikomo akcizų tarifo ir 2011 m. birželio 21 d. Tarybos direktyvoje 2011/64/ES dėl akcizų, taikomų apdorotam tabakui, struktūros ir tarifų nustatyto minimalaus akcizų tarifo atitikimą, pagal patvirtintą metodiką nustato finansų ministras.

Komentaras

1. Vidutinę svertinę mažmeninę cigarečių pardavimo kainą ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 1 d. nustato finansų ministras, vadovaudamasis Vidutinės svertinės mažmeninės cigarečių pardavimo kainos nustatymo metodika, patvirtinta 2010 m. gruodžio 31 d. finansų ministro įsakymu Nr. 1K-415 „Dėl Vidutinės svertinės mažmeninės cigarečių pardavimo kainos nustatymo metodikos patvirtinimo“.

2. Kombinuotojo akcizų tarifo už cigaretes apskaičiavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 280 „Dėl Kombinuotojo akcizų tarifo už cigaretes apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 3 punkte nurodyta, kad tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus Lietuvos Respublikoje atsiranda pagal AĮ 9 straipsnio 1 dalies 2 ir (arba) 8 punktus, vertybinis elementas apskaičiuojamas nuo prievolės atsiradimo metu didžiausios žinomos einamųjų kalendorinių metų to pavadinimo cigarečių didžiausios mažmeninės kainos, nustatytos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pagal einamaisiais kalendoriniais metais parduotų cigarečių didžiausios mažmeninės kainos, nurodytos ant pakuotės, duomenis, o kai nėra duomenų apie konkretaus pavadinimo cigarečių mažmeninę kainą – nuo prievolės atsiradimo metu galiojančios vidutinės svertinės mažmeninės cigarečių pardavimo kainos, patvirtintos finansų ministro.

3 pavyzdys

2014 m. gruodžio 31 d. sulaikyta 1 000 pakelių (20 000 vnt. cigarečių) patvirtinto pavyzdžio banderolėmis nepaženklintų cigarečių „BA“. Cigaretės neilgesnės kaip 8 cm, supakuotos po 20 vnt. viename pakelyje. Pagal AĮ 9 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatas šios cigaretės turi būti apmokestintos akcizais.

2015 m. vasario mėnesį mokesčių administratorius apskaičiuoja mokėtiną akcizų sumą už sulaikytas cigaretes „BA“, taikydamas Lietuvos Respublikos finansų ministro patvirtintą vidutinę svertinę mažmeninę cigarečių pardavimo kainą. Vidutinė svertinė mažmeninė vieno cigarečių pakelio kaina 2014 metais buvo 8,52 Lt.

Akcizų suma skaičiuojama taip:
1) apskaičiuojamas kombinuotas akcizų tarifas už 1000 cigarečių:
157 (Lt) + 1 000 x ((25 (proc.)/100) x (8,52 (Lt)/20 (vnt.))) = 263,5 (Lt už tūkst. cigarečių).

2) Apskaičiuojama mokėtina akcizų suma:
20 (tūkst. cigarečių) x 263,5 (Lt už tūkst. cigarečių) = 5 270 (Lt).
3) Gauta mokėtina akcizų suma konvertuojama į eurus:
5 270 (Lt) / 3,4528 (Lt) = 1 526,30 (Eur) = 1 526 (Eur)

4 pavyzdys

2017 m. kovo 2 d. sulaikyta 1 000 pakelių (20 000 vnt. cigarečių) patvirtinto pavyzdžio banderolėmis nepaženklintų cigarečių „BA“. Cigaretės neilgesnės kaip 8 cm, supakuotos po 20 vnt. viename pakelyje. Pagal AĮ 9 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatas šios cigaretės turi būti apmokestintos akcizais.

2017 m. gegužės mėnesį mokesčių administratorius apskaičiuoja mokėtiną akcizų sumą už sulaikytas cigaretes „BA“. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu yra nustatyta, kad tuo laikotarpiu vidutinė svertinė mažmeninė vieno cigarečių pakelio kaina yra 2,99 euro.

Akcizų suma skaičiuojama taip:

1) apskaičiuojamas kombinuotas akcizų tarifas už 1 000 cigarečių:

56 (Eur) + 1000 x 25 (proc.) / 100) x 2,99 (Eur) / 20 (vnt.) = 93,38 (Eur už tūkst. cigarečių).

2) Apskaičiuojama mokėtina akcizų suma:

20 (tūkst. cigarečių) x 93,38 (Eur už tūkst. cigarečių) = 1 867,6 (Eur) = 1 868 (Eur)

(30 str. komentaras pakeistas ir papildytas pagal 2018-05-24 VMI prie FM raštą (18.2-31-2 E) RM-20218).

31 straipsnis. Kitam apdorotam tabakui taikomi akcizų tarifai

1. Cigarams ir cigarilėms taikomas 126,7 euro už kilogramą produkto akcizų tarifas.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 1 dalyje nustatytas akcizų tarifas taikomas apmokestinant cigarus ir cigariles, t. y. produktus, kurie atitinka AĮ 3 straipsnio 10 dalyje apibrėžtas cigarų ir cigarilių sąvokas.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti už 0,5 kilogramo cigarų su kandikliais mokėtiną akcizų sumą (į 0,5 kilogramo svorį kandiklio svoris neįtrauktas). Atsižvelgiant į tai, kad, nustatant cigarų ir cigarilių svorį, filtro ir kandiklio svoris neįtraukiamas, akcizų suma skaičiuojama taip:

0,5 (kg) x 126,7 (Eur) = 63,35 (Eur) = 63 (Eur)

2. Rūkomajam tabakui taikomas 135,2 euro už kilogramą produkto akcizų tarifas.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 2 dalyje nustatytas akcizų tarifas taikomas, apmokestinant rūkomąjį tabaką, t. y. produktą, kuris atitinka AĮ 3 straipsnio 27 dalyje apibrėžtą rūkomojo tabako sąvoką. Tokiu pačiu akcizų tarifu apmokestinami ir produktai, kurie visiškai ar iš dalies pagaminti iš tabako pakaitalų, bet pagal kitus kriterijus atitinka AĮ 3 straipsnio 27 dalyje

nurodytus požymius, nustatytus rūkomajam tabakui (pvz., rūkomieji mišiniai, savo sudėtyje neturintys tabako, skirti rūkyti vandens pypkę (kaljaną)).

(31 str. komentaras pakeistas ir papildytas pagal 2018-05-24 VMI prie FM raštą (18.2-31-2 E) RM-20218).

32 straipsnis. Apdoroto tabako ženklinimas banderolėmis

Skirtas parduoti Lietuvos Respublikoje apdorotas tabakas turi būti paženklintas specialiais ženklais – banderolėmis. Ženklinimo tvarką ir atvejus, kai ženklinti nereikalaujama, nustato Vyriausybė.

Komentaras

1. Skirtas parduoti Lietuvos Respublikoje apdorotas tabakas (cigaretės, cigarai, cigarilės ir rūkomasis tabakas) turi būti paženklintas specialiais ženklais – banderolėmis. Ženklinimo tvarką ir atvejus, kai ženklinti nereikalaujama, nustato Apdoroto tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo specialiais ženklais – banderolėmis taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 9 d. nutarimu Nr. 408 „Dėl Apdoroto tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo specialiais ženklais – banderolėmis taisyklių patvirtinimo“ (toliau šiame straipsnyje – Ženklinimo taisyklės).

2. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymu, Lietuvos Respublikoje verstis tabako gaminių didmenine ir mažmenine prekyba leidžiama tik turint nustatyta tvarka išduotas licencijas. Minėtos licencijos išduodamos tik juridiniams asmenims, todėl fiziniai asmenys Lietuvos Respublikoje neturi teisės parduoti apdorotą tabaką.

Pavyzdys

Fizinis asmuo kolekcionuoja cigarus. Kadangi licencijos verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais išduodamos tik juridiniams asmenims, todėl fizinis asmuo neturi teisės kolekcionuojamų cigarų Lietuvos Respublikoje parduoti. Ant laikomų iš kitų šalių atgabentų kolekcionuojamų cigarų neturi būti klijuojamos Lietuvos Respublikos banderolės. Be to, jeigu fizinis asmuo laiko didesnius cigarų, nepaženklintų Lietuvos Respublikos banderolėmis, kiekius negu nurodyta Fiziniams asmenims taikomas alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. 4-200 „Dėl Fiziniams asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“, turėtų apie tai informuoti mokesčių administratorių Apskričių valstybinių mokesčių inspekcijų informavimo apie banderolėmis nepaženklintus alkoholinius gėrimus ir tabako gaminius, įvežtus iš užsienio ir laikomus Lietuvos Respublikoje, taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. VA-111 „Dėl Apskričių valstybinių mokesčių inspekcijų informavimo apie banderolėmis nepaženklintus alkoholinius gėrimus ir tabako gaminius, įvežtus iš užsienio ir laikomus Lietuvos Respublikoje, taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka

3. Kai banderolių ant apdoroto tabako pakuočių neįmanoma užklijuoti taip, kaip nurodyta Ženklinimo taisyklių 6 punkto pirmoje pastraipoje asmuo:

3.1. ant apdoroto tabako banderoles gali klijuoti taip kaip numatyta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. birželio 11 d. įsakyme Nr. 1K-227 „Dėl apdoroto

tabako, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo banderolėmis“ (jeigu atitinka šiame įsakyme įtvirtintas aplinkybes);

3.2. dėl kitokio ženklinimo banderolėmis būdo gali Ženklinimo taisyklių nustatyta tvarka, t. y. raštu, kreiptis į Lietuvos Respublikos finansų ministeriją.

4. Sąvoka „skirti parduoti“ nėra tapati sąvokai „komerciniais tikslais“, todėl tais atvejais, kai prekės nėra skirtos parduoti Lietuvoje, bet yra skirtos sunaudoti kitais komerciniais tikslais (pvz., reprezentaciniams asmenų poreikiams), tokios prekės, remiantis AĮ ir jį lydinčiųjų teisės aktų nuostatomis, neturi būti paženklintos banderolėmis. Pažymėtina, kad akcizai už tokias prekes, jeigu joms netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, privalo būti apskaičiuoti, deklaruoti ir sumokėti.

(32 str. komentaras pakeistas ir papildytas pagal 2018-05-24 VMI prie FM raštą (18.2-31-2 E) RM-20218).

33 straipsnis. Specialūs atvejai, kai apdorotas tabakas atleidžiamas nuo akcizų

1. Be šio įstatymo 19 straipsnyje nurodytų atvejų, nuo akcizų atleidžiamas apdorotas tabakas, jeigu jis sunaikintas prižiūrint kompetentingai institucijai. Šios nuostatos įgyvendinamos centrinio mokesčių administratoriaus (dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos kontroliuojamų prekių) ir Sąjungos muitinės kodekso, jį papildančių ir įgyvendinančių Europos Sąjungos teisės aktų (dėl muitinės kontroliuojamų prekių) nustatyta tvarka. Jeigu už šioje dalyje nustatyta tvarka sunaikintą apdorotą tabaką akcizai jau buvo sumokėti, akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka. Šios dalies nuostatos netaikomos sunaikintam apdorotam tabakui, kuris pagamintas, sumaišytas, perdirbtas ar laikomas (įskaitant saugojimą) pažeidžiant teisės aktų reikalavimus arba yra neteisėtai atgabentas.

2. Nuo akcizų taip pat atleidžiamas apdorotas tabakas, jeigu jis panaudotas būtiniems bandymams gamybos metu atlikti, teisės aktų nustatytiems privalomiems tyrimams, kai apdoroto tabako pavyzdžiai paimami tam įgaliotų institucijų, taip pat apdorotas tabakas, skirtas moksliniams tyrimams. Šios nuostatos įgyvendinamos centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka. Jeigu už šioje dalyje nurodytą apdorotą tabaką akcizai jau buvo sumokėti, akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

Komentaras

Komentaras rengiamas

34 straipsnis. Didžiausia cigarečių pardavimo kaina

Cigaretės negali būti parduodamos už didesnę kainą negu didžiausia mažmeninė kaina, nurodyta ant pakuotės.

Komentaras

1. Didžiausios mažmeninės kainos nurodymas ant pakuotės yra skirtas užtikrinti akcizų sumokėjimo teisingumo kontrolę. Tačiau pažymėtina, kad cigaretės negali būti parduodamos už didesnę kainą negu didžiausia mažmeninė kaina, nurodyta ant pakuotės, t. y. gali būti parduodamos arba už mažesnę kainą, arba už tokią pačią kainą, kuri nurodyta ant pakuotės.

2. Įprastai didžiausia mažmeninė cigarečių kaina turėtų būti atspausdinama skaičiais ir raidėmis (pvz., 2,95 Eur).

3. Pažymėtina, kad, kai nėra galimybės kainos atspausdinti ant pakuotės (pvz., dėl to, kad pasikeičia ant pakelio jau atspausdinta kaina), didžiausia mažmeninė kaina ant pakuotės galėtų būti užklijuojama (įskaitant ir klijavimą ant celofano, dengiančio pakuotę), tačiau tokiu būdu turėtų išlikti galimybė kontroliuoti akcizų sumokėjimo teisingumą ir mažmeninę kainą prekybos vietose.

(34 str. komentaras pakeistas ir papildytas pagal 2018-05-24 VMI prie FM raštą (18.2-31-2 E) RM-20218).

TREČIASIS SKIRSNIS
ENERGINIAI PRODUKTAI

35 straipsnis. Variklių benzinui taikomi akcizų tarifai

Variklių benzinui taikomi tokie akcizų tarifai:
1) bešviniam benzinui akcizų tarifas, susidedantis iš:
a) pastoviosios dalies – 466 eurų už 1 000 litrų produkto;
b) kintamosios dalies – CO2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede;
2) benzinui, turinčiam švino, akcizų tarifas, susidedantis iš:
a) pastoviosios dalies – 579,24 euro už 1 000 litrų produkto;
b) kintamosios dalies – CO2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

Komentaras rengiamas

36 straipsnis. Žibalui taikomi akcizų tarifai

Žibalui taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:
1) pastoviosios dalies – 330,17 euro už 1 000 litrų produkto;
2) kintamosios dalies – CO2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

1. Pagal AĮ 36 straipsnį, žibalui taikomas kombinuotasis akcizų tarifas. Akcizų tarifas susideda iš pastoviosios dalies ir anglies dioksido dedamosios (toliau – CO2 dedamoji).

2. Žibalas gali būti atleidžiamas nuo akcizų (arba sumokėti akcizai grąžinami) AĮ 19 straipsnio 1 dalyje ir 43 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais.

3. Žibalui taikoma pastovioji akcizų tarifo dalis yra 330,17 euro už 1 000 litrų produkto.

4. Kintamoji akcizų tarifo dalis (CO2 dedamoji) nustatyta AĮ 3 priede ir 2026 – 2030 m. laikotarpiu didėja:

- 2026 m. – 108,4 euro už 1 000 litrų produkto;
- 2027 m. – 135,5 euro už 1 000 litrų produkto;
- 2028 – 2030 m. – 162,6 euro už 1 000 litrų produkto.

Pavyzdys

Asmeniui 2026 m. kovo mėn. atsirado prievolė apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 1 350 litrų žibalo.

Atsižvelgiant į tai, kad akcizų tarifai žibalui nustatyti už 1 000 litrų produkto, apskaičiuojant mokėtiną akcizų sumą pirmiausia nustatomi tarifų dydžiai vienam litrui produkto:

- pastovioji akcizų tarifo dalis - 330,17 / 1 000 = 0,33017 euro už litrą;
- CO2 dedamoji (2026 m.) - 108,4 / 1 000 = 0,1084 euro už litrą.

Pateiktu atveju akcizų suma apskaičiuojama prie perskaičiuotos pastoviosios akcizų tarifo dalies, padaugintos iš faktinio kiekio, pridedant perskaičiuotą CO2 dedamąją, taip pat padaugintą iš faktinio kiekio.

(0,33017 x 1 350) + (0,1084 x 1 350) = 445,73 + 146,34 = 592,07 euro.

5. Pažymėtina, kad CO2 dedamoji netaikoma žibalui, kai tenkinamos AĮ 43 straipsnio 1^1 dalyje nustatytos sąlygos (plačiau žiūrėti AĮ 43 straipsnio 1^1 dalies komentarą).

(36 str. komentaras parengtas pagal 2026-06-02 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-20370).

37 straipsnis. Gazoliams taikomi akcizų tarifai

1. Gazoliams, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 500 eurų už 1 000 litrų produkto;

2) kintamosios dalies – CO_2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

Apmokestinant gazolius (išskyrus akcizais neapmokestinamus gazolius, skirtus naudoti žemės ūkyje, tvenkinių ir kitų vidaus vandenų žuvininkystėje, ir šildymui skirtus gazolius) taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies - 500 eurų už 1000 litrų produkto ir
2) kintamosios dalies – 53,6 euro už 1000 litrų produkto.

2. Šildymui skirtiems gazoliams (buitiniam krosnių kurui), pažymėtiems šio įstatymo 44 straipsnyje nustatyta tvarka, taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 60 eurų už 1 000 litrų produkto;

2) kintamosios dalies – CO2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

Nustatyta tvarka pažymėtiems šildymui skirtiems gazoliams (buitiniam krosnių kurui) taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 60 eurų už 1000 litrų produkto ir
2) kintamosios dalies – 53,6 euro už 1000 litrų produkto.

3. Gazoliams, skirtiems naudoti žemės ūkio veiklos, įskaitant akvakultūros ar verslinės žvejybos vidaus vandenyse veiklą, subjektams žemės ūkio produktų gamybai, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme, taikomas akcizų tarifas, per vienus metus neviršijant Vyriausybės nustatytų gazolių kiekių, esant jų 15 °C temperatūrai, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 60 eurų už 1 000 litrų produkto;

2) kintamosios dalies – saugumo dedamosios – eurais išreiškiamos akcizų tarifo dalies, taikomos šioje dalyje nurodytiems gazoliams ir nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

1. Gazoliai, skirti naudoti žemės ūkyje, tvenkinių ir kitų vidaus vandenų žuvininkystėje (toliau šio straipsnio komentare – žymėti degalai), akcizais neapmokestinami. Lengvata taikoma pagal Atleistų nuo akcizų dyzelinių degalų, skirtų naudoti žemės ūkyje, taip pat tvenkinių ir kitų vidaus vandenų žuvininkystėje, įsigijimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 3 d. nutarimu Nr. 145 (toliau šio straipsnio komentare – Degalų įsigijimo taisyklės), nuostatas.

2. Komentuojamame straipsnyje nustatytos lengvatos pritaikymas apima tokias pagrindines sąlygas:

2.1. degalai turi būti teisės aktų nustatyta tvarka pažymėti,

2.2. žymėtus degalus gali įsigyti tik žemės ūkio veiklos subjektas, teisės aktų nustatyta tvarka deklaravęs žemės ūkio naudmenas, arba ūkio perėmėjas, kai Degalų įsigijimo taisyklėse nustatyta tvarka ūkio perleidėjas perduoda jam leistiną įsigyti žymėtų degalų kiekį,

2.3. per vienerius ūkinius metus (nuo einamųjų metų liepos 1 d. iki kitų metų birželio 30 d.) neviršijant Vyriausybės nustatytų akcizais neapmokestinamų gazolių kiekių (15°C temperatūros) vienam Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka deklaruotam žemės ūkio naudmenų hektarui pagal žemės ūkio augalų rūšis ir 275 litrų (15 °C temperatūros) skaičiuojant vienai tonai sugautų ir realizuotų žuvų. Pažymėtina, kad viršijus apskaičiuotą leistiną įsigyti žymėtų degalų kiekį, žemės ūkio veiklos subjektas turi sumokėti įsigytų žymėtų degalų, kurių įsigyti neturėjo teisės, akcizus,

2.4. žymėti degalai gali būti įsigyjami tik pagal leidimus, išduotus vadovaujantis Akcizais neapmokestinamų dyzelinių degalų įsigijimo leidimų išdavimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. V-131, nuostatomis,

2.5. žymėtus degalus galima įsigyti tik iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlių, specialių akcizais neapmokestinamų dyzelinių degalų sandėlių arba nustatyta tvarka registruotų asmenų, turinčių teisę verstis didmenine prekyba degalais ir gabenti juos mobiliosiomis talpyklomis (autocisternomis),

2.6. tokie žymėti degalai gali būti naudojami kaip žemės ūkio technikos (įskaitant traktorius), žvejybos laivų variklių, taip pat žemės ūkio veiklos subjektams nuosavybės teise priklausančių arba pagal raštu sudarytas nuomos, panaudos ar kitas sutartis žemės ūkio veiklos subjektų žemės ūkio veikloje naudojamų transporto priemonių kuras, t. y., žymėti degalai gali būti naudojami ne tik kaip technikos, tiesiogiai skirtos naudoti žemės ūkyje ar tvenkinių ir kitų vidaus vandenų žuvininkystėje (žemės ūkio technika ar žvejybos laivai), kuras tačiau ir kaip technikos, kuri žemės ūkio veikloje naudojama netiesiogiai (pvz., automobilių, kuriais Lietuvos Respublikoje vežami žemės ūkio produktai, transporto priemonių, kuriomis gabenama žuvis, žvejybos priemonių ir pan.), kuras. Tačiau žymėti degalai negali būti naudojami administracinėms funkcijoms vykdyti.

2.7. žymėti degalai turi būti naudojami žemės ūkyje. Pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymą žemės ūkis – ūkio šaka, apimanti žemės ūkio veiklą, o žemės ūkio veikla – žemės ūkio produktų gamyba, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimas ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimas, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimas ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymas. Paslaugų žemės ūkiui sąrašas yra patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 76 (toliau – Paslaugų sąrašas). Todėl žymėti degalai gali būti naudojami žemės ūkio produktų gamyboje, savos gamybos žemės ūkio produktų

perdirbimui ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimui, taip pat paslaugų žemės ūkiui, kurios yra įrašytos į Paslaugų sąrašą, teikimui ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymui žemės ūkio produktų gamyboje, palaikyti gerą agrarinę ir aplinkosauginę žemės būklę.

3. Atkreiptinas dėmesys, kad žymėti degalai negali būti naudojami žemės ūkio produkcijos džiovinimo įrenginiuose.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nustatytos lengvatos taikymo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Komentaras

Komentaras rengiamas

37[1] straipsnis. KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose klasifikuojamiems energiniams produktams taikomi akcizų tarifai

1. KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose klasifikuojamiems energiniams produktams, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus energinius produktus, taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 500 eurų už 1 000 litrų produkto;

2) kintamosios dalies – CO2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

2. Šildymui skirtiems KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose klasifikuojamiems energiniams produktams, pažymėtiems šio įstatymo 44 straipsnyje nustatyta tvarka, taikomas šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nustatytas akcizų tarifas.

Komentaras

1. Šio straipsnio nuostatos taikomos energiniams produktams, klasifikuojamiems KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose.

2. Šiame straipsnyje nurodytiems energiniams produktams taikomas kombinuotasis akcizų tarifas, susidedantis iš dviejų dalių – pastoviosios ir CO2 dedamosios.

3. Komentuojamo straipsnio 1 dalyje nurodytiems energiniams produktams taikoma pastovioji akcizų tarifo dalis – 500 eurų už 1 000 litrų produkto.

4. Šildymui skirtiems KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose klasifikuojamiems energiniams produktams, nurodytiems komentuojamo straipsnio 2 dalyje bei pažymėtiems AĮ 44 straipsnyje nustatyta tvarka, kai šiuos produktus įsigyja asmenys, registruoti šildymui skirto kuro tiekėjais ar naudotojais, taikoma AĮ 37 straipsnio 2 dalyje šildymui skirtiems gazoliams nustatyta lengvatinė pastovioji akcizų tarifo dalis - 60 eurų už 1 000 litrų produkto.

5. Šiame straipsnyje nurodytiems energiniams produktams taikoma CO2 dedamoji, kuri nustatyta AĮ 3 priede ir kuri 2026 – 2030 m. laikotarpiu didėja:

- 2026 m. – 104,8 euro už 1 000 litrų produkto;
- 2027 m. – 131 euras už 1 000 litrų produkto;
- 2028 – 2030 m. – 157,2 euro už 1 000 litrų produkto.

6. Atkreiptinas dėmesys, kad CO2 dedamoji netaikoma išvardytiems energiniams produktams, kai tenkinamos AĮ 43 straipsnio 1[1] dalyje nustatytos sąlygos (plačiau žiūrėti AĮ 43 straipsnio 1[1] dalies komentarą).

1 pavyzdys

Asmeniui 2026 m. sausio mėn. atsirado prievolė apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 2 400 litrų energinio produkto, klasifikuojamo KN 2710 19 91 subpozicijoje.

Atsižvelgiant į tai, kad akcizų tarifai šiems produktams nustatyti už 1 000 litrų produkto, apskaičiuojant mokėtiną akcizų sumą pirmiausia nustatomi tarifų dydžiai vienam litrui produkto:

- pastovioji akcizų tarifo dalis už 1 litrą: 500 / 1 000 = 0,50 euro už litrą;
- CO2 dedamoji už 1 litrą (2026 m.): 104,8 / 1 000 = 0,1048 euro už litrą.

Pateiktu atveju akcizų suma apskaičiuojama prie perskaičiuotos pastoviosios akcizų tarifo dalies, padaugintos iš faktinio kiekio, pridedant perskaičiuotą CO2 dedamąją, taip pat padaugintą iš faktinio kiekio.

(0,50 × 2 400) + (0,1048 × 2 400) = 1 200 + 251,52 = 1 451,52 euro.

2 pavyzdys

Asmeniui 2026 m. vasario mėn. atsirado prievolė apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 900 litrų šildymui skirto energinio produkto, klasifikuojamo KN 2710 19 91 subpozicijoje. Šiam energiniam produktui akcizai apskaičiuojami vadovaujantis AĮ 37^1 straipsnio 2 dalimi.

Atsižvelgiant į tai, kad akcizų tarifai energiniams produktams nustatyti už 1 000 litrų produkto, apskaičiuojant mokėtiną akcizų sumą pirmiausia nustatomi tarifų dydžiai vienam litrui produkto:

- pastovioji lengvatinio akcizų tarifo dalis už 1 litrą: 60 / 1 000 = 0,06 euro už litrą;
- CO2 dedamoji už 1 litrą (2026 m.): 104,8 / 1 000 = 0,1048 euro už litrą.

Pateiktu atveju akcizų suma apskaičiuojama prie perskaičiuotos pastoviosios akcizų tarifo dalies, padaugintos iš faktinio kiekio, pridedant perskaičiuotą CO2 dedamąją, taip pat padaugintą iš faktinio kiekio.

(0,06 × 900) + (0,1048 × 900) = 54 + 94,32 = 148,32 euro.

3 pavyzdys

Įmonė, kuriai VMI yra suteiktas identifikacinis numeris, prasidedantis raidėmis „SK2-N“, ir kuri pagal AĮ 43 straipsnio 1^2 dalį yra daug energijos suvartojantis juridinis vienetas, 2026 m. kovo mėn. įsigijo 10 500 litrų komentuojamo straipsnio 2 dalyje nurodytų energinių produktų, klasifikuojamų KN 2710 19 99 subpozicijoje, pažymėtų AĮ 44 straipsnyje nustatyta tvarka, ir juos naudoja kaip šildymui skirtą kurą, atitinkantį AĮ 43 straipsnio 1^1 dalyje nurodytas sąlygas. Taigi, šiems produktams nėra taikoma CO2 dedamoji.

Atsižvelgiant į tai, kad akcizų tarifai energiniams produktams nustatyti už 1 000 litrų produkto, apskaičiuojant mokėtiną akcizų sumą pirmiausia nustatomi tarifų dydžiai vienam litrui produkto:

- pastovioji lengvatinė akcizų tarifo dalis už 1 litrą: 60 / 1 000 = 0,06 euro už litrą;
- CO2 dedamoji: 0 eurų (netaikoma pagal AĮ 43 str. 1^1 dalį).

Pateiktu atveju akcizų suma apskaičiuojama padauginus nustatytą 1 litro pastovųjį tarifą iš faktinio produkto kiekio.

0,06 × 10 500 = 630 eurų.

(37-1 str. komentaras parengtas pagal 2026-06-02 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-20370).

38 straipsnis. Skystajam kurui (mazutams), orimulsijai taikomi akcizų tarifai

1. Skystajam kurui (mazutams), atitinkančiam Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus požymius, orimulsijai taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 15,06 euro už toną produkto;

2) kintamosios dalies – CO2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

Komentuojamoje dalyje įtvirtinta, kad skystajam kurui (mazutams), atitinkančiam Skystojo kuro (mazuto), kuriam taikomos AĮ 38 straipsnio 1 dalies nuostatos, požymių apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“, nustatytus požymius, orimulsijai taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) 15, 06 eurų už toną produkto ir
2) kintamosios dalies – 68, 6 eurų už toną produkto.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nenurodytam skystajam kurui (mazutams) taikomas šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nustatytas akcizų tarifas; jeigu šis kuras skirtas šildymui ir pažymėtas šio įstatymo 44 straipsnyje nustatyta tvarka, – šio įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nustatytas tarifas.

Komentaras

Pagal komentuojamą straipsnio dalį skystajam kurui (mazutams), kuris neatitinka Skystojo kuro (mazuto), kuriam taikomos AĮ 38 straipsnio 1 dalies nuostatos, požymių apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“, nustatytų požymių, taikomas AĮ 37 straipsnio 1 dalyje nustatytas akcizų tarifas, o nustatyta tvarka šį kurą pažymėjus kaip buitinį krosnių kurą – taikomas AĮ 37 straipsnio 2 dalyje gazoliams nustatytas akcizų tarifas.

39 straipsnis. Naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas) taikomi akcizų tarifai

1. Naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas), jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 304,10 euro už toną produkto;

2) kintamosios dalies – CO_2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

1. Naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas), išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalyje nurodytus atvejus, taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

a) pastoviosios dalies – 304,10 euro už toną produkto ir

b) kintamosios akcizų tarifo dalies (anglies dioksido dedamosios), kuri nurodyta AĮ 3 priede.

2025 m. naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas) taikoma 66,8 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

2026 m. taikoma 66,8 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

2027 m. taikoma 153 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

2028 - 2030 m. taikoma 183,6 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

Pavyzdys

Įmonė 2025 m. birželio mėnesį iš kitos ES valstybės narės atgabeno 2 tonas naftos dujų balionuose, skirtų naudoti kaip automobilinių krautuvų degalai.

Įmonei atsirado prievolė 2025 m. birželio mėnesį apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 2 tonas naftos dujų, už kurias akcizų suma apskaičiuojama prie pastoviosios dalies akcizų tarifo, padauginto iš 2 tonų produkto, pridėjus kintamosios akcizų tarifo dalies tarifą, padaugintą iš 2 tonų produkto.

304,10 x 2 + 66,8 x 2 = 608,20 + 133,60 = 741,80 eurų =742 eurai.

2. Naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas), kai jie naudojami kaip šildymui skirtas kuras, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį, taip pat šildymui skirtoms naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams, išpilstytiems į buitinius dujų balionus, taikomas 13 eurų už toną produkto akcizų tarifas.

Komentaras

1. Naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas), kai jie naudojami kaip šildymui skirtas kuras, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį (kai naftos dujos ir dujiniai angliavandeniliai yra naudojami kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms), taikomas 13 eurų už toną produktų akcizų tarifas. CO_2 dedamoji netaikoma.

AĮ įtvirtintas terminas „šildymui skirtas kuras“, apima visus atvejus, kuomet deginant (ar kitaip naudojant) analizuojamus produktus išskiriama šilumos energija, neatsižvelgiant į tokios šilumos panaudojimo tikslą.

2. 13 eurų už toną produkto akcizų tarifas taip pat taikomas ir šildymui skirtoms naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams, išpilstytiems į dujų balionus, nepriklausomai nuo to, ar šie dujų balionai skirti buitinėms reikmėms ar verslo reikmėms. Tai reiškia, kad visoms šildymui skirtoms naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams, išpilstytiems į dujų balionus, taikomas 13 eurų už toną akcizų tarifas bei nėra taikoma CO_2 dedamoji. Tai pat asmenims, kurie įsigyja šildymui skirtas naftos dujas ir dujinius angliavandenilius išpilstytus į dujų balionus, netaikomos AĮ 39 straipsnio 4 dalies nuostatos. Todėl asmenys, pageidaujantys įsigyti į dujų balionus išpilstytas šildymui skirtas naftos dujas ir dujinius angliavandenilius, kuriems taikomas lengvatinis13 eurų už toną produkto akcizų tarifas, neturi Valstybinėje mokesčių inspekcijoje registruotis naudotojais buityje, kuriems suteikiamas identifikacinis numeris „DV-N“, ar naudotojais versle, kuriems suteikiamas identifikacinis numeris „DV1-N“.

1 pavyzdys

Fizinis asmuo iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigijo neišpilstytas naftos dujas, kurias naudoja savo gyvenamojo namo ir garažo šildymui, kuriuose nėra vykdoma ekonominė veikla, šilto vandens gamybai ir maistui ruošti. Atsižvelgiant į tai, kad naftos dujos naudojamos kaip šildymui skirtas kuras bei nėra naudojamos verslo reikmėms, šioms dujoms taikomas akcizų tarifas nurodytas AĮ 39 straipsnio 2 dalyje, t. y. 13 eurų už toną produkto akcizų tarifas. Norėdamas įsigyti šiuo lengvatiniu tarifu apmokestintas neišpilstytas naftos dujas, fizinis asmuo turi Valstybinėje mokesčių inspekcijoje įsiregistruoti naftos dujų naudotoju buityje, kuriam suteiktas identifikacinis numeris „DV-N“.

Plačiau apie lengvatos taikymą AĮ 39 straipsnio 4 dalyje.

2 pavyzdys

Įmonė A iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio 2025 m. lapkričio mėnesį įsigyja naftos dujas, kurias iš stacionarių / rezervuarinių grupinių dujų įrenginių tiekia šildymui tik buitiniams vartotojams, t. y., AĮ 39 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais. Todėl minėtosios naftos dujos turi būti apmokestinamos 13 eurų už toną produkto akcizų tarifu be CO_2 dedamosios pagal AĮ 39 straipsnio 2 dalį.

Atitinkamai įmonė turi Valstybinėje mokesčių inspekcijoje įsiregistruoti naftos dujų naudotoja buityje, kuriai suteikiamas identifikacinis numeris „DV-N“.

3. Naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas), kai jie naudojami kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms (šiame įstatyme naftos dujų ir dujinių angliavandenilių (išskyrus gamtines dujas) kaip šildymui skirto kuro naudojimas verslo reikmėms suprantamas kaip jų naudojimas asmens, kuris vykdo ekonominę veiklą, kaip ji apibrėžta Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme), taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 13 eurų už toną produkto;

2) kintamosios dalies – CO_2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

1. Naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas), kai jie naudojami kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

a) pastoviosios dalies – 13 eurų už toną produkto ir

b) kintamosios akcizų tarifo dalies (anglies dioksido dedamosios), kuri nurodyta AĮ 3 priede.

2025 m. naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas) taikoma 66,8 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

2026 m. taikoma 66,8 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

2027 m. taikoma 153 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

2028 - 2030 m. taikoma 183,6 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

Pavyzdys

Asmuo neišpilstytas naftos dujas naudoja kaip šildymui skirtą kurą verslo reikmėms. Norėdamas įsigyti lengvatiniu akcizų tarifu, kuris 2025 m. yra 13 + 66,8 eurų už toną produkto, apmokestinamas naftos dujas, asmuo turi Valstybinėje mokesčių inspekcijoje įsiregistruoti naftos dujų naudotoju versle, kuriam suteikiamas identifikacinis numeris „DV1-N“.

2. Šioje straipsnio dalyje nurodytas šildymui skirto kuro naudojimas verslo reikmėms suprantamas kaip naftos dujų ir dujinių angliavandenilių (išskyrus gamtines dujas) naudojimas asmens, kuris vykdo ekonominę veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatyme.

Pagal PVM įstatymo 2 straipsnio 8 dalies nuostatas, ekonominė veikla yra suprantama kaip veikla (įskaitant gamybą, prekybą, paslaugų teikimą, žemės ūkio veiklą, žuvininkystę, kasybą, profesinę veiklą, naudojimąsi turto ir (arba) turtinių teisių turėjimu), kurią vykdant siekiama gauti bet kokių pajamų (neatsižvelgiant į tai, ar ją vykdant siekiama gauti pelno), išskyrus:

c) darbo veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje;

d) valstybės ir savivaldybių veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatymo 2 straipsnio 38 dalyje (išskyrus šioje dalyje numatytas išimtis), net jeigu už tokią veiklą mokami mokesčiai ar rinkliavos.

1 pavyzdys

Įmonė A, besiverčianti paukštininkystės veikla, iš kitos ES valstybės narės atsigabena neišpilstytas naftos dujas ir jas naudoja įmonės patalpų šildymui. Atsižvelgiant į tai, kad įmonė vykdo ekonominę veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatyme, šildymui panaudotoms naftos dujoms taikomas akcizų tarifas nurodytas AĮ 39 straipsnio 3 dalyje, t. y. pastoviosios dalies – 13 eurų už toną produkto ir kintamosios dalies – CO_2 dedamosios, nurodytos AĮ 3 priede. Šis tarifas taikomas, kai asmuo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje yra įsiregistravęs naftos dujų ir dujinių angliavandenilių (išskyrus gamtines dujas) naudotoju versle, kuriam suteiktas identifikacinis numeris „DV1-N“. Plačiau apie lengvatos taikymą AĮ 39 straipsnio 4 dalyje.

2 pavyzdys

Įmonė A iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio 2025 m. lapkričio mėnesį įsigyja naftos dujas, kurias iš stacionarių / rezervuarinių grupinių dujų įrenginių tiekia šildymui tiek buitiniams vartotojams, tiek ir naudotojams verslo reikmėms, kurie vykdo ekonominę veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatyme. Taigi, įmonės tiekiamos dujos buitiniams vartotojams turėtų būti apmokestinamos 13 eurų už toną produkto akcizų tarifu be CO_2 dedamosios pagal AĮ 39 straipsnio 2 dalį, o naudotojams verslo reikmėms turėtų būti apmokestinamos kombinuotuoju akcizų tarifu pagal AĮ 39 straipsnio 3 dalį, t. y. 13 eurų už toną produkto (pastoviosios dalies) ir 66,8 eurų už toną produkto (kintamosios dalies) akcizų tarifu. Atitinkamai įmonė turi Valstybinėje mokesčių inspekcijoje įsiregistruoti naftos dujų naudotoja buityje, kuriai suteikiamas identifikacinis numeris „DV-N“, bei naftos dujų naudotoja versle, kuriai suteikiamas identifikacinis numeris „DV1-N“.

4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytų lengvatų taikymo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius.

Komentaras

1. Komentuojamo straipsnio 2 ir 3 dalyje nustatytų lengvatų taikymo tvarką nustato Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. VA-99 „Dėl Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau – Lengvatų taisyklės).

2. Pagal Lengvatų taisykles Valstybinėje mokesčių inspekcijoje yra registruojami šioje komentaro dalyje nurodyti asmenys, kurie neišpilstytas naftos dujas ir dujinius angliavandenilius (išskyrus gamtines dujas) naudoja kaip šildymui skirtą kurą tiek komentuojamo straipsnio 2 dalyje, tiek ir 3 dalyje nurodytais atvejais, taip pat registruojami ir šildymui skirtų naftos dujų ir dujinių angliavandenilių (išskyrus gamtines dujas) tiekėjai (įskaitant asmenis, neišpilstytas naftos dujas ir dujinius angliavandenilius išpilstančius į dujų balionus).

Pagal Lengvatų taisykles yra išskiriamos tokios registruotų asmenų grupės:

a) šildymui skirtų naftos dujų ir dujinių angliavandenilių (išskyrus gamtines dujas) naudotojas buityje (AĮ 39 straipsnio 2 dalies atvejams), kuriems suteikiamas identifikacinis numeris „DV-N“. Ši registracija suteikiama asmenims, kurie importuoja, iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio arba tiekėjo, nurodyto c punkte, arba iš kitos ES valstybės narės įsigyja ir naudoja neišpilstytas naftos dujas ir dujinius angliavandenilius AĮ 39 straipsnio 2 dalyje nurodytiems tikslams (įskaitant atvejus, kai šie

produktai gaunami į grupinius / rezervuarinius įrenginius, per kuriuos jie tiekiami buitinėms reikmėms);

b) šildymui skirtų naftos dujų ir dujinių angliavandenilių (išskyrus gamtines dujas) naudotojas versle (AĮ 39 straipsnio 3 dalies atvejams), kuriems suteikiamas identifikacinis numeris „DV1-N“. Ši registracija suteikiama asmenims, kurie importuoja, iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio arba tiekėjo, nurodyto c punkte, arba iš kitos ES valstybės narės įsigyja ir naudoja neišpilstytas naftos dujas ir dujinius angliavandenilius AĮ 39 straipsnio 3 dalyje nurodytiems tikslams;

c) šildymui skirtų naftos dujų ir dujinių angliavandenilių (išskyrus gamtines dujas) tiekėjas, kuriam suteikiamas identifikacinis numeris „DV/-T“. Ši registracija suteikiama asmenims, kurie iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio ar kito tiekėjo, nurodyto šiame papunktyje, įsigyja, iš kitos valstybės narės gauna ar importuoja neišpilstytas naftos dujas ir dujinius angliavandenilius ir juos tiekia (parduoda) kitiems registruotiems tiekėjams, nurodytiems šiame papunktyje, arba naudotojams, nurodytiems a ir b punktuose. Taip pat asmenims, kurie neišpilstytas naftos dujas ir dujinius angliavandenilius išpilsto į dujų balionus.

(39 str. komentaras atnaujintas pagal 2025-05-14 VMI prie FM raštą Nr. RM-24446).

40 straipsnis. Akcizų lengvatos energiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais (*Neteko galios nuo 2024-01-01)*

Komentaras (Aktualus iki 2023-12-31)

1. Komentuojamo straipsnio nuostatos taikomos akcizais apmokestinant energinius produktus, kurie pagaminti iš žemiau nurodytų produktų, arba iš produktų, kurių sudėtyje yra vienas ar keli tokie produktai pagal 2012 m. KN versiją klasifikuojami:

1.1. KN 1507–1518 pozicijose;

1.2. KN 3824 90 55, 3824 90 80–3824 90 97, 3826 00 90 subpozicijose (šios nuostatos taikomos tik tai daliai, kuri pagaminta iš biomasės);

1.3. KN 2207 20 00 ir 2905 11 00 subpozicijose, jeigu jie nėra sintetinės kilmės;

1.4. Pagaminti iš biomasės (kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos biokuro, biodegalų ir bioalyvų įstatyme (toliau – Biokuro įstatymas), įskaitant malkinę medieną, turinčią rąstgalių, pliauskų, šakų, žabų kūlelių ir panašų pavidalą; medienos skiedras arba drožles; pjuvenas, medienos atliekas ir atraižas, neaglomeruotas arba aglomeruotas ir turinčias rąstgalių, briketų, granulių arba panašų pavidalą; medžio anglis (įskaitant kevalų arba riešutų anglis), aglomeruotas arba neaglomeruotas. Pagal Biokuro įstatymą, biomasė – tai žemės ūkio (įskaitant augalinės ir gyvūninės kilmės medžiagas), miškų ūkio ir kitų susijusių pramonės šakų produktai (įskaitant metilo ir etilo alkoholį) ir atliekos ar šių produktų bei atliekų biologiškai skaidoma dalis, taip pat pramoninių ir buitinių atliekų biologiškai skaidoma dalis.

2. Jeigu išvardytų produktų sudėtyje yra vandens, kuris klasifikuojamas KN 2201 pozicijoje ir 2853 00 10 subpozicijoje, tai apmokestinant tokius produktus taip pat taikomos komentuojamo straipsnio nuostatos.

3. Šio straipsnio nuostatos taikomos tik tiems produktams, kurie atitinka Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme biodegalams ir (ar) biokurui keliamus reikalavimus

Komentaras

Akcizais apmokestinant komentuojamo straipsnio 1 ir 2 dalyse išvardytus energinius produktus, komentuojamo straipsnio nuostatos taikomos tik tuo atveju, jeigu tie produktai atitinka Biokuro įstatyme nustatytus biokurui keliamus reikalavimus. Pagal Biokuro įstatymą biokuras – tai iš biomasės pagaminti degūs dujiniai, skystieji ir kietieji produktai, naudojami energijai gaminti. Lietuvos Respublikoje parduodamas biokuras, biodegalai ir bioalyvos turi atitikti privalomus kokybės reikalavimus, nustatytus atitinkamuose standartuose (Lietuvos standartuose (LST) ir Europos normose (EN)).

4. Šio straipsnio reikalavimus ir Europos standartizacijos komiteto patvirtintus standartus EN 14214 ir CEN/TS 15293 atitinkantiems biodegalų ir degalų mišiniams taikomas šio įstatymo 35–39 straipsniuose nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) biodegalų ir degalų mišinyje.

Komentaras

AĮ 35-39 straipsniuose nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) produkte, taikomas tik tokiems produktams, kurie atitinka komentuojamo straipsnio 1-3 dalyse nustatytus reikalavimus, o biologinės kilmės priemaišų dalis (procentais) yra 30 procentų arba didesnė. Kai produkte biologinės kilmės priemaišų dalis yra mažesnė nei 30 procentų, tai toks produktas apmokestinamas pagal komentuojamo straipsnio 5 dalį.

Kai produktai pagaminti tik iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų produktų (t.y. produkto sudėtyje biologinės kilmės medžiagos sudaro 100 procentų), jie nuo akcizų atleidžiami (daugiau žiūrėti šio straipsnio 6 dalies komentarą).

5. Kitiems šio straipsnio reikalavimus atitinkantiems produktams, nenurodytiems šio straipsnio 4 dalyje, taikomas šio įstatymo 35–39 straipsniuose nustatytas akcizų tarifas.

Komentaras

Kitiems komentuojamo straipsnio reikalavimus atitinkantiems produktams, kuriuose biologinės kilmės priemaišų dalis (procentais) yra mažesnė nei 30 procentų arba produktai nėra pagaminti tik iš komentuojamo straipsnio 1 dalyje nurodytų produktų, taikomas AĮ 35–39 straipsniuose nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais), viršijančią teisės aktuose nustatytą privalomų biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais). Privalomoji biologinės kilmės priemaišų dalis yra nustatyta Lietuvos Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomuosiuose kokybės rodikliuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos energetikos ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 1-348/D1-1014/3-742. Tiems produktams, kurių sudėtyje yra biologinės kilmės priemaišų, tačiau privalomosios biologinės kilmės priemaišų dalies teisės aktai nenustato, lengvata taikoma visai biologinės kilmės priemaišų daliai.

Pavyzdys

Akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje (toliau šio straipsnio komentare – sandėlis) buvo pagaminta 900 000 litrų gazolių mišinio su biologinės kilmės žaliavomis.

Mineralinio energinio produkto ir biologinės kilmės medžiagų mišinyje biologinės kilmės žaliavų dalis sudaro 10 proc. Nustatyta (nuo 2012 m. kovo 9 d.) privalomoji biologinės

kilmės priemaišų dalis yra 7 proc., todėl lengvata gali būti taikoma tik 27000 litrų (10 proc. – 7 proc. = 3 proc.; 900000 X 3 / 100 = 27000).

Akcizais apmokestinamos dalies kiekis (litrais) kuro mišinyje turėtų būti apskaičiuojama taip: iš bendro gazolių, jų pakaitalų ir priedų bei biologinės kilmės žaliavų mišinio kiekio atimama akcizais neapmokestinama biologinės kilmės žaliavų dalis mišinyje (litrais), t.y. 900 000 – 27 000 = 873 000 litrų.

Sandėlio savininkas turi teisę taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą gaminti mineralinių energinių produktų ir biologinės kilmės medžiagų mišinius. Todėl pagamintam biodyzelinui panaikinus akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, sandėlio savininkas deklaracijos FR0630 B priede „Biologinės kilmės žaliavų dalies energinių produktų mišiniuose apskaičiavimas“ turės deklaruoti 910 539 Lt mokėtiną akcizų sumą ir ją sumokėti. Ši suma gaunama taip: apmokestinamas gazolių kiekis dauginamas iš AĮ nustatyto akcizų tarifo už 1000 litrų (873 000 x 1043/1000).

6. Šiame straipsnyje nurodytas akcizų tarifas taikomas tik centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka išduotą atitinkamą leidimą turinčių asmenų pagamintiems, taip pat iš kitos valstybės narės atgabentiems arba importuotiems produktams.

Komentaras

1. Energiniams produktams, atitinkantiems komentuojamo straipsnio reikalavimus, pritaikyti akcizų tarifą, sumažintą dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) produkto tūryje ar masėje galima pagal leidimą biologinės kilmės energetinius produktus apmokestinti sumažintais akcizais (toliau – Leidimas), išduotą pagal Leidimo biologinės kilmės energetinius produktus apmokestinti sumažintais akcizais išdavimo taisykles, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. VA-75 (toliau – Bioproduktų apmokestinimo taisyklės).

2. Tais atvejais, kai asmuo ketina sumokėtų akcizų mineralinius energinius produktus maišyti su biologinės kilmės energiniais produktais, kad biologinės kilmės priemaišų daliai būtų taikoma akcizų lengvata arba asmuo, ketinantis bioproduktus tiesiogiai sunaudoti variklių degalams ir/ar šildymo kurui, kad jam neatsirastų prievolė mokėti sunaudoto bioprodukto akcizų, jis turi turėti Leidimą. Pažymėtina, kad apie tokį sumokėtų akcizų mineralinių energinių produktų maišymą su biologinės kilmės energiniais produktais, asmuo turi informuoti AVMI pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. VA-79 „Dėl Vietos apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos informavimo apie akcizais apmokestinamų prekių, už kurias akcizai sumokėti, maišymą (naudojimą, perdirbimą), taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Informavimo taisyklės) nustatytą tvarką.

Pavyzdys

Asmuo augina rapsus ir spaudžia jų aliejų, kurį maišo su mažmeninėje prekyboje įsigytais gazoliais (jų akcizai yra sumokėti), o gautus biodegalus sunaudoja savo reikmėms. Tokiam asmeniui atsiranda prievolė mokėti aliejaus akcizus, nes aliejus yra sunaudotas variklių degalams. Kad neatsirastų prievolė mokėti akcizų, pagal Informavimo taisykles apie tokį maišymą asmuo turėtų informuoti AVMI, o pagal Bioproduktų apmokestinimo taisyklių nuostatas turėtų gauti leidimą biologinės kilmės energetinius produktus apmokestinti sumažintais akcizais. Tik įvykdęs šias sąlygas, ir tik atvejai kai aliejaus į gazolius su sumokėtais akcizais bus įmaišyta daugiau kaip 30 procentų, asmuo neturės mokėti pasigamintų

biodegalų akcizų. O atvejais, kai į degalus aliejaus bus įmaišyta mažiau kaip 30 procentų, už privalomąją įmaišyti bioproduktų dalį asmuo turės sumokėti akcizus.

3. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad sandėlių, kuriuose taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą laikomi mineraliniai energiniai produktai, energiniai mišiniai ir/ar bioproduktai, savininkams reikalavimas įsigyti Leidimą nėra taikomas. Taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą sandėlyje pagamintus energinius mišinius ar bioproduktus sandėlio savininkas šiems produktams panaikinęs akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą turi teisę apmokestinti sumažintu akcizų tarifu, jeigu leidime steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, išduotame pagal Akcizais apmokestinamų prekių sandėlių registravimo taisykles, patvirtintas Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. 157, yra suteikta teisė taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą saugoti, maišyti, perdirbti ar gaminti energinius produktus, energinius mišinius ir/ar bioproduktus.

Pavyzdys

Sandėlyje buvo pagaminta 900 505 litrai biodyzelino.

Mineralinio energinio produkto ir biologinės kilmės medžiagų mišinyje biologinės kilmės žaliavų dalis sudaro 30,5 proc., t.y. 274 654 litrus.

Akcizais apmokestinamos dalies kiekis (litrais) kuro mišinyje turėtų būti apskaičiuojama taip: iš bendro gazolių, jų pakaitalų ir priedų bei biologinės kilmės žaliavų mišinio kiekio atimama biologinės kilmės žaliavų dalis mišinyje (litrais), t.y. 900 505-274 654 = 625 851 litrų.

Sandėlio savininkas turi teisę taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą gaminti mineralinių energinių produktų ir biologinės kilmės medžiagų mišinius. Todėl pagamintam biodyzelinui panaikinus akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, sandėlio savininkas deklaracijos FR0630 B priede „Biologinės kilmės žaliavų dalies energinių produktų mišiniuose apskaičiavimas“ turės deklaruoti 652763 Lt mokėtiną akcizų sumą ir ją sumokėti. Ši suma gaunama taip: grynų gazolių, jų pakaitalų ir priedų kiekis (mineralinė dalis) dauginamas iš AĮ nustatyto akcizų tarifo už 1000 litrų (625851x 1043/1000)

4. Komentuojamame straipsnyje nustatyta akcizų lengvata taikoma tiek iš kitos ES valstybės narės atgabentiems, tiek importuotiems energiniams produktams, atitinkantiems šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus.

41 straipsnis. Energiniams produktams taikomų akcizų skaičiavimo metodas

Akcizų tarifas už energinius produktus, nurodytus šio įstatymo 35, 36, 37 ir 37[1] straipsniuose, nustatytas, kai produkto temperatūra yra 15 °C. Akcizų perskaičiavimo metodiką tais atvejais, kai produktas yra kitokios temperatūros, nustato centrinis mokesčių administratorius.

Komentaras

1. Įstatymo 35, 36, 37 ir 40 straipsniuose variklių benzinui, žibalui, gazoliams (tarp jų šildymo reikmėms ir/ar naudoti žemės ūkyje, taip pat tvenkinių ir kitų vidaus vandenų žuvininkystėje skirtiems gazoliams) ir energiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais akcizų tarifas nustatytas pagal produkto tūrį – tūkstančiais litrų 15 ^{o}C produkto temperatūros.

2. Atvejais, kai produkto kiekis matuojamas masės vienetais, masės perskaičiavimas į tūrio vienetus turi būti vykdomas pagal 15 ^{o}C produkto temperatūrą. Kai įsigijimo dokumentuose šių produktų kiekis yra nurodytas tiktai masės vienetais, jų tūris pagal 15 ^{o}C produkto temperatūrą apskaičiuojamas pagal šią lygtį:

$V_{15\,^{o}C} = M / d$, kurioje:

M – energinio produkto masė kilogramais,

$V_{15\,^{o}C}$ – perskaičiuotas 15 ^{o}C temperatūros energinio produkto tūris litrais,

d – 15 ^{o}C temperatūros energinio produkto tankis, išreikštas kilogramais 1000 litrų.

3. Žinant energinio produkto tūrio temperatūrinį plėtimosi koeficientą K, energinių produktų tūris pagal 15 ^{o}C temperatūrą perskaičiuojamas pagal šią lygtį:

$V_{15\,^{o}C} = V_{f\,^{o}C} \times K$, kurioje:

$V_{f\,^{o}C}$ – perskaičiuojamas faktiškos temperatūros energinio produkto tūris, litrais,

K – faktiškos temperatūros naftos produktų tūrio temperatūrinis plėtimosi koeficientas.

4. Skaičiuojant apmokestinimo akcizais tarifą turi būti naudojamas toks naftos produktų tūrio temperatūrinio plėtimosi koeficientas, koks nurodytas Naftos produktų temperatūros koeficiento ir norminio tankio lentelėse, patvirtintose Valstybinės metrologijos tarnybos viršininko 1999 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 118. Jei šiose lentelėse jis nepateikiamas, tai jį galima apskaičiuoti naudojantis JAV ASTM naftos produktų tankio standartais.

42 straipsnis. Kitiems energiniams produktams taikomi akcizų tarifai

Šio įstatymo 35-39 straipsniuose nenurodytiems energiniams produktams taikomi akcizų tarifai, šiuose straipsniuose nustatyti atitinkamiems ekvivalentiškiems produktams, vietoj kurių ar kaip šių produktų priedai jie gali būti ar yra parduodami arba naudojami.

Komentaras

Kai pagal AĮ nuostatas atsiranda prievolė apskaičiuoti ir mokėti kitų nei AĮ 35-39 straipsniuose nurodytų energinių produktų akcizus, turi būti taikomas tas iš AĮ 35-39 straipsniuose nurodytų akcizų tarifų, kuris taikomas tam energiniam produktui, vietoj kurio ar kaip kurio priedas kitas energinis produktas gali būti ar yra parduodamas arba naudojamas.

Pavyzdys

Asmuo į dyzelinius degalus įpylė benzolą (KN kodas 2707 10 10). Už šį energinį produktą pagal AĮ 43 str. 1 d. 3 punkto nuostatas akcizai nemokami jeigu jis yra panaudotas kitiems tikslams negu variklių degalai ar šildymo kuras. Tačiau šiuo atveju dyzelino ir benzolo mišinį asmuo panaudojo variklių degalams, todėl turės akcizų deklaracijoje apskaičiuoti ir kitą darbo dieną po sunaudojimo sumokėti akcizus už benzolą, juos skaičiuojant pagal AĮ 37 str. nustatytą akcizų tarifą – 372 eurų už 1000 litrų produkto. (Akcizais apmokestinamų prekių maišymui, už kurias akcizai sumokėti, nustatytos sąlygos plačiau paaiškintos AĮ 4 straipsnio 6 dalies komentare).

43 straipsnis. Specialūs atvejai, kai energiniai produktai atleidžiami nuo akcizų

1. Be šio įstatymo 19 straipsnyje nustatytų atleidimo atvejų, nuo akcizų atleidžiami:

1) orlaivių degalai, kurie tiekiami oro navigacijos tikslams (įskaitant orlaivių degalus, naudojamus orlaivių gamybai, remontui, bandymams, eksploatacijai ir aptarnavimui), išskyrus orlaivių degalus, tiekiamus į asmeniniams poreikiams naudojamus orlaivius. Orlaivis laikomas naudojamu asmeniniams poreikiams, kai juo naudojasi orlaivio savininkas ar kitas asmuo (nuomos ar kitais teisiniais pagrindais) kitiems negu komerciniams tikslams. Energinių produktų, kuriems taikoma ši lengvata, kodus pagal KN nustato Vyriausybė;

Komentaras

1. Nuo akcizų atleidžiami orlaivių degalai, kurie sunaudojami (tiekiami) orlaivių navigacijos tikslams, taip pat orlaivių degalai naudojami gamybai, remontui, bandymams, eksploatacijai ir aptarnavimui. Tačiau ESTT byloje C-79/10 *Systeme Helmholz* pažymėjo, kad degalai, sunaudoti skrydžiams į orlaivių techninės priežiūros vietą ir atgal, nepatenka į šios nuostatos taikymo sritį.

2. Svarbu atkreipti dėmesį, kad ESTT byloje C-79/10 *Systeme Helmholz* suformavo būtinuosius analizuojamos lengvatos taikymo kriterijus, tais atvejais, kai degalai yra naudojami oro navigacijos tikslams:

a) orlaivių degalai turi būti naudojami oro navigacijos tikslams, kurie apima visus orlaivio judėjimo atvejus, kai toks judėjimas yra neatsiejamas nuo komercinių paslaugų teikimo, neatsižvelgiant į šios navigacijos tikslą. Taigi, į šios lengvatos taikymo sritį patenka visi orlaivio judėjimo atvejai, kurie yra neatsiejami nuo komercinių paslaugų teikimo;

b) orlaivių degalai turi būti panaudojami komercinių paslaugų teikimui, t. y. veiklai, už kurią gaunamas atlygis.

Taigi, šiame punkte analizuojama lengvata, susijusi su orlaivių navigacija, gali būti taikoma tik tuo atveju, jeigu yra tenkinami abu aukščiau nurodyti kriterijai (išskyrus tuos atvejus, kai orlaivių degalai (orlaiviai) naudojami orlaivių navigacijai valstybinių institucijų funkcijų vykdymui). Todėl antrasis lengvatos taikymo kriterijus netaikomas, kai orlaivių degalai (orlaiviai) naudojami oro navigacijos tikslams valstybinių institucijų funkcijų vykdymui, t. y., tokiais atvejais akcizų lengvata taikytina orlaivių degalams net ir tada, kai atlygis negaunamas arba jis gaunamas netiesiogiai (pvz., rinkliavų pavidalu ar pan.).

Taip pat byloje C-79/10 *Systeme Helmholz* papildomai nustatyta, kad degalams naudojamiems orlaiviuose, kurie tiesiogiai patys nėra panaudojami komerciniams tikslams, o yra naudojami įmonės poreikių tenkinimui (pvz., įmonės darbuotojų atgabenimui į darbo vietą, darbuotojų kelionėms pas klientus ar į prekybines muges ir pan.), akcizų lengvata negali būti taikoma, neatsižvelgiant į tai, kad įmonės poreikių tenkinimas yra susietas su jos vykdoma komercine veikla.

1 pavyzdys

Įmonės vadovas, įmonei priklausantį orlaivį naudoja skrydžiui dėl savo atostogų kitoje šalyje ar mieste. Atsižvelgiant į tai, kad įmonės orlaivis yra naudojamas ne įmonės komerciniams tikslams, o įmonės vadovo asmeniniams poreikiams tenkinti (kelionei į atostogų vietą), šios navigacijos metu sunaudotas orlaivių kuras nėra atleidžiamas nuo akcizų, vadovaujantis AĮ 43 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis.

2 pavyzdys

Įmonė A už atlygį vykdo mokomuosius skrydžius ir atlieka specialiuosius aviacijos darbus žemės ir miškų ūkio srityje. Atsižvelgiant į tai, kad įmonė A orlaivių degalus naudoja

oro navigacijai, teikdama paslaugas už atlygį, t. y. orlaivių degalus naudoja komerciniams tikslams, šie orlaivių degalai yra atleidžiami nuo akcizų.

3 pavyzdys

Orlaivius gaminanti įmonė orlaivių degalus naudoja pagamintų orlaivių bandomiesiems saugumo skrydžiams atlikti. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad orlaivių degalai naudojami bandomiesiems skrydžiams, šie orlaivių degalai yra atleidžiami nuo akcizų.

4 pavyzdys

Valstybinės įmonės A ir B savo orlaivius naudoja oro navigacijai, susijusiai su jiems pavestų valstybinių funkcijų vykdymui, t. y., orlaiviai dalyvauja Lietuvos kariuomenės pratybose ir teikia pagalbą nukentėjusiems asmenims ekstremalių situacijų atvejais.

Atsižvelgiant į tai, kad analizuojamais atvejais vykdoma oro navigacija yra susijusi su valstybės įmonėms pavestų valstybinių funkcijų vykdymu, įmonių A ir B sunaudoti degalai yra atleidžiami nuo akcizų.

3. Ši lengvata netaikoma orlaivių degalams naudojamiems (tiekiamiems) į asmeniniams poreikiams naudojamus orlaivius. Orlaivis laikomas naudojamu asmeniniams poreikiams, kai juo naudojasi orlaivio savininkas ar kitas asmuo (nuomos ar kitais teisiniais pagrindais) kitiems negu komerciniams tikslams, t. y., pramoginiu tikslu. Sąvoka „privatūs skrydžiai pramogų tikslu“ reiškia, kad orlaivio savininkas arba nuomos ar kitu būdu juo besinaudojantis fizinis ar juridinis asmuo naudojasi orlaiviu ne komerciniais tikslais, ir ypač ne keleivių ar krovinių pervežimui ar paslaugų teikimui už užmokestį, arba pagal valdžios institucijų užsakymą.

Svarbu pažymėti, kad pagal ESTT bylos C-250/10 *Haltergemeinschaft LBL* nuostatas, komerciniais tikslais negali būti laikomas orlaivio nuomos kitam asmeniu faktas, t. y. orlaivio nuomos atvejais būtina įvertinti kokiais tikslais orlaivį naudoja šio orlaivio nuomininkas (ar orlaivis naudojamas privatiems poreikiams tenkinti, ar komercinių paslaugų teikimui už atlygį).

4. Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Akcizų lengvatų taikymo, energinių produktų žymėjimo bei laivų ir orlaivių atsargų tiekimo taikant 0 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 792 „Dėl Akcizų lengvatų taikymo, energinių produktų žymėjimo bei laivų ir orlaivių atsargų tiekimo taikant 0 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - Aprašas) ir Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. VA-99 „Dėl Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau – Lengvatų taisyklės).

5. Energinių produktų sąrašą, kuriems gali būti taikoma lengvata, nustato Aprašas. Asmenys, kurie iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio įsigyja, iš kitos ES valstybės narės gauna ar importuoja degalus, skirtus tiekti (parduoti) kaip orlaivių degalus, Valstybinėje mokesčių inspekcijoje yra registruojami orlaivių degalų tiekėjais Lengvatų taisyklėse nustatyta tvarka.

Tiekėjas, pritaikęs akcizų lengvatą, turi turėti lengvatos taikymą pagrindžiančius dokumentus. Tokiais dokumentais, priklausomai nuo konkrečių aplinkybių, gali būti Apraše nurodyti dokumentai, pvz., tiekimo PVM sąskaitos faktūros ir kiti dokumentai (pvz., orlaivių degalų naudotojo pateikta orlaivio registracijos pažymėjimo kopija, leidimo vykdyti skrydžius

(kai tokie leidimai išduodami), orlaivio tinkamumo skraidyti pažymėjimo kopija, orlaivio eksploatavimą pagrindžiančio dokumento kopija, kompetentingų institucijų išduoto leidimo (pažymėjimo, sertifikato ar pan.), suteikiančio teisę teikti skrydžių mokymo paslaugas, kopija, atsargų pakrovimo į orlaivį važtaraščių kopijos ir pan.). Aprašas nenustato baigtinio akcizų lengvatos taikymą pagrindžiančių dokumentų sąrašo. Svarbu tai, kad iš dokumentų turinio ir visumos būtų aišku, kad degalai patiekti lengvatos tikslais.

6. Tais atvejais, kai akcizai už analizuojamus orlaivių degalus buvo sumokėti, jie grąžinami vadovaujantis Akcizų grąžinimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 255 „Dėl akcizų grąžinimo“ (toliau – Grąžinimo taisyklės).

2) laivų degalai, kurie tiekiami laivų navigacijos Europos Sąjungos vandenyse tikslams (įskaitant žvejybą), išskyrus laivų degalus, tiekiamus į asmeniniams poreikiams naudojamus laivus. Laivas laikomas naudojamu asmeniniams poreikiams, kai juo naudojasi laivo savininkas ar kitas asmuo (nuomos ar kitais teisiniais pagrindais) kitiems negu komerciniams tikslams. Energinių produktų, kuriems taikoma ši lengvata, kodus pagal KN nustato Vyriausybė;

Komentaras

1. Pagal AĮ 43 straipsnio 1 dalies 2 punkte analizuojamą akcizų lengvatą, nuo akcizų atleidžiami laivų degalai, kurie sunaudojami laivų navigacijos ES vandenyse tikslais (įskaitant žvejybą), išskyrus laivų degalus, tiekiamus į asmeniniams poreikiams naudojamus laivus.

Svarbu pabrėžti, kad ESTT bylose C-389/02 *Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft,* C-79/10 *Systeme Helmholz,* C-151/16 *Vakarų Baltijos laivų statykla,* C-391/05 *Jan De Nul,* C-505/10 *Sea Fighter* suformavo būtinuosius šios akcizų lengvatos taikymo kriterijus:

1) degalai turi būti panaudojami laivų navigacijos tikslams;

2) navigacija turi vykti ES vandenyse;

3) laivų degalai turi būti panaudojami komercinių paslaugų teikimui, t. y. veiklai, už kurią gaunamas atlygis.

Taigi, šiame komentare analizuojama lengvata gali būti taikoma tik tuo atveju, jeigu yra tenkinami visi 3 aukščiau nurodyti kriterijai, nustatyti ESTT bylose (išskyrus tuos atvejus, kai laivų degalai (laivai) naudojami laivų navigacijai ES vandenyse valstybinių institucijų funkcijų vykdymui).

2. Pirmasis kriterijus būtinas analizuojamos lengvatos taikymui yra degalų panaudojimas laivų navigacijos tikslams. ESTT bylose C-389/02 *Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft,* C-79/10 *Systeme Helmholz,* C-151/16 *Vakarų Baltijos laivų statykla,* C-391/05 *Jan De Nul* konstatavo, jog „navigacijos tikslai“ apima visus laivo judėjimo atvejus, kai toks judėjimas yra neatsiejamas nuo komercinių paslaugų teikimo, neatsižvelgiant į šios navigacijos tikslą. Taigi, į šios lengvatos taikymo sritį patenka visi laivo judėjimo ES vandenyse atvejai, kurie yra neatsiejami nuo komercinių paslaugų teikimo.

Pažymėtina, kad pagal ESTT bylos C-391/05 *Jan De Nul* nuostatas (38 punktas), ši lengvata gali būti taikoma tik tiems degalams, kuriuos ES vandenyse judėjimo tikslais naudoja savaeigiai plaukiojantys įrenginiai (įskaitant žemsiurbes), t. y. įrenginiai, turintys autonominę judėjimo sistemą. Taigi, minėtoji lengvata negali būti taikoma tais atvejais, kai plaukiojantys įrenginiai gali judėti tik kitų prietaisų pagalba, t. y. tais atvejais, kai plaukiojantys įrenginiai neturi savo autonominės judėjimo sistemos.

1 pavyzdys

Žemsiurbė, neturinti autonominės judėjimo sistemos, į dugno valymo paslaugų teikimo vietą ES vandenimis yra atitempiama kito plaukiojančio įrenginio, turinčio autonominę judėjimo sistemą. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad žemsiurbė neturi autonominės judėjimo sistemos, t. y. negali vykdyti navigacijos, žemsiurbėje sunaudotas kuras, dugno valymo darbų metu, negalėtų būti atleidžiamas nuo akcizų.

Atkreiptinas dėmesys, kad ESTT byloje C-505/10 *Sea Fighter* konstatavo, kad nors kelionės tikslas ES vandenyse nėra svarbus, kai paslauga teikiama komerciniais tikslais, tačiau paslaugos teikimas už atlygį turi būti neatsiejamas nuo laivo judėjimo, todėl lengvata taikoma tik tiems degalams, kurie yra sunaudojami tiesiogiai laivo variklyje judėjimo tikslais. Taigi, analizuojama lengvata nėra taikoma tais atvejais, kai degalai yra naudojami neatsiejamai su laivu sujungtuose prietaisuose, kurie turi atskirą nuo laivo variklį ir degalų baką bei šio prietaiso variklyje degalai naudojami minėtojo judėjimo metu (pvz., ekskavatoriaus, kuris yra neatsiejamai sujungtas su laivu ir turi atskirą variklį, vykdomiems darbams judėjimo metu atlikti, taip pat tai galėtų būti laivas, turintis du atskirus kuro bakus, iš kurių vienas naudojamas laivo judėjimui (gali naudoti šiame punkte analizuojamą lengvatinį kurą), o kitas naudojamas kitiems darbams, nesusijusiems su navigacija atlikti (negali naudoti šiame punkte analizuojamo lengvatinio kuro)).

Tačiau ESTT byloje C-391/05 *Jan De Nul* papildomai pasisakė, kad žemsiurbės (turinčios autonominę judėjimo sistemą) judėjimas neatsiejamas nuo komercinių paslaugų teikimo ES vandenyse patenka į navigacijos sąvokos taikymo sritį. Tai reiškia, kad žemsiurbės judėjimas į paslaugos teikimo vietą ir iš jos bei kiti manevrai, kuriuos žemsiurbė atlieka siurbdama ir iškraudama medžiagas, t. y. nuo valymo veiklos neatsiejamas judėjimas patenka į navigacijos sąvokos taikymo sritį, todėl analizuojama lengvata šiam sunaudotam kurui galėtų būti taikoma. Tačiau analizuojama lengvata netaikoma atvejams, kai tokie degalai naudojami minėtųjų savaeigių plaukiojančių įrenginių varikliuose, skirtuose kitiems nei judėjimo vandenyje tikslams (pvz., žemsiurbės variklyje, kuris skirtas uosto dugno valymui) ar naudojami gaminant, tobulinant ar bandant laivus.

Taip pat, tais atvejais, kai žemsiurbė turi vieną variklį, kuris vienu metu yra bendrai naudojamas aukščiau minėtų procesų visumai (tiek navigacijos tikslams, tiek ir ne navigacijos tikslams (pvz., dugno valymo darbams)), šiame punkte analizuojama lengvata turėtų būti taikoma proporcingai atliekamų veiksmų mastui, t. y. lengvata taikoma tik tai degalų daliai, kuri tiesiogiai sunaudojama navigacijos tikslams.

2 pavyzdys

Žemsiurbė iš taško A ES vandenyse plaukia į tašką B, kuriame teikia dugno valymo paslaugas pagal komercinių paslaugų teikimo sutartį, taip pat paslaugų teikimo metu ji atlieka papildomus judėjimus, susijusius su dugno valymu bei medžiagų iškrovimu, kurie yra neatsiejami nuo atliekamo paslaugų teikimo. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad visi manevrai, kuriuos žemsiurbė atlieka šios veiklos metu, yra neatsiejamai susiję su komercinių paslaugų teikimu, degalai panaudoti šiems manevrams galėtų būti atleidžiami nuo akcizų. Papildomai paminėtina, kad iš esmės analizuojamoje situacijoje nėra svarbu nustatyti kokius darbus atlieka žemsiurbė komercinių paslaugų teikimo metu, svarbiausia nustatyti, ar šių darbų atlikimo metu yra vykdoma navigacija, t. y. laivo judėjimas ar ne.

3. Antrasis kriterijus būtinas analizuojamos lengvatos taikymui yra laivų degalų panaudojimas navigacijos tikslais ES vandenyse. Pažymėtina, kad ESTT byloje C-391/05 *Jan De Nul* konstatavo, kad ES vandenimis reikia laikyti visus vandenis, kuriuose paprastai vyksta komercinė jūrinė navigacija, apimanti visus jūrinius laivus, įskaitant ir pačio didžiausio tonažo. Taigi, pagal šiame punkte nurodytus kriterijus, tokiais vandenimis Lietuvos Respublikoje

galėtų būti laikoma Lietuvos teritorinė jūra, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorija ir Būtingės naftos terminalo akvatorija. Tačiau Lietuvos Respublikos vidaus vandenys, kuriuose paprastai negali vykti komercinė jūrinė navigacija, įskaitant ir pačio didžiausio tonažo laivų (pvz., Lietuvos Respublikos teritorijoje esančios upės, ežerai, dirbtiniai vandens telkiniai, Lietuvos Respublikai priklausanti Kuršių marių dalis (išskyrus Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatoriją) ir kiti Lietuvos Respublikos vidaus vandenys) negalėtų būti laikomi ES vandenimis šios lengvatos taikymo kontekste.

1 pavyzdys

Laivas iš Kauno mariose esančio uosto plaukia atlikti Klaipėdos Jūrų uosto gilinimo darbų pagal komercinių paslaugų teikimo sutartį, atlieka šiuos darbus ir tuo pačiu maršrutu parplaukia į Kauno marias. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad lengvatos taikymo tikslais laikoma, kad laivas plaukia ES vandenimis tik tuomet, kai jis plaukia Lietuvos teritorine jūra, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorija ar Būtingės naftos terminalo akvatorija, analizuojama lengvata galėtų būti proporcingai taikoma tik tai degalų daliai, kuri yra sunaudojama navigacijai nurodytose teritorijose.

2 pavyzdys

Įmonė turi laivą, kuriuo teikia pramoginio plukdymo paslaugas keleiviams Birštone. Keleiviai plukdomi pažintiniais maršrutais Nemuno upe. Kadangi laivas plaukioja Lietuvos Respublikos vidaus vandenyse, kuriuose negali vykti komercinė jūrinė navigacija bei kurie nėra pritaikyti visų jūrinių laivų, įskaitant ir pačio didžiausio tonažo, plaukimui, tai plaukimų metu sunaudotiems degalams šiame punkte analizuojama lengvata nėra taikoma.

Papildomai atkreipiame dėmesį, kad pagal ESTT bylos C-391/05 *Jan De Nul* nuostatas (30 punktas), siekiant nustatyti vienodas sąlygas jūros pakrantėje ir ne pakrantėje esantiems jūrų uostams (nepriklausomai nuo uosto geografinės padėties kranto atžvilgiu), lengvata galėtų būti taikoma ir jūriniams laivams plaukiant ES valstybės narės vidaus vandenimis į ne pakrantėse esančius jūrų uostus, tuo atveju, jeigu minėtieji keliai būtų pritaikyti komercinei jūrinei navigacijai, įskaitant ir pačio didžiausio tonažo laivų.

4. Trečiasis kriterijus būtinas analizuojamos lengvatos taikymui yra laivo degalų panaudojimas komercinių paslaugų teikimui, t. y. veiklai, už kurią gaunamas atlygis (pvz., keleiviams ar kroviniams vežti tam tikru maršrutu ar kitoms paslaugoms už atlygį teikti). ESTT bylose C-389/02 *Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft,* C-79/10 *Systeme Helmholz,* C-151/16 *Vakarų Baltijos laivų statykla,* C-391/05 *Jan De Nul* konstatavo, kad laivo judėjimas ES vandenyse turi būti neatsiejamai susijęs komercinių paslaugų teikimu, t. y. paslaugų teikimas yra būtinasis navigacijos ES vandenyse tikslas.

Be to, ESTT byloje C-151/16 *Vakarų Baltijos laivų statykla* pažymėjo, kad atleidimas nuo akcizų taikomas bet kokiai komercinės navigacijos operacijai, neatsižvelgiant į šios navigacijos tikslą. Taigi, tokie atvejai, kai degalai panaudojami laivui nuplukdyti iš taisymo vietos į kitą ES valstybės narės uostą, kad laivas būtų užpildytas prekėmis ar keleiviais, patenka į šios sąvokos taikymo sritį. Tačiau, jeigu minėtasis kelionės tikslas iš remonto vietos nėra susijęs su komercinių paslaugų teikimu, tokiam plaukimui akcizų lengvata negalėtų būti taikoma.

Vadinasi, iš esmės degalams, naudojamiems laivuose, kurie tiesiogiai patys nėra panaudojami komerciniams tikslams, o yra naudojami įmonės poreikių tenkinimui (pvz., įmonės darbuotojų atgabenimui į darbo vietą), akcizų lengvata negali būti taikoma, neatsižvelgiant į tai, kad įmonės poreikių tenkinimas yra susietas su jos vykdoma komercine veikla.

1 pavyzdys

Įmonė A su paslaugų teikėja Įmone B sudarė sutartį „Dėl pervežimų vandens transportu“ dėl apmokamų kapitono paslaugų teikimo bei sutartį „Dėl panaudos“, kurios pagrindu paslaugos teikėjui Įmonei B yra suteikta galimybė laikinai ir neatlygintinai valdyti Įmonei A priklausantį katerį. Šiuo kateriu paslaugos teikėjas Įmonė B turi surinkti ir nuplukdyti Įmonės A darbuotojus iš šios įmonės būstinės į Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje esančią jų darbo vietą, kai degalus šiems gabenimams įsigyja Įmonė A.

Taigi, nors ir Įmonės A kateris plaukia ES vandenyse (Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje), tačiau jis naudojamas ne tiesiogiai komerciniams tikslams, t. y. paslaugų teikimui už atlygį, o minėtosios įmonės asmeninėms reikmėms (darbuotojų nuplukdymui į darbą), todėl tokiam plaukimui negali būti naudojami akcizais neapmokestinami laivų degalai.

Pažymėtina, kad trečiasis lengvatos taikymo kriterijus netaikomas, kai laivų degalai (laivai) naudojami laivų navigacijai ES vandenyse valstybinių institucijų funkcijų vykdymui, t. y. tokiais atvejais akcizų lengvata taikytina laivų degalams net ir tada, kai atlygis negaunamas arba jis gaunamas netiesiogiai (pvz., rinkliavų pavidalu ar pan.).

Todėl, tais atvejais, kai laivai naudojami valstybinių institucijų funkcijų, nustatytų Lietuvos Respublikose teisės aktuose, vykdymui, akcizų lengvata galėtų būti taikoma nepriklausomai nuo to ar laivas naudojamas komerciniams tikslams, t. y., lengvata galėtų būti taikoma, jei šie laivai vykdytų navigaciją ES vandenyse (atitiktų kitus du būtinuosius lengvatos taikymo kriterijus).

2 pavyzdys

Akcinės bendrovės A laivai, patruliuoja (naviguoja) Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje pagal šiai bendrovei valstybės pavestas institucijų funkcijas, t. y., nėra vykdoma komercinė veikla, laivai išskirtinai naudojami atlikti valstybės pavestas funkcijas. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad bendrovės A naudojami laivų degalai yra skirti laivų navigacijai ES vandenyse valstybinių institucijų funkcijų vykdymui, analizuojama lengvata laivų degalams gali būti taikoma, nes bendrovės A vykdoma veikla atitinka kitus du būtinuosius lengvatos taikymo kriterijus, t. y., laivų degalai yra naudojami navigacijai (judėjimui) Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje, kuri yra laikoma ES vandenimis.

Tuo atveju, jei laivas naudojamas tiek valstybinių institucijų funkcijoms vykdyti, tiek komercinei veiklai ir šių veiklų vykdymas atitinka lengvatos taikymo sąlygas, o jokios kitos veiklos laivas nevykdo, visas laivo sunaudotas kuras šioms veikloms yra atleidžiamas nuo akcizų.

3 pavyzdys

Akcinės bendrovės A laivai patruliuoja (naviguoja) Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje pagal šiai įmonei valstybės pavestas institucijų funkcijas. Tie patys bendrovės A laivai akvatorijoje pagal užsakymą nugabena keleivius iki kitų laivų už atlygį bei joje vykdo kitas funkcijas, už kurias bendrovė A gauna komercinės veiklos pajamas / rinkliavas. Atsižvelgiant į tai, kad bendrovės A naudojami laivų degalai yra skirti laivų navigacijai ES vandenyse valstybinių institucijų funkcijoms vykdyti bei komercinei veiklai už kurią gaunamas atlygis, o jokia kita veikla nėra vykdoma, visas laivo sunaudotas kuras yra atleidžiamas nuo akcizų.

Paminėtina, kad pagal ESTT bylos C-250/10 *Haltergemeinschaft LBL* nuostatas, komerciniais tikslais negali būti laikomas laivo nuomos kitam asmeniui faktas, t. y. laivo

nuomos atvejais būtina įvertinti kokiais tikslais laivą naudoja šio laivo nuomininkas (ar laivas naudojamas privatiems poreikiams tenkinti, ar komercinių paslaugų teikimui už atlygį).

5. Komentuojamo straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta lengvata netaikoma apmokestinant laivų degalus, kurie tiekiami į asmeniniams poreikiams naudojamus laivus. Pagal komentuojamo punkto bei ESTT bylos C-151/16 *Vakarų Baltijos laivų statykla* nuostatas, laivas laikomas naudojamu asmeniniams poreikiams, jeigu jis yra privatus pramoginis laivas ir jo naudotojo (savininko, nuomininko ar panaudos gavėjo) yra naudojamas pramogų tikslu arba kitiems nei komerciniams tikslams. Sąvoka „privatus pramoginis laivas“ apima bet kokį laivą, naudojamą ne komerciniais tikslais, ypač ne keleivių ar krovinių pervežimui, ar paslaugų teikimui už užmokestį.

6. Energinių produktų, kuriems gali būti taikoma ši lengvata, sąrašą pagal KN kodus nustato Akcizų lengvatų taikymo, energinių produktų žymėjimo bei laivų ir orlaivių atsargų tiekimo taikant 0 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 792 „Dėl Akcizų lengvatų taikymo, energinių produktų žymėjimo bei laivų ir orlaivių atsargų tiekimo taikant 0 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - Aprašas).

Aprašo 5 punkte nustatyta, jog asmenys, turintys teisę įsigyti (importuoti), tiekti ir (ar) naudoti nuo akcizų atleistus AĮ 19 straipsnio 1 dalies 5 punkte ir 43 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus laivų ir orlaivių degalus yra registruojami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) laivų degalų naudotojų leidimų nebeišduoda, t. y. šių laivų degalų naudotojai nėra registruojami VMI prie FM. Tačiau minėtieji degalai gali būti įsigyjami be akcizų tik iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlių arba asmenų, turinčių VMI prie FM išduotus galiojančius laivų degalų tiekėjų leidimus. Tiekėjai, pritaikę laivų degalams lengvatas, privalo turėti dokumentus, kuriais įrodoma, kad degalai patiekti tiems tikslams, kuriems esant lengvata gali būti taikoma.

Šiame punkte analizuojami laivų degalų tiekėjai yra registruojami vadovaujantis Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. VA-99 „Dėl Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų pripažinimo netekusiais galios“, nustatyta tvarka.
(AĮ 43 str. 1 dalies 2 punkto komentaras pakeistas pagal VMI prie FM 2023-12-12 raštą Nr. (18.2-31-2Mr)-RM-42445).

3) energiniai produktai, kai jie naudojami kitiems tikslams negu kaip variklių degalai, kaip šildymui skirtas kuras arba variklių degalų priedai;

Komentaras

1. Ši lengvata taikoma energiniams produktams, kurie naudojami kitiems tikslams negu kaip variklių degalai, kaip šildymui skirtas kuras, arba variklių degalų priedai.

Energinių produktų kaip variklių degalų ar jų priedų panaudojimu laikytini atvejai, kai energiniai produktai yra parduodami naudoti arba naudojami juos pilant tiesiai į transporto priemonių ar mechanizmų kuro bakus, iš kurių degalai patenka į variklį, arba pilant į kuro talpyklose, įskaitant autocisternas ir geležinkelio cisternas, laikomus degalus kaip degalų priedai, gerinantys variklio darbą, arba vietoj degalų.

AĮ įtvirtintas terminas „šildymui skirtas kuras“, apima visus atvejus, kuomet deginant (ar kitaip naudojant) produktus išskiriama šilumos energija, neatsižvelgiant į tokios šilumos panaudojimo tikslą.

2. Šios lengvatos taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 3–5 punktuose nustatytų lengvatų taikymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ (toliau – Lengvatų aprašas).

3. Vadovaujantis Lengvatų aprašo nuostatomis, analizuojama lengvata tiesiogiai taikoma (akcizai neskaičiuojami) už energinius produktus, nurodytus AĮ 2 priede (išskyrus KN 2023 metų versijos 2710 12 31–2710 12 90, 2710 19 21–2710 19 29, 2710 19 43–2710 19 48, 2710 19 62–2710 19 67, 2710 20 11–2710 20 19, 2710 20 32–2710 20 38 subpozicijose nurodytus energinius produktus), kai asmenys Valstybinėje mokesčių inspekcijoje yra įregistruoti registruotais asmenimis ir jie šiuos produktus:

- įsigyja iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio arba
- įsigyja iš kito atitinkamo registruoto asmens (tiekėjo) arba
- gauna iš kitos ES valstybės narės, arba
- importuoja.

Taip pat, vadovaujantis minėtomis nuostatomis, analizuojama lengvata tiesiogiai taikoma (akcizai neskaičiuojami) ir už KN 2710 19 91-2710 19 99 (tepalinėms alyvoms) subpozijoje klasifikuojamus energinius produktus, kai asmenys Valstybinėje mokesčių inspekcijoje yra įregistruoti registruotais asmenimis ir jie šiuos produktus:

- įsigyja iš kito atitinkamo registruoto asmens (tiekėjo) arba
- gauna iš kitos ES valstybės narės, arba
- importuoja arba
- gamina.

4. Asmenys, kurie dėl analizuojamos lengvatos taikymo turi Valstybinėje mokesčių inspekcijoje įsiregistruoti atitinkamais registruotais asmenis yra nurodyti Lengvatų aprašo 6 punkte. Šie asmenys registruojami Lengvatų taisyklėse nustatyta tvarka.

Paminėtina, kad naudotojo registracija nesuteikia teisės be akcizų įsigyti analizuojamų energinių produktų, jeigu produktai naudojami kitų energinių produktų gamybai, todėl už juos turi būti mokami akcizai. Tačiau šiuos produktus panaudojus kitų energinių produktų gamybai kaip gaminamo produkto sudedamąją dalį, sumokėti akcizai gali būti grąžinami Grąžinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

5. Taip pat, akcizai neskaičiuojami už iš akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimo išleidžiamus, asmens, turinčio atitinkamą tiekėjo registraciją, parduodamus ar kitaip perduodamus nuosavybėn, taip pat importuojamus ar įsigyjamus (įvežamus) iš kitos ES valstybės narės aukščiau nurodytus energinius produktus, nurodytus AĮ 2 priede (išskyrus KN 2023 metų versijos 2710 12 31–2710 12 90, 2710 19 21–2710 19 29, 2710 19 43–2710 19 48, 2710 19 62–2710 19 67, 2710 20 11–2710 20 19, 2710 20 32–2710 20 38 subpozicijose nurodytus energinius produktus), išpilstytus į mažmeninei prekybai skirtą pakuotę, kuri yra suprantama kaip mažesnė nei 210 litrų talpos pakuotė, kurioje supakuotas energinis produktas yra skirtas galutiniam vartojimui, atitinka prekei taikomų techninių reglamentų reikalavimus, ant jos yra vartotojui skirta spausdintinė, rašytinė ar grafinė informacija apie prekę, jos naudojimo saugą, su ja susijusią riziką.

Taip pat, vadovaujantis Lengvatų aprašo 8 punktu, šio komentaro punkto nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir KN 2710 19 91–2710 19 99 subpozicijose nurodytiems energiniams produktams (tepalinėms alyvoms).

6. Svarbu pažymėti, kad tais atvejais, kai asmuo nori tiekti arba naudoti keliems registracijos tipams priskiriamus energinius produktus (pvz., dujinės kilmės energinius produktus ir tepalines alyvas), jis turi turėti atitinkamas registracijas (skirtingus

identifikacinius numerius), kurios suteikia teisę tiekti arba naudoti atitinkamos paskirties energinius produktus.

Pavyzdys

Įmonė A yra įregistruota energinių produktų tiekėja, kuriai yra suteikta „BA-T“ registracija (identifikacinis numeris). Įmonė A dalį turimų energinių produktų nori sunaudoti detalėms plauti ir dažams skiesti, t. y. kitiems tikslams negu kaip variklių degalai, kaip šildymui skirtas kuras arba variklių degalų priedai. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad įmonė A yra registruota tik energinių produktų tiekėja, įmonė norėdama neskaičiuoti akcizų už nurodytus produktus turi įsiregistruoti ir energinių produktų naudotoja (šiuo atveju suteikiama „BA/-N“ registracija (identifikacinis numeris).

7. Tais atvejais, kai energiniai produktai, nurodyti 2023 metų KN versijos 2710 12 31–2710 12 90, 2710 19 21–2710 19 29, 2710 19 43–2710 19 48, 2710 19 62–2710 19 67, 2710 20 11–2710 20 19, 2710 20 32–2710 20 38 subpozicijose, yra panaudojami kitiems tikslams negu variklių degalai, variklių degalų priedai arba šildymui skirtas kuras, analizuojama lengvata netaikoma tiesiogiai, t. y., už analizuojamus produktus turi būti sumokėti akcizai, tačiau jie vėliau gali būti grąžinami vadovaujantis Grąžinimo taisyklėmis.

8. Akcizai neskaičiuojami, jeigu akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui, registruotam asmeniui arba atitinkamai teritorinei muitinei pateikiama atitinkama registracija (identifikacinis numeris), nurodyta Lengvatų taisyklėse, įrodanti pirkėjo teisę įsigyti atitinkamus energinius produktus be akcizų.

Tuo atveju, kai asmuo gauna energinius produktus iš kitos ES valstybės narės ir pats juos naudoja arba tiekia kitiems tikslams negu variklių degalai, šildymo kuras arba variklių degalų priedai akcizai neskaičiuojami jeigu asmuo Lengvatų taisyklėse nustatyta tvarka yra įregistruotas atitinkamu energinių produktų naudotoju ar tiekėju.

9. Jeigu už energinius produktus, kurie buvo sunaudoti kitiems tikslams, o ne kaip variklių degalai, kaip šildymui skirtas kuras arba kaip variklių degalų priedai, akcizai buvo sumokėti, jie grąžinami Grąžinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad energinių produktų, nurodytų AĮ 2 priede (išskyrus KN 2023 metų versijos 2710 12 31–2710 12 90, 2710 19 21–2710 19 29, 2710 19 43–2710 19 48, 2710 19 62–2710 19 67, 2710 20 11–2710 20 19, 2710 20 32–2710 20 38 subpozicijose nurodytus energinius produktus) ir KN 2710 19 91-2710 19 99 (tepalinių alyvų) subpozijoje klasifikuojamų energinių produktų, išpilstymas į mažmeninei prekybai skirtą pakuotę yra laikomas energinių produktų panaudojimu kitiems tikslams nei variklių degalai, jų priedai ar šildymo kuras. Todėl asmuo, išpilstęs ir pardavęs energinius produktus, turi teisę kreiptis dėl akcizų grąžinimo.

4) energiniai produktai, sunaudojami visų rūšių elektros energijos gamybos procese, išskyrus energinius produktus, sunaudojamus gamintojo reikmėms kaip variklių degalai arba kaip šildymui skirtas kuras, kuriems akcizai taikomi bendra tvarka;

Komentaras

9. Energiniai produktai, naudojami elektros energijos gamybai ar mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai yra atleidžiami nuo akcizų tiesiogiai arba grąžinant sumokėtus akcizus.

Šios lengvatos taikymo tvarką nustato Lengvatų aprašas.

Pagal aprašo nuostatas, akcizai neskaičiuojami (lengvata taikoma tiesiogiai) už energinius produktus, skirtus elektros energijos gamybai, kai akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui, registruotam akcizais apmokestinamų prekių gavėjui, laikinai registruotam akcizais apmokestinamų prekių gavėjui, patvirtintam akcizais apmokestinamų prekių gavėjui, laikinai patvirtintam akcizais apmokestinamų prekių gavėjui arba teritorinei muitinei pateikiami dokumentai, įrodantys asmens teisę verstis elektros energijos gamyba.

Tais atvejais, kai registruotas akcizais apmokestinamų prekių gavėjas, laikinai registruotas akcizais apmokestinamų prekių gavėjas, patvirtintas akcizais apmokestinamų prekių gavėjas, laikinai patvirtintas akcizais apmokestinamų prekių gavėjas, arba kitas asmuo, verslo tikslais įsigijęs (įvežęs) iš kitos ES valstybės narės šiuos energinius produktus, pats naudoja elektros energijos gamybai, akcizai už juos neskaičiuojami (lengvata taikoma tiesiogiai) jeigu jis turi teisę verstis elektros energijos gamyba.

2. Ši lengvata netaikoma elektros energijos gamybos procese naudotiniems energiniams produktams, sunaudotiems kaip variklių degalai transporto priemonėse arba kuras šildymui, kuriems akcizai taikomi bendra tvarka.

3. Tais atvejais, kai už energinius produktus, sunaudotus elektros energijos gamybai akcizai buvo sumokėti, jie grąžinami Grąžinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Jeigu energiniai produktai, kurių akcizai sumokėti, buvo sunaudoti ir elektros energijai, ir šiluminei energijai, skirtai šildymo reikmėms, gaminti, grąžinant akcizus turi būti atskirta, koks kiekis kokiai energijai pagaminti buvo sunaudotas, ir tik už kiekį, kuris buvo sunaudotas elektros energijai pagaminti, gali būti grąžinti akcizai.

Pavyzdys

Įmonė išsinuomojo elektros generatorių, kuris gamina papildomą elektros energiją įmonės naudojamai metalo smulkinimo įrangai tol, kol bus padidintas elektros galingumas. Šio generatoriaus darbui naudojami gazoliai, kurių akcizai yra sumokėti. Atsižvelgiant į tai, kad energiniai produktai yra sunaudoti pagaminti elektros energijai, kuri skirta metalo smulkinimo įrangai (t. y. gamybos procesui), įmonė gali kreiptis dėl akcizų grąžinimo už gazolius, sunaudotus generatoriuje. Pažymėtina, kad vadovaujantis AĮ 45 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatomis, už generatoriaus pagamintą elektros energiją turi būti apskaičiuojami, deklaruojami ir sumokami elektros energijos akcizai.

4. Energinių produktų sąrašas, kuriems gali būti taikoma analizuojama lengvata, nurodomas Lengvatų apraše.

5) naftos dujos ir dujiniai angliavandeniliai, išpilstyti į buitinius dujų balionus *(Neteko galios nuo 2024-01-01);*

6) neišpilstytos naftos dujos ir dujiniai angliavandeniliai, įsigyjami arba importuojami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka registruotų vartotojų, tiekiančių (naudojančių) jas (juos) buitinėms reikmėms (šildymui, maisto ruošimui ir pan.), įskaitant asmenis, kurie išpilsto naftos dujas į buitinius dujų balionus *(Neteko galios nuo 2024-01-01)*;

7) neišpilstytos naftos dujos ir dujiniai angliavandeniliai, registruotų vartotojų tiekiami į grupinius įrenginius, per kuriuos jie gali būti tiekiami tik buitinėms reikmėms; *(Neteko galios nuo 2024-01-01);*

Komentaras (*Aktualus iki 2023-12-31*)

1. Pagal AĮ nuostatas, naftos dujos ir dujiniai angliavandeniliai, skirti buitinėms reikmėms (toliau – suskystintos dujos), yra atleidžiamos nuo akcizų. Komentuojamo straipsnio 1 d. 5-7 punktuose nurodytų lengvatų taikymo tvarką nustato Lengvatų taikymo taisyklės.

2. Suskystintų dujų panaudojimas buitinėms reikmėms – tai tokių dujų naudojimas gyvenamosioms bei kitoms patalpoms (mokykloms, darželiams, administracinėms patalpoms ir pan.) šildyti, maistui gaminti, vandeniui šildyti, kituose buitiniuose dujas deginančiuose prietaisuose ir pan.

3. Išpilstytų į buitinius dujų balionus suskystintų dujų paskirtis – naudoti buitinėms reikmėms, todėl tokios dujos nuo akcizų yra atleidžiamos be jokių sąlygų.

4. Neišpilstytas suskystintas dujas įsigyti be akcizų gali tik asmuo, kuris Nuo akcizų atleistas naftos dujas ir dujinius angliavandenilius buitinėms reikmėms tiekiančių / naudojančių asmenų registravimo ir išpilstytų dujų apskaitos taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. VA-22, (toliau – Suskystintų dujų tiekėjų/naudotojų registravimo taisyklės) nustatyta tvarka yra įregistruotas suskystintų dujų tiekėju arba naudotoju, ir jam yra išduotas atitinkamas leidimas. Pagal leidimą, suskystintos dujos be akcizų gali būti įsigytos iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio ar asmens, turinčio tiekėjo leidimą. Leidimu gali būti suteikta teisė be akcizų įsigyti suskystintų dujų, skirtų naudoti buitinėms reikmėms (toliau – naudotojo leidimas) arba be akcizų įsigyti suskystintų dujų, kurios bus patiektos buitinėms reikmėms, išpilstytos į buitinius dujų balionus arba patiektos į grupinius įrenginius, per kuriuos tokios dujos gali būti tiekiamos tik buitinėms reikmėms (toliau – tiekėjo leidimas). Asmenys, suskystintas dujas buitinėms reikmėms be akcizų tiesiogiai tiekiantys iš grupinių įrenginių, turi turėti naudotojo leidimą.

5. Suskystintas dujas, kurių akcizai buvo sumokėti, panaudojus kitiems tikslams, o ne variklių degalams, šildymo kurui arba variklių degalų priedams, akcizai gali būti grąžinti Grąžinimo apraše nustatyta tvarka.

5) energiniai produktai, į Lietuvos Respubliką įvežami standartiniuose gamintojo prie visų to paties tipo transporto priemonių nuolatinai pritvirtinamuose gamintojo techninėje dokumentacijoje numatytuose kuro bakuose ir tepalų talpyklose, iš kurių kuras ir tepalai tiesiogiai patenka į transporto priemonės kuro tiekimo ir tepimo sistemas arba naudojamas aušinimo ar kitose sistemose.

Komentaras

6. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiami energiniai produktai, kurie į Lietuvos Respubliką įvežami standartiniuose gamintojo prie visų to paties tipo transporto priemonių nuolatinai pritvirtinamuose gamintojo techninėje dokumentacijoje numatytuose kuro bakuose ir tepalų talpyklose, iš kurių kuras ir tepalai tiesiogiai patenka į transporto priemonės kuro tiekimo ir tepimo sistemas arba naudojamas aušinimo ar kitose sistemose.

2. Analizuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Lengvatų aprašas.

Pagal aprašo nuostatas, įvežus į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės energinių produktų, tenkinančių komentuojame punkte nurodytas sąlygas, akcizai neskaičiuojami, jeigu šie energiniai produktai naudojami toje pačioje transporto priemonėje, kurioje buvo įvežti.

Taip pat, akcizai neskaičiuojami už Lietuvos Respublikoje importuojamus energinius produktus, esančius standartiniuose gamintojo prie visų to paties tipo komercinių keleivinių ir krovininių motorinių kelių transporto priemonių, traktorių arba vilkikų nuolatinai pritvirtinamuose gamintojo techninėje dokumentacijoje numatytuose degalų bakuose (įskaitant dujų balionus, sumontuotus transporto priemonėje kaip dujinės įrangos dalis) ir

tepalų talpyklose, iš kurių šie energiniai produktai tiesiogiai patenka į transporto priemonės degalų tiekimo ir tepimo sistemas arba naudojami aušinimo ar kitose sistemose, jeigu šie energiniai produktai naudojami toje pačioje transporto priemonėje, kurioje buvo importuoti.

(43 str. 1 dalies 1, 3-5 punktų komentaras atnaujintas pagal 2025-05-20 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-25750).

1^1. CO_2 dedamoji netaikoma energiniams produktams, kurie naudojami kaip šildymui skirtas kuras arba kaip variklių degalai stacionarioje įrangoje ar įrangoje, kuri naudojama statyboje, kai tenkinamos visos šios sąlygos:

1) energinius produktus naudoja daug energijos suvartojantis juridinis asmuo;

2) energiniai produktai naudojami įrenginiuose arba jų dalyse, kurie naudojami vykdant Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 1 priede nurodytą veiklą.

Komentaras

1. Anglies dioksido dedamoji (toliau – CO2 dedamoji) netaikoma energiniams produktams, kurie naudojami kaip šildymui skirtas kuras arba kaip variklių degalai stacionarioje įrangoje ar įrangoje, kuri naudojama statyboje, kai tenkinamos visos šios sąlygos:

a) energinius produktus naudoja daug energijos suvartojantis juridinis asmuo, ir

b) energiniai produktai naudojami įrenginiuose arba jų dalyse, kurie naudojami vykdant Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo įstatymo (toliau – Klimato kaitos valdymo įstatymas) 1 priede nurodytą veiklą.

Taigi, lengvata taikoma tik tais atvejais, kai yra tenkinamos visos aukščiau nurodytos sąlygos.

2. Pirmoji lengvatos taikymo sąlyga nustato, kad energiniai produktai turi būti panaudojami:

a) kaip šildymui skirtas kuras arba

b) kaip variklių degalai stacionarioje įrangoje ar įrangoje, kuri naudojama statyboje.

Pažymėtina, kad energinių produktų panaudojimas kaip šildymui skirto kuro apima visus atvejus, kuomet deginant (ar kitaip naudojant) energinius produktus yra išskiriama šilumos energija, neatsižvelgiant į tokios šilumos panaudojimo tikslą.

Energinių produktų kaip variklių degalų panaudojimu analizuojamoje situacijoje laikytini atvejai, kai energiniai produktai yra naudojami kuro bakuose, iš kurių degalai patenka į variklį. Pažymėtina, kad šie energiniai produktai, naudojami kaip variklių degalai, turi būti naudojami stacionarioje įrangoje ar įrangoje, kuri naudojama statyboje.

3. Antroji CO2 dedamosios lengvatos taikymo sąlyga: energinius produktus turi naudoti daug energijos suvartojantis juridinis asmuo. Kas yra laikoma daug energijos suvartojančiu juridiniu asmeniu yra nustatyta AĮ 43 straipsnio 12 dalyje: t. y. asmuo atitinkantis bent vieną iš AĮ 43 straipsnio 12 dalyje nurodytų sąlygų (plačiau žr. AĮ 43 straipsnio 12 dalies komentarą).

4. Trečioji lengvatos taikymo sąlyga numato, kad energiniai produktai privalo būti naudojami tuose įrenginiuose arba jų dalyse, kurie naudojami vykdant Klimato kaitos valdymo įstatymo 1 priede nurodytą veiklą. Taigi, vadovaujantis nurodytų teisės aktų ir Energinių produktų atleidimo nuo anglies dioksido dedamosios taikymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ (toliau – CO2 aprašas) nuostatomis, energiniai produktai netaikant CO2 dedamosios gali būti naudojami Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose šiltnamio efektą sukeliančias dujas išmetančiuose įrenginiuose, kurių veikla

patenka į Klimato kaitos valdymo įstatymo 1 priede nurodytą veiklos rūšių sąrašą, ir yra išduotas leidimas išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas (toliau – ŠESD leidimas).

1^2. Šiame straipsnyje daug energijos suvartojančiu juridiniu asmeniu laikomas juridinis asmuo, kuris atitinka vieną iš šių sąlygų:

1) energinių produktų ir elektros energijos, naudojamų šio straipsnio 1^1 dalyje nurodytais atvejais, pirkimo kaina ar gamybos savikaina (išskyrus atskaitomą pridėtinės vertės mokesčio sumą) sudaro ne mažiau kaip 3 procentus gamybos vertės (kuri apskaičiuojama prie pajamų (išskyrus pridėtinės vertės mokestį), įskaitant bet kokias subsidijas ar dotacijas, turinčias įtakos galutinei prekės arba paslaugos kainai, kaip jos apibrėžtos Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, pridėjus pagamintos produkcijos, nebaigtos gamybos ir įsigytų prekių ir (ar) paslaugų, skirtų perparduoti, pokyčių sumą, atėmus prekių ir (ar) paslaugų, skirtų perparduoti, pirkimo sumą (išskyrus atskaitomą pridėtinės vertės mokesčio sumą)) per kalendorinius metus;

2) mokėtina akcizų suma už energinius produktus ir elektros energiją, naudojamus šio straipsnio 1^1 dalyje nurodytais atvejais, sudaro ne mažiau kaip 0,5 procento skirtumo tarp visų pridėtinės vertės mokesčiu apmokestinamų pardavimų, įskaitant eksportą, sumų (išskyrus pridėtinės vertės mokestį) ir pridėtinės vertės mokesčiu apmokestinamų pirkimų, įskaitant importą, sumų (išskyrus atskaitomą pridėtinės vertės mokesčio sumą) per kalendorinius metus.

Komentaras

1. Daug energijos suvartojančiu juridiniu asmeniu laikomas juridinis asmuo, kuris atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

a) energinių produktų ir elektros energijos, naudojamų AĮ 43 straipsnio 11 dalyje nurodytais atvejais, pirkimo kaina ar gamybos savikaina (išskyrus atskaitomą pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sumą) sudaro ne mažiau kaip 3 procentus gamybos vertės per kalendorinius metus. Gamybos vertė apskaičiuojama prie pajamų (išskyrus PVM), įskaitant bet kokias subsidijas ar dotacijas, turinčias įtakos galutinei prekės arba paslaugos kainai, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, pridėjus pagamintos produkcijos, nebaigtos gamybos ir įsigytų prekių ir (ar) paslaugų, skirtų perparduoti, pokyčių (kalendorinių metų pradžiai ir pabaigai) sumą, atėmus prekių ir (ar) paslaugų, skirtų perparduoti, pirkimo sumą (išskyrus atskaitomą PVM sumą), arba

b) mokėtina akcizų suma už energinius produktus ir elektros energiją, naudojamus AĮ 43 straipsnio 11 dalyje nurodytais atvejais, sudaro ne mažiau kaip 0,5 procento skirtumo tarp visų PVM apmokestinamų pardavimų, įskaitant eksportą, sumų (išskyrus PVM) ir PVM apmokestinamų pirkimų, įskaitant importą, sumų (išskyrus atskaitomą PVM sumą) per kalendorinius metus.

2. Pasibaigus kalendoriniams metams, iki kitų metų balandžio 14 dienos, asmuo turi įsivertinti, ar jis pagal praėjusių kalendorinių metų duomenis laikomas daug energijos suvartojančiu juridiniu asmeniu pagal vieną iš AĮ 43 straipsnio 12 dalyje nurodytų sąlygų ir šią informaciją kartu su tai patvirtinančiais paskaičiavimais pateikti Valstybinei mokesčių inspekcijai (plačiau žr. AĮ 43 straipsnio 2 dalies komentare).

2. Šio straipsnio 1^1 ir 1^2 dalyse nustatytos lengvatos taikomos tiesiogiai arba grąžinant CO_2 dedamąją. Šio straipsnio 1, 1^1 ir 1^2 dalyse nurodytų lengvatų taikymo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Komentaras

1. CO_2 dedamosios lengvatos taikymo tvarką nustato CO_2 aprašas ir Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. VA-99 „Dėl Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau – Lengvatų taisyklės).

2. Pagal CO_2 aprašą, asmenys, siekiantys tiesiogiai pasinaudoti AĮ 43 straipsnio 1^1 ir 1^2 dalyse nurodyta lengvata, turi įsiregistruoti Valstybinėje mokesčių inspekcijoje, vadovaudamiesi Lengvatų taisyklėmis. Taigi, Valstybinėje mokesčių inspekcijoje registruojami daug energijos suvartojantys juridiniai asmenys, turintys teisę įsigyti energinius produktus atleidžiamus nuo CO_2 dedamosios, t. y., registruojami analizuojamos lengvatos naudotojai.

Pagal Lengvatų taisykles, priklausomai nuo energinių produktų rūšies ir jų naudojimo paskirties, yra išskiriamos šių tipų registracijos:

a) Daug energijos suvartojantis šildymui skirtų naftos dujų naudotojas, Nr. „DV2-N“ (kai naudojamos naftos dujos ir dujiniai angliavandeniliai, skirti šildymui).

b) Daug energijos sunaudojantis šildymui skirto kuro naudotojas, Nr. „SK2-N“ (kai naudojamas žymėtas („raudonas“) kuras, skirtas šildymui).

c) Energinių produktų (įskaitant akmens anglis, koksą, lignitą ir šildymui skirtas durpes), kuriems netaikoma anglies dioksido dedamoji, naudotojas, Nr. „CO2-N“ (kai energiniai produktai yra naudojami kaip variklių degalai stacionarioje įrangoje ar įrangoje, kuri naudojama statyboje, taip pat kai energiniai produktai naudojami kaip šildymui skirtas kuras kitais nei „SK2-N“ „DV2-N“ registracijose nurodytais atvejais).

Svarbu pažymėti, kad tuo atveju, kai asmuo, atitinkantis analizuojamos lengvatos taikymo sąlygas, šios lengvatos taikymo tikslais naudoja kelių skirtingų rūšių registracijai priskiriamus energinius produktus (pvz., naudoja naftos dujas ir dujinius angliavandenilius, skirtus šildymui, bei naudoja žymėtą („raudoną“) kurą, skirtą šildymui), jis turi turėti atitinkamas naudotojo registracijas (skirtingus identifikacinius numerius), kurios suteikia teisę naudoti atitinkamos paskirties energinius produktus.

1 pavyzdys

Asmuo, atitinkantis AĮ 43 straipsnio 1^1 dalyje nurodytos lengvatos taikymo sąlygas, savo veiklos vykdymo vietoje Vilniuje šių patalpų šildymui naudoja tiek naftos dujas ir dujinius angliavandenilius, skirtus šildymui, tiek ir žymėtą („raudoną“) kurą, skirtą šildymui. Atsižvelgiant į tai, kad patalpų šildymui yra naudojami skirtingoms registracijoms priskiriami energiniai produktai, Asmuo turi įsiregistruoti kaip Daug energijos suvartojantis šildymui skirtų naftos dujų naudotojas bei įgyti „DV2-N“ registraciją (identifikacinį numerį), ir kaip Daug energijos sunaudojantis šildymui skirto kuro naudotojas, kuriam suteikia „SK2-N“ registracija (identifikacinis numeris).

2 pavyzdys

Įmonė yra registruota šildymui skirto kuro naudotoja (naudoja žymėtą „raudoną“ kurą) ir turi „SK-N“ identifikacinį numerį. Jei įmonė atitinka AĮ 43 straipsnio 1^1 dalyje nurodytas lengvatos sąlygas ir pageidauja, kad jai tiekiamas šildymui skirtas kuras būtų atleidžiamas nuo CO_2 dedamosios, įmonė turėtų panaikinti (išregistruoti) turimą registraciją su identifikaciniu numeriu „SK-N“ ir įsiregistruoti daug energijos suvartojančia šildymui skirto kuro naudotoja (identifikacinis numeris prasideda raidėmis „SK2-N“).

3. Pažymėtina, kad pagal CO_2 aprašo ir Lengvatų taisyklių nuostatas, asmuo tiesiogiai pasinaudoti lengvata gali tik kai energinius produktus:

a) įsigyja iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, arba
b) gauna iš kitos ES valstybės narės, arba
c) importuoja, arba
d) pasigamina, arba
e) akmens anglis, koksą, lignitą arba šildymui skirtas durpes įsigyja iš registruoto tiekėjo, nurodyto Lengvatų taisyklių priedo 8.1 (Akmens anglių, kokso, lignito tiekėjas, kurio identifikacinis Nr. „AN-T“) ir (arba) 8.2 (Šildymui skirtų durpių tiekėjas, kurio identifikacinis Nr. „DP-T“) papunkčiuose.

CO_2 dedamosios akcizų lengvatos turėtojas, norėdamas pasinaudoti CO_2 dedamosios akcizų lengvata, akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui arba muitinei, arba aukščiau nurodytam registruotam tiekėjui turi pateikti registravimo CO_2 dedamosios akcizų lengvatos turėtoju duomenų išrašą, kuriame yra nurodytas identifikacinis numeris.

4. CO_2 dedamosios akcizų lengvatos turėtojas (registruotas naudotojas), pasibaigus kalendoriniams metams, iki kitų metų balandžio 14 dienos turi įsivertinti, ar jis pagal praėjusių kalendorinių metų duomenis laikomas daug energijos suvartojančiu juridiniu asmeniu pagal vieną iš AĮ 43 straipsnio 1^2 dalyje nurodytų sąlygų, ir šią informaciją kartu su atitikimą sąlygą pagrindžiančiais apskaičiavimais pateikti Valstybinei mokesčių inspekcijai Lengvatų taisyklėse nustatyta tvarka.

Tuo atveju, jeigu asmuo įsivertina, kad jis pagal praėjusių kalendorinių metų duomenis neatitinka nors vienos iš AĮ 43 straipsnio 1^2 dalyje nurodytų sąlygų, jis privalo ne vėliau kaip kitą darbo dieną po šiame punkte nustatyto termino pateikti akcizų deklaraciją ir joje deklaruoti mokėtiną CO_2 dedamosios sumą už praėjusius kalendorinius metus.

Taip pat, vadovaujantis CO_2 aprašo nuostatomis, prievolė mokėti CO_2 dedamąją už energinius produktus, kuriems buvo pritaikyta CO_2 dedamosios akcizų lengvata, ir pateikti akcizų deklaraciją, kurioje deklaruojama mokėtina CO_2 dedamosios suma, atsiranda ne vėliau kaip kitą darbo dieną, paaiškėjus, kad energiniai produktai:

a) panaudoti netenkinant AĮ 43 straipsnio 1^1 dalyje nustatytų tikslų ir sąlygų arba parduoti ar kitaip perleisti, arba
b) laikomi asmens, kuris yra išregistruotas kaip CO_2 dedamosios akcizų lengvatos naudotojas, arba asmens, kuriam yra panaikintas ŠESD leidimas.

5. Kai CO_2 dedamoji už energinius produktus, kuriems turėjo būti pritaikyta CO_2 dedamosios akcizų lengvata, Lietuvos Respublikoje buvo sumokėta, ji grąžinama vadovaujantis Akcizų grąžinimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 255 „Dėl akcizų grąžinimo“ (toliau – Grąžinimo taisyklės).

6. AĮ 43 straipsnio 1 dalyje nurodytų lengvatų taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 3–5 punktuose nustatytų lengvatų taikymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“, Akcizų lengvatų taikymo, energinių produktų žymėjimo bei laivų ir orlaivių atsargų tiekimo taikant 0 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 792 „Dėl Akcizų lengvatų taikymo, energinių produktų žymėjimo bei laivų ir orlaivių atsargų tiekimo taikant 0 procentų pridėtinės vertės mokesčio tarifą tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lengvatų taisyklės ir Grąžinimo taisyklės.

(43 str. 1-1, 1-2 dalių ir 2 dalies komentaras atnaujintas pagal 2025-04-16 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-19669).

44 straipsnis. Energinių produktų, kuriems taikomos akcizų lengvatos, žymėjimas ir kontrolė

1. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka žymimi:

1) šildymui skirti energiniai produktai, kuriems taikomas šio Įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nustatytas akcizų tarifas;

2) kiti energiniai produktai, kuriems taikomos akcizų lengvatos, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais.

Komentaras

1. Šildymui skirti gazoliai, gazoliai, skirti žemės ūkio ir tvenkinių bei kitų vidaus vandenų žuvininkystės reikmėms, laivų degalai, kurie tiekiami laivų navigacijos Europos Bendrijų vandenyse tikslais, įskaitant žvejybą (toliau šio straipsnio komentare – žymėti gazoliai), yra akcizais apmokestinamos prekės, kurioms taikomos apmokestinimo akcizais lengvatos.

2. Energiniai produktai, kuriems taikomos akcizų lengvatos, nustatytais atvejais turi būti pažymėti pagal Kuro, kuriam taikomos akcizų lengvatos, žymėjimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. 193.

3. Gazoliai gali būti žymimi tik akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, išskyrus importuojamus gazolius, kurie gali būti pažymėti užsienio šalyse ar muitinės sandėliuose arba laikinojo prekių saugojimo vietose. Pažymėti turi būti:

3.1. laivų kuras (KN – 2710 19 43-2710 19 48, 2710 20 11–2710 20 19 kodai pagal 2012 m. KN nomenklatūrą), tiekiamas laivams, skirtiems ne keleivius ir krovinius gabenti tarptautiniais maršrutais (pavyzdžiui, žvejybos laivams, plaukiojantiems ES vandenyse). Tačiau tiekiant kurą žemės ūkio veiklos subjektams, kurių veikla yra žvejyba, turėtų būti vadovaujamasi specialiu AĮ straipsniu, t.y. 37 str. 3 dalimi (plačiau žiūrėti 37 str. komentare).

3.2. Šildymui skirti gazoliai. Tai gazoliai, naudojami šilumos energijai gaminti juos sudeginant elektrinėse, katilinėse bei kituose įrenginiuose, skirtuose patalpoms, statiniams ir keleivinio transporto priemonių, turinčių gamyklos gamintojos sumontuotas autonomines šildymo sistemas, salonams šildyti taip pat šilumos energijai, naudojamai technologiniuose procesuose, gaminti (Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2003 m. spalio 31 d. įsakymas Nr. 4-406/1V-392 „Dėl kuro, kuriam taikomos akcizų lengvatos, kontrolės tvarkos patvirtinimo“).

3.3. Gazoliai, skirti naudoti žemės ūkio, tvenkinių ir kitų vidaus vandenų žuvininkystės reikmėms. Apie apmokestinimo akcizais lengvatos taikymą gazoliams, skirtiems žemės ūkio ir tvenkinių bei kitų vidaus vandenų žuvininkystės reikmėms, žiūrėti 37 str. komentare.

2. Energinių produktų, kuriems taikomos akcizų lengvatos, žymėjimo kontrolės tvarką nustato Lietuvos Respublikos energetikos ministerija kartu su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Komentaras

1. Šildymui skirto kuro tiekimo tvarka nustatyta Prekybos šildymo kuru taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. 246. Pagal šių taisyklių nuostatas, šildymui skirtus gazolius tiekimui gali įsigyti tik tie ūkio subjektai, kuriems VMI prie FM yra išdavusi leidimus įsigyti šildymui skirtą žymėtą kurą. Tokį leidimą turintys ūkio subjektai šildymui

skirtus gazolius gali tiekti tik leidimus naudoti šildymui skirtą kurą turintiems asmenims (tiesiogiai vartotojui).

2. Gazolių, skirtų žemės ūkio ir tvenkinių bei kitų vidaus vandenų žuvininkystės reikmėms, tiekimą reglamentuoja Atleistų nuo akcizų dyzelinių degalų, skirtų naudoti žemės ūkyje, taip pat tvenkinių ir kitų vidaus vandenų žuvininkystėje, įsigijimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 3 d. nutarimu Nr. 145, ir Akcizais neapmokestinamų dyzelinių degalų įsigijimo leidimų išdavimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. V-131 (plačiau žiūrėti 37 str. komentarą).

3. Orlaivių degalai oro navigacijos tikslais, laivų degalai laivų navigacijos Europos Sąjungos vandenyse tikslais turi būti tiekiami pagal Atsargų laivams ir orlaiviams bei degalų, skirtų naudoti orlaivių gamybai, remontui, bandymams, eksploatavimui ir aptarnavimui, tiekimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 792, nustatytą tvarką. Pagal šių taisyklių nuostatas, ūkio subjektas, tiekiantis laivų kuro atsargas, kiekvienai teisės aktų nustatytai licencijuojamai komercinei ūkinei veiklos sričiai, privalo turėti galiojančią licenciją, kuras į laivus turi būti pristatomas specialios paskirties transporto priemonėmis (autocisternomis, tanklaiviais ar pan.) arba tam turi būti naudojama stacionari (kranto) įranga laivams bunkeruoti. Kuro įpylimo įranga (degalinės, sumuojamieji kuro skaitikliai ir pan.) turi atitikti teisės aktų nustatytus kuro įpylimo įrangai keliamus reikalavimus. Laivai, kuriais tiekiamas kuras, turi būti registruoti vadovaujantis Orlaivių ir laivų atsargų ir degalų atleidimo nuo akcizų taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. VA-96.

4. Asmenys už energinių produktų žymėjimo, tiekimo ir naudojimo tvarkos pažeidimus, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

(Pagal VMI prie FM 2012-05-18 raštą Nr. (18.4-31-2)-R-4398)

KETVIRTAS SKIRSNIS
ELEKTROS ENERGIJOS APMOKESTINIMAS

45 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už elektros energiją

Prievolė mokėti akcizus už elektros energiją atsiranda, kai ji:

1) parduodama ar kitaip perduodama asmeniui, kuris neturi veiklos licencijų ir (arba) leidimų, nustatytų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme (toliau – Elektros energetikos įstatymas) (toliau – nelicencijuotas asmuo), arba

Komentaras

1. Komentuojamojo straipsnio 1 punkte nustatytas prievolės mokėti akcizus atsiradimas siejamas su elektros energijos pardavimu ar kitokiu perdavimu (įskaitant ir bet kokį kitą elektros energijos perdavimą neatlygintinai) asmeniui, kuris neturi veiklos licencijų, nustatytų Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme (toliau – Elektros energetikos įstatymas), t. y. su elektros energijos perdavimu galutiniam naudojimui.

Pavyzdys

Elektros energijos pardavėjas, turintis elektros energijos visuomeninio tiekimo licenciją, parduoda elektros energiją juridiniam asmeniui, kuris neturi veiklos licencijos. Nurodytuoju atveju pardavėjui atsiranda prievolė mokėti akcizus, vadovaujantis komentuojamojo straipsnio 1 punktu.

2. Elektros energetikos įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad licencijuojama, elektros energijos perdavimo, elektros energijos skirstymo, elektros energijos visuomeninio tiekimo veikla.

3. Dėmesys atkreiptinas į tai, kad pagal Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies nuostatas, išduodamos ne tik veiklos licencijos, bet ir leidimai. Leidimai išduodami šiai veiklai: gaminti elektros energiją, plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, tiesti tiesioginę liniją, eksportuoti elektros energiją į valstybes, kurios nėra valstybės narės, importuoti elektros energiją iš valstybių, kurios nėra valstybės narės, ir vykdyti nepriklausomo elektros energijos teikimo veiklą. Asmenys, kurie turi nurodytuosius leidimus, laikomi asmenimis turinčiais veiklos licencijas.

Pavyzdys

Elektros energijos pardavėjas, turintis elektros energijos nepriklausomo tiekimo veiklos leidimą, parduoda elektros energijos asmeniui, kuris turi elektros energijos nepriklausomo tiekimo veiklos leidimą. Šiuo atveju, atsižvelgiant į tai, kad elektros energijos tiekimo sandoris vyksta tarp dviejų leidimus turinčių asmenų, prievolės mokėti akcizus neatsiranda.

Pavyzdys

Elektros energijos pardavėjas, turintis elektros energijos nepriklausomo tiekimo veiklos leidimą, pagal elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį parduoda ir kas mėnesį pagal UAB A pateiktus skaitiklių rodmenys išrašo šiai bendrovei (PVM) sąskaitą faktūrą. Pastaroji bendrovė verčiasi patalpų nuomos veikla. UAB A sudarytose patalpų nuomos sutartyse be kita ko nustatyta, kad nuomininkas – UAB B – turi sumokėti nuomotojui už per kalendorinį mėnesį suvartotą elektros energijos kiekį pagal skaitiklių rodmenys. Taip pat nuomininkas nuomotojui įsipareigojęs sumokėti už elektros energiją, sunaudotą bendrųjų patalpų apšvietimui, apskaičiuojamą proporcingai nuomininko nuomojamo ploto daliai. Ar nurodytuoju atveju nuomotojui atsiranda prievolė mokėti akcizus už parduodamą elektros energiją? Prievolė mokėti akcizus atsiranda tuo metu, kai nepriklausomo tiekimo veiklos leidimą turintis asmuo parduoda elektros energiją asmeniui, neturinčiam veiklos licencijos ir (ar) leidimo, todėl kai nuomotojas – UAB A – parduoda elektros energiją nuomininkui – UAB B – prievolės mokėti akcizus neatsiranda.

2) nelicencijuoto asmens gaunama iš kitos valstybės narės, arba

Komentaras

Tuo atveju, jei bet koks asmuo gauna elektros energijos iš kitos valstybės narės ir neturi licencijų, nustatytų Elektros energetikos įstatyme, tokiam asmeniui pagal komentuojamojo straipsnio 2 punktą, atsiranda prievolė mokėti akcizus.

3) importuojama nelicencijuoto asmens, arba

Komentaras

Prievolė mokėti akcizus už importuojamą elektros energiją atsiranda, kai elektros energiją iš trečiųjų šalių ar teritorijų importuoja bet koks asmuo, kuris neturi veiklos licencijų, nustatytų Elektros energetikos įstatyme.

4) suvartojama asmens, turinčio veiklos licencijas ir (arba) leidimus,, nustatytas Elektros energetikos įstatyme (toliau – licencijuotas asmuo), ar elektros energijos gamintojo savoms reikmėms. Elektros energijos suvartojimu savoms reikmėms yra laikomas elektros energijos sunaudojimas kitiems tikslams negu elektros energijos gamybos procesams ir gamybos procesui palaikyti.

Komentaras

1. Tuo atveju, kai asmuo, turintis veiklos licencijų, nustatytų Elektros energetikos įstatyme, elektros energiją sunaudoja savoms reikmėms, tai, vadovaujantis komentuojamojo straipsnio 4 punktu, tokiam asmeniui atsiranda prievolė mokėti akcizus. Prievolė mokėti akcizus atsiranda ir tuo atveju, kai ją savoms reikmėms sunaudoja elektros energijos gamintojas.

2. Elektros energijos suvartojimas savoms reikmėms laikomas bet koks asmens, turinčio veiklos licencijų, nustatytų Elektros energetikos įstatyme, ir gamintojo, elektros energijos sunaudojimas kitiems tikslams, išskyrus elektros energijos gamybos procesams ir gamybos procesui palaikyti.

46 straipsnis. Akcizų už elektros energiją mokėtojai

Akcizų už elektros energiją mokėtojai yra asmenys, kuriems šio įstatymo 45 straipsnyje nustatytais pagrindais atsiranda prievolė mokėti akcizus.

Komentaras

Komentaras rengiamas

47 straipsnis. Elektros energijai taikomi akcizų tarifai

1. Elektros energijai, išskyrus elektros energiją, nurodytą šio straipsnio 2 dalyje, taikomas 1,01 euro už elektros energijos megavatvalandę akcizų tarifas.

Komentaras

Elektros energijai taikomas 1.01 euro už elektros energijos megavatvalandę akcizų tarifas, išskyrus nurodytą komentuojamojo straipsnio 2 dalyje, taip pat tokią elektros energiją, kuriai taikomas atleidimas nuo akcizų, vadovaujantis AĮ 48 straipsniu.

Pavyzdys

Elektros energijos pardavėjas, turintis elektros energijos visuomeninio tiekimo licenciją, parduoda elektros energiją viešajam juridiniam asmeniui, kuris pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą nėra paramos gavėjas. Nurodytuoju atveju pardavėjui atsiranda prievolė mokėti 1,01 euro už parduodamos elektros energijos megavatvalandę.

2. Elektros energijai, naudojamai verslo reikmėms, taikomas 0,52 euro už elektros energijos megavatvalandę akcizų tarifas. Šiame įstatyme elektros energijos naudojimas verslo reikmėms suprantamas kaip jos naudojimas asmens, kuris vykdo ekonominę

veiklą, kaip ji apibrėžta Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme. Asmenys, naudojantys elektros energiją verslo reikmėms, registruojami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

Komentaras

1. AĮ 47 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad elektros energijai, naudojamai verslo reikmėms, taikomas 0,52 euro už elektros energijos megavatvalandę akcizų tarifas. Pažymėtina, kad AĮ elektros energijos naudojimas verslo tikslams suprantamas kaip jos naudojimas asmens, kuris vykdo ekonominę veiklą, kaip ji suprantama PVM įstatyme. PVM įstatymo 2 straipsnyje nustatyta, kad ekonominė veikla – tai veikla (įskaitant gamybą, prekybą, paslaugų teikimą, žemės ūkio veiklą, žuvininkystę, kasybą, profesinę veiklą, naudojimąsi turto ir (arba) turtinių teisių turėjimu), kurią vykdant siekiama gauti bet kokių pajamų (neatsižvelgiant į tai, ar ją vykdant siekiama gauti pelno).

2. Asmenys, naudojantys elektros energiją verslo reikmėms registruojami Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2010 m. gegužės 11 d. įsakymu Nr. VA-57 „Dėl asmenų, naudojančių įsigytą elektros energiją verslo reikmėms, registravimo“ nustatyta tvarka.

3. Atsižvelgiant į tai, kad 0,52 euro akcizų tarifas už elektros energijos megavatvalandę taikomas asmenims, kurie vykdo ekonominę veiklą, taip pat į tai, kad pagal PVM įstatymą ekonominė veikla apima tiek įmonės veiklos pradžią, tiek veiklą susijusią su ekonominės veiklos užbaigimu, nurodytieji asmenys iš esmės įgyja teisę įsigyti elektros energiją pagal 0.52 euro už elektros energijos megavatvalandę nuo šių asmenų įsteigimo ir (ar) įkūrimo ir tokios teisės nepraranda ir tais atvejais, kai atlieka veiksmus, susijusius su anksčiau vykdytos veiklos užbaigimu.

Pavyzdys

Elektros energijos pardavėjas, turintis elektros energijos visuomeninio tiekimo licenciją, parduoda elektros energiją uždarajai akcinei bendrovei, vykdančiai ekonominę veiklą. Nurodytuoju atveju parduodama elektros energija apmokestinama taikant 0,52 euro už parduodamos elektros energijos megavatvalandę.

Pavyzdys

Gyventojas įsigijo verslo liudijimą, suteikiantį teisę verstis kirpyklų, kosmetikos kabinetų ir salonų, taip pat soliariumų veikla. Minėtas gyventojas sudarė elektros energijos tiekimo verslo reikmėms sutartį su elektros energijos tiekėju. Individuali veikla vykdoma gyventojui nuosavybės teise priklausančiose negyvenamosios paskirties patalpose. Atsižvelgiant į tai, kad gyventojas elektros energiją naudoja verslui, elektros energijos tiekėjas, tiekdamas elektros energiją, apskaičiuoja akcizus, taikant 0,52 euro už parduodamos elektros energijos megavatvalandę.

48 straipsnis. Atleidimas nuo akcizų

1. Nuo akcizų už elektros energiją atleidžiama:

1) elektros energija, naudojama visų rūšių elektros energijos gamybos, skirstymo bei perdavimo procesams ir šiems procesams palaikyti, taip pat elektros energijos nuostoliai, susidarę elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinkluose;

Komentaras

Komentuojamojo straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad nuo akcizų už elektros energiją atleidžiama tokia elektros energija, kuri naudojama elektros energijos gamybai, skirstymui, perdavimui ar šiems procesams palaikyti, taip pat elektros energijos nuostoliai, susidarę elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinkluose.

2) elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius;

Komentaras

1. Komentuojamojo straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta, kad nuo akcizų už elektros energiją atleidžiama tokia elektros energija, kuri pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius.

2. Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme nustatyta, kad atsinaujinantys energijos ištekliai – tai gamtos ištekliai: vandens potencinė energija, saulės, vėjo, biomasės ir žemės gelmių šilumos (geoterminė) energija. Tokios energijos atsiradimą ir atsinaujinimą sąlygoja gamtos ar žmogaus sukurti procesai, ją galima vartoti arba naudoti elektros energijos gamybai.

3. Įrodymais, kad elektros energija yra pagaminta iš atsinaujinančių šaltinių, gali būti kilmės garantijos, išduodamos, vadovaujantis Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo bei kilmės garantijų naudojimo priežiūros ir kontrolės, taip pat kitų valstybių narių ir trečiųjų valstybių išduotų kilmės garantijų pripažinimo Lietuvos Respublikoje taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. 1-298 ar kiti įrodymai, patvirtinantys, kad elektros energija pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių.

3) elektros energija, tiekiama buitiniams elektros energijos vartotojams, kaip jie apibrėžti Elektros energetikos įstatyme, taip pat asmenims, kurie pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą (toliau – Labdaros ir paramos įstatymas) turi paramos gavėjo statusą;

Komentaras

1. Vadovaujantis AĮ 48 straipsnio 1 dalies 3 punktu gyventojams (buitiniams vartotojams), išskyrus gyventojus vykdančius ekonominę veiklą ir šiai veiklai vykdyti įsigyjantiems elektros energiją, tiekiama elektros energija atleidžiama nuo akcizų.

2. Pagal Elektros energetikos įstatymo nuostatas buitinis vartotojas – tai fizinis asmuo, perkantis elektros energiją asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su ūkine komercine ar profesine veikla. Pažymima, kad tokiu atveju įprastai sudaroma sutartis dėl elektros energijos tiekimo buitinėms reikmės.

3. Taip pat nuo akcizų atleidžiama elektros energija, tiekiama viešiesiems juridiniams asmenims, kurie yra paramos gavėjai, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatyme.

4. Atsižvelgiant į tai, kad asmenims paramos gavėjo statusas gali būti suteiktas ir (arba) panaikintas AĮ 48 straipsnio 1 dalyje nustatytu akcizų už elektros energiją mokestiniu laikotarpiu, teisę įsigyti elektros energiją be akcizų, AĮ 48 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytieji asmenys įgyja nuo kito mokestinio laikotarpio, einančio po to mokestinio laikotarpio, kurį tokia teisė atsirado, arba, atitinkamai, asmuo teisės įsigyti elektros energijos be akcizų netenka nuo kito mokestinio laikotarpio, einančio po to mokestinio laikotarpio, kuomet asmuo teisės aktų nustatyta tvarka netenka paramos gavėjo statuso.

5. Pažymima, kad asmenys, kurie tiekia elektros energiją, vertinant ar konkretus asmuo – elektros energijos pirkėjas – per mokestinį laikotarpį teisės įsigyti elektros energiją be akcizų neprarado, turi savo iniciatyva kompetentingų institucijų duomenų bazėse patikrinti, ar elektros energijos pirkėjas turi paramos gavėjo statusą.

4) elektros energija, eksportuojama ar tiekiama į kitą valstybę narę;

Komentaras

Pagal komentuojamojo straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatas, kai elektros energija tiekiama į kitą valstybę narę ar eksportuojama į valstybes, kurios nėra valstybės narės, prievolės mokėti akcizus neatsiranda.

5) elektros energija, parduodama ar kitaip perduodama asmenims, gavusiems vietos mokesčių administratoriaus leidimą įsigyti elektros energijos be akcizų.

Komentaras

Komentuojamo straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad prievolės mokėti akcizus neatsiranda tais atvejais, kai elektros energijos tiekėjas ją parduoda ar kitaip perduoda asmeniui, turinčiam vietos mokesčių administratoriaus leidimą įsigyti elektros energiją be akcizų. Atvejai, kai vietos mokesčių administratorius išduoda leidimą įsigyti elektros energiją be akcizų nustatyti šio straipsnio 2 dalyje.

2. Šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytas vietos mokesčių administratoriaus leidimas įsigyti elektros energijos be akcizų išduodamas asmenims:

1) naudojantiems elektros energiją cheminės redukcijos tikslu;

2) naudojantiems elektros energiją elektrolizės ir metalurgijos procesams;

3) naudojantiems elektros energiją gamybos procesams, kai jos pirkimo kaina (o tais atvejais, kai ją gamina tas pats asmuo, – gamybos savikaina) sudaro daugiau kaip 50 procentų gaminamo produkto vieneto savikainos.

Komentaras

Pažymima, kad nurodytaisiais atleidimo nuo akcizų atvejais, mokesčio lengvata yra siejama su konkrečia veiklos sritimi ar konkrečiu elektros energijos panaudojimu. Atsižvelgiant į tai, elektros energijos pardavėjas, turintis veiklos licenciją, tiekiamos elektros energijos neapmokestina akcizu tik tuo atveju, kai elektros energijos pirkėjas pateikia elektros energijos pardavėjui vietos mokesčių administratoriaus leidimą, kuriame nurodytos lengvatos taikymo sąlygos, pavyzdžiui, elektros energijos kiekis per mokestinį laikotarpį, kuris atleidžiamas nuo akcizų.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytų leidimų išdavimo taisykles, taip pat dokumentus, kurie turi būti pateikti norint gauti leidimą, nustato centrinis mokesčių administratorius.

4. Tais atvejais, kai akcizai už elektros energiją, kuri vadovaujantis šio straipsnio nuostatomis yra atleidžiama nuo akcizų, yra sumokėti, jie grąžinami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Komentaras

Sumokėti akcizai grąžinami Akcizų, sumokėtų už elektros energiją, kuri vadovaujantis Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 48 straipsniu yra atleidžiama nuo akcizų, grąžinimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. 154 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“, nustatyta tvarka.

49 straipsnis. Akcizų už elektros energiją nurodymas prekių pardavimo dokumentuose

Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais pardavimo dokumentuose turi būti nurodyta už elektros energiją apskaičiuota akcizų suma.

Komentaras

1. Akcizais apmokestinamų prekių pardavimo dokumentuose apskaičiuota tų prekių akcizų suma paprastai nenurodoma. Tačiau yra atvejų, kai akcizų suma turi būti nurodoma prekių pardavimo dokumentuose – sąskaitose faktūrose ar PVM sąskaitose faktūrose. Tokie atvejai yra nustatyti Mokesčiams apskaičiuoti naudojamų apskaitos dokumentų išrašymo ir pripažinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 780.

2. Asmenys, turintys teisę Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka susigrąžinti akcizus, vadovaudamiesi nurodytomis taisyklėmis, gali paprašyti akcizais apmokestinamų prekių pardavėjo nurodyti už prekes apskaičiuotų akcizų sumą jiems išrašomose sąskaitose faktūrose arba PVM sąskaitose faktūrose.

50 straipsnis. Akcizų už elektros energiją deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

1. Akcizų už elektros energiją mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus iki kito mėnesio 15 dienos asmuo, kuriam šio įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nustatytais pagrindais atsiranda prievolė mokėti akcizus, privalo vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje jis registruotas, pateikti akcizų už elektros energiją deklaraciją. Deklaracijos formą ir pildymo taisykles nustato centrinis mokesčių administratorius. Joje privalo būti deklaruota akcizų suma, apskaičiuota už elektros energiją, už kurią prievolė mokėti akcizus šio įstatymo 45 straipsnyje nustatyta tvarka atsirado tą mokestinį laikotarpį. Akcizai privalo būti sumokėti iki šioje dalyje nustatyto deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

Už mokestinius laikotarpius, prasidėjusius nuo 2025 m. rugsėjo 1 d., teikiama Akcizų deklaracijos AKC430 forma, vadovaujantis Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

Akcizų deklaracijos FR0630 forma ir Asmens akcizų deklaracijos FR0630A forma, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. VA-106 „Dėl Akcizų deklaracijų FR0630 ir FR0630A formų, jų priedų užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“, užpildomos, tik tikslinant duomenis už mokestinius laikotarpius iki 2025 m. rugpjūčio 31 d.

2. Jeigu asmuo netenka licencijuoto asmens ar elektros energijos gamintojo statuso, jis privalo šio straipsnio 1 dalyje nustatytais terminais pateikti vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje jis registruotas, akcizų už elektros energiją deklaraciją. Joje turi būti deklaruoti akcizai už visą įsigytą ar sunaudotą savoms reikmėms elektros energijos kiekį, už kurį dar nesumokėti akcizai, ir juos sumokėti iki šio straipsnio 1 dalyje nustatyto deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

Tuo atveju, jei asmeniui, turinčiam veiklos licencijų, nustatytų Elektros energetikos įstatyme, panaikinama licencija arba elektros energijos gamintojui panaikinamas leidimas gaminti elektros energiją, tai šie asmenys, kalendoriniam mėnesiui, einančiam po mėnesio kai licencija ir (ar) leidimas buvo panaikinti, pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos turi pateikti vietos mokesčių administratoriui komentuojamo straipsnio 1 dalies komentare nurodytos formos deklaraciją bei sumokėti mokėtinus akcizus.

3. Už nelicencijuoto asmens importuotą elektros energiją akcizai sumokami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Komentaras

Pažymima, kad tuo atveju, jei asmuo, neturintis veiklos licencijų, leidimų, nustatytų Elektros energetikos įstatyme, importuoja elektros energiją, tai akcizai sumokami Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 748, nustatyta tvarka. (Pagal VMI prie FM 2012-08-23 raštą Nr (18.4-31-2)-7147)

PENKTASIS SKIRSNIS
AKMENS ANGLIŲ, KOKSO, LIGNITO IR ŠILDYMUI SKIRTŲ DURPIŲ APMOKESTINIMAS

51 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už akmens anglis, koksą, lignitą ir šildymui skirtas durpes

1. Prievolė mokėti akcizus už akmens anglis, koksą, lignitą ir šildymui skirtas durpes atsiranda, kai jie:

1) parduodami ar kitaip perduodami asmeniui, kuris nėra centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas (toliau – registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas), arba

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, už kuriuos akcizai nėra sumokėti, atsiranda asmeniui, kuris šiuos produktus parduoda arba kitaip perduoda asmeniui, kuris nėra įregistruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju. Asmenys registruojami akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjais vadovaujantis Asmenų, turinčių

teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. VA-99 „Dėl Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau – Registravimo taisyklės).

2. Pagal šį punktą, prievolė mokėti akcizus atsiranda akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjui, kuris, įsigijęs iš kito akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjo, importavęs ar atsigabenęs iš kitų ES valstybių narių akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių, šiuos produktus parduos (ar kitaip perduos) akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju neįregistruotam asmeniui. Minėtoji akcizų prievolė neatsiranda, kai akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes registruotas tiekėjas parduoda (ar kitaip perduoda) kitam Lietuvos Respublikoje registruotam akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjui.

3. Mokėtina akcizų suma už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuojama, deklaruojama ir sumokama vadovaujantis Akcizų įstatymo 53 ir 55 straipsniais.

4. Bet kokio pavidalo fasuotas ir nefasuotas kuras (briketai, pusbrikečiai, granulės, gabalinės durpės, durpių ir medžio drožlių mišiniai ir pan.), kurio sudėtyje yra durpių ir kurio tiesioginė paskirtis yra šildymui ir (arba) kurį galima naudoti šildymo įrenginiuose kaip kurą, yra laikomas šildymui skirtomis durpėmis. Kai šildymo paskirčiai parduodami durpių mišiniai (pvz., durpių ir medžio drožlių), prievolė mokėti akcizus atsiranda už faktinį durpių kiekį mišinyje, kai šie produktai parduodami (ar kitaip perduodami) šildymui skirtų durpių tiekėju neįregistruotam asmeniui.

2) iš kitos valstybės narės gaunami asmens, kuris nėra registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas, arba

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris iš kitos valstybės narės gauna akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, tačiau nėra registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju, vadovaujantis Registravimo taisyklėmis. Taigi, pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus neatsiranda registruotiems akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjams, kurie gauna šiuos produktus iš kitos valstybės narės.

2. Pagal Akcizų įstatymo 1 straipsnio 4 dalį, apmokestinant akcizais akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, taikomos tik šio įstatymo 20, 21, 22, 43 straipsnių ir II skyriaus penktojo skirsnio nuostatos. Todėl gabenant akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes iš kitos valstybės narės į Lietuvos Respubliką nėra taikomos Akcizų įstatymo nuostatos dėl akcizais apmokestinamų prekių kontrolės ir gabenimo tarp valstybių narių, t. y., tokiems gabenimams nėra naudojami elektroninis akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentas (e-AD) ir supaprastintas elektroninis akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentas (e-SAD), atitinkamai šių produktų gavėjai neturi registruotis registruotais akcizais apmokestinamų prekių gavėjais ar patvirtintais akcizais apmokestinamų prekių gavėjais.

3. Mokėtina akcizų suma už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuojama, deklaruojama ir sumokama vadovaujantis Akcizų įstatymo 53 ir 55 straipsniais.

3) importuojami asmens, kuris nėra registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas, arba

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus atsiranda, kai akmens anglis, koksas, lignitas ir arba šildymui skirtos durpės išleidžiami į laisvą apyvartą. Jeigu minėtos prekės laikinai saugomos arba joms įforminama laisvosios zonos, muitinio sandėliavimo, laikinojo įvežimo perdirbti, laikinojo įvežimo ar tranzito muitinės procedūra, prievolė mokėti importo akcizus neatsiranda.

2. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris į Lietuvos Respubliką importuoja akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, tačiau nėra registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju, vadovaujantis Registravimo taisyklėmis. Taigi, pagal šio punkto nuostatas prievolė mokėti akcizus neatsiranda registruotiems akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjams, kurie į Lietuvos Respubliką importuoja šiuos produktus.

3. Registruoti akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjai, siekdami, jog jiems neatsirastų prievolė mokėti akcizus šiame punkte nustatytais atvejais, importuodami šiuos produktus turi pateikti muitinei registravimo akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju įregistravimo duomenų išrašą, kuriame yra nurodytas identifikacinis numeris. Muitinės deklaracijoje pateikiant duomenų elementą „Papildoma procedūra“ (11 10 000 000) turi būti nurodytas nacionalinis papildomas procedūros kodas 010 „Kiti atleidimo nuo akcizų / neapmokestinimo akcizais atvejai, nei nurodyti Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4-7 ir 9-10 punktuose“ iš Nacionalinių triženklių papildomų procedūrų kodų sąrašo, patvirtinto Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2012 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. 1B-837 „Dėl Nacionalinių triženklių papildomų procedūrų kodų sąrašo patvirtinimo“, pateikiant duomenų elementą „Papildomasis dokumentas“ (12 03 000 000) – dokumento nacionalinis kodas 9LAA „Dokumentai, kuriais įrodoma registruoto tiekėjo teisė akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes importuoti be akcizų“ iš Duomenų elemente „Papildomasis dokumentas“ (12 03 000 000) nurodomų dokumentų nacionalinių kodų sąrašo, patvirtinto Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2023 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 1BE-861 „Dėl Dokumentų, nuorodų, informacijos nacionalinių kodų sąrašų patvirtinimo“. Atleidimo nuo importo akcizų taikymo tvarką nustato Atleidimo nuo importo akcizų taikymo tvarkos aprašas, patvirtintas Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2023 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 1BE-894 „Dėl Atleidimo nuo importo akcizų taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

4. Mokėtina akcizų suma už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuojama vadovaujantis Akcizų įstatymo 53 ir 55 straipsniais.

4) suvartojami registruoto akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjo savoms reikmėms.

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris yra įregistruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju, tačiau šiuos produktus sunaudoja savo reikmėms.

2. Registruoto akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjo šių produktų suvartojimu savoms reikmėms laikomi atvejai, kai šie produktai neperduodami ar kitaip neperleidžiami kitam asmeniui (pvz., sunaudojami registruoto akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjo patalpoms šildyti).

3. Mokėtina akcizų suma už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuojama, deklaruojama ir sumokama vadovaujantis Akcizų įstatymo 53 ir 55 straipsniais.

2. Akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjų registravimo ir išregistravimo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius.

Komentaras

1. Akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjų registravimo ir išregistravimo tvarka nustatyta Registravimo taisyklėse.

2. Vadovaujantis Registravimo taisyklių nuostatomis registruojami:

a) akmens anglių, kokso, lignito tiekėjais (registruoto asmens identifikacinis numeris (fragmentas) - AN-T)) registruojami asmenys, kurie iš kitos valstybės narės gauna, importuoja ir (arba) Lietuvos Respublikoje įsigyja akmens anglis, koksą, lignitą, už kuriuos akcizai nesumokėti, ir juos tiekia (parduoda) Lietuvos Respublikoje, išgabena į kitą valstybę narę arba eksportuoja. Asmenys registruojami neterminuotam laikui, tačiau šių asmenų registracija yra siejama su veiklos vykdymo vieta, t. y., asmenis registruojant šiuo registruotu asmeniu, suteikiama tiek identifikacinių numerių, kiek Registravimo taisyklių nustatyta tvarka pateikiama prašymų dėl asmens registravimo akmens anglių, kokso, lignito tiekėju (toliau - prašymas). Dėl kiekvienos akmens anglių, kokso, lignito tiekimo vietos teikiamas atskiras prašymas.

Vadovaujantis Registravimo taisyklių 9.4 papunkčiu, veiklos vykdymo vietos (-ų) adresas (-ai) gali būti nenurodomas (-i) tais atvejais, kai asmuo pagal teisės aktus neprivalo registruoti struktūrinio padalinio. Tokiu atveju prašymas dėl įregistravimo teikiamas Taisyklių 4.2 papunktyje nurodytu būdu, t. y., elektroniniu paštu vmi@vmi.lt;

b) šildymui skirtų durpių tiekėjais (registruoto asmens identifikacinis numeris (fragmentas) - DP-T)), kuriais registruojami asmenys, kurie gamina, iš kitos valstybės narės gauna, importuoja ir (arba) Lietuvos Respublikoje įsigyja šildymui skirtas durpes, už kurias akcizai nesumokėti, ir jas tiekia (parduoda) Lietuvos Respublikoje, išgabena į kitą valstybę narę arba eksportuoja. Šildymui skirtų durpių tiekėjais asmenys registruojami neterminuotam laikui. Taip pat šių asmenų registravimas nėra siejamas su veiklos vykdymo vieta, t. y., vienam registruotam asmeniui suteikiamas vienas identifikacinis numeris visoms veiklos vykdymo vietoms.

Akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjų išregistravimo tvarka ir atvejai nustatyti Registravimo taisyklių IV skyriuje „Asmens išregistravimas“.

(Pagal VMI prie FM 2024-06-19 raštą Nr, 18.2-31-2 Mr RM-28014)

52 straipsnis. Akcizų už akmens anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes mokėtojai

Akcizų už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes mokėtojai yra registruoti akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjai, importuotojai (kiti negu registruoti akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjai), taip pat kiti asmenys, kurie nėra registruoti akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjai, jeigu jie gavo akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių iš kitos valstybės narės.

Komentaras

1. Akcizus už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuoti ir sumokėti turi registruoti akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjai, kai:

a) šiuos produktus parduoda arba kitaip perduoda asmeniui, kuris nėra įregistruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėju (pagal Akcizų įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 1 punktą);

b) suvartoja šiuos produktus savoms reikmėms (pagal Akcizų įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 4 punktą).

2. Akcizus už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuoti ir sumokėti turi importuotojai, kurie nėra registruoti akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjais, kai šiuos produktus importuoja į Lietuvos Respubliką (pagal Akcizų įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 3 punktą).

3. Akcizus už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes apskaičiuoti ir sumokėti turi kiti asmenys, kurie nėra registruoti akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjais, jeigu jie gavo akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių iš kitos valstybės narės (pagal Akcizų įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 2 punktą).

4. Registruoti tiekėjai turi tvarkyti akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių apskaitą (iš apskaitos duomenų turi būti galimybė nustatyti apmokestinimui akcizais ir akcizų deklaracijos užpildymui aktualius duomenis).

(Pagal VMI prie FM 2024-06-19 raštą Nr, 18.2-31-2 Mr RM-28014)

53 straipsnis. Akmens anglims, koksui, lignitui ir šildymui skirtoms durpėms taikomi akcizų tarifai

1. Akmens anglims taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 30 eurų už toną produkto;
2) kintamosios dalies – CO2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

1. Akmens anglims taikomas kombinuotasis akcizų tarifas susidedantis iš:

a) pastoviosios dalies akcizų tarifo – 30 eurų už toną produkto ir

b) kintamosios akcizų tarifo dalies (anglies dioksido dedamosios), kuri nurodyta AĮ 3 priede. 2026 m. akmens anglims taikoma 87,2 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

Pavyzdys

Asmeniui 2026 m. vasarį tenka prievolė apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 5 tonas akmens anglių.

Taigi, minėta suma apskaičiuojama prie pastoviosios dalies akcizų tarifo, padauginto iš 5 tonų produkto, pridėjus kintamosios akcizų tarifo dalies tarifą, padaugintą iš 5 tonų produkto.

30 x 5 + 87,2 x 5 = 150 + 436 = 586 eurai.

2. Koksui ir lignitui taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 30 eurų už toną produkto;
2) kintamosios dalies – CO2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

1. Koksui ir lignitui taikomas kombinuotasis akcizų tarifas susidedantis iš:

a) pastoviosios dalies akcizų tarifo – 30 eurų už toną produkto ir

b) kintamosios akcizų tarifo dalies (anglies dioksido dedamosios), kuri nurodyta AĮ 3 priede. 2026 m. koksui ir lignitui taikoma 128 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

Pavyzdys

Asmeniui 2026 m. vasarį tenka prievolė apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 5 tonas lignito.

Taigi, minėta suma apskaičiuojama prie pastoviosios dalies akcizų tarifo, padauginto iš 5 tonų produkto, pridėjus kintamosios akcizų tarifo dalies tarifą, padaugintą iš 5 tonų produkto.

30 x 5 + 128 x 5 = 150 + 640 = 790 eurų.

3. Šildymui skirtoms durpėms taikomas akcizų tarifas, susidedantis iš:

1) pastoviosios dalies – 20 eurų už toną produkto;
2) kintamosios dalies – CO2 dedamosios, nurodytos šio įstatymo 3 priede.

Komentaras

1. Šildymui skirtoms durpėms taikomas kombinuotasis akcizų tarifas susidedantis iš:

a) pastoviosios dalies akcizų tarifo – 20 eurų už toną produkto ir

b) kintamosios akcizų tarifo dalies (anglies dioksido dedamosios), kuri nurodyta AĮ 3 priede. 2026 m. šildymui skirtoms durpėms taikoma 66,4 eurų už toną produkto kintamoji akcizų tarifo dalis.

Pavyzdys

Asmeniui 2026 m. vasarį tenka prievolė apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 5 tonas šildymui skirtų durpių.

Taigi, minėta suma apskaičiuojama prie pastoviosios dalies akcizų tarifo, padauginto iš 5 tonų produkto, pridėjus kintamosios akcizų tarifo dalies tarifą, padaugintą iš 5 tonų produkto.

20 x 5 + 66,4 x 5 = 100 + 332 = 432 eurai.

2. Akcizų tarifas už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes akcizų deklaracijoje nurodomas vienu skaičiumi, t. y. pastoviosios dalies ir kintamosios dalies suma. Akcizų tarifas vienu skaičiumi gali būti nurodomas ir kituose dokumentuose (pvz., sąskaitoje faktūroje, PVM sąskaitoje faktūroje).
(Pagal VMI prie FM 2025-02-11 raštą Nr. 18.2-31-2 Mr RM-5843)

54 straipsnis. Atleidimas nuo akcizų

1. Nuo akcizų atleidžiami akmens anglys, koksas, lignitas ir šildymui skirtos durpės:

1) išgabenami į kitą valstybę narę;

Komentaras

Nuo akcizų atleidžiami akmens anglis, koksas, lignitas ir (arba) šildymui skirtos durpės, kurie yra išgabenami į kitas valstybes nares. Asmuo, išgabenęs akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes į kitas valstybes nares, turi turėti dokumentus, patvirtinančius, kad šie produktai išgabenti į kitas valstybes nares (pardavimo PVM sąskaitas faktūras, gabenimo dokumentus ir kt.).

2) eksportuojami.

Komentaras

Nuo akcizų atleidžiami akmens anglis, koksas, lignitas ir (arba) šildymui skirtos durpės, kurie yra eksportuojami. Asmuo, eksportavęs akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, turi turėti dokumentus, patvirtinančius, kad šie produktai eksportuoti (pardavimo PVM sąskaitas faktūras, gabenimo dokumentus, eksporto faktą įrodančius dokumentus ir kt.).

2. Tais atvejais, kai akcizai už akmens anglis, koksą, lignitą ir šildymui skirtas durpes, kurie vadovaujantis šio straipsnio 1 dalies nuostatomis yra atleidžiami nuo akcizų, yra sumokėti, jie grąžinami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Komentaras

Tais atvejais, kai akcizai už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, kurie vadovaujantis Akcizų įstatymo 54 straipsnio 1 dalies nuostatomis yra atleidžiami nuo akcizų, yra sumokėti, šie akcizai grąžinami Akcizų grąžinimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 255 „Dėl akcizų grąžinimo“, nustatyta tvarka.
(Pagal VMI prie FM 2024-06-19 raštą Nr. 18.2-31-2 Mr RM-28014)

55 straipsnis. Akcizų už akmens anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

1. Akcizų už akmens anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus iki kito mėnesio 15 dienos

registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas, taip pat kitas asmuo, kuris nėra registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas, gavęs iš kitos valstybės narės akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių, privalo vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje jis registruotas mokesčių mokėtoju, pateikti akcizų už akmens anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes deklaraciją. Deklaracijos formą ir užpildymo taisykles nustato centrinis mokesčių administratorius. Joje privalo būti deklaruota akcizų suma, apskaičiuota už akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes, už kuriuos šio įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka prievolė sumokėti akcizus atsirado tą mokestinį laikotarpį. Akcizai sumokami iki šioje dalyje nustatyto deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

5. Akcizų už akmens anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo, kuriam pasibaigus iki kito mėnesio 15 dienos registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas (toliau šio straipsnio komentare – Registruotas tiekėjas), taip pat kitas asmuo, kuris nėra Registruotas tiekėjas, gavęs iš kitos ES valstybės narės akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių, privalo mokesčių administratoriui pateikti akcizų už akmens anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes deklaraciją. Taigi, prievolė pateikti akcizų deklaraciją atsiranda:

a) Registruotiems tiekėjams;

b) kitiems asmenims, kurie nėra Registruoti tiekėjai, tačiau yra gavę iš kitos ES valstybės narės akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių.

Pažymėtina, kad Registruoti tiekėjai deklaraciją turi pateikti kalendoriniam mėnesiui pasibaigus (iki kito mėnesio 15 dienos), nepriklausomai nuo to, ar tą kalendorinį mėnesį, už kurį yra pateikiama akcizų deklaracija, šiems asmenims atsirado prievolė mokėti akcizus, vadovaujantis AĮ 51 straipsnio 1 dalies 1 ir 4 punktų nuostatomis.

Kiti asmenys, kurie nėra Registruoti tiekėjai, tačiau šiuos produktus atsigabeno iš kitų ES valstybių narių, akcizų deklaraciją privalo pateikti tik tada, kai per kalendorinį mėnesį jiems atsirado prievolė mokėti akcizus, vadovaujantis AĮ 51 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatomis.

6. Aukščiau nurodytais atvejais, už mokestinius laikotarpius, prasidėjusius nuo 2025 m. rugsėjo 1 d., teikiama Akcizų deklaracijos AKC430 forma, vadovaujantis Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Deklaracijų taisyklės).

Akcizų deklaracijos FR0630 forma ir Asmens akcizų deklaracijos FR0630A forma, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. VA-106 „Dėl Akcizų deklaracijų FR0630 ir FR0630A formų, jų priedų užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“, užpildomos, tik tikslinant duomenis už mokestinius laikotarpius iki 2025 m. rugpjūčio 31 d.

Akcizų deklaracijos pateikiamos / tikslinamos per Valstybinės mokesčių inspekcijos Elektroninio deklaravimo informacinę sistemą (EDS).

7. Akcizų deklaracijoje deklaruoti akcizai sumokami iki deklaracijos pateikimo termino pabaigos, t. y., iki kito mėnesio, einančio po mokestinio laikotarpio (kalendorinio mėnesio), 15 dienos.

2. Jeigu asmuo netenka registruoto akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjo statuso, jis privalo šio straipsnio 1 dalyje nustatytais

terminais pateikti vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje jis registruotas mokesčių mokėtoju, akcizų už akmens anglis, koksą, lignitą, šildymui skirtas durpes deklaraciją. Joje turi būti deklaruoti akcizai už visą įsigytą akmens anglių, kokso, lignito, šildymui skirtų durpių kiekį, už kurį dar nesumokėti akcizai, ir juos sumokėti iki šioje dalyje nustatyto deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

1. Tuo atveju, jeigu asmuo netenka Registruoto tiekėjo statuso, jis privalo iki kito mėnesio, einančio po mėnesio, kurį neteko Registruoto tiekėjo statuso, 15 dienos pateikti akcizų deklaraciją už analizuojamus produktus ir joje deklaruoti akcizus už visą įsigytą akmens anglių, kokso, lignito ir / arba šildymui skirtų durpių kiekį, už kurį akcizai dar nėra sumokėti.

2. Deklaruoti akcizai turi būti sumokėti iki akcizų deklaracijos pateikimo termino pabaigos, t. y., iki kito mėnesio, einančio po mėnesio, kurį asmuo neteko Registruoto tiekėjo statuso, 15 dienos.

3. Už asmens, kuris nėra registruotas akmens anglių, kokso, lignito ir (arba) šildymui skirtų durpių tiekėjas, importuotas akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes akcizai mokami tokiais pačiais terminais ir tvarka, kaip būtų mokami importo muitai už šiuos produktus (jeigu jie šiems produktams būtų nustatyti), kaip tai nustatyta Sąjungos muitinės kodekse, jį papildančiuose ir įgyvendinančiuose Europos Sąjungos teisės aktuose.

Komentaras

1. Už asmens, kuris nėra Registruotas tiekėjas, importuotas akmens anglis, koksą, lignitą ir (arba) šildymui skirtas durpes importo akcizų mokėjimo tvarka nustatyta Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 748 „Dėl Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklių patvirtinimo“. Pagal minėtas taisykles, jeigu muitinei pateikta garantija, užtikrinanti importo akcizų už minėtas prekes sumokėjimą, importo akcizai už visas per kalendorinį mėnesį išleistas prekes sumokami iki kito mėnesio 16 dienos, jeigu garantija nepateikta – importo akcizai turi būti sumokėti iki prekių išleidimo.

(55 str. komentaras parengtas pagal 2025-02-05 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-5040).

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

GAMTINIŲ DUJŲ APMOKESTINIMAS

57 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už gamtines dujas

Prievolė mokėti akcizus už gamtines dujas, kai :

1) gamtinės dujos, kurių tiekimas vyksta ne gamtinių dujų perdavimo sistemos virtualiame prekybos taške, kuriame prekiaujama gamtinėmis dujomis, parduodamos ar kitaip perduodamos naudoti kaip variklių degalai ar šildymui skirtas kuras arba

2) gamtinės dujos, kurių tiekimas vyksta gamtinių dujų perdavimo sistemos virtualiame prekybos taške, kuriame prekiaujama gamtinėmis dujomis, asmens, kuriam

šios dujos parduotos ar kitaip perduotos, naudojamos kaip variklių degalai ar šildymui skirtas kuras, arba

3) gamtinės dujos naudojamos kaip variklių degalai ar šildymui skirtas kuras ir už jas akcizai dar nesumokėti.

Komentaras

Prievolė mokėti akcizus už gamtines dujas atsiranda tada, kai jos parduodamos ar kitaip perduodamos naudoti kaip variklių degalai. Gamtinių dujų pardavimą ar kitokį perdavimą naudoti reikėtų suprasti kaip tokių dujų pardavimą ar kitokį perdavimą galutiniam vartojimui, bet ne perpardavimui. Taigi pagal komentuojamą straipsnį prievolė mokėti akcizus atsiranda tada, kai galutiniam vartojimui (naudoti variklių degalams) suslėgtos gamtinės dujos yra parduodamos ar kitaip perduodamos per specialius automobilių užpildymo gamtinėmis dujomis įrenginius.

Pavyzdys

Įmonė „D“, turinti atitinkamą veiklos licenciją, gamtines dujas ne buitinėms reikmėms tiekia įmonei „A“. Įmonė „A“ suslegia gamtines dujas, t. y. eksploatuoja gamtinių dujų kompresorinę stotį, kurioje gamtinėmis dujomis pripildomos transporto priemonių kuro talpos. Prievolė mokėti akcizus atsiranda įmonei „A“, kuri, eksploatuodama specialią įrangą, gamtines dujas parduoda tiesiogiai į transporto priemones naudoti kaip variklių degalus.

2. Jeigu asmuo įsigyja gamtines dujas, kurių akcizai nesumokėti, ir jas panaudoja kaip variklių degalus, tai pagal komentuojamą straipsnį prievolė mokėti akcizus atsiranda tam asmeniui (kaip turi būti deklaruojami akcizai žr. AĮ 60 straipsnio komentarą).

Pavyzdys

Fizinis asmuo su įmone „D“ yra sudaręs gamtinių dujų pirkimo – pardavimo sutartį, pagal kurią įmonė „D“ fiziniam asmeniui tiekia dujas buitinėms ir nebuitinėms reikmėms. Fizinis asmuo šias dujas naudoja buitinėms reikmėms (maistui ruošti, šildyti namą, ruošti karštą vandenį). Be to, jis yra įsigijęs automobilio užpildymo suslėgtomis dujomis įrangą, kurią naudoja savo automobilio kuro bakui pripildyti. Prievolė mokėti variklių degalams sunaudotų gamtinių dujų akcizus atsiranda fiziniam asmeniui, kuris, naudodamas specialią įrangą, užpildo savo automobilio kuro baką ir dujas naudoja variklių degalams.

58 straipsnis. Akcizų už gamtines dujas mokėtojai

1. Šio įstatymo 57 straipsnio 1 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris gamtines dujas ne gamtinių dujų perdavimo sistemos virtualiame prekybos taške, kuriame prekiaujama gamtinėmis dujomis, parduoda ar kitaip perduoda naudoti kaip variklių degalus ar šildymui skirtą kurą.

2. Šio įstatymo 57 straipsnio 2 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris gamtines dujas, jam parduotas ar kitaip perduotas gamtinių dujų perdavimo sistemos virtualiame prekybos taške, kuriame prekiaujama gamtinėmis dujomis, naudoja kaip variklių degalus ar šildymui skirtą kurą.

3. Šio įstatymo 57 straipsnio 3 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris gamtines dujas, už kurias akcizai dar nesumokėti, naudoja kaip variklių degalus ar šildymui skirtą kurą.

Komentaras

Komentaras rengiamas

58[1] straipsnis. Gamtinių dujų atleidimas nuo akcizų

1. Nuo akcizų už gamtines dujas atleidžiamos:
1) eksportuojamos gamtinės dujos;
2) į kitą valstybę narę tiekiamos gamtinės dujos;
3) gamtinės dujos, naudojamos kaip variklių degalai, išskyrus naudojamas stacionariose įrangose;
4) buitiniams gamtinių dujų vartotojams, kaip jie apibrėžti Gamtinių dujų įstatyme, taip pat asmenims, kurie pagal Labdaros ir paramos įstatymą turi paramos gavėjo statusą, tiekiamos gamtinės dujos (neteko galios nuo 2026-01-01);
5) gamtinės dujos, naudojamos technologinėms reikmėms gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo tinkluose ir gamtinių dujų skystinimo bei suskystintų gamtinių dujų pakartotinio dujinimo procesų metu;
6) gamtinės dujos, naudojamos mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai.
2. Tais atvejais, kai asmuo gamtines dujas, už kurias šio įstatymo nustatyta tvarka buvo sumokėti akcizai, panaudoja šio straipsnio 1 dalyje nurodytais būdais, akcizai grąžinami Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka, reglamentuojančia mokesčių permokos grąžinimą.

Komentaras

Komentaras rengiamas

59 straipsnis. Gamtinėms dujoms taikomi akcizų tarifai

1. Gamtinėms dujoms, išskyrus šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodytas gamtines dujas, taikomas 23,60 euro už vieną megavatvalandę produkto akcizų tarifas.
2. Gamtinėms dujoms, kurios naudojamos kaip šildymui skirtas kuras, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį, taikomas 1,50 euro už vieną megavatvalandę produkto akcizų tarifas.
3. Gamtinėms dujoms, kurios naudojamos kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, taikomas 1 euro už vieną megavatvalandę produkto akcizų tarifas. Šiame įstatyme gamtinių dujų kaip šildymui skirto kuro naudojimas verslo reikmėms suprantamas kaip jų naudojimas asmens, kuris vykdo ekonominę veiklą, kaip ji apibrėžta Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme.
4. Gamtinėms dujoms, kurios tiekiamos buitiniams gamtinių dujų vartotojams, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatyme, taip pat asmenims, kurie pagal Labdaros ir paramos įstatymą turi paramos gavėjo statusą, taikomas 0,50 euro už vieną megavatvalandę produkto akcizų tarifas.

Komentaras

Komentaras rengiamas

60 straipsnis. Akcizų už gamtines dujas deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

1. Akcizų už gamtines dujas mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos asmuo, kuriam šio įstatymo 57 straipsnyje nustatytais pagrindais atsiranda prievolė mokėti akcizus, privalo vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje jis registruotas mokesčių mokėtoju, pateikti akcizų už gamtines dujas deklaraciją, kurioje privalo būti deklaruota akcizų suma, apskaičiuota už gamtines dujas, už kurias šio įstatymo 57 straipsnyje nustatytais pagrindais atsirado prievolė tą mokestinį laikotarpį sumokėti akcizus. Deklaracijos formą ir jos užpildymo taisykles nustato centrinis mokesčių administratorius.

2. Akcizai sumokami iki šio straipsnio 1 dalyje nustatyto deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

Komentaras rengiamas

SEPTINTASIS SKIRSNIS

KAITINAMOJO TABAKO PRODUKTŲ IR ELEKTRONINIŲ CIGAREČIŲ SKYSČIO APMOKESTINIMAS AKCIZAIS

61 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už kaitinamojo tabako produktus

1. Prievolė mokėti akcizus atsiranda už šiuos kaitinamojo tabako produktus:

1) už kaitinamojo tabako produktus, kuriems Lietuvos Respublikoje panaikinamas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas (t. y. už iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio išgabentus kaitinamojo tabako produktus, kuriems netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, už kaitinamojo tabako produktus, pristatytus į akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, gaunančio kaitinamojo tabako produktus, nurodytą tiesioginio pristatymo vietą). Šio punkto nuostatos taikomos ir tiems kaitinamojo tabako produktams, kuriems akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas panaikinamas pažeidžiant teisės aktų nustatytus reikalavimus, arba

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus už kaitinamojo tabako produktus atsiranda, kuomet Lietuvos Respublikoje panaikinamas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas (t. y. už iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio išgabentus kaitinamojo tabako produktus, kuriems panaikintas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas (produktų išleidimas į rinką), už kaitinamojo tabako produktus, pristatytus į akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko, gaunančio kaitinamojo tabako produktus, nurodytą tiesioginio pristatymo vietą). Šio punkto nuostatos taikomos ir tiems kaitinamojo tabako produktams, kurie neteisėtai išgabenami iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio.

2) už kaitinamojo tabako produktus, prarastus Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, už Lietuvos Respublikoje gabenimo metu prarastus kaitinamojo tabako produktus, taip pat už dėl Lietuvos Respublikoje įvykusių ar nustatytų (jei nėra įrodymų, kad šie pažeidimai įvyko kitoje valstybėje narėje) gabenimo

pažeidimų nepristatytus į paskirties vietą kaitinamojo tabako produktus. Kaitinamojo tabako gabenimo pažeidimu laikomi atvejai, kai kaitinamojo tabako produktų gavimas nėra patvirtinamas vadovaujantis šio įstatymo 14 straipsnio 3 dalies nuostatomis. Kaitinamojo tabako produktų gabenimo pažeidimu nelaikoma ir akcizai neskaičiuojami už prarastą kaitinamojo tabako produktų kiekį, neviršijantį Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų natūralios netekties normų, taip pat už kaitinamojo tabako produktus, prarastus dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, taip pat už kitus negrįžtamai prarastus ar visiškai sunaikintus kaitinamojo tabako produktus (jeigu jų negalima panaudoti kaip akcizais apmokestinamų prekių), jeigu tai įrodyta Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, arba

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus atsiranda už kaitinamojo tabako produktus, prarastus Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje.

2. Kai kaitinamojo tabako produktai gabenami Lietuvos Respublikoje taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, prievolė mokėti akcizus atsiranda už dėl Lietuvos Respublikoje įvykusių ar nustatytų (jei nėra įrodymų, kad šie pažeidimai įvyko kitoje ES valstybėje narėje) gabenimo pažeidimų nepristatytus į paskirties vietą Lietuvos Respublikoje kaitinamojo tabako produktus. Kaitinamojo tabako gabenimo pažeidimu laikomi atvejai, kai kaitinamojo tabako produktų gavimo per 5 darbo dienas nuo kaitinamojo tabako gabenimo pabaigos (dėl objektyvių aplinkybių šis terminas gali būti pratęstas) kaitinamojo tabako gavėjas nepatvirtina produkto gavimo arba patvirtina, kad produktų negavo, arba patvirtina, kad produktus gavo su trūkumu.

3. Atsižvelgiant į tai, kad Europos Komisija, atsižvelgdama į ES valstybių narių susitarimą, kol bus atnaujinta 2011 m. birželio 21 d. Tarybos direktyva 2011/64/ES dėl akcizų, taikomų apdorotam tabakui, struktūros ir tarifų, nusprendė įtraukti kaitinamojo tabako produktų KN kodą 2404 11 00 į bendrąsias Akcizų judėjimo ir kontrolės sistemos (EMCS) specifikacijas, dėl ko kaitinamasis tabakas tarp ES valstybių narių gali būti gabenamas taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, tai tokio gabenimo metu prievolė kaitinamojo tabako siuntėjui mokėti akcizus Lietuvos Respublikoje (jei nėra įrodymų, kad prievolė atsiranda kitoje ES valstybėje narėje) atsiranda:

3.1. produktų gavimo Lietuvos Respublikoje atveju – kai kaitinamojo tabako produktų gavimo per 5 darbo dienas nuo kaitinamojo tabako gabenimo pabaigos (dėl objektyvių aplinkybių šis terminas gali būti pratęstas) kaitinamojo tabako gavėjas patvirtina, kad produktus gavo su trūkumu;

3.2. produktų išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos atveju - kai kaitinamojo tabako produktų gavimo per 4 mėnesius nuo kaitinamojo tabako gabenimo pradžios kaitinamojo tabako gavėjas nepatvirtina produktų gavimo ar patvirtina, kad jų negavo.

Tačiau produktų išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos atveju, kai kaitinamojo tabako gavėjas patvirtina, kad produktus gavo su trūkumu ir yra nustatyta, kad pažeidimas įvyko Lietuvoje arba gaunanti ES valstybė narė nelaiko, kad pažeidimas įvyko jos teritorijoje, prievolė mokėti akcizus atsiranda Lietuvos Respublikoje.

4. Prievolė mokėti akcizus neatsiranda už gabenimo taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą metu ar akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje prarastą kaitinamąjį tabaką:

4.1. neviršijant Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų natūralios netekties normų, nustatytų Tabako produktų natūralių nuostolių normose, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 62 „Dėl Tabako produktų natūralių nuostolių normų patvirtinimo“;

4.2. dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, taip pat už kitus negrįžtamai prarastus ar visiškai sunaikintus kaitinamojo tabako produktus (jeigu jų negalima panaudoti kaip akcizais apmokestinamų prekių), jeigu tai įrodyta Įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės prarastos dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, pateikimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ nustatyta tvarka, taip pat Įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, pateikimo ir sprendimo dėl akcizais apmokestinamų prekių praradimo aplinkybių pripažinimo nenugalimos jėgos, negrįžtamo praradimo ar visiško sunaikinimo priėmimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2011 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. VA-144 „Dėl Įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, pateikimo ir sprendimo dėl akcizais apmokestinamų prekių praradimo aplinkybių pripažinimo nenugalimos jėgos, negrįžtamo praradimo ar visiško sunaikinimo priėmimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

3) už kaitinamojo tabako produktus, sunaudotus Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, išskyrus atvejus, kai kaitinamojo tabako produktai panaudoti kitoms prekėms, kurios pagal šį įstatymą yra akcizų objektas, gaminti arba šio įstatymo nustatytiems tikslams, kuriems naudojamos prekės atleidžiamos nuo akcizų, arba

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus atsiranda už kaitinamojo tabako produktus, kurie sunaudoti Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje. Prievolė mokėti akcizus už kaitinamojo tabako produktus neatsiranda, jeigu šie produktai Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje panaudoti kitoms akcizais apmokestinamoms prekėms gaminti arba komentuojamo įstatymo nustatytiems tikslams, kuriems naudojamos prekės atleidžiamos nuo akcizų (pvz., sunaudojami gamybos metu būtiniems bandymams).

4) už kaitinamojo tabako produktus, kurie buvo įsigyti ar importuoti be akcizų šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nustatytiems tikslams, tačiau Lietuvos Respublikoje panaudoti kitiems tikslams, arba

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus atsiranda už tuos kaitinamojo tabako produktus, kurie buvo įsigyti ar importuoti be akcizų AĮ 19 straipsnyje (plačiau žr. AĮ 19 straipsnį) nurodytiems tikslams, tačiau Lietuvos Respublikoje panaudoti kitiems tikslams.

5) už kaitinamojo tabako produktus, gautus iš kitos valstybės narės (išskyrus kaitinamojo tabako produktus, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nugabentus į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį), arba

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus atsiranda už kaitinamojo tabako produktus, gautus iš kitos ES valstybės narės.

2. Prievolė mokėti akcizus neatsiranda, jeigu kaitinamojo tabako produktai nugabenti į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, vadovaujantis Iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės gautų kaitinamojo tabako produktų nugabenimo į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. VA-22 „Dėl Iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės gautų kaitinamojo tabako produktų nugabenimo į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį taisyklių patvirtinimo“.

6) už kaitinamojo tabako produktus, pagamintus, sumaišytus arba perdirbtus (įskaitant neteisėtai pagamintus, sumaišytus arba perdirbtus) Lietuvos Respublikoje ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, arba

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus atsiranda už kaitinamojo tabako produktus, jeigu jie pagaminti, sumaišyti arba perdirbti Lietuvos Respublikoje ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje. Prievolė mokėti akcizus atsiranda ir už neteisėtai (pvz., neturint licencijos verstis tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių gamyba) pagamintus, sumaišytus arba perdirbtus kaitinamojo tabako produktus.

Pavyzdys

Asmuo, turintis nustatyta tvarka išduotą licenciją verstis tabako gaminių ir (ar) su tabako gaminiais susijusiu gaminių gamyba, gamina kaitinamojo tabako produktus, tačiau jie gaminami ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje. Šiuo atveju asmeniui atsiranda prievolė sumokėti akcizus už kaitinamojo tabako produktus.

7) už laikomus specialiais ženklais – banderolėmis – nepaženklintus kaitinamojo tabako produktus, kurie šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka turi būti paženklinti banderolėmis, arba

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus atsiranda už kaitinamojo tabako produktus, kurie laikomi nepaženklinti specialiais ženklais – banderolėmis.

2. Kaitinamojo tabako produktų ženklinimo banderolėmis tvarka nustatyta Apdoroto tabako, kaitinamojo tabako produktų, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo specialiais ženklais – banderolėmis taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 9 d. nutarimu Nr. 408 „Dėl Apdoroto tabako, kaitinamojo tabako produktų, etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų ženklinimo specialiais ženklais – banderolėmis taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – Banderolių taisyklės).

3. Nepaženklintų banderolėmis kaitinamųjų tabako produktų „laikymas“ yra tokių produktų buvimas pas tam tikrą asmenį. T. y. žodis „laikyti“ apima visus nurodytų prekių buvimą pas tam tikrą asmenį atvejus. Prekių laikymas yra ir jų turėjimas savo žinioje. Prekių laikymas apima ir jų gabenimą. Asmuo, gabenantis prekes, kartu jas ir turi savo žinioje (LVAT 2007 m. liepos 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A3-689/2007, 2008 m. gruodžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-143-2007/2008, 2009 m. rugsėjo 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-442-939/2009, Lietuvos apeliacinio teismo 2011 m. gruodžio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-375/2011, Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. birželio 9 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-131-626/2022 ir kt.).

8) už nuosavybės teise priklausančius kaitinamojo tabako produktus, kuriems netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas ir (arba) kurie iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dienos buvo išleisti į laisvą apyvartą, naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną asmenims, kurie verčiasi didmenine prekyba tabako gaminiais. Ši nuostata taikoma tik tais atvejais, kai įsigaliojęs naujas akcizų tarifas yra didesnis už iki tol galiojusį akcizų tarifą ir tik kaitinamojo tabako produktams, laikomiems didmeninės prekybos tabako gaminiais vietose.

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus atsiranda už nuosavybės teise priklausančius kaitinamojo tabako produktus, kuriems netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas (produktai laikomi ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje) ir (arba) kurie iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dienos buvo išleisti į laisvą apyvartą. Prievolė atsiranda naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną asmenims, kurie verčiasi didmenine prekyba tabako gaminiais. Ši nuostata taikoma tik tais atvejais, kai įsigaliojęs naujas akcizų tarifas yra didesnis už iki tol galiojusį akcizų tarifą ir tik kaitinamojo tabako produktams, laikomiems didmeninės prekybos tabako gaminiais vietose.

2. Tabako produktams, kurie laikomi mažmeninės prekybos vietose, akcizai naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną neturi būti perskaičiuojami.

3. Tais atvejais, kai iš mažmeninės prekybos kaitinamojo tabako produktai į didmeninės prekybos tabako gaminiais vietą grąžinami dėl objektyvių priežasčių (pvz., mažmeninės prekybos atstovų bankroto, nemokumo, licencijos praradimo, prekybos vietos uždarymo ir pan.), asmenys, turintys teisę verstis didmenine prekyba tabako gaminiais, tokių kaitinamojo tabako produktų akcizų skirtumo skaičiuoti ir mokėti akcizų neprivalo. Tačiau, jeigu iš mažmeninės prekybos vietų kaitinamojo tabako produktai grąžinimai į licencijose verstis didmenine prekyba tabako gaminiais nurodytus padalinius, iš kurių vyksta didmeninė prekyba tabako gaminiais ir (arba) kuriuose šie gaminiai laikomi, vykdomi ne dėl objektyvių priežasčių, taip pat siekiant mokestinės naudos ar vengiant sumokėti priklausančius mokėti mokesčius, tai tokių grąžintų kaitinamojo tabako produktų akcizų skirtumą (apskaičiuotą iš akcizų sumos, kuri mokėtina, taikant įsigaliojusį naują akcizų tarifą, atėmus akcizų sumą, kuri už šiuos kaitinamojo tabako produktus buvo apskaičiuota iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo) asmenys, turintys teisę verstis didmenine prekyba tabako gaminiais, turėtų apskaičiuoti ir sumokėti to laikotarpio akcizų deklaracijoje, kai įsigaliojo naujasis akcizų tarifas.

2. Be šio straipsnio 1 dalyje nurodytų atvejų, prievolė mokėti akcizus atsiranda už Lietuvos Respublikoje importuojamus kaitinamojo tabako produktus (išskyrus importuojamus kaitinamojo tabako produktus, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nugabentus į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį) arba neteisėtai įvežamus kaitinamojo tabako produktus (išskyrus atvejus, kai skola muitinei yra išnykusi pagal Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies e, f, g ar k punktą). Laikoma, kad kaitinamojo tabako produktai importuojami Lietuvos Respublikoje, kai:

1) ne Sąjungos kaitinamojo tabako produktai yra Lietuvos Respublikos teritorijoje tuo metu, kai jie importuojami į Europos Sąjungos teritoriją;

2) Sąjungos kaitinamojo tabako produktai yra Lietuvos Respublikos teritorijoje tuo metu, kai jie importuojami į Europos Sąjungos teritoriją iš trečiųjų teritorijų. Jeigu į Europos Sąjungos teritoriją įvežtiems šiems produktams taikoma vidinio tranzito procedūra, laikoma, kad šie Sąjungos kaitinamojo tabako produktai importuoti į

Lietuvos Respublikos teritoriją tuo atveju, kai, nustojus taikyti minėtą tranzito procedūrą, šie produktai yra Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Komentaras

1. Be šio straipsnio 1 dalyje nurodytų atvejų, prievolė mokėti akcizus atsiranda ir už Lietuvos Respublikoje importuojamus kaitinamojo tabako produktus. Ši nuostata netaikoma importuotiems kaitinamojo tabako produktams, nugabentiems į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, vadovaujantis Importuojamų akcizais apmokestinamų prekių gabenimo, kad neatsirastų prievolės mokėti importo akcizus, tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko ir Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2023 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. VA-64/1BE-636 „Dėl importuojamų akcizais apmokestinamų prekių gabenimo, kad neatsirastų prievolės mokėti importo akcizus, tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2. Kaitinamojo tabako produktų importas suprantamas kaip iš trečiųjų šalių įvežtų ir Lietuvoje esančių kaitinamojo tabako produktų, neturinčių Sąjungos prekių muitinio statuso, išleidimas į laisvą apyvartą pagal 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (toliau – Sąjungos muitinės kodeksas), 201 straipsnį. Iš trečiųjų teritorijų įvežamo kaitinamojo tabako produktų importas suprantamas kaip iš trečiųjų teritorijų įvežtų ir Lietuvoje esančių kaitinamojo tabako produktų, turinčių Sąjungos prekių muitinį statusą, išleidimas į laisvą apyvartą ir vidaus vartojimui vienu metu.

3. Prievolė mokėti importo akcizus atsiranda už neteisėtai įvežtus kaitinamojo tabako produktus. Neteisėtu kaitinamojo tabako produktu įvežimu laikomas kaitinamojo tabako produktų įvežimas į Lietuvos Respublikos teritoriją neįforminus jiems išleidimo į laisvą apyvartą procedūros, kai skola muitinei dėl jų įvežimo atsirado pagal Sąjungos muitinės kodekso 79 straipsnio 1 dalį arba tokia skola būtų atsiradusi, jei kaitinamojo tabako produktams būtų buvęs taikomas muitas. Prievolės mokėti importo akcizus už neteisėtai įvežtus kaitinamojo tabako produktus neatsiranda, kai skola muitinei yra išnykusi pagal Sąjungos muitinės kodekso 124 straipsnio 1 dalies e, f, g ar k punktą.

3. Prievolė mokėti akcizus už šio straipsnio 1 dalyje nurodytus kaitinamojo tabako produktus atsiranda tuo metu, kai susidaro šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės. Prievolė mokėti akcizus už šio straipsnio 2 dalyje nurodytus kaitinamojo tabako produktus, kuriems pagal Europos Sąjungos atitinkamus teisės aktus yra taikomi importo muitai, atsiranda tuo metu, kai pagal teisės aktus, reguliuojančius importo muitų apskaičiavimą, atsiranda prievolė už juos apskaičiuoti importo muitus. Jeigu šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems kaitinamojo tabako produktams netaikomi jokie importo muitai, prievolė mokėti akcizus už juos atsiranda tada, jeigu pagal atitinkamas Sąjungos muitinės kodekso nuostatas atsirastų importo skola muitinei ir jeigu jiems šie muitai būtų nustatyti.

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus už komentuojamo straipsnio 1 dalyje nurodytus kaitinamojo tabako produktus atsiranda tuo metu, kai:

a) kaitinamojo tabako produktams panaikinamas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas (pvz., jie išgabenami iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio panaikinant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą);

b) kaitinamojo tabako produktai prarandami;
c) sunaudojami akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje;
d) įsigyjami be akcizų, bet panaudojami kitiems tikslams nei leidžiama;
e) gaunami iš kitos ES valstybės narės;
f) pagaminami ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje;
g) laikomi nepaženklinti banderolėmis;
h) naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną didmeninės prekybos vietose laikomas kaitinamasis tabakas, kuriam netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas.

2. Prievolė mokėti importo akcizus už komentuojamo straipsnio 2 dalyje nurodytus kaitinamojo tabako produktus atsiranda tuo pačiu metu, kaip ir atsiranda prievolė mokėti muitus, tai yra tuo pačiu metu, kada pagal Sąjungos muitinės kodeksą atsiranda skola muitinei. Importo skolos muitinei atsiradimo pagrindus nustato Sąjungos muitinės kodekso 77 (išleidimas į laisvą apyvartą) ir 79 (skolos muitinei atsiradimas dėl reikalavimų nesilaikymo) straipsniai. Jeigu kaitinamojo tabako produktams muitas nenustatytas, prievolė mokėti importo akcizus atsiranda tuo metu, kada atsirastų prievolė mokėti muitus (atsirastų skola muitinei), jeigu muitas kaitinamojo tabako produktams būtų nustatytas.

4. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytais atvejais prievolė mokėti akcizus tenka akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui arba bet kuriam kitam asmeniui, kuriam arba kurio vardu kaitinamojo tabako produktams panaikinamas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, o tais atvejais, kai kaitinamojo tabako produktai, kuriems akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas panaikinamas pažeidžiant teisės aktų nustatytus reikalavimus, – bet kuriam kitam asmeniui, dalyvavusiam darant šį pažeidimą.

Komentaras

1. Panaikinus akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą kaitinamojo tabako produktams, prievolė mokėti akcizus tenka akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui arba bet kuriam kitam asmeniui, kuriam arba kurio vardu kaitinamojo tabako produktams panaikinamas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas (kaitinamojo tabako produktai išleidžiami į rinką).

2. Tais atvejais, kai kaitinamojo tabako produktams akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas panaikinamas pažeidžiant teisės aktų nustatytus reikalavimus (išgabenami iš akcizais apmokestinamų prekių sandėlio nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikomi Lietuvos Respublikos teritorijoje neturint akcizų sumokėjimą patvirtinančių arba gabenimo dokumentų), prievolė mokėti akcizus tenka bet kuriam asmeniui, dalyvavusiam darant šį pažeidimą.

5. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais prievolė mokėti akcizus už akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje prarastus ar sunaudotus kaitinamojo tabako produktus tenka akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, kuriame jie prarasti ar sunaudoti, savininkui, o už dėl Lietuvos Respublikoje įvykusių ar nustatytų gabenimo pažeidimų prarastus kaitinamojo tabako produktus – akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, iš kurio jie išgabenti, savininkui ar asmeniui, laidavusiam ar garantavusiam akcizų sumokėjimą, ar kaitinamojo tabako produktų siuntėjui.

Komentaras

1. Už akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje prarastus ar sunaudotus kaitinamojo tabako produktus prievolė mokėti akcizus tenka akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, kuriame jie prarasti ar sunaudoti, savininkui.

2. Akcizus mokėti už dėl Lietuvos Respublikoje įvykusių ar nustatytų gabenimo pažeidimų prarastus kaitinamojo tabako produktus prievolė tenka akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, iš kurio jie išgabenti, savininkui ar asmeniui, laidavusiam ar garantavusiam akcizų sumokėjimą, ar kaitinamojo tabako produktų siuntėjui.

6. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kaitinamojo tabako produktus panaudojusiam kitaip, negu nustato akcizų lengvatos taikymo sąlygos.

Komentaras

1. Jeigu kaitinamojo tabako produktai panaudoti kitaip, nei numatyta akcizų lengvatų taikymo sąlygose (plačiau žr. šio straipsnio 1 dalies 4 punkto komentarą), prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris kaitinamojo tabako produktus panaudojo kitaip, nei numatyta akcizų lengvatų taikymo sąlygose.

7. Šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, gaunančiam kaitinamojo tabako produktus.

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus už kaitinamojo tabako produktus tenka asmeniui, kuris kaitinamojo tabako produktus iš kitos ES valstybės narės gauna ne į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį. Kaitinamojo tabako gavėju laikomas asmuo, kuris faktiškai gauna (laiko gautą) kaitinamąjį tabaką.

8. Šio straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, pagaminusiam, sumaišiusiam arba perdirbusiam kaitinamojo tabako produktus.

Komentaras

1. Už kaitinamojo tabako produktus, pagamintus, sumaišytus arba perdirbtus (įskaitant neteisėtai pagamintus, sumaišytus arba perdirbtus) Lietuvos Respublikoje ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris pagamino, sumaišė arba perdirbo kaitinamojo tabako produktus.

9. Šio straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, laikančiam šio straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytus kaitinamojo tabako produktus.

Komentaras

1. Asmeniui, laikančiam specialiais ženklais – banderolėmis – nepaženklintus kaitinamojo tabako produktus, kurie vadovaujantis AĮ ir Banderolių taisyklėmis privalo būti paženklinti banderolėmis, tenka prievolė mokėti akcizus.

9[1]. Šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu atveju prievolė mokėti akcizus tenka asmeniui, kuris verčiasi didmenine prekyba tabako gaminiais.

Komentaras

1. Naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną asmenims, kurie verčiasi didmenine prekyba tabako gaminiais, tenka prievolė mokėti akcizus už nuosavybės teise priklausančius kaitinamojo tabako produktus, kuriems netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas ir (arba) kurie iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dienos buvo išleisti į laisvą apyvartą.

10. Prievolė mokėti akcizus šio straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju tenka deklarantui arba bet kuriam kitam Sąjungos muitinės kodekso 77 straipsnio 3 dalyje nurodytam asmeniui. Kai kaitinamojo tabako produktai neteisėtai įvežami, prievolė mokėti akcizus tenka bet kuriam asmeniui, dalyvavusiam neteisėtai įvežant šiuos kaitinamojo tabako produktus.

Komentaras

1. Prievolė mokėti importo akcizus už išleidžiamus į laisvą apyvartą kaitinamojo tabako produktus tenka tiems patiems asmenims, kuriems tenka prievolė mokėti importo muitus, tai yra skolininkams, nurodytiems Sąjungos muitinės kodekso 77 straipsnio 3 dalyje. Pagal minėtą straipsnį prievolė mokėti importo muitus, taip pat ir importo akcizus, tenka deklarantui. Netiesioginio atstovavimo atveju, tokia prievolė tenka ir asmeniui, kurio interesais pateikiama muitinės deklaracija. Tačiau jeigu muitinės deklaracija, pateikta deklaruojant kaitinamojo produktus išleidimo į laisvą apyvartą procedūrai įforminti, surašyta remiantis informacija, dėl kurios nebūtų surinkta visa importo muito (šiuo atveju – ir importo akcizų) suma arba jos dalis, prievolė mokėti importo muitus, taip pat ir akcizus, tenka ir asmeniui, kuris pateikė deklaracijai surašyti reikalingą informaciją ir kuris žinojo arba, yra pagrindo manyti, turėjo žinoti, jog tokia informacija yra klaidinga.

2. Kai kaitinamojo tabako produktai įvežami neteisėtai, prievolė mokėti akcizus tenka bet kuriam asmeniui, dalyvavusiam neteisėtai įvežant šiuos kaitinamojo tabako produktus.

11. Asmenys, gaunantys kaitinamojo tabako produktus ne į akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, akcizų už kaitinamojo tabako produktus mokėtojais registruojami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Asmenys, kurie kaitinamojo tabako produktus gauna į vietą, kuri nėra akcizais apmokestinamų prekių sandėlis, privalo registruotis akcizų, už kaitinamojo tabako produktus mokėtojais. Asmenų registracija vykdoma vadovaujantis Akcizų už kaitinamojo tabako produktus mokėtojų ir akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojų registravimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. VA-20 „Dėl Akcizų už kaitinamojo tabako produktus mokėtojų ir akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojų registravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – Akcizų mokėtojų registravimo taisyklės).

12. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus už kaitinamojo tabako produktus tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už akcizų sumokėjimą.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus už kaitinamojo tabako produktus tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už akcizų sumokėjimą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatomis, neįvykdžius prievolės vienam iš skolininkų, mokesčio administratorius turi teisę reikalauti, kad prievolę įvykdytų bet kuris iš kitų solidariai už akcizų sumokėjimą atsakingų asmenų.

62 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už elektroninių cigarečių skystį

1. Prievolė mokėti akcizus už šį elektroninių cigarečių skystį atsiranda, jeigu už jį akcizai nesumokėti:

1) už verslo reikmėms gaunamą iš kitos valstybės narės elektroninių cigarečių skystį arba

2) už verslo reikmėms Lietuvos Respublikoje pagamintą elektroninių cigarečių skystį, arba

3) už importuojamą elektroninių cigarečių skystį, arba

4) už verslo reikmėms Lietuvos Respublikoje įsigyjamą elektroninių cigarečių skystį.

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus (jeigu akcizai nesumokėti arba nėra duomenų, kad jie būtų sumokėti) už elektorinių cigarečių skystį atsiranda:

a) už iš kitos ES valstybės narės gaunamą elektroninių cigarečių skystį, kuris skirtas verslo reikmėms;

b) už Lietuvos Respublikoje pagamintą elektroninių cigarečių skystį, skirtą verslo reikmėms;

c) už importuojamą elektroninių cigarečių skystį;

d) už įsigyjamą Lietuvos Respublikoje elektroninių cigarečių skystį, skirtą verslo reikmėms.

2. Prievolė mokėti akcizus už šio straipsnio 1 dalyje nurodytą elektroninių cigarečių skystį atsiranda tuo metu, kai susidaro šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės.

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus už elektroninių cigarečių skystį atsiranda tuo metu, kai elektroninių cigarečių skystis gaunamas iš kitos ES valstybės narės, pagaminamas, importuojamas arba įsigyjamas Lietuvos Respublikoje ir nėra duomenų, kad už jį akcizai sumokėti.

3. Šiame įstatyme elektroninių cigarečių skysčio naudojimas verslo reikmėms suprantamas kaip jo naudojimas asmens, kuris vykdo ekonominę veiklą, kaip ji apibrėžta Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme.

Komentaras

1. AĮ elektroninių cigarečių skysčio naudojimas verslo reikmėms suprantamas kaip jo naudojimas asmens, kuris vykdo ekonominę veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatyme.

Pagal PVM įstatymo 2 straipsnio 8 dalies nuostatas, ekonominė veikla yra suprantama kaip veikla (įskaitant gamybą, prekybą, paslaugų teikimą, žemės ūkio veiklą, žuvininkystę, kasybą, profesinę veiklą, naudojimąsi turto ir (arba) turtinių teisių turėjimu), kurią vykdant siekiama gauti bet kokių pajamų (neatsižvelgiant į tai, ar ją vykdant siekiama gauti pelno), išskyrus:

a) darbo veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje;

b) valstybės ir savivaldybių veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatymo 2 straipsnio 38 dalyje (išskyrus šioje dalyje numatytas išimtis), net jeigu už tokią veiklą mokami mokesčiai ar rinkliavos.

4. Asmenys, verslo reikmėms gaunantys iš kitos valstybės narės, Lietuvos Respublikoje gaminantys ir (arba) įsigyjantys elektroninių cigarečių skystį, privalo centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka įsiregistruoti akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojais.

Komentaras

1. Asmenys, verslo reikmėms gaunantys iš kitos ES valstybės narės, Lietuvos Respublikoje gaminantys ir (arba) įsigyjantys elektroninių cigarečių skystį, privalo įsiregistruoti akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojais, vadovaujantis Akcizų mokėtojų registravimo taisyklėmis.

63 straipsnis. Akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojai

Akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojai yra registruoti akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojai ir elektroninių cigarečių skysčio importuotojai.

Komentaras

1. Akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojai yra registruoti akcizų už elektorinių cigarečių skystį mokėtojai. Akcizų mokėtojų registracija vykdoma vadovaujantis Akcizų mokėtojų registravimo taisyklėmis.

2. Akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojai yra ir asmenys, importuojantys elektroninių cigarečių skystį, tačiau jie Valstybinėje mokesčių inspekcijoje neregistruojami akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojais.

64 straipsnis. Kaitinamojo tabako produktų ir elektroninių cigarečių skysčio atleidimas nuo akcizų

1. Be šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų atvejų, nuo akcizų už kaitinamojo tabako produktus ir elektroninių cigarečių skystį atleidžiami:

1) į kitą valstybę narę išgabenti kaitinamojo tabako produktai ir elektroninių cigarečių skystis;

2) kaitinamojo tabako produktai ir elektroninių cigarečių skystis, panaudoti būtiniems bandymams gamybos metu atlikti, teisės aktų nustatytiems privalomiems tyrimams, kai kaitinamojo tabako produktų ir (ar) elektroninių cigarečių skysčio pavyzdžiai paimami tam įgaliotų institucijų, taip pat kaitinamojo tabako produktai ir

(ar) elektroninių cigarečių skystis, skirti moksliniams tyrimams. Ši nuostata įgyvendinama centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Nuo akcizų už kaitinamojo tabako produktus ir elektroninių cigarečių skystį atleidžiami:

a) į kitą ES valstybę narę išgabenti kaitinamojo tabako produktai ir elektroninių cigarečių skystis;

b) kaitinamojo tabako produktai ir elektroninių cigarečių skystis, panaudoti būtiniems bandymams gamybos metu atlikti, teisės aktų nustatytiems privalomiems tyrimams, kai kaitinamojo tabako produktų ir (ar) elektroninių cigarečių skysčio pavyzdžiai paimami tam įgaliotų institucijų, taip pat kaitinamojo tabako produktai ir (ar) elektroninių cigarečių skystis, skirti moksliniams tyrimams. Ši nuostata įgyvendinama vadovaujantis Panaudoto apdoroto tabako, kaitinamojo tabako produktų, elektroninių cigarečių skysčio ir neapdoroto tabako atleidimo nuo akcizų tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2006 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. VA-2 „Dėl Panaudoto apdoroto tabako, kaitinamojo tabako produktų, elektroninių cigarečių skysčio ir neapdoroto tabako atleidimo nuo akcizų tvarkos aprašo patvirtinimo“;

c) apie kitus atvejus, kada kaitinamojo tabako produktai ir elektroninių cigarečių skystis gali būti atleidžiami nuo akcizų žiūrėti AĮ 19 straipsnio 1 dalį.

2. Tais atvejais, kai akcizai už kaitinamojo tabako produktus ir elektroninių cigarečių skystį, kurie vadovaujantis šio straipsnio nuostatomis yra atleidžiami nuo akcizų, yra sumokėti, jie grąžinami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Kai akcizai už kaitinamojo tabako produktus, kurie vadovaujantis šio straipsnio nuostatomis yra atleidžiami nuo akcizų, yra sumokėti, jie grąžinami:

1.1. vadovaujantis Akcizų grąžinimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 255 „Dėl akcizų grąžinimo“ (toliau – Akcizų grąžinimo taisyklės);

1.2. akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkui pildant AKC430 formos Akcizų deklaraciją, vadovaujantis Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – AKC430 taisyklės). Pažymėtina, kad už mokestinius laikotarpius iki 2025 m. rugpjūčio 31 d. užpildoma Akcizų deklaracijos FR0630 forma, patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. VA-106 „Dėl Akcizų deklaracijų FR0630 ir FR0630A formų, jų priedų užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – Deklaracijų taisyklės).

2. Kai akcizai už elektroninių cigarečių skystį, kurie vadovaujantis šio straipsnio nuostatomis yra atleidžiami nuo akcizų, yra sumokėti, jie grąžinami:

2.1. vadovaujantis Akcizų grąžinimo taisyklėmis, kai asmuo nėra registruotas akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtoju;

2.2 vadovaujantis AKC430 taisyklėmis nustatyta tvarka pildant AKC430 formos Akcizų deklaraciją, kai asmuo yra registruotas akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtoju (už mokestinius laikotarpius iki 2025 m. rugpjūčio 31 d. užpildoma Asmens akcizų deklaracijos FR0630A forma, patvirtinta Deklaracijų taisyklėmis).

3. Akcizų deklaracijoje susidariusi permoka grąžinama Mokesčių mokėtojo permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų grąžinimo (įskaitymo) taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. VA-186 „Dėl Mokesčių mokėtojo permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų grąžinimo (įskaitymo)“, nustatyta tvarka.

3. Nuo akcizų atleidžiami kaitinamojo tabako produktai, jeigu jie sunaikinti prižiūrint kompetentingai institucijai. Šios nuostatos įgyvendinamos centrinio mokesčių administratoriaus (dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos kontroliuojamų prekių) ir Sąjungos muitinės kodekso, jį papildančių ir įgyvendinančių Europos Sąjungos teisės aktų (dėl muitinės kontroliuojamų prekių) nustatyta tvarka. Jeigu už sunaikintus kaitinamojo tabako produktus akcizai jau buvo sumokėti, akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka. Šios dalies nuostatos netaikomos sunaikintiems kaitinamojo tabako produktams, kurie pagaminti ar laikomi (įskaitant saugojimą) pažeidžiant teisės aktų reikalavimus arba yra neteisėtai atgabenti.

Komentaras

1. Nuo akcizų atleidžiami kaitinamojo tabako produktai, jeigu jie sunaikinti prižiūrint kompetentingai institucijai. Valstybinės mokesčių inspekcijos prižiūrimi kaitinamojo tabako produktai sunaikinami vadovaujantis Apdoroto tabako, neapdoroto tabako ir kaitinamojo tabako produktų sunaikinimo, prižiūrint Valstybinei mokesčių inspekcijai, ir atleidimo nuo akcizų taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. VA-155 „Dėl Apdoroto tabako, neapdoroto tabako ir kaitinamojo tabako produktų sunaikinimo, prižiūrint Valstybinei mokesčių inspekcijai, ir atleidimo nuo akcizų taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – Tabako sunaikinimo taisyklės). Lietuvos Respublikos muitinės prižiūrimi kaitinamojo tabako produktai sunaikinami vadovaujantis Muitinės prižiūrimų prekių sunaikinimo organizavimo Lietuvos Respublikos muitinėje taisyklių, patvirtintų Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2017 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 1B-645 „Dėl Muitinės prižiūrimų prekių sunaikinimo organizavimo Lietuvos Respublikos muitinėje taisyklių patvirtinimo“.

2. Jeigu už komentuojamoje dalyje nustatyta tvarka sunaikintus kaitinamojo tabako produktus akcizai jau buvo sumokėti, akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Tabako sunaikinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

3. Akcizai negrąžinami už sunaikintus kaitinamojo tabako produktus, kurie pagaminti ar laikomi (įskaitant saugojimą) pažeidžiant teisės aktų reikalavimus arba yra neteisėtai atgabenti.

65 straipsnis. Kaitinamojo tabako produktams ir elektroninių cigarečių skysčiui taikomi akcizų tarifai

1. Kaitinamojo tabako produktams taikomas 100,6 euro už 1 000 vienetų kaitinamojo tabako produktų akcizų tarifas.

Komentaras

1. 100,6 euro už 1 000 vienetų kaitinamojo tabako produktų akcizų tarifas taikomas kaitinamajam tabakui, kaip jis apibrėžtas AĮ 3 straipsnio 18^1 dalyje.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti už 5 000 vienetų kaitinamojo tabako produktų mokėtiną akcizų sumą. 5 000 vnt. x 100,6 Eur/1 000 vnt. = 503 Eur.

2. Elektroninių cigarečių skysčiui taikomas 1,56 euro už mililitrą skysčio akcizų tarifas.

Komentaras

1. 1,56 euro už mililitrą elektroninių cigarečių skysčio akcizų tarifas taikomas elektroninių cigarečių skysčiui, kaip jis apibrėžtas AĮ 3 straipsnio 11^2 dalyje.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti už 100 mililitrų elektroninių cigarečių skysčio mokėtiną akcizų sumą. 100 ml x 1,56 Eur/ml = 156 Eur.

66 straipsnis. Mokestinių prievolių dėl akcizų už kaitinamojo tabako produktus ir elektroninių cigarečių skystį įvykdymo užtikrinimas

1. Mokestinių prievolių, galinčių atsirasti už akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje laikomus (įskaitant saugojimą) ir tarp Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlių gabenamus kaitinamojo tabako produktus, kuriems taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, įvykdymas užtikrinamas šio įstatymo 18 straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalyse ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytais būdais ir tvarka.

Komentaras

1. Mokestinių prievolių, galinčių atsirasti už akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje laikomus (įskaitant saugojimą) ir tarp Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlių gabenamus kaitinamojo tabako produktus, kuriems taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, įvykdymas užtikrinamas vadovaujantis šiais teisės aktais:

a) šio įstatymo nuostatomis (plačiau žr. AĮ 18 straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalis);

b) Kitais mokestinių prievolių, galinčių atsirasti gabenimo taikant prekėms akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą metu, įvykdymo užtikrinimo būdais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“;

c) Akcizų sumokėjimą užtikrinančių dokumentų priėmimo, registravimo ir naudojimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. 174 „Dėl akcizų sumokėjimą užtikrinančių dokumentų priėmimo, registravimo ir naudojimo taisyklių“;

d) Piniginio užstato arba laidavimo (garantijos) už akcizais apmokestinamas prekes sumos dydžio nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. VA-68 „Dėl

piniginio užstato arba laidavimo (garantijos) už akcizais apmokestinamas prekes sumos dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“.

2. Šio įstatymo 62 straipsnio 4 dalyje nurodytiems registruotiems akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojams galinčių atsirasti mokestinių prievolių įvykdymą užtikrina akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojas, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pateikdamas vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje jis yra registruotas akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtoju, piniginį užstatą arba laidavimo (garantijos) dokumentą. Šioje dalyje nurodyto piniginio užstato arba laidavimo (garantijos) sumos dydį nustato vietos mokesčių administratorius, kurio veiklos teritorijoje yra registruotas akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojas, atsižvelgdamas į centrinio mokesčių administratoriaus patvirtintą piniginio užstato arba laidavimo (garantijos) sumos dydžio nustatymo metodiką.

Komentaras

1. Už verslo reikmėms įsigyjamą elektroninių cigarečių skystį registruotiems akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojams galinčių atsirasti mokestinių prievolių įvykdymą užtikrina akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojas, mokesčių administratoriui pateikdamas piniginį užstatą arba laidavimo (garantijos) dokumentą, vadovaujantis Registruoto akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėtojo prievolių įvykdymo užtikrinimo dokumento ir piniginio užstato apskaičiavimo ir pateikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ ir Akcizų sumokėjimą užtikrinančių dokumentų priėmimo, registravimo ir naudojimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. 174 „Dėl Akcizų sumokėjimą užtikrinančių dokumentų priėmimo, registravimo ir naudojimo taisyklių“.

2. Piniginio užstato arba laidavimo (garantijos) už akcizais apmokestinamas prekes sumos dydžio nustatymo metodika patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. VA-68 „Dėl piniginio užstato arba laidavimo (garantijos) už akcizais apmokestinamas prekes sumos dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“.

3. Tais atvejais, kai akcizai už importuotus kaitinamojo tabako produktus ir elektroninių cigarečių skystį nesumokami iš anksto ar iš karto atsiradus prievolei juos mokėti ir kai tai reikalinga tinkamam įsipareigojimų muitinei įvykdymui užtikrinti, atsiradusios mokestinės prievolės įvykdymas užtikrinamas ta pačia tvarka, kokia užtikrinami įsipareigojimai, susiję su importo skola muitinei, kaip tai nustatyta Sąjungos muitinės kodekse, jį papildančiuose ir įgyvendinančiuose Europos Sąjungos teisės aktuose.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai akcizai už importuotus kaitinamojo tabako produktus ir elektroninių cigarečių skystį nesumokami iš anksto ar iš karto atsiradus prievolei juos mokėti ir kai tai reikalinga tinkamam įsipareigojimų muitinei įvykdymui užtikrinti, atsiradusios mokestinės prievolės įvykdymas užtikrinamas ta pačia tvarka, kokia užtikrinami įsipareigojimai, susiję su importo skola muitinei, kaip tai nustatyta 2013 m. spalio 9 d. Europos

Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, jį papildančiuose ir įgyvendinančiuose ES teisės aktuose.

67 straipsnis. Akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

1. Akcizų už kaitinamojo tabako produktus mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos asmuo, kuriam šio įstatymo 61 straipsnio 1 dalies 1–7 punktuose nustatytais pagrindais atsiranda prievolė mokėti akcizus už kaitinamojo tabako produktus, privalo vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje yra akcizais apmokestinamų prekių sandėlis arba asmuo yra registruotas akcizų už kaitinamojo tabako produktus mokėtoju, pateikti akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaraciją. Šios deklaracijos formą, jos pildymo ir pateikimo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius.

Komentaras

1. Akcizų už kaitinamojo tabako produktus mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos privaloma Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikti akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaraciją.

2. Deklaraciją pateikti privaloma, jeigu susidaro bent viena iš šių sąlygų:

a) kaitinamojo tabako produktams panaikinamas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas;

b) kaitinamojo tabako produktai prarandami;

c) kaitinamojo tabako produktai sunaudojami akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje;

d) kaitinamojo tabako produktai panaudojami kitiems tikslams nei numatyta AĮ 19 straipsnio 1 dalyje;

e) kaitinamojo tabako produktai gaunami iš kitos valstybės narės;

f) kaitinamojo tabako produktai pagaminami, sumaišomi ar perdirbami ne akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje;

g) kaitinamojo tabako produktai laikomi nepaženklinti specialiais ženklais – banderolėmis.

3. Už mokestinius laikotarpius, prasidėjusius nuo 2025 m. rugsėjo 1 d., teikiama Akcizų deklaracijos AKC430 forma, vadovaujantis AKC430 taisyklėmis.

Akcizų deklaracijos FR0630 forma ir Asmens akcizų deklaracijos FR0630A forma, patvirtintos Deklaracijų taisyklėmis, užpildomos, tik tikslinant duomenis už mokestinius laikotarpius iki 2025 m. rugpjūčio 31 d.

2. Jeigu akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas turi kelis akcizais apmokestinamų prekių sandėlius, akcizų deklaracija pateikiama dėl kiekvieno sandėlio atskirai.

Komentaras

2. Tais atvejais, kai vienas savininkas turi kelis akcizais apmokestinamų prekių sandėlius, turi būti pateikta tiek akcizų deklaracijų, kiek yra akcizais apmokestinamų prekių sandėlių.

3. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko pateikiamoje akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaracijoje turi būti deklaruojama akcizų suma, kurią mokėti prievolė pagal šio įstatymo 61 straipsnį atsirado tuo mokestiniu laikotarpiu, kurio akcizų deklaracija pateikiama, kartu su einamojo mokestinio laikotarpio avansine akcizų suma, kurią mokėti prievolė atsirado pagal šio straipsnio 6 dalį.

Komentaras

1. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko pateikiamoje akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaracijoje turi būti deklaruojama akcizų suma, kurią mokėti prievolė pagal AĮ 61 straipsnį atsirado tą kalendorinį mėnesį, kurio akcizų deklaracija pateikiama, kartu su einamojo mokestinio laikotarpio avansine akcizų suma, kurią mokėti prievolė atsirado pagal komentuojamo straipsnio 6 dalį.

4. Panaikinus leidimą steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaracijoje, pateikiamoje už mokestinį laikotarpį, kurį panaikintas leidimas steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, be šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotos akcizų už kaitinamojo tabako produktus sumos, turi būti deklaruota ir akcizų suma, mokėtina už visus kitą dieną po leidimo panaikinimo šiame sandėlyje buvusius kaitinamojo tabako produktus, už kuriuos akcizai dar nebuvo sumokėti, ir iš sandėlio išgabentus kaitinamojo tabako produktus, kuriems taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, tačiau kurių pristatymo į paskirties vietą faktas nebuvo patvirtintas iki leidimo panaikinimo dienos, išskyrus atvejus, kai už šiuos produktus pagal šį įstatymą akcizai už kaitinamojo tabako produktus neturi būti skaičiuojami. Ši suma apskaičiuojama taikant akcizų už kaitinamojo tabako produktus tarifus, galiojusius leidimo steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį panaikinimo dieną. Tuo atveju, kai po leidimo steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį panaikinimo dienos gaunama įrodymų, kad kaitinamojo tabako produktai pristatyti į paskirties vietą, permokėta akcizų už kaitinamojo tabako produktus suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka, tačiau tik tuo atveju, jeigu nuo kaitinamojo tabako produktų išgabenimo dienos praėjo ne ilgiau kaip 3 metai.

Komentaras

1. Panaikinus leidimą steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaracijoje, pateikiamoje už mokestinį laikotarpį, kurį panaikintas leidimas steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, be šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotos akcizų už kaitinamojo tabako produktus sumos, turi būti deklaruota ir akcizų suma, mokėtina už visus kitą dieną po leidimo panaikinimo šiame sandėlyje buvusius kaitinamojo tabako produktus, už kuriuos akcizai dar nebuvo sumokėti, ir iš sandėlio išgabentus kaitinamojo tabako produktus, kuriems taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, tačiau kurių pristatymo į paskirties vietą faktas nebuvo patvirtintas iki leidimo panaikinimo dienos, išskyrus atvejus, kai už šiuos produktus pagal šį įstatymą akcizai už kaitinamojo tabako produktus neturi būti skaičiuojami (apie atvejus, kada akcizai už kaitinamojo tabako produktus nėra skaičiuojami plačiau žr. AĮ 19 straipsnio 1 dalies ir 64 straipsnio 1 dalies komentarus). Ši suma apskaičiuojama taikant akcizų už kaitinamojo tabako produktus tarifus, galiojusius leidimo steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį panaikinimo dieną. Tuo atveju, kai po leidimo steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį panaikinimo dienos gaunama įrodymų, kad kaitinamojo tabako produktai pristatyti į paskirties

vietą, permokėta akcizų už kaitinamojo tabako produktus suma įskaitoma arba grąžinama vadovaujantis Akcizų grąžinimo taisyklėmis, tačiau tik tuo atveju, jeigu nuo kaitinamojo tabako produktų išgabenimo dienos praėjo ne daugiau kaip 3 metai.

5. Mokėtina akcizų už kaitinamojo tabako produktus suma privalo būti sumokėta ne vėliau kaip iki šio straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodyto akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaracijos pateikimo termino pabaigos į mokesčių administratoriaus surenkamąją sąskaitą. Jeigu buvo sumokėta mokestinio laikotarpio avansinė akcizų suma, kurią mokėti prievolė atsirado pagal šio straipsnio 6 dalį, mokėtina to mokestinio laikotarpio akcizų už kaitinamojo tabako produktus suma mažinama sumokėtos avansinės akcizų sumos dydžiu.

Komentaras

1. Mokėtina akcizų už kaitinamojo tabako produktus suma privalo būti sumokėta ne vėliau kaip iki kito mėnesio 15 dienos į mokesčių administratoriaus surenkamąją sąskaitą. Jeigu buvo sumokėta mokestinio laikotarpio avansinė akcizų suma, kurią mokėti prievolė atsirado pagal komentuojamo straipsnio 6 dalį, mokėtina to mokestinio laikotarpio akcizų už kaitinamojo tabako produktus suma mažinama sumokėtos avansinės akcizų sumos dydžiu.

6. Jeigu už konkretų akcizais apmokestinamų prekių sandėlį šio sandėlio savininko vidutinė mokestiniam laikotarpiui tenkanti mokėtina į biudžetą akcizų už kaitinamojo tabako produktus suma 3 praėjusius mokestinius laikotarpius iš eilės viršijo 15 000 eurų, pradedant kitu mokestiniu laikotarpiu po to, kurį paaiškėjo šios aplinkybės, iki einamojo mokestinio laikotarpio 15 dienos į biudžetą mokama avansinė akcizų suma. Ši avansinė akcizų suma yra lygi 1/3 vidutinės mokėtinos į biudžetą akcizų sumos, kuri buvo (ar privalėjo būti) deklaruota šioje dalyje nurodytų 3 praėjusių mokestinių laikotarpių deklaracijose.

Komentaras

1. Jeigu už konkretų akcizais apmokestinamų prekių sandėlį šio sandėlio savininko vidutinė mokestiniam laikotarpiui tenkanti mokėtina į biudžetą akcizų už kaitinamojo tabako produktus suma 3 praėjusius mokestinius laikotarpius iš eilės viršijo 15 000 eurų, pradedant kitu mokestiniu laikotarpiu po to, kurį paaiškėjo šios aplinkybės, iki einamojo mokestinio laikotarpio 15 dienos į biudžetą mokama avansinė akcizų suma. Ši avansinė akcizų suma yra lygi 1/3 vidutinės mokėtinos į biudžetą akcizų sumos, kuri buvo (ar privalėjo būti) deklaruota šioje dalyje nurodytų 3 praėjusių mokestinių laikotarpių deklaracijose (plačiau žr. AĮ 12 straipsnį).

6^1. Asmuo, kuriam prievolė apskaičiuoti akcizus už kaitinamojo tabako produktus atsiranda vadovaujantis šio įstatymo 61 straipsnio 1 dalies 8 punktu, naujo akcizų už kaitinamojo tabako produktus tarifo įsigaliojimo dieną (jeigu tai yra ne darbo diena, – artimiausią po jos einančią darbo dieną) privalo centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka inventorizuoti dienos pradžioje jam nuosavybės teise priklausančius šio įstatymo 61 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytus kaitinamojo tabako produktus ir per 5 darbo dienas pateikti inventorizacijos aktą vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje yra akcizais apmokestinamų prekių sandėlis, o jeigu asmuo nėra akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas, – vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje asmuo registruotas mokesčių

mokėtoju. Šioje dalyje nurodytas asmuo iki kito mėnesio, einančio po to, kurį įsigaliojo naujas akcizų tarifas, 15 dienos privalo šioje dalyje nurodytam vietos mokesčių administratoriui pateikti akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaraciją ir joje deklaruoti akcizų sumą, mokėtiną už naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną asmeniui nuosavybės teise priklausančius šio įstatymo 61 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytus kaitinamojo tabako produktus. Ši suma apskaičiuojama iš akcizų sumos, kuri mokėtina taikant įsigaliojusį naują akcizų tarifą, atėmus akcizų sumą, kuri už šiuos kaitinamojo tabako produktus buvo apskaičiuota iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dienos. Šios deklaracijos formą, jos pildymo ir pateikimo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius.

Komentaras

1. Didmenine prekyba tabako gaminiais besiverčiantis asmuo, kuriam prievolė apskaičiuoti akcizus už nuosavybės teise priklausančius kaitinamojo tabako produktus, kuriems netaikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas ir (arba) kurie iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dienos buvo išleisti į laisvą apyvartą, naujo akcizų už kaitinamojo tabako produktus tarifo įsigaliojimo dieną (jeigu tai yra ne darbo diena – artimiausią po jos einančią darbo dieną) privalo vadovaudamasis Apdoroto tabako, etilo alkoholio, alkoholinių gėrimų ir kaitinamojo tabako produktų inventorizavimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2008 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. VA-14 „Dėl Apdoroto tabako, etilo alkoholio, alkoholinių gėrimų ir kaitinamojo tabako produktų inventorizavimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka inventorizuoti dienos pradžioje jam nuosavybės teise priklausančius šiuos kaitinamojo tabako produktus ir per 5 darbo dienas pateikti inventorizacijos aktą Valstybinei mokesčių inspekcijai.

2. Nurodytas asmuo iki kito mėnesio, einančio po to, kurį įsigaliojo naujas akcizų tarifas, 15 dienos privalo Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikti akcizų už kaitinamojo tabako produktus deklaraciją ir joje deklaruoti akcizų sumą, mokėtiną už naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną asmeniui nuosavybės teise priklausančius kaitinamojo tabako produktus. Ši suma apskaičiuojama iš akcizų sumos, kuri mokėtina taikant įsigaliojusį naują akcizų tarifą, atėmus akcizų sumą, kuri už šiuos kaitinamojo tabako produktus buvo apskaičiuota iki naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dienos. Už mokestinius laikotarpius, prasidėjusius nuo 2025 m. rugsėjo 1 d., teikiama Akcizų deklaracijos AKC430 forma, vadovaujantis AKC430 taisyklėmis.

Akcizų deklaracijos FR0630 forma ir Asmens akcizų deklaracijos FR0630A forma, patvirtintos Deklaracijų taisyklėmis, užpildomos, tik tikslinant duomenis už mokestinius laikotarpius iki 2025 m. rugpjūčio 31 d.

7. Akcizai už importuotus kaitinamojo tabako produktus mokami tokiais pačiais terminais, kaip būtų mokami importo muitai už šiuos produktus (jeigu jie šiems produktams būtų nustatyti), kaip tai nustatyta Sąjungos muitinės kodekse, jį papildančiuose ir įgyvendinančiuose Europos Sąjungos teisės aktuose.

Komentaras

1. Importo akcizai už importuotus kaitinamojo tabako produktus mokami tokiais pačiais terminais, kaip būtų mokami importo muitai už šiuos produktus, tai yra už per mėnesį išleistus kaitinamojo tabako produktus importo akcizai mokami iki kito mėnesio 16 dienos, jeigu mokesčio mokėtojas turi teisę į mokesčių mokėjimo atidėjimą, jeigu tokios teisės neturi – importo akcizai turi būti sumokėti iki kaitinamojo tabako produktų išleidimo. Teisė į

mokesčių mokėjimo atidėjimą suteikiama mokesčių mokėtojams, pateikusiems muitinei garantiją. Muitinės administruojamų mokesčių mokėjimo tvarka ir terminai nustatyti Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 748 „Dėl Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklių patvirtinimo“.

68 straipsnis. Akcizų už elektroninių cigarečių skystį deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

1. Akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos asmuo, kuriam šio įstatymo 62 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nustatytais pagrindais atsiranda prievolė mokėti akcizus už elektroninių cigarečių skystį, privalo vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje jis yra registruotas, pateikti akcizų už elektroninių cigarečių skystį deklaraciją, kurioje privalo būti deklaruota akcizų suma, apskaičiuota už elektroninių cigarečių skystį, už kurį šio įstatymo 62 straipsnyje nustatytais pagrindais atsirado prievolė tą mokestinį laikotarpį sumokėti akcizus. Akcizų už elektroninių cigarečių skystį deklaracijos formą, jos pildymo ir pateikimo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius. Akcizai už elektroninių cigarečių skystį privalo būti sumokėti iki šioje dalyje nustatyto akcizų už elektroninių cigarečių skystį deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

1. Akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos asmeniui, kuris gavo iš kitos ES valstybės narės, Lietuvos Respublikoje pagamino ar įsigijo elektroninių cigarečių skystį atsiranda prievolė mokėti akcizus už elektroninių cigarečių skystį. Valstybinei mokesčių inspekcijai privaloma pateikti akcizų už elektroninių cigarečių skystį deklaraciją, kurioje privalo būti deklaruota akcizų suma, apskaičiuota už elektroninių cigarečių skystį, už kurį atsirado prievolė tą mokestinį laikotarpį sumokėti akcizus.

2. Už mokestinius laikotarpius, prasidėjusius nuo 2025 m. rugsėjo 1 d., teikiama Akcizų deklaracijos AKC430 forma, vadovaujantis AKC430 taisyklėmis.

Akcizų deklaracijos FR0630 forma ir Asmens akcizų deklaracijos FR0630A forma, patvirtintos Deklaracijų taisyklėmis, užpildomos, tik tikslinant duomenis už mokestinius laikotarpius iki 2025 m. rugpjūčio 31 d.

3. Akcizai už elektroninių cigarečių skystį privalo būti sumokėti iki kito mėnesio 15 dienos.

2. Jeigu asmuo netenka elektroninių cigarečių skysčio mokėtojo statuso, jis privalo šio straipsnio 1 dalyje nustatytais terminais pateikti mokesčių administratoriui akcizų už elektroninių cigarečių skystį deklaraciją, kurioje turi būti deklaruoti akcizai už visą verslo reikmėms gautą ir (arba) Lietuvos Respublikoje įsigytą, ir (arba) pagamintą elektroninių cigarečių skystį, už kurį dar nesumokėti akcizai, ir šiuos akcizus sumokėti iki šio straipsnio 1 dalyje nustatyto akcizų už elektroninių cigarečių skystį deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

1. Jeigu asmuo netenka elektroninių cigarečių skysčio mokėtojo statuso, jis privalo iki kito mėnesio 15 dienos pateikti mokesčių administratoriui akcizų už elektroninių cigarečių skystį deklaraciją, kurioje turi būti deklaruoti akcizai už visą verslo reikmėms gautą ir (arba) Lietuvos Respublikoje įsigytą, ir (arba) pagamintą elektroninių cigarečių skystį, už kurį dar nesumokėti akcizai, ir šiuos akcizus sumokėti iki kito mėnesio 15 dienos.

3. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus už elektroninių cigarečių skystį tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už šių akcizų sumokėjimą.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus už elektroninių cigarečių skystį tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už akcizų sumokėjimą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatomis, neįvykdžius prievolės vienam iš skolininkų, mokesčio administratorius turi teisę reikalauti, kad prievolę įvykdytų bet kuris iš kitų solidariai už akcizų sumokėjimą atsakingų asmenų.

4. Už importuotą elektroninių cigarečių skystį akcizai mokami tokiais pačiais terminais, kaip būtų mokami importo muitai už šį produktą (jeigu jie šiam produktui būtų nustatyti), kaip tai nustatyta Sąjungos muitinės kodekse, jį papildančiuose ir įgyvendinančiuose Europos Sąjungos teisės aktuose.

Komentaras

1. Importo akcizai už elektroninių cigarečių skystį mokami tokiais pačiais terminais, kaip būtų mokami importo muitai už šiuos produktus, tai yra už per mėnesį išleistą elektroninių cigarečių skystį importo akcizai mokami iki kito mėnesio 16 dienos, jeigu mokesčio mokėtojas turi teisę į mokesčių mokėjimo atidėjimą, jeigu tokios teisės neturi – importo akcizai turi būti sumokėti iki elektroninių cigarečių skysčio išleidimo. Teisė į mokesčių mokėjimo atidėjimą suteikiama mokesčių mokėtojams, pateikusiems muitinei garantiją. Muitinės administruojamų mokesčių mokėjimo tvarka ir terminai nustatyti Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 748 „Dėl Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklių patvirtinimo“.

69 straipsnis. Kaitinamojo tabako produktų ženklinimas banderolėmis

Kaitinamojo tabako produktai, skirti parduoti Lietuvos Respublikoje, turi būti paženklinti specialiais ženklais – banderolėmis. Šiame straipsnyje nurodytų produktų ženklinimo tvarką ir atvejus, kai ženklinti nereikalaujama, nustato Vyriausybė.

Komentaras

1. Kaitinamojo tabako produktai, kurie skirti parduoti Lietuvos Respublikoje, turi būti paženklinti specialiais ženklais – banderolėmis. Kaitinamojo tabako produktų ženklinimo banderolėmis tvarka nustatyta Banderolių taisyklėse.

(7 skirsnio (61-69 str.) komentaras parengtas pagal 2026-04-13 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-12279).

AŠTUNTASIS SKIRSNIS
NEAPDOROTO TABAKO APMOKESTINIMAS AKCIZAIS

70. Prievolė mokėti akcizus už neapdorotą tabaką

1. Prievolė mokėti akcizus už neapdorotą tabaką atsiranda, kai jis:
1) gaunamas iš kitos valstybės narės;

Komentaras

1. Pagal komentuojamą punktą prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus atsiranda asmeniui iš kitos ES valstybės narės fiziškai gavusiam ir laikančiam neapdorotą tabaką, taip kaip jis apibrėžtas AĮ 3 straipsnio 22^1 dalyje, nepriklausomai nuo tolimesnės neapdoroto tabako paskirties.

2) pagaminamas Lietuvos Respublikoje;

Komentaras

1. Prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus atsiranda pagaminus neapdorotą tabaką, t. y. tabako lapus išdžiovinus. Vien tabako auginimas nėra neapdoroto tabako gamyba, tačiau jeigu nuskinti tabako lapai yra džiovinami, nepriklausomai nuo to kur bus naudojami tabako lapai (dezinfekcijai, apdorojimui ir rūkymui, trąšoms, nikotino gamybai), už juos atsiranda prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus.

3) importuojamas;

Komentaras

1. Prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus atsiranda, kai neapdorotas tabakas išleidžiamas į laisvą apyvartą. Jeigu neapdorotas tabakas laikinai saugomas arba jam įforminama laisvosios zonos, muitinio sandėliavimo, laikinojo įvežimo perdirbti, laikinojo įvežimo ar tranzito muitinės procedūra, prievolė mokėti importo akcizus neatsiranda.

4) įsigyjamas Lietuvos Respublikoje ir už jį akcizai nesumokėti;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus atsiranda visais atvejais, kai neapdorotas tabakas įsigyjamas (įskaitant ir įsigyto neapdoroto tabako laikymą) Lietuvos Respublikoje ir nėra įrodymų, kad už šį neapdorotą tabaką akcizai Lietuvos Respublikoje yra deklaruoti ir sumokėti.

5) prarandamas Lietuvos Respublikoje (išskyrus prarandamą neapdorotą tabaką, neviršijantį Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytų natūralios netekties normų, taip pat neapdorotą tabaką, prarastą dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, taip pat negrįžtamai prarastą ar visiškai sunaikintą neapdorotą tabaką (jeigu jo negalima panaudoti kaip akcizais apmokestinamos prekės), jeigu tai įrodyta Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka).

Komentaras

1. Pagal komentuojamą punktą, prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus atsiranda ir už Lietuvos Respublikoje prarastą neapdorotą tabaką. Tačiau prievolė mokėti akcizus neatsiranda už:

1.1. prarastą neapdoroto tabako kiekį, neviršijantį natūralios netekties normų, nustatytų Tabako produktų natūralių nuostolių normose, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 62 „Dėl Tabako produktų natūralių nuostolių normų patvirtinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – Natūralios netekties normų taisyklės);

1.2. prarastą dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių. Nenugalimos jėgos aplinkybėmis reikėtų laikyti tuos atvejus, kai neapdorotas tabakas prarandamas dėl karo (paskelbto ar nepaskelbto), pilietinio karo, maišto ar revoliucijos, stichinės nelaimės (smarkios audros, ciklono, žemės drebėjimo, jūros ar upės potvynio, žaibo), sprogimo, gaisro, mašinų, gamybinių pastatų ir kurių nors (arba visų) vidaus komunikacijų sunaikinimo, boikoto, streiko, lokauto, nespartaus darbo, kaip streiko formos, gamybinių ar administracinių pastatų užėmimo, kitos nenugalimos jėgos;

1.3. negrįžtamai prarastą ar visiškai sunaikintą neapdorotą tabaką (jeigu jo negalima panaudoti kaip akcizais apmokestinamos prekės), jeigu tai įrodyta Įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės prarastos dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, pateikimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – Įrodymų aprašas) nustatyta tvarka, taip pat Įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, pateikimo ir sprendimo dėl akcizais apmokestinamų prekių praradimo aplinkybių pripažinimo nenugalimos jėgos, negrįžtamo praradimo ar visiško sunaikinimo priėmimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2011 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. VA-144 „Dėl Įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, pateikimo ir sprendimo dėl akcizais apmokestinamų prekių praradimo aplinkybių pripažinimo nenugalimos jėgos, negrįžtamo praradimo ar visiško sunaikinimo priėmimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

2. Prievolė mokėti akcizus už neapdorotą tabaką atsiranda tuo metu, kai susidaro šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės.

Komentaras

1. Prievolė deklaruoti ir mokėti akcizus už neapdorotą tabaką atsiranda kai jis atgabenamas iš kitos ES valstybės narės, importuojamas, pagaminamas Lietuvos Respublikoje arba Lietuvos Respublikoje įsigyjamas (arba laikomas neapdorotas tabakas, kurio akcizai nesumokėti) ir už jį akcizai Lietuvos Respublikoje nėra deklaruoti ir sumokėti. Kokiais atvejais deklaruoti ir mokėti akcizų nereikia, plačiau žiūrėti AĮ 72 straipsnio komentare.

71 straipsnis. Akcizų už neapdorotą tabaką mokėtojai

Akcizų už neapdorotą tabaką mokėtojai yra asmenys, kurie gavo iš kitos valstybės narės, importavo, prarado, pagamino ir (ar) įsigijo Lietuvos Respublikoje neapdoroto tabako.

Komentaras

1. Akcizų už neapdorotą tabaką (produktai, atitinkantys AĮ 3 straipsnio 22^1 dalyje apibrėžtą neapdoroto tabako sąvoką) mokėtojai yra asmenys, kuriems pagal AĮ atsirado prievolė deklaruoti ir sumokėti akcizus už iš kitos ES valstybės narės gautą, importuotą, pagamintą, prarastą (išskyrus AĮ 70 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatytus atvejus, daugiau žiūrėti šio punkto komentare) neapdorotą tabaką, taip pat įsigytą (įskaitant laikomą) Lietuvos Respublikoje neapdorotą tabaką, kurio akcizai Lietuvos Respublikoje nebuvo deklaruoti ir sumokėti.

72 straipsnis. Neapdoroto tabako atleidimas nuo akcizų

1. Nuo akcizų už neapdorotą tabaką atleidžiamas:

1) eksportuotas ar į kitą valstybę narę išgabentas neapdorotas tabakas;

2) neapdorotas tabakas, panaudotas apdoroto tabako ir kaitinamojo tabako produktų, už kuriuos akcizai sumokėti, gamybai;

3) fizinio asmens pagamintas neapdorotas tabakas, kuris skirtas tik asmeniniam naudojimui (t. y. ne parduoti, o tik savo ar savo šeimos poreikiams). Siekiant nustatyti, ar neapdorotas tabakas yra skirtas fizinio asmens asmeniniam naudojimui, turi būti atsižvelgiama į šio produkto laikytojo komercinį statusą, šio produkto pobūdį, kiekį, laikymo priežastis, šio produkto apskaitos dokumentus, laikymo vietą ar gabenimo būdą. Mokesčių administratorius, siekdamas įvertinti, ar neapdorotas tabakas skirtas asmeniniam naudojimui, turi teisę atsižvelgti ir į kitas aplinkybes, susijusias su neapdoroto tabako laikymu ar gabenimu. Vyriausybė turi teisę nustatyti šiame punkte nurodyto neapdoroto tabako kiekį, kuris atleidžiamas nuo akcizų;

4) asmens, turinčio centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka išduotą atleidimo nuo akcizų už neapdorotą tabaką leidimą, gaunamas iš kitos valstybės narės ir (ar) pagaminamas Lietuvos Respublikoje, ir (ar) importuojamas, ir (ar) įsigyjamas Lietuvos Respublikoje, ir (ar) prarandamas neapdorotas tabakas, išskyrus atvejus, kai viršijamos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos natūralios netekties normos, taip pat atvejus, kai neapdorotas tabakas prarastas ne dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, taip pat negrįžtamai prarastas ar visiškai sunaikintas (jeigu jo negalima panaudoti kaip akcizais apmokestinamos prekės) ir tai neįrodyta Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Nuo akcizų už neapdorotą tabaką atleidžiamas:

1.1. eksportuotas ar į kitą ES valstybę narę išgabentas neapdorotas tabakas;

1.2. neapdorotas tabakas, panaudotas apdoroto tabako ir kaitinamojo tabako produktų, už kuriuos akcizai sumokėti, gamybai. Pažymėtina, kad šiuo atveju akcizai yra deklaruojami ir sumokami už pagamintą apdorotą ar kaitinamąjį tabaką;

1.3. fizinio asmens pagamintas neapdorotas tabakas, kuris skirtas tik asmeniniam naudojimui (t. y. ne parduoti, o tik savo ar savo šeimos poreikiams). Siekiant nustatyti, ar neapdorotas tabakas yra skirtas fizinio asmens asmeniniam naudojimui, turi būti atsižvelgiama į šio produkto laikytojo komercinį statusą, šio produkto pobūdį, kiekį, laikymo priežastis, šio produkto apskaitos dokumentus, laikymo vietą ar gabenimo būdą. Mokesčių administratorius, siekdamas įvertinti, ar neapdorotas tabakas skirtas asmeniniam naudojimui, turi teisę atsižvelgti ir į kitas aplinkybes, susijusias su neapdoroto tabako laikymu ar gabenimu. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę nustatyti šiame punkte nurodyto neapdoroto tabako kiekį, kuris atleidžiamas nuo akcizų. Šiuo metu tokie kiekiai nenustatyti;

1.4. asmens, kuris Valstybinėje mokesčių inspekcijoje Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. VA-99 „Dėl Asmenų, turinčių teisę įsigyti akcizais apmokestinamų prekių su akcizų lengvata, registravimo taisyklių patvirtinimo ir kai kurių Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau šio skirsnio komentare – Taisyklės), nustatyta tvarka registruotas kaip neapdoroto tabako tiekėjas ar naudotojas, gaunamas iš kitos ES valstybės narės ir (ar) pagaminamas Lietuvos Respublikoje, ir (ar) importuojamas, ir (ar) įsigyjamas Lietuvos Respublikoje, ir (ar) prarandamas neapdorotas tabakas. Tačiau akcizai turi būti mokami kai neapdoroto tabako praradimai viršija natūralios netekties normas, nustatytas Natūralios netekties normų taisyklėse taip pat, kai neapdorotas tabakas prarastas ne dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, taip pat neįrodyta, kad yra negrįžtamai prarastas ar visiškai sunaikintas Įrodymų apraše nustatyta tvarka.

2. Atleidimo nuo akcizų už neapdorotą tabaką leidimas išduodamas asmenims, kurie:

1) gauna iš kitos valstybės narės neapdorotą tabaką;

2) gamina neapdorotą tabaką;

3) importuoja neapdorotą tabaką;

4) įsigyja Lietuvos Respublikoje neapdorotą tabaką, už kurį akcizai nesumokėti.

Komentaras

1. Asmenų registravimo dėl atleidimo nuo akcizų už neapdorotą tabaką tvarką reglamentuoja Taisyklės. Registruojami asmenys, kurie:

1.1. gauna iš kitos ES valstybės narės neapdorotą tabaką;

1.2. gamina neapdorotą tabaką;

1.3. importuoja neapdorotą tabaką;

1.4. įsigyja Lietuvos Respublikoje neapdorotą tabaką, už kurį akcizai nesumokėti.

2. Importuojant neapdorotą tabaką, kad neatsirastų prievolė mokėti akcizus už šį neapdorotą tabaką muitinei reikia pateikti įregistravimo neapdoroto tabako tiekėju ir / arba naudotoju identifikacinį numerį.

3. Pažymėtina, jog įsiregistravimas suteikia teisę atlikti veiksmus su neapdorotu tabaku, taikant akcizų atleidimą, priklausomai nuo asmens atitinkamo registracijos tipo.

4. Įsiregistravimas neapdoroto tabako tiekėju suteikia teisę:

4.1. tiekti (parduoti) neapdorotą tabaką kitiems neapdoroto tabako tiekėjams ir (ar) naudotojams;

4.2. gaminti apdorotą tabaką ir (ar) kaitinamojo tabako produktus;

4.3. išgabenti neapdorotą tabaką į kitą ES valstybę narę arba eksportuoti.

5. Įsiregistravimas neapdoroto tabako naudotoju suteikia teisę naudoti neapdorotą tabaką kitiems tikslams negu tiekimas (pardavimas), išgabenimas į kitą valstybę narę arba eksportas, pavyzdžiui: tręšimui, dezinfekcijai, maisto gamybai, tačiau nesuteikia teisės neapdoroto tabako vartoti rūkymui.

1 pavyzdys

Įmonė iš kitos ES valstybės narės gauna neapdorotą tabaką, jį išvalo nuo priemaišų, džiovina ir išgabena į kitą ES valstybę narę. Norėdama nemokėti akcizų už neapdorotą tabaką, įmonė Valstybinėje mokesčių inspekcijoje privalo įsiregistruoti neapdoroto tabako tiekėja, kuriai suteikiamas identifikacinis numeris (fragmentas) „NT-T“.

2 pavyzdys

Įmonė gamina šokoladą, turintį tabako skonį bei aromatą. Šio produkto gamybos procese kakavos pupelės užpilamos skysčiu, kuriame mirkomi tabako lapai. Tabaką įmonė pati užsiaugina ir išdžiovina. Šiuo atveju įmonė, norėdama nemokėti akcizų už neapdorotą tabaką Valstybinėje mokesčių inspekcijoje privalo įsiregistruoti neapdoroto tabako naudotoja, kuriai suteikiamas identifikacinis numeris (fragmentas) „NT/-N“.

3 pavyzdys

Įmonė importuoja neapdorotą tabaką. Pašalinusi lapų gyslas, tabako lapus įmonė išgabena į kitą ES valstybę narę. Atsižvelgiant į tai, kad tabako gyslų pašalinimas yra tabako apdorojimas, įmonei nepakanka Valstybinėje mokesčių inspekcijoje įsiregistruoti neapdoroto tabako tiekėja (naudotoja), o šiai veiklai turi būti steigiamas akcizais apmokestinamų prekių sandėlis.

3. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlių savininkai, kuriems išduotas leidimas steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, suteikiantis teisę akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje iš neapdoroto tabako gaminti apdorotą tabaką ir (ar) kaitinamojo tabako produktus, laikomi asmenimis, turinčiais atleidimo nuo akcizų už neapdorotą tabaką leidimą.

Komentaras

1. Akcizais apmokestinamų prekių sandėlių savininkai, kuriems išduotas leidimas steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, suteikiantis teisę akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje iš neapdoroto tabako gaminti apdorotą tabaką ir (ar) kaitinamojo tabako produktus, laikomi asmenimis, kurie atleisti nuo akcizų už neapdorotą tabaką. Šiems akcizais apmokestinamų prekių sandėlių savininkams nėra prievolės registruotis neapdoroto tabako tiekėju ir / arba naudotoju Taisyklių nustatyta tvarka, kad iš kitos ES valstybės narės atgabentam, importuotam ar Lietuvos Respublikoje įsigytam neapdorotam tabakui nebūtų taikomi akcizai.

4. Nuo akcizų atleidžiamas neapdorotas tabakas, jeigu jis sunaikintas prižiūrint kompetentingai institucijai. Šios nuostatos įgyvendinamos centrinio mokesčių administratoriaus (dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos kontroliuojamų prekių) ir Sąjungos muitinės kodekso, jį papildančių ir įgyvendinančių Europos Sąjungos teisės aktų (dėl muitinės kontroliuojamų prekių) nustatyta tvarka. Jeigu už šioje dalyje nustatyta tvarka sunaikintą neapdorotą tabaką akcizai jau buvo sumokėti, akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka. Šios dalies nuostatos netaikomos sunaikintam neapdorotam tabakui, kuris pagamintas ar laikomas (įskaitant saugojimą) pažeidžiant teisės aktų reikalavimus arba yra neteisėtai atgabentas.

Komentaras

1. Nuo akcizų atleidžiamas neapdorotas tabakas, jeigu jis sunaikintas prižiūrint kompetentingai institucijai (Valstybinei mokesčių inspekcijai arba muitinei). Šios nuostatos įgyvendinamos centrinio mokesčių administratoriaus (dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos kontroliuojamų prekių) ir Sąjungos muitinės kodekso, jį papildančių ir įgyvendinančių Europos Sąjungos teisės aktų (dėl muitinės kontroliuojamų prekių) nustatyta tvarka.

Komentuojamo straipsnio nuostatos taikomos ir akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje, turinčiame teisę gaminti apdorotą tabaką ir / arba kaitinamojo tabako produktus, pagaminto (susidariusio) neapdoroto tabako (tabako liekanų), klasifikuojamo 2025 m. Kombinuotosios nomenklatūros 2401 30 00 subpozicijoje (išskyrus tabako lapo gyslų), sunaikinimui.

Valstybinės mokesčių inspekcijos prižiūrimas neapdorotas tabakas sunaikinamas vadovaujantis Apdoroto tabako, neapdoroto tabako ir kaitinamojo tabako produktų sunaikinimo, prižiūrint Valstybinei mokesčių inspekcijai, ir atleidimo nuo akcizų taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. VA-155 „Dėl Apdoroto tabako, neapdoroto tabako ir kaitinamojo tabako produktų sunaikinimo, prižiūrint Valstybinei mokesčių inspekcijai, ir atleidimo nuo akcizų taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – Tabako sunaikinimo taisyklės).

Lietuvos Respublikos muitinės prižiūrimas neapdorotas tabakas sunaikinamas vadovaujantis Muitinės prižiūrimų prekių sunaikinimo organizavimo Lietuvos Respublikos muitinėje taisyklių, patvirtintų Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2017 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 1B-645 „Dėl Muitinės prižiūrimų prekių sunaikinimo organizavimo Lietuvos Respublikos muitinėje taisyklių patvirtinimo“.

2. Jeigu už komentuojamoje dalyje nustatyta tvarka sunaikintą neapdorotą tabaką akcizai jau buvo sumokėti, akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Tabako sunaikinimo taisyklėse nustatyta tvarka. Akcizai negrąžinami už sunaikintą neapdorotą tabaką, kuris pagamintas ar laikomas (įskaitant saugojimą) pažeidžiant teisės aktų reikalavimus arba yra neteisėtai atgabentas.

5. Nuo akcizų taip pat atleidžiamas neapdorotas tabakas, jeigu jis panaudotas būtiniems bandymams atlikti, teisės aktų nustatytiems privalomiems tyrimams, kai neapdoroto tabako pavyzdžiai paimami tam įgaliotų institucijų, taip pat neapdorotas tabakas, skirtas moksliniams tyrimams. Šios nuostatos įgyvendinamos centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Nuo akcizų taip pat atleidžiamas neapdorotas tabakas, jeigu jis panaudotas būtiniems bandymams atlikti, teisės aktų nustatytiems privalomiems tyrimams, kai neapdoroto tabako pavyzdžiai paimami tam įgaliotų institucijų, taip pat neapdorotas tabakas, skirtas moksliniams tyrimams. Šios nuostatos įgyvendinamos vadovaujantis Panaudoto apdoroto tabako, kaitinamojo tabako produktų, elektroninio cigarečių skysčio ir neapdoroto tabako atleidimo nuo akcizų tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2006 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. VA-2 „Dėl Panaudoto apdoroto tabako, kaitinamojo tabako produktų, elektroninių cigarečių skysčio ir neapdoroto tabako atleidimo nuo akcizų tvarkos aprašo patvirtinimo“.

6. Tais atvejais, kai akcizai už neapdorotą tabaką, kuris vadovaujantis šio straipsnio nuostatomis atleidžiamas nuo akcizų, yra sumokėti, jie grąžinami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai akcizai už neapdorotą tabaką (išskyrus, sunaikintą prižiūrint kompetentingai institucijai), kuris vadovaujantis komentuojamo straipsnio nuostatomis

atleidžiamas nuo akcizų, yra sumokėti, jie įskaitomi arba grąžinami vadovaujantis Akcizų grąžinimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 255 „Dėl akcizų grąžinimo“.

2. Jeigu neapdorotas tabakas sunaikintas prižiūrint kompetentingai institucijai ir akcizai už jį sumokėti, akcizų suma įskaitoma arba grąžinama Tabako sunaikinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

73 straipsnis. Akcizų už neapdorotą tabaką deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

1. Akcizų už neapdorotą tabaką mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos asmuo, kuriam šio įstatymo 70 straipsnio 1 dalies 1, 2, 4 ir 5 punktuose nustatytais pagrindais atsiranda prievolė mokėti akcizus už neapdorotą tabaką, privalo vietos mokesčių administratoriui, kurio veiklos teritorijoje jis registruotas, pateikti akcizų už neapdorotą tabaką deklaraciją. Šios deklaracijos formą ir pildymo taisykles nustato centrinis mokesčių administratorius. Akcizų už neapdorotą tabaką deklaracijoje privalo būti deklaruota akcizų suma, apskaičiuota už neapdorotą tabaką, už kurį šio įstatymo 70 straipsnio 1 dalies 1, 2, 4 ir 5 punktuose nustatyta tvarka prievolė sumokėti akcizus atsirado tą mokestinį laikotarpį. Akcizai sumokami iki šioje dalyje nustatyto deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

1. Akcizų už neapdorotą tabaką mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Asmenys, kurie nėra įsiregistravę neapdoroto tabako tiekėju ir / arba naudotoju (kaip tai numatyta AĮ 72 straipsnio 1 dalies 4 punkte) bei gauna neapdorotą tabaką iš kitos ES valstybės narės, pagamina Lietuvos Respublikoje, įsigyja Lietuvos Respublikoje už kurį akcizai nesumokėti, bei asmenys, kurie praranda neapdorotą tabaką Lietuvos Respublikoje (įsiregistravę ir neįsiregistravę neapdoroto tabako tiekėjais ir / arba naudotojais), privalo mokesčio administratoriui, pasibaigus mokestiniam laikotarpiui iki kito mėnesio 15 dienos pateikti akcizų už neapdorotą tabaką deklaraciją.

2. Už mokestinius laikotarpius, prasidėjusius nuo 2025 m. rugsėjo 1 d., teikiama Akcizų deklaracijos AKC430 forma, vadovaujantis Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

Akcizų deklaracijos FR0630 forma ir Asmens akcizų deklaracijos FR0630A forma, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. VA-106 „Dėl Akcizų deklaracijų FR0630 ir FR0630A formų, jų priedų užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“, užpildomos, tik tikslinant duomenis už mokestinius laikotarpius iki 2025 m. rugpjūčio 31 d.

Akcizų už neapdorotą tabaką deklaracijoje privalo būti deklaruota akcizų suma, apskaičiuota už neapdorotą tabaką už kurį prievolė mokėti akcizus atsirado tą mokestinį laikotarpį. T. y. už neapdorotą tabaką, gautą iš kitos ES valstybės narės, pagamintą Lietuvos Respublikoje, įsigytą Lietuvos Respublikoje už kurį akcizai nesumokėti, prarastą Lietuvos Respublikoje. Apskaičiuojant mokėtiną akcizų sumą, taikomi akcizų tarifai, galioję prievolės atsiradimo dieną.

2. Jeigu asmuo netenka atleidimo nuo akcizų už neapdorotą tabaką leidimo ar akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas netenka leidimo steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, suteikiančio teisę akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje iš neapdoroto tabako gaminti apdorotą tabaką ir (ar) kaitinamojo tabako produktus, jis privalo šio straipsnio 1 dalyje nustatytais terminais pateikti vietos mokesčio administratoriui, kurio veiklos teritorijoje jis registruotas, akcizų už neapdorotą tabaką deklaraciją. Joje turi būti deklaruoti akcizai už visą neapdoroto tabako kiekį, už kurį dar nesumokėti akcizai, ir jie turi būti sumokėti iki šio straipsnio 1 dalyje nustatyto deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

1. Jeigu asmuo išregistruojamas iš neapdoroto tabako tiekėjų ir / arba naudotojų, kuriems taikomas atleidimas nuo akcizų, ar akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas netenka leidimo steigti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, suteikiančio teisę akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje iš neapdoroto tabako gaminti apdorotą tabaką ir (ar) kaitinamojo tabako produktus, jis privalo iki kito mėnesio 15 dienos pateikti Valstybinei mokesčių inspekcijai akcizų už neapdorotą tabaką deklaraciją. Joje turi būti deklaruoti akcizai už visą neapdoroto tabako kiekį, už kurį akcizai dar nėra sumokėti. Šie akcizai turi būti sumokėti iki deklaracijos pateikimo termino pabaigos – kito mėnesio 15 dienos.

3. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus už neapdorotą tabaką tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už akcizų sumokėjimą.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus už neapdorotą tabaką tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už akcizų sumokėjimą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatomis, neįvykdžius prievolės vienam iš skolininkų, mokesčio administratorius turi teisę reikalauti, kad prievolę įvykdytų bet kuris iš kitų solidariai už akcizų sumokėjimą atsakingų asmenų.

4. Už importuotą neapdorotą tabaką akcizai mokami tokiais pačiais terminais, kaip būtų mokami importo muitai už šį produktą (jeigu jie už šį produktą būtų nustatyti), kaip tai nustatyta Sąjungos muitinės kodekse, jį papildančiuose ir įgyvendinančiuose Europos Sąjungos teisės aktuose.

Komentaras

1. Už importuotą neapdorotą tabaką akcizai mokami tokiais pačiais terminais, kaip būtų mokami importo muitai už šį produktą (jeigu jie už šį produktą būtų nustatyti), kaip tai nustatyta Sąjungos muitinės kodekse, jį papildančiuose ir įgyvendinančiuose Europos Sąjungos teisės aktuose.

2. Importo akcizų mokėjimo tvarka nustatyta Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 748 „Dėl Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklių patvirtinimo“.

74 straipsnis. Neapdorotam tabakui taikomas akcizų tarifas

Neapdorotam tabakui taikomas 135,2 euro už kilogramą neapdoroto tabako akcizų tarifas.

Komentaras

1. 135,2 euro už kilogramą akcizų tarifas taikomas neapdorotam tabakui, kaip jis apibrėžtas AĮ 3 straipsnio 22^1 dalyje.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti už 20 kilogramų neapdoroto tabako mokėtiną akcizų sumą. 20 kg x 135,2 Eur/kg = 2704 Eur.

(8 skirsnio (70-74 str.) komentaras parengtas pagal 2025-08-11 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RM-39151).

DEVINTASIS SKIRSNIS
SALDINTŲ GĖRIMŲ APMOKESTINIMAS AKCIZAIS

75 straipsnis. Prievolė mokėti akcizus už saldintus gėrimus

1. Prievolė mokėti akcizus už saldintus gėrimus atsiranda, jeigu už juos akcizai nesumokėti:

1) verslo reikmėms gautus iš kitos valstybės narės saldintus gėrimus arba

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus atsiranda už nealkoholinius saldintus gėrimus / gėrimų koncentratus (toliau abu kartu šio skirsnio komentare – saldinti gėrimai), kurie verslo reikmėms yra gauti iš kitos ES valstybės narės, t. y., saldinti gėrimai į Lietuvą verslo reikmėms yra atgabenti iš kitų ES valstybių narių ir kurių akcizai Lietuvoje nėra sumokėti.

2. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti ir deklaruoti akcizus atsiranda tiek už fasuotus (t. y., į pardavimui skirtą pakuotę išpilstytus / sufasuotus), tiek nefasuotus ir skirtus išpilstymui / fasavimui ar saugojimui, nepaisant ar jie skirti realizuoti Lietuvoje, saldintus gėrimus, kurie iš kitų ES valstybių narių yra atgabenami į Lietuvą.

3. Prievolė mokėti akcizus neatsiranda, jei saldinti gėrimai, kurie gauti iš kitos ES valstybės narės, yra skirti asmeninėms reikmėms, skirti farmacijos produktų, medicinos priemonių, maisto papildų, specialiosios medicininės paskirties maisto produktų, pradinio maitinimo kūdikių mišinių, tolesnio maitinimo kūdikių mišinių gamybai, farmacijos produktų kontrolei bei kitai farmacinei veiklai vykdyti, taip pat saldinti gėrimai, naudojami valstybinę farmacijos produktų ir maisto kontrolę atliekančių institucijų funkcijoms įgyvendinti arba skirti maisto produktų gamybai.

2) verslo reikmėms Lietuvos Respublikoje pagamintus saldintus gėrimus, arba

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus atsiranda už verslo reikmėms Lietuvoje pagamintus saldintus gėrimus.

2. Pagamintu saldintu gėrimu yra laikomas galutinis produktas, kuris yra tinkamas patiekti į rinką (parduoti), t. y., į pardavimui skirtą pakuotę išpilstytas / sufasuotas saldintas gėrimas. Taigi, pagal šį punktą prievolė mokėti ir deklaruoti akcizus atsiranda, kai asmuo saldintą gėrimą pagamina ir išpilsto (sufasuoja) į pardavimui skirtą pakuotę.

3. Tais atvejais, kai saldintus gėrimus išpilsto / sufasuoja ne pats gamintojas, o pilstymo / fasavimo paslaugą suteikia kitas asmuo, tai saldinti gėrimai laikomi pagamintais, kai juos gamintojas išgabena pilstymui / sufasavimui. Taigi, gamintojui išgabenant saldintus gėrimus pilstymo / sufasavimo paslaugą teikiančiam asmeniui, gamintojui atsiranda prievolė apskaičiuoti ir sumokėti akcizus.

4. Saldintų gėrimų paruošimas nelaikomas saldinto gėrimo gamyba tais atvejais, kai saldintas gėrimas paruošiamas iš gėrimų koncentratų, t. y., gėrimų koncentratų skiedimas vandeniu arba kitu skysčiu nėra laikomas saldintų gėrimų gamyba.

Pavyzdys

Viešojo maitinimo įstaiga klientams ruošia saldintus gėrimus (kokteilius, arbatą) atskiesdama koncentratus – sirupus ir vaisių tyres. Gėrimai yra patiekiami vietoje, įskaitant ir išsinešimui vienkartiniuose puodeliuose, tačiau jie nėra iš anksto sufasuojami kaip atskiri produktai. Tokiu atveju toks gėrimų ruošimas nelaikomas saldinto gėrimo gamyba AĮ taikymo tikslais.

Kai kavinėje ar arbatinėje, t. y., viešojo maitinimo įstaigoje, pagal individualų užsakymą gaminama suvartoti vietoje arba išsinešti skirta arbata ar kitas saldintas gėrimas, tai AĮ taikymo tikslais laikoma, kad gaminamas saldintas gėrimas. Tokie saldinti gėrimai yra akcizų objektas, tačiau akcizais neapmokestinami, kadangi taikoma AĮ 77 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta lengvata, pagal kurią nuo akcizų už saldintus gėrimus atleidžiami nefasuoti saldinti gėrimai, pagaminti viešojo maitinimo įstaigose.

3) importuojamus saldintus gėrimus, arba

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, prievolė mokėti akcizus atsiranda už importuojamus saldintus gėrimus.

2. Prievolė mokėti importo akcizus vadovaujantis šiuo punktu atsiranda išleidimo į laisvą apyvartą metu pagal 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas 201 straipsnį. Prievolė mokėti importo akcizus atsiranda už visus išleidžiamus į laisvą apyvartą saldintus gėrimus nepriklausomai nuo to, ar jie bus parduodami Lietuvoje, ar bus išgabenami į kitą ES valstybę narę.

4) verslo reikmėms Lietuvos Respublikoje įsigytus saldintus gėrimus.

Komentaras

2. Prievolė mokėti akcizus, vadovaujantis AĮ 75 straipsnio 1 dalies 1-3 punktų nuostatomis, visų pirma kyla asmeniui, kuris į Lietuvą iš kitų ES valstybių narių atgabeno / importavo, arba Lietuvoje pagamino saldintus gėrimus. Lietuvoje verslo reikmėms įsigyti saldinti gėrimai pagal AĮ 75 straipsnio 1 dalies 4 punktą apmokestinami tada, kai už juos akcizai dėl kažkokių priežasčių nebuvo sumokėti juos įvežus iš kitų ES šalių / importavus į Lietuvą arba pagaminus Lietuvoje. Pavyzdžiui, tokiais atvejais galėtų būti laikoma teisės aktų

reikalavimų neatitinkančių saldintų gėrimų gamyba / prekyba verslo reikmėms, nustačius, kad tam tikras gėrimų koncentratas, už kurį akcizai nesumokėti, buvo naudojamas / gali būti naudojamas saldintų gėrimų ruošimui, saldintų gėrimų, kurių akcizai nesumokėti, sandėliavimas ir kita.

2. Prievolė mokėti akcizus už šio straipsnio 1 dalyje nurodytus saldintus gėrimus atsiranda tuo metu, kai susidaro bent viena iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių.

Komentaras

1. Prievolė mokėti akcizus už saldintus gėrimus atsiranda tuo metu, kai susiklosto bent viena iš komentuojamo straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių, t. y., kai:

1.1. saldinti gėrimai verslo reikmėms yra gaunami iš kitos ES valstybės narės (saldintų gėrimų gavimu laikomas faktinis tokių gėrimų gavimas) arba;

1.2. saldinti gėrimai verslo reikmėms yra pagaminami Lietuvoje arba;

1.3. saldinti gėrimai yra importuoti arba;

1.4. saldinti gėrimai, už kuriuos akcizai nebuvo sumokėti, verslo reikmėms yra įsigyti Lietuvoje.

3. Šiame įstatyme saldintų gėrimų naudojimas verslo reikmėms suprantamas kaip jų naudojimas asmens, kuris vykdo ekonominę veiklą, kaip ji apibrėžta Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, (toliau šiame skirsnyje – asmuo).

Komentaras

1. Pagal AĮ, saldintų gėrimų naudojimas verslo reikmėms yra suprantamas kaip šių gėrimų naudojimas asmens, kuris vykdo ekonominę veiklą, kaip ji apibrėžiama PVM įstatyme.

2. Pagal PVM įstatymo 2 straipsnio 8 dalies nuostatas, ekonominė veikla yra suprantama kaip veikla (įskaitant gamybą, prekybą, paslaugų teikimą, žemės ūkio veiklą, žuvininkystę, kasybą, profesinę veiklą, naudojimąsi turto ir (arba) turtinių teisių turėjimu), kurią vykdant siekiama gauti bet kokių pajamų (neatsižvelgiant į tai, ar ją vykdant siekiama gauti pelno), išskyrus:

e) darbo veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje;

f) valstybės ir savivaldybių veiklą, kaip ji apibrėžta PVM įstatymo 2 straipsnio 38 dalyje (išskyrus šioje dalyje numatytas išimtis), net jeigu už tokią veiklą mokami mokesčiai ar rinkliavos.

4. Asmuo, verslo reikmėms gaunantis iš kitos valstybės narės ir (arba) Lietuvos Respublikoje gaminantis saldintus gėrimus, privalo centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka įsiregistruoti akcizų už saldintus gėrimus mokėtoju.

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, asmenys, kurie verslo reikmėms gauna iš kitos ES valstybės narės ir (arba) Lietuvoje gamina saldintus gėrimus, privalo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje užsiregistruoti akcizų už saldintus gėrimus mokėtojais (toliau visi kartu šio skirsnio komentare – Registruoti mokėtojai).

Tais atvejais, kai saldinti gėrimai atgabenami į Lietuvą tik saugojimui, o vėliau yra išgabenami, tai prievolė registruotis Registruotu mokėtoju kyla asmeniui, atgabenusiam saldintus gėrimus į Lietuvos komercinį sandėlį.

Saldintų gėrimų gamintoju akcizų tikslais laikomas tas asmuo, kuris faktiškai pagamina saldintą gėrimą. Todėl gamintoju akcizų tikslais laikomas asmuo, kuris saldintus gėrimus fiziškai pagamina, nors jo rekvizitai nėra nurodyti ant pakuotės, o asmuo, kuris yra nurodytas ant pakuotės, tačiau pats produkto negamina, o tik parduoda galutiniams vartotojams ar verslo klientams (privatus prekės ženklas / užsakomoji gamyba), nėra laikomas saldintų gėrimų gamintoju.

2. Pažymėtina, kad asmenys, kurie saldintus gėrimus importuoja į Lietuvą, nėra registruojami Registruotais mokėtojais.

3. Registruotų mokėtojų registravimo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje tvarka nustatyta Akcizų už nealkoholinius saldintus gėrimus mokėtojų registravimo taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Akcizų už nealkoholinius saldintus gėrimus mokėtojų registravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – Registravimo taisyklės).

4. Asmuo, privalantis įsiregistruoti Registruotu mokėtoju, turi Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikti prašymą įregistruoti Registruotu mokėtoju, kuriame turi būti nurodyti prašymą įregistruoti Registruotu mokėtoju pateikusio asmens:

4.1. pavadinimas (vardas, pavardė);

4.2. mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris, suteiktas Mokesčių mokėtojų registre.

5. Įregistravus asmenį Registruotu mokėtoju, šiam asmeniui suteikiamas numeris – „SL-T“. Registruotam mokėtojui suteikiamas vienas registracijos numeris, nepriklausomai nuo jo turimų saldintų gėrimų gamybos ir (arba) saldintų gėrimų atsigabenimo iš kitų ES valstybių narių vietų skaičiaus Lietuvoje.

Pavyzdys

Įmonė A turi 3 atskiras saldintų gėrimų gamybos vietas Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Taip pat Įmonė A verslo reikmėms papildomai atsigabena saldintų gėrimų iš kitų ES valstybinių narių. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad Įmonei A atsiranda prievolė Valstybinėje mokesčių inspekcijoje įsiregistruoti Registruota mokėtoja, ji Registravimo taisyklėse nustatyta tvarka turi pateikti prašymą įsiregistruoti Registruota mokėtoja. Atitinkamai Įmonei A bus suteikiamas vienas „SL-T“ registracijos numeris.

6. Svarbu pažymėti, kad Registruotu mokėtoju nėra registruojami subjektai, naudojantys saldintus gėrimus AĮ 77 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytiems tikslams. Viešojo maitinimo įstaigos, gaminančios saldintus gėrimus, kurioms taikoma AĮ 77 straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodyta lengvata, taip pat neprivalo registruotis Registruotais mokėtojais. Tačiau, jeigu viešojo maitinimo įstaiga (bendrovė), pagaminusi saldintą gėrimą ir jo gamyboje panaudojusi gėrimų koncentratus (sirupus), kurių akcizai sumokėti, nori pasinaudoti AĮ 77 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta akcizų lengvata (pagal kurią nuo akcizų atleidžiami saldinti gėrimai, panaudoti etilo alkoholio, alkoholinių gėrimų ir saldintų gėrimų, už kuriuos akcizai sumokėti, gamybai), tai tokiu atveju, įstaiga (bendrovė) turi sumokėti akcizus už pagamintą saldintą gėrimą, o už jo gamybai sunaudotus gėrimų koncentratus sumokėtus akcizus gali grąžintis.

76 straipsnis. Akcizų už saldintus gėrimus mokėtojai

Akcizų už saldintus gėrimus mokėtojai yra registruoti akcizų už saldintus gėrimus mokėtojai, saldintų gėrimų importuotojai ir (arba) asmenys, verslo reikmėms Lietuvos Respublikoje įsigyjantys saldintų gėrimų.

Komentaras

1. Pagal šio straipsnio nuostatas, akcizų už saldintus gėrimus mokėtojai yra:
1.1. Registruoti mokėtojai ir (arba)
1.2. saldintų gėrimų importuotojai ir (arba)
1.3. asmenys, saldintus gėrimus, už kuriuos akcizai nėra sumokėti, įsigyjantys verslo reikmėms Lietuvoje

77 straipsnis. Saldintų gėrimų atleidimas nuo akcizų

1. Be šio įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų atvejų, nuo akcizų už saldintus gėrimus atleidžiami:

1) į kitą valstybę narę išgabenti saldinti gėrimai;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiami iš Lietuvos į kitą ES valstybę narę išgabenti saldinti gėrimai.

2) saldinti gėrimai, skirti farmacijos produktų, medicinos priemonių, maisto papildų, specialiosios medicininės paskirties maisto produktų, pradinio maitinimo kūdikių mišinių, tolesnio maitinimo kūdikių mišinių gamybai, farmacijos produktų kontrolei bei kitai farmacinei veiklai vykdyti, taip pat saldinti gėrimai, naudojami valstybinę farmacijos produktų ir maisto kontrolę atliekančių institucijų funkcijoms įgyvendinti;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų atleidžiami saldinti gėrimai, kurie skirti:
1.1. farmacijos produktų, taip kaip jie apibrėžiami Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme, gamybai;
1.2. medicinos priemonių gamybai;
1.3. maisto papildų, taip kaip jie apibrėžti Lietuvos higienos normoje HN 17:2016 „Maisto papildai“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 17:2016 „Maisto papildai“ patvirtinimo“, gamybai. Maisto papildai turi būti įtraukti į notifikuotų maisto papildų sąrašą, skelbiamą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos interneto svetainėje;
1.4. specialiosios medicininės paskirties maisto produktų, taip kaip jie apibrėžiami Lietuvos Respublikos maisto įstatyme, gamybai.
Pažymėtina, kad notifikavimo procedūra taikoma ir specialios medicininės paskirties maisto produktams, t. y., Lietuvos rinkai gali būti tiekiami tik tokie nurodyti produktai, apie kuriuos pranešta Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir kurie įtraukti į Specialios paskirties maisto produktų sąrašą, viešai skelbiamą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos interneto svetainėje;
1.5. pradinio maitinimo kūdikių mišinių, taip kaip jie apibrėžiami Lietuvos Respublikos maisto įstatyme, gamybai.
Notifikavimo procedūra taikoma ir pradinio maitinimo kūdikių mišiniams t. y., Lietuvos rinkai gali būti tiekiami tik tokie produktai, apie kuriuos pranešta Valstybinei maisto

ir veterinarijos tarnybai ir kurie įtraukti į Specialios paskirties maisto produktų sąrašą, viešai skelbiamą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos interneto svetainėje;

1.6. tolesnio maitinimo kūdikių mišinių, taip kaip jie apibrėžiami Lietuvos Respublikos maisto įstatyme, gamybai.

Atitinkamai notifikavimo procedūra taikoma ir tam tikriems tolesnio maitinimo kūdikių mišiniams, nurodytiems 2015 m. rugsėjo 25 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2016/127, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 609/2013 papildomas specialiaisiais pradinio ir tolesnio maitinimo kūdikių mišinių sudėties ir informacijos apie juos teikimo reikalavimais ir su kūdikių bei mažų vaikų maitinimu susijusios informacijos teikimo reikalavimais, 12 straipsnio 2 dalyje. Taigi, šioje pastraipoje analizuojami produktai, kuriems taikoma notifikavimo procedūra, Lietuvos rinkai gali būti tiekiami tik tokiu atveju, jeigu apie juos pranešta Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir jie įtraukti į Specialios paskirties maisto produktų sąrašą, viešai skelbiamą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos interneto svetainėje;

1.7. farmacijos produktų kontrolei bei kitai farmacinei veiklai vykdyti.

Taip pat pagal šio punkto nuostatas atleidžiami saldinti gėrimai, naudojami valstybinę farmacijos produktų ir maisto kontrolę atliekančių institucijų funkcijoms įgyvendinti.

2. Svarbu pažymėti, kad tais atvejais, kai saldinti gėrimai yra skirti komentuojamame papunktyje nurodytiems tikslams, šiems saldintiems gėrimams analizuojama lengvata gali būti taikoma tiesiogiai. T. y., šiems tikslams prekes importuojant, atgabenant iš kitų ES valstybių narių, Lietuvoje pagaminus parduodant akcizai gali būti neskaičiuojami.

3) saldinti gėrimai, skirti maisto produktų gamybai;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiami saldinti gėrimai, skirti maisto produktų gamybai.

2. Svarbu pažymėti, kad tais atvejais, kai saldinti gėrimai yra skirti maisto produktų gamybai, šiems saldintiems gėrimams analizuojama lengvata gali būti taikoma tiesiogiai. T. y., šiems tikslams prekes importuojant, atgabenant iš kitų ES valstybių narių, Lietuvoje pagaminus, parduodant akcizai gali būti neskaičiuojami.

3. Asmenys, vykdantys maisto gamybą, yra registruojami Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje. Registruojant ūkio subjektą jam yra suteikiamas leidimas vykdyti tam tikrą maisto tvarkymo veiklą, ir šis asmuo yra įrašomas į Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnybos tvarkomą Maisto tvarkymo subjektų sąrašą, suteikiant šiam asmeniui atpažinimo numerį.

4) saldinti gėrimai, panaudoti etilo alkoholio, alkoholinių gėrimų ir saldintų gėrimų, už kuriuos akcizai sumokėti, gamybai;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiami saldinti gėrimai panaudoti:

1.1. etilo alkoholio ir (arba) alkoholinių gėrimų, taip kaip šie produktai yra apibrėžiami AĮ, gamybai;

1.2. saldintų gėrimų, už kuriuos sumokami akcizai, gamybai.

5) nefasuoti saldinti gėrimai, pagaminti viešojo maitinimo įstaigose;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiami nefasuoti saldinti gėrimai, pagaminti viešojo maitinimo įstaigoje.

2. Paminėtina, kad analizuojama lengvata taikoma tik nefasuotiems saldintiems gėrimams, pagamintiems viešojo maitinimo įstaigoje, taip kaip ji apibrėžiama 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maisto teikimą vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004, 2 straipsnio 2 dalies d punkte. Pagal šias nuostatas viešojo maitinimo įstaiga – įstaiga (įskaitant transporto priemones ar stacionariai įrengtus arba kilnojamus prekystalius), pavyzdžiui, restoranai, valgyklos, mokyklos, ligoninės ir maitinimo paslaugas teikiančios įmonės, kuriose vykdant veiklą maistas (įskaitant saldintus gėrimus) paruošiamas taip, kad galutinis vartotojas jį jau galėtų vartoti.

3. Be to, asmenys vykdantys viešojo maitinimo veiklą, yra registruojami Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje. Registruojant ūkio subjektą jam yra suteikiamas leidimas vykdyti maisto tvarkymo veiklą bei šis asmuo yra įrašomas į Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnybos tvarkomą Maisto tvarkymo subjektų sąrašą, suteikiant šiam asmeniui atpažinimo numerį.

Pavyzdys

Įmonė A Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje yra įregistravusi kelias maisto tvarkymo veiklas, t .y., viešojo maitinimo veiklą bei nealkoholinių gėrimų gamybos veiklą. Įmonė A maitinimo įstaigoje gamina girą, bei dalį jos nefasuotos parduoda suvartoti viešojo maitinimo įstaigoje, kaip veiklą vykdanti viešojo maitinimo įstaiga, kitą giros dalį, sufasuotą buteliuose, parduoda, kaip nealkoholinių gėrimų gamintojo veiklą vykdantis subjektas. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad pagal komentuojamo punkto nuostatas nuo akcizų yra atleidžiami tik nefasuoti saldinti gėrimai, pagaminti viešojo maitinimo įstaigoje, nuo akcizų yra atleidžiamas tik tas giros kiekis, kurį Įmonė A pagamina bei nefasuotą parduoda viešojo maitinimo įstaigoje, kaip analizuojamą veiklą vykdantis subjektas. Atitinkamai už likusį pagamintą giros kiekį atsiranda prievolė mokėti ir deklaruoti akcizus vadovaujantis AĮ 75 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatomis.

6) saldinti gėrimai, panaudoti būtiniems bandymams gamybos metu atlikti, privalomiems tyrimams, kai saldintų gėrimų pavyzdžiai paimami tam įgaliotų institucijų, taip pat saldinti gėrimai, skirti moksliniams tyrimams;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiami saldinti gėrimai:

1.1. panaudoti būtiniems bandymams gamybos metu atlikti;

1.2. privalomiems tyrimams, kai saldintų gėrimų pavyzdžiai paimami tam įgaliotų institucijų;

1.3. skirti moksliniams tyrimams.

7) verslo reikmėms Lietuvos Respublikoje įsigyti saldinti gėrimai, jeigu už šiuos saldintus gėrimus akcizai jau sumokėti gaunant juos iš kitos valstybės narės, importuojant ar pagaminus juos Lietuvos Respublikoje.

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, nuo akcizų yra atleidžiami verslo reikmėms Lietuvoje įsigyti saldinti gėrimai, jeigu už šiuos saldintus gėrimus akcizai jau sumokėti gaunant juos iš kitos ES valstybės narės (vadovaujantis AĮ 75 straipsnio 1 dalies 1 punktu), importuojant (vadovaujantis AĮ 75 straipsnio 1 dalies 3 punktu) ar pagaminus juos Lietuvoje (vadovaujantis AĮ 75 straipsnio 1 dalies 2 punktu).

2. Akcizai neskaičiuojami arba sumokėti akcizai grąžinami už prarastą saldintų gėrimų kiekį, neviršijantį natūralios netekties normų, *mutatis mutandis* taikant Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 23 straipsnio nuostatas, taip pat už saldintus gėrimus, prarastus dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybių, jeigu tai įrodyta Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, taip pat už kitus dėl nuo asmens nepriklausančių priežasčių (prekių sunaikinimo dėl realizacijos terminų pasibaigimo, nusikalstamos trečiųjų asmenų veikos ir kt.) negrįžtamai prarastus ar visiškai sunaikintus saldintus gėrimus, jeigu asmuo gali pateikti tai patvirtinančius dokumentus.

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, akcizai neskaičiuojami arba sumokėti akcizai grąžinami už prarastą saldintų gėrimų kiekį, neviršijantį natūralios netekties normų, *mutatis mutandis* taikant Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 23 straipsnio nuostatas (Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 23 straipsnio apibendrintą paaiškinimą (komentarą) galima rasti čia).

2. Akcizai neskaičiuojami arba sumokėti akcizai grąžinami ir už saldintus gėrimus, prarastus dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, jeigu tai įrodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Analizuojamą tvarką įgyvendina Įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės prarastos dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, pateikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 821 „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ ir Įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, pateikimo ir sprendimo dėl akcizais apmokestinamų prekių praradimo aplinkybių pripažinimo nenugalimos jėgos, negrįžtamo praradimo ar visiško sunaikinimo priėmimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2011 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. VA-144 „Dėl Įrodymų, kad akcizais apmokestinamos prekės negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos, pateikimo ir sprendimo dėl akcizais apmokestinamų prekių praradimo aplinkybių pripažinimo nenugalimos jėgos, negrįžtamo praradimo ar visiško sunaikinimo priėmimo taisyklių patvirtinimo“.

3. Taip pat pagal šio punkto nuostatas, akcizai neskaičiuojami arba sumokėti akcizai grąžinami už kitus dėl nuo asmens nepriklausančių priežasčių (prekių sunaikinimo dėl realizacijos terminų pasibaigimo, nusikalstamos trečiųjų asmenų veikos ir kt.) negrįžtamai prarastus ar visiškai sunaikintus saldintus gėrimus, jeigu asmuo gali pateikti tai patvirtinančius dokumentus ar kitus įrodymus, pagal kuriuos galima tiksliai nustatyti, kokie saldinti gėrimai buvo prarasti, konkretus prarastų prekių kiekis, taip pat įrodymai, kad prekės buvo negrįžtamai prarastos ar visiškai sunaikintos dėl nuo asmens nepriklausančių priežasčių. Pažymėtina, kad visais atvejais svarbu ir tai, ar asmuo, siekiantis, kad už šias prekes akcizai būtų neskaičiuojami arba sumokėti akcizai grąžinami, veikia sąžiningai ir jeigu tai nėra susiję su mokesčių vengimu bei sukčiavimu.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad sprendžiant klausimą, ar akcizai gali būti neskaičiuojami arba sumokėti akcizai grąžinami už analizuojamus saldintus gėrimus, kiekvienas konkretus atvejis turėtų būti nagrinėjamas atskirai ir įvertinamos visos su konkrečiu atveju susijusios aplinkybės (jų visuma).

Be to, jeigu prekės tapo netinkamomis naudojimui (pvz., sugedo) dėl paties asmens kaltės (pvz., netinkamo prekių saugojimo, aplaidumo ir pan.), ir dėl to saldinti gėrimui buvo sunaikinti arba negrįžtamai prarasti, tai tokiu atveju akcizai turi būti skaičiuojami ir negali būti grąžinami.

3. Tais atvejais, kai akcizai už saldintus gėrimus, kurie vadovaujantis šio straipsnio nuostatomis yra atleidžiami nuo akcizų, yra sumokėti, jie grąžinami centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai akcizai už saldintus gėrimus buvo sumokėti, jie gali būti grąžinami Valstybinės mokesčių inspekcijos nustatyta tvarka, kai saldinti gėrimai yra atleidžiami nuo akcizų.

2. Analizuojamą tvarką reglamentuoja Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2025 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. VA-73 „Dėl Akcizų deklaracijos AKC430 formos užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – Deklaracijų taisyklės) ir Akcizų grąžinimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 255 „Dėl akcizų grąžinimo“ (toliau šio skirsnio komentare – Grąžinimo taisyklės).

Registruotiems mokėtojams sumokėti akcizai už saldintus gėrimus grąžinami / mažinama mokėtina akcizų suma šiuos akcizus deklaruojant akcizų deklaracijoje (AKC430 forma), vadovaujantis Deklaracijų taisyklėmis.

3. Kitais atvejais, sumokėti akcizai grąžinami Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikiant prašymą grąžinti / įskaityti sumokėtus akcizus, vadovaujantis Grąžinimo taisyklėmis. Kartu su prašymu turi būti pateikti:

3.1. akcizų sumokėjimą įrodantys dokumentai (pvz., gautų sąskaitų faktūrų (PVM sąskaitų faktūrų), kuriose nurodyta akcizų suma, kopijos arba kiti įrodymai, kuriais patvirtinamas akcizų sumokėjimas Lietuvoje);

3.2. įrodymai, pagrindžiantys teisę susigrąžinti akcizus;

3.3. gali būti pateikiami ir kiti dokumentai ar duomenys, pagrindžiantys grąžintinos akcizų sumos susidarymą.

78 straipsnis. Saldintiems gėrimams taikomi akcizų tarifai

1. Saldintiems gėrimams (neatsižvelgiant į tai, ar jų sudėtyje yra saldiklių), išskyrus gėrimų koncentratus, taikomi akcizų tarifai:

1) saldintiems gėrimams, kuriuose pridėtinių cukrų 100 ml gėrimo yra mažiau kaip 8 g, taikomas 7,4 euro už produkto hektolitrą akcizų tarifas;

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, saldintiems gėrimams (neatsižvelgiant į tai, ar jų sudėtyje yra saldiklių), kuriuose pridėtinių cukrų 100 ml gėrimo yra mažiau kaip 8 g, taikomas 7,4 euro už produkto hektolitrą akcizų tarifas.

1 pavyzdys

Reikia apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 5 hektolitrus saldinto gėrimo, kuriame pridėtinių cukrų kiekis 100 ml gėrimo yra 6 g, t. y., pridėtinių cukrų kiekis 100 ml saldinto gėrimo yra mažesnis kaip 8 g.

1) Atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini akcizai bus apskaičiuojami pagal litrus*, hektolitrai turi būti išreikšti litrais:

5 HLT = 500 LTR

2) Kadangi akcizų tarifas nustatytas hektolitrais, jis perskaičiuojamas į litrus: 7,4 Eur/HLT ÷ 100 = 0,074 Eur/LTR

3) Akcizų suma apskaičiuojama taip:

0,074 Eur/LTR x 500 LTR = 37 Eur.

*Pagal Deklaracijų taisyklių 3 priede nurodytą Akcizais apmokestinamų prekių kiekių matavimo vienetų lentelę.

2 pavyzdys

Įmonė iš kitos ES valstybės narės atsigabena saldintus gėrimus, už kuriuos atsiranda prievolė sumokėti akcizus, tačiau kitos ES valstybės narės subjektas, iš kurio Įmonė šiuos produktus atsigabeno, visuose su saldintu gėrimu susijusiuose dokumentuose, jo kiekį nurodo ne tūrio vienetais (litrais), tačiau masės vienetais (kilogramais arba gramais).

Tokiu atveju, nors akcizus reglamentuojantys teisės aktai nenustato specialių teisės normų dėl saldinto gėrimo kiekio, išreikšto masės vienetais, perskaičiavimo į tūrio vienetus. Šiuo tikslu gali būti nustatomas produkto tankis, naudojant specialią įrangą. Nustačius produkto tankį, jo tūris apskaičiuojamas pagal formulę: V (tūris) = m (masė) / ρ (tankis). Tūris gali būti nustatomas faktiškai jį išmatuojant.

Siekiant pagrįsti akcizų apskaičiavimą už saldintus gėrimus, produkto tūrio matavimas ar tankio nustatymas įforminamas rašytiniais dokumentais (pvz., tūrio matavimo ar tankio nustatymo aktu, laboratorijos išvada, ar kitu dokumentu, iš kurio būtų galima aiškiai nustatyti, kaip ir kokie minėtieji dydžiai buvo gauti, ir pan.). Tiek tūrio matavimas, tiek ir tankio nustatymas turi būti atliekamas priemonėmis, kurioms teisės aktuose nustatyta tvarka (Lietuvoje – Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo nustatyta tvarka) atlikta metrologinė patikra.

2. Paminėtina, kad AĮ ir jį įgyvendinantys teisės aktai nenustato metodikos pagal kurią būtų galima konkrečiai nustatyti pridėtinių cukrų kiekį, todėl kiekvienas atvejis turi būti vertinamas individualiai, t. y., pridėtinių cukrų kiekio apskaičiavimui gali būti naudojami laboratoriniai tyrimai, visa turima informacija iš dokumentų (pvz., gėrimo receptūros, PVM sąskaitos faktūros, produkto etiketės ir kita), svarbiausia, kad iš jos būtų galima aiškiai nustatyti pridėtinių ir / arba natūralių cukrų kiekį produkte.

Atsižvelgiant į tai, kad teisės aktai akcizų taikymo tikslais nenustato pridėtinių ir (ar) natūralių cukrų nustatymo metodikos, kiekvienu atveju turėtų būti vertinami pateikti dokumentai. Prieš pateikiant prekes išleidimui į laisvą apyvartą, importuotojai turi turėti (kartu su importo muitinės deklaracija pateikti) pridėtinių ir (ar) natūralių cukrų kiekį produkte pagrindžiančius dokumentus (gamintojo sertifikatus, pardavėjo, tiekėjo ar pan. dokumentus), kuriais remiantis būtų galima vienareikšmiškai identifikuoti parametrus (pagaminto produkto sudėtį, gamybos metu pridėtus (nepridėtus) cukrus, jų kiekius ir (ar) saldiklius), būtinus akcizų apskaičiavimui.

Jeigu importuojamų saldintų gėrimų etiketėje ar maistingumo deklaracijoje yra nurodomas bendras cukrų kiekis, o importuotojas gali pagrįsti pridėtinių ir natūralių cukrų kiekius, pateikiant kartu su muitinės deklaracija gamintojo, pardavėjo ar tiekėjo išduotus dokumentus, kuriuose aiškiai išskiriami pridėtinių ir natūralių cukrų kiekiai, akcizais turėtų būti apmokestinami tie saldinti gėrimai, kuriuose pridėtiniai cukrūs viršija 2,5 g 100 ml saldinto gėrimo.

2) saldintiems gėrimams, kuriuose pridėtinių cukrų 100 ml gėrimo yra 8 g arba daugiau, taikomas 21 euro už produkto hektolitrą akcizų tarifas.

Komentaras

1. Pagal šio punkto nuostatas, saldintiems gėrimams (neatsižvelgiant į tai, ar jų sudėtyje yra saldiklių), kuriuose pridėtinių cukrų 100 ml gėrimo yra lygiai 8 g arba daugiau, taikomas 21 euro už produkto hektolitrą akcizų tarifas.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 10 hektolitrų saldinto gėrimo, kuriame pridėtinių cukrų kiekis 100 ml gėrimo yra 9 g. 1) Atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini akcizai bus apskaičiuojami pagal litrus*, hektolitrai turi būti išreikšti litrais: 10 HLT = 1 000 LTR 2) Kadangi akcizų tarifas nustatytas hektolitrais, jis perskaičiuojamas į litrus: 21 Eur/HLT ÷ 100 = 0,21 Eur/LTR 3) Akcizų suma apskaičiuojama taip: 0,21 Eur/LTR x 1 000 LTR = 210 Eur.

*Pagal Deklaracijų taisyklių 3 priede nurodytą Akcizais apmokestinamų prekių kiekių matavimo vienetų lentelę.

2. Gėrimų koncentratams taikomas 105 eurų už produkto hektolitrą akcizų tarifas (jeigu jie skysti) arba 4,3 euro už produkto kilogramą akcizų tarifas (kitais atvejais).

Komentaras

1. Svarbu pažymėti, kad gėrimų koncentratams visais atvejais taikomi tik šioje komentuojamoje dalyje nurodyti akcizų tarifai.

2. Gėrimų koncentratams (jeigu jie skysti) taikomas 105 eurų už produkto hektolitrą akcizų tarifas.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 1 hektolitrą skysto gėrimų koncentrato. 1) Atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini akcizai bus apskaičiuojami pagal litrus*, hektolitrai turi būti išreikšti litrais: 1 HLT = 100 LTR 2) Kadangi akcizų tarifas nustatytas hektolitrais, jis perskaičiuojamas į litrus: 105 Eur/HLT ÷ 100 = 1,05 Eur/LTR 3) Akcizų suma apskaičiuojama taip: 1,05 Eur/LTR x 100 LTR = 105 Eur.

*Pagal Deklaracijų taisyklių 3 priede nurodytą Akcizais apmokestinamų prekių kiekių matavimo vienetų lentelę.

3. Ne skystiems gėrimų koncentratams taikomas 4,3 euro už produkto kilogramą akcizų tarifas.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 100 kilogramų gėrimų koncentrato. Akcizų suma apskaičiuojama taip: 4,3 Eur/ Kg x 100 Kg = 430 Eur.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nenurodytiems saldintiems gėrimams, turintiems pridėtinių cukrų, kurių 100 ml gėrimo yra iki 2,5 g, ir saldiklių arba tik saldiklių, taikomas šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytas akcizų tarifas.

Komentaras

1. Šioje dalyje nurodytas akcizų tarifas taikomas saldintiems gėrimams:

1.1. turintiems pridėtinių cukrų, kurių 100 ml gėrimo yra iki 2,5 g, tačiau jie turi saldiklių (nepriklausomai nuo jų kiekio) arba

1.2. turintiems tik saldiklių (nepriklausomai nuo jų kiekio).

2. Šioje dalyje nurodytiems gėrimams taikomas AĮ 78 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytas akcizų tarifas, t. y., 7,4 euro už produkto hektolitrą akcizų tarifas.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 50 hektolitrų saldinto gėrimo, turinčio tik saldiklių. 1) Atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini akcizai bus apskaičiuojami pagal litrus*, hektolitrai turi būti išreikšti litrais: 50 HLT = 5 000 LTR 2) Kadangi akcizų tarifas nustatytas hektolitrais, jis perskaičiuojamas į litrus: 7,4 Eur/HLT ÷ 100 = 0,074 Eur/LTR 3) Akcizų suma apskaičiuojama taip: 0,074 Eur/LTR x 5000 LTR = 370 Eur.

*Pagal Deklaracijų taisyklių 3 priede nurodytą Akcizais apmokestinamų prekių kiekių matavimo vienetų lentelę.

79 straipsnis. Akcizų už saldintus gėrimus deklaracijos pateikimas ir mokesčio sumokėjimas

1. Akcizų už saldintus gėrimus mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos asmuo, kuriam šio įstatymo 75 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nustatytais pagrindais atsiranda prievolė mokėti akcizus už saldintus gėrimus, privalo pateikti akcizų už saldintus gėrimus deklaraciją, kurioje privalo būti deklaruota akcizų suma, apskaičiuota už saldintus gėrimus, už kuriuos šio įstatymo 75 straipsnyje nustatytais pagrindais atsirado prievolė tą mokestinį laikotarpį sumokėti akcizus. Akcizų už saldintus gėrimus deklaracijos formą, jos pildymo, tikslinimo ir pateikimo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius. Akcizai už saldintus gėrimus privalo būti sumokėti iki šioje dalyje nustatyto akcizų už saldintus gėrimus deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

1. Akcizų už saldintus gėrimus mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo. Jam pasibaigus, iki kito mėnesio 15 dienos asmeniui, kuris saldintus gėrimus verslo reikmėms gavo iš kitos ES valstybės narės, verslo reikmėms juos pagamino Lietuvoje ar verslo reikmėms Lietuvoje įsigijo saldintus gėrimus (ir už juos akcizai nebuvo sumokėti), atsiranda prievolė mokėti akcizus už saldintus gėrimus. Akcizų už saldintus gėrimus deklaracija teikiama Valstybinei mokesčių inspekcijai, kurioje privalo būti deklaruota akcizų suma, apskaičiuota už saldintus gėrimus, už kuriuos atsirado prievolė tą mokestinį laikotarpį sumokėti akcizus.

2. Analizuojamu atveju turi būti teikiama Akcizų deklaracijos AKC430 forma, vadovaujantis Deklaracijų taisyklėmis.

3. Akcizai už saldintus gėrimus privalo būti sumokėti iki kito mėnesio 15 dienos.

2. Jeigu asmuo netenka saldintų gėrimų mokėtojo statuso, jis privalo šio straipsnio 1 dalyje nustatytais terminais pateikti akcizų už saldintus gėrimus deklaraciją, kurioje turi būti deklaruoti akcizai už visą verslo reikmėms gautą ir (arba) Lietuvos Respublikoje įsigytą, ir (arba) pagamintą saldintų gėrimų kiekį, už kurį dar nesumokėti akcizai, ir šiuos akcizus sumokėti iki šio straipsnio 1 dalyje nustatyto akcizų už saldintus gėrimus deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

Komentaras

1. Jeigu asmuo netenka Registruoto mokėtojo statuso, jis privalo iki kito mėnesio 15 dienos Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikti akcizų už saldintus gėrimus deklaraciją, kurioje turi būti deklaruoti akcizai už visą verslo reikmėms gautą ir (arba) Lietuvoje įsigytą, ir (arba) pagamintą saldintų gėrimų kiekį, už kurį dar nesumokėti akcizai, ir šiuos akcizus sumokėti iki kito mėnesio 15 dienos.

3. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus už saldintus gėrimus tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už akcizų sumokėjimą.

Komentaras

1. Tais atvejais, kai prievolė mokėti akcizus už saldintus gėrimus tenka keliems asmenims, jie solidariai atsako už akcizų sumokėjimą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatomis, neįvykdžius prievolės vienam iš skolininkų, mokesčio administratorius turi teisę reikalauti, kad prievolę įvykdytų bet kuris iš kitų solidariai už akcizų sumokėjimą atsakingų asmenų.

4. Už importuotus saldintus gėrimus akcizai mokami tokiais pačiais terminais, kaip būtų mokami importo muitai už šiuos produktus (jeigu jie šiam produktui būtų nustatyti), kaip tai nustatyta Sąjungos muitinės kodekse, jį papildančiuose ir įgyvendinančiuose Europos Sąjungos teisės aktuose.

Komentaras

1. Importo akcizai už saldintus gėrimus mokami tokiais pačiais terminais, kaip būtų mokami importo muitai už šiuos produktus, tai yra už per mėnesį išleistus saldintus gėrimus importo akcizai mokami iki kito mėnesio 16 dienos, jeigu mokesčio mokėtojas turi teisę į mokesčių mokėjimo atidėjimą, jeigu tokios teisės neturi – importo akcizai turi būti sumokėti

iki saldintų gėrimų išleidimo. Teisė į mokesčių mokėjimo atidėjimą suteikiama mokesčių mokėtojams, pateikusiems muitinei garantiją. Muitinės administruojamų mokesčių mokėjimo tvarka ir terminai nustatyti Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 748 „Dėl Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklių patvirtinimo“.
(9 skirsnio (75-79 str.) komentaras parengtas pagal 2026-09-04 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2 Mr) RTD-90).

III SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

80 straipsnis. Akcizų įskaitymas į biudžetą

Akcizai įskaitomi į valstybės biudžetą.

Komentaras

Komentaras rengiamas